

ΗΛ. ΓΟΝΤΖΕ Κ Δ. ΝΤΕΛΗ

9 69 723
Gonzi (H)

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1325

ΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΣΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Η. ΓΟΝΤΖΕ και Δ. ΝΤΕΛΗ
Δημοδιδασκάλων

9 69 ΠΔΒ
Γοντζέ (Η)

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ Α'
Ἀντίτυπα 10.000

Ἀριθ. ἐγκρι. ἀποφ.
Υπουργείου Παιδείας
51231 20 Αύγουστου
51232 1934

ΕΔΩΡΗΣΑΤΟ
Κυριόσ. Αἰμιόσ Δημητράκου
αἰτ. ἀριθ. εἰσαγ 7155 τοῦ ἔτους 1934

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε. — ΑΘΗΝΑΙ
4 — ΟΔΟΣ ΑΛΘΑΙΑΣ — 4
1934

002
Κ1Σ
Σ12Α
1325

Πάν αντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τῶν συγγραφέων

PRINTED IN GREECE — 1934

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.

Η ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Οί κώδωνες τῆς ἐκκλησίας σημαίνουν. Ὁ γλυκὺς τῶν ἤχων φθάνει εἰς τὰ ὦτά μου καὶ μοῦ ἐνθυμίζει, ὅτι αὐριον εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς ὑψώσεως τοῦ Σταυροῦ. Μία φωνὴ μὲ καλεῖ ζῶηρά καὶ ἐπιτακτικὰ νὰ τρέξω ἐκεῖ. Καὶ σὰς βεβαιῶ, ὅτι ποτὲ δὲν ἔλειψα ἀπὸ τὸν ναὸν κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ὑψώσεως.

Ἡ ἡμέρα αὐτὴ μοῦ δίδει τὴν εὐκαιρίαν νὰ αἰσθανθῶ ὠραίας συγκινήσεις καὶ ἡ ψυχὴ μου γεμίζει ἀπὸ χαρῶν διάνθεσιν καὶ ὑπερηφάνειαν, διότι εἶμαι χριστιανὸς ὀρθόδοξος καὶ Ἕλλην.

Ἐκεῖ εἰς τὸν ναόν, ὅταν ἀκούω νὰ ψάλλωνται οἱ ὕμνοι τοῦ Σταυροῦ, ὁ νοῦς μου γυρίζει εἰς μίαν ἐποχὴν ζηλευτὴν, ἢ ὁποῖα ἐπέρασσε καὶ τώρα ἀκούεται ὡς θροῦλος. Εἶναι ἡ δοξασμένη ἐποχὴ τοῦ ἔθνους καὶ τῆς θρησκείας μας, ἢ ὁποῖα ζωντανεύει ἐμπρὸς μου ὡς ὄνειρον, ὡς ὄπτασί.

Καὶ ἰδοὺ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὁ Πατριάρχης Μακάριος ὑψώνει τὸν Σταυρόν. Δεξιὰ του ἡ βασιλομήτωρ Ἑλένη κλαίει ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐλάβειαν καὶ ὡς μαργα-

ροσόλυμα ή άγία Έλένη, ή όποία διέταξε νά άνασκαφή
τό μέρος και εύρέθη ό Σταυρός.

Αυτά ένθυμοΰμαι την ήμέραν της ύψώσεως του Σταυ-
ρου.

Και όταν μετά την θείαν λειτουργίαν έξέρχωμαι από
τόν ναόν και μυρίζω τόν βασιλικόν, πού κρατώ εις τάς
χειράς μου, γεμίζει ή ψυχή μου από ευωδίαν θείαν και ή
γλώσσά μου σιγοψάλλει :

« Σώσον, Κύριε, τόν λαόν σου και εύλόγησον την
κληρονομίαν σου ».....

Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

.....
.....
Μὰ κεί πού σκάφτουν σκυθρωπά
ἐν ἄρομα σκορπιέται,
μοσχοβολᾷ γλυκά.
Μέσα ἀπ' τὸ χῶμα τὸ σκορπιᾷ
μὰ λουλουδιὰ πού σιέται
μὲ τ' ἄνθη τὰ λευκά.

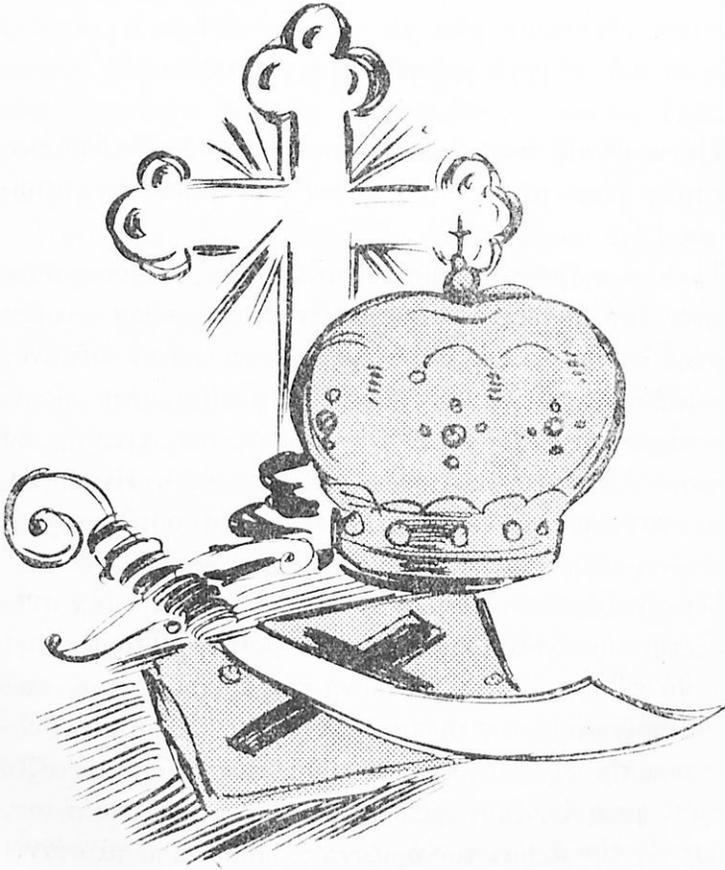
Γρέχει ἡ Ἑλένη μὲ καρδιά.
σκάφτει σ' αὐτὸν τὸν τόπο
τὸ χέρι της τὸ ἱερό,
σκάφτει κοντὰ στὴ λουλουδιά.
δὲν ἔχασε τὸν κόπο,
εὐρήκε τὸ Σταυρό.

Σηρώσατέ τον ὑψηλά !
τὸν ἠῆρα, μοῦ ἀνήκει,
βαθειὰ τὸν προσκυνῶ !
Τὸ φῶς του μᾶς χαμογελᾷ
σὰν λάβαρο, σὰ νίκη
ἀπὸ τὸν οὐρανό.

Μὰ καὶ τὸ λούλουδο στὴ γῆ
νὰ σέβεσθε μαζί του,
πού ἀξιώθηκα νὰ βρωῶ,
ἀπ' τὸν Παράδεισο ἔχει βγῆ
μὲ τὴ γλυκειὰ πνοή του
νὰ ραίνη τὸ Σταυρό.

Ἐκτοτε μένει σεβαστὸ
τὸ πράσινο θλαστάρι,
μὲ τ' ἄνθος τὸ λευκό.
Τοὺς ἁγιασμοὺς κάνουν μ' αὐτὸ
τὸ παίρνουν γι' ἅγια γάρσι,
τὸ λέγουν Βασιλικό.

(I. Βιζυηνός)

ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟΝ

Πέντε μῆνας τώρα λείπει εἰς τὰ ξένα τὸ ναυτόπουλον, σωστοὺς πέντε μῆνας· ἄχ! πόσον ἐπεθύμησε τὴν πατρίδα του!

Τὸ πλοῖον, μὲ τὸ ὁποῖον εἶναι, ἐπῆγεν εἰς μακρουνους τόπους, ἐστάθη εἰς πολλοὺς λιμένας, καὶ τόσσα γυρίζει ὀπίσω. Νύκτα καὶ ἡμέραν ταξιδεύουν, μόνον οὐρανὸν καὶ θάλασσαν βλέπουν· ὁ ἄνεμος σφυρίζει μέσα εἰς τ' ἄρμενα, φουσκώνει τὰ ἱστία, τὰ κήματα κτυποῦν τὸ πλοῖον, ἀλλὰ τὸ ναυτόπουλον δὲν τρομάζει, εἶναι γενναῖον ναυτόπουλον, καὶ μόλις προστάξῃ ὁ πλοίαρχος, ἀναβαίνει εἰς τὰ ἐξάρτια καὶ λύνει ἢ δένει τὰ ἱστία.

Δὲν τὸ τρομάζει ἡ θάλασσα τὸ ναυτόπουλον· δὲν συλλογίζεται τὸν κίνδυνον· ἐν πρᾶγμα μόνον συλλογίζεται: πότε θὰ φθάσῃ. Ὅταν τελειώσῃ τὰς ἐργασίας του, στέζει ἀκουμβημένον εἰς τὸ παραπέτον τοῦ πλοίου καὶ συλλογίζεται τὴν γλυκεῖάν του πατρίδα. Κυττάζει, κυττάζει μακρὰν, μακρὰν, ὅσον ἔμπορεῖ νὰ φθάσῃ τὸ βλέμμα του, μήπως εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ὁρίζοντος, ὀπίσω ἀπὸ τὰ σύννεφα, διακρίνῃ τὴν μικρὰν οἰκίαν των, ὅπου τὸ περιμένει ἡ

χήρα ἢ μάννα του καὶ οἱ ὄρφανοὶ ἀδελφοὶ του. Καὶ τοῦ ἔρχονται δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς του.

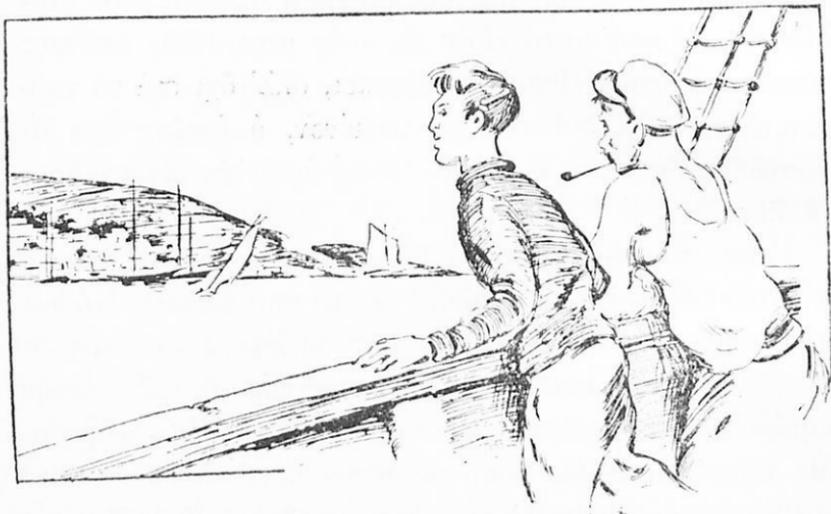
Πέντε μῆνας τώρα λείπει εἰς τὰ ξένα, ἄχ ! πότε τέλος θὰ φθάσῃ ; μὲ ποίαν λαχτάραν θ' ἀναβῆ τὴν μικρὰν των κλίμακα καὶ θὰ ὀρμήσῃ εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητρὸς του καὶ τῶν ἀδελφῶν του ; καὶ ἔπειτα τὸ βράδυ, κοντὰ εἰς τὴν γωνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ λάμπῃ ζεστὴ πυρὰ, ἐνῶ θὰ εἶναι ὄλοι τριγύρω του, θὰ τοὺς διηγηθῆ εἰς ποῖα μέρη ἐταξίδευσε, τί πράγματα εἶδεν εἰς τοὺς μακρυνοὺς ἐκεῖνους τόπους, οἱ ὁποῖοι εἶναι πολὺ ὠραῖοι, ἀλλ' ὄχι διὰ τὸ ναυτόπουλον, διότι διὰ τὸν ξενιτευμένον, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀγαπημένα ὄντα καὶ τὸν περιμένουν, ποτὲ δὲν εἶναι ὠραῖα τὰ ξένα.

Πότε, πότε θὰ φθάσῃ ; Τὸ περισσότερον βιάζεται νὰ φθάσῃ, διότι μὲ τὰ λεπτά, τὰ ὅπλα τοῦ ἔδωκαν διὰ μισθόν του, ἠγόρασε δι' ὅλους τοὺς ἀδελφούς του κάτι τι δι' ἄλλον ὑποδηματάκια, δι' ἄλλον καπελλάκι καὶ διὰ τὴν μητέρα του μερικουὺς πῆχεις πανίου διὰ νὰ ράψῃ φόρεμα. Μὲ ποίαν χαρὰν θὰ δώσῃ εἰς τὸν καθένα τὸ δῶρόν του, καὶ μὲ ποίαν χαρὰν θὰ τὸ πάρῃ ὁ καθεὶς ! Καὶ ἔξαφνα, ἔξαφνα θὰ βγάλῃ ἀπὸ τὸ θυλάκιον τοῦ ναυτικοῦ του πανταλονίου, δεμένα εἰς ἓνα κόμβον τοῦ μανδηλίου του, καὶ τὰ χρήματά του πὺρ τοῦ ἔμειναν καὶ θὰ τὰ δώσῃ εἰς τὴν ἀγαπητὴν μητέρα του νὰ ἀγοράσῃ ἄλευρον, κρέας καὶ ὅ,τι ἄλλο θέλει.

Ἐνῶ εἰς αὐτὰ ἔχει τὸν νοῦν του τὸ ναυτόπουλον, κοιτάζει εἰς τὴν ἄκρην τῆς θαλάσσης, ἢ ὁποία ἀπλώνεται ἐμπρὸς του, καὶ τί διακρίνει ; Τὴν πατρίδα του ! Ἄ ! ἔφθασαν τέλος πάντων ! Τὸ πλοῖόν των σγίζει ταχέως τὰ

κάρματα, όλονὲν πλησιάζουν. Νά, ἤρχισαν νὰ φαίνονται αἱ οἰκίαι. Οἱ ναῦται καὶ αὐτὸς σιωποῦντες εἰς τὰ κατάρτια, μαζεύουν τὰ ἰστία.

Ἔξαφνα γρογορρ ! ἔσρησαν τὴν ἄγκυραν. Καταβιβά-
ζουν μίαν βάρκαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐμβαίνει ὁ πλοίαρχος,
τρεῖς ναῦται, πηδᾶ εἰς αὐτὴν καὶ τὸ ναυτόπουλον.
Κάθηται καὶ τραβᾷ κουπίον. Ἡ καρδιά του κτυπᾷ δυνα-

τά. Ἄρα γε νὰ εἶναι ὅλοι καλὰ εἰς τὴν οἰκίαν του ; μὴ ἔπαθε κανεὶς τίποτε ; μὴ εἶναι ἄρρωστη ἡ μητέρα του, κανεὶς ἀδελφός του ; Πῶς ἀνησυχεῖ ! Ἄλλὰ ποῖοι εἶναι αὐτοὶ, πού περιμένουν εἰς τὴν παραλίαν ; ὦ ! τοὺς γνωρίζει, τοὺς γνωρίζει !

Ἡ βάρκα ἔφθασεν εἰς τὴν ξηράν· ἐξέρχεται ὁ πλοίαρχος, καὶ τὸ ναυτόπουλον πηδᾶ εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητρὸς του καὶ τῶν μικρῶν του ἀδελῶν!...

ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ

Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά, τὴν ἄγκυρα σηκώνει,
καρaboκώρης στέκεται κρατῶντας τὸ τιμόνι.

— Καράβι στὰ ταξίδια σου θὰ βρῆς λιμάνια χίλια,
θ' ἀκούσῃς «καλωσόρισες» ἀπὸ χιλιάδες χεῖλια.

Μὴν τὰ πιστέψῃς! Ἄπιστες εὐχές, πὺ ἀέρας παίρνει
καὶ τὶς σκορπᾷ στὸ δρόμο του καὶ πίσω δὲν τὶς φέρνει.
Τὸ μόνο «καλωσόρισες», τὴ μόνη εὐχή, πὺ πιάνει.
θὰ τὴν ἀκούσῃς στὸ φτωχὸ τοῦ τόπου σου λιμάνι.

(I. Πολέμης)

ΟΙ ΠΤΕΡΩΤΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΑΙ

Νομίζω ὅτι εἶναι πρόβλημα ἄλυτον, διατί, ἐνῶ ὅλα τὰ
μαστοφόρα τὰ ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ ζοῦν καὶ ν' ἀποθνή-
σκουν, ὅπου γεννηθοῦν, χωρὶς νὰ ζητοῦν τὴν εὐτυχίαν
περιπλανώμενα κατ' ἔτος εἰς τὰς διαφόρους ἡπείρους, τὰ
περισσότερα πτηνὰ δὲν ἠμποροῦν νὰ ζήσουν, χωρὶς νὰ ἐ-
πιχειροῦν κατ' ἔτος (ἢ μᾶλλον δύο φορὰς τὸ ἔτος) τὰ
ἐναέρια αὐτῶν ταξίδια πολλῶν χιλιάδων μιλίων.

Εἰς ἄλλα εἶναι πάντοτε ἀπαραίτητος ἡ θερμοκρασία
τῶν τροπικῶν. Εἰς ἄλλα ἀρκεῖ ἡ θερμοκρασία τῆς Αἰγύ-
πτου καὶ ἐν γένει τῆς γραμμῆς ὅλης τῆς βορείου Ἀφρι-
κῆς ἕως εἰς τὰ ἄκρα τοῦ Μαρόκου. Αὐτὰ λοιπὸν τὸ θέ-
ρος ζητοῦν τὴν ἰδίαν θερμοκρασίαν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἄλ-
λα εἰς τὴν μέσην καὶ ἄλλα εἰς τὴν βορείαν.

Εἰς τὸν τόπον μας μάλιστα πολὺ ὀλίγα εἶναι τὰ πτηνὰ.
τὰ ὁποῖα, ὅπως ἡ πέροδιξ, τὸ ἀγριοπερίστερον, τὸ στρου-

θίον, ὁ κορυθαλλός, καὶ ὀλίγα ἄλλα, ἐκτιμοῦν ὅπως πρέπει τὰ θέλγητρα τῆς στέγης μονίμου κατοικίας. Διότι ὅλα σχεδὸν τὰ πτηνά, τὰ ὁποῖα κυνηγοῦμεν εἰς τὴν πατρίδα μας, ἐκτὸς ὀλίγων, ἢ εἶναι πτηνὰ ἐρχόμενα ἀπὸ τὰ βόρεια κλίματα διὰ νὰ περάσουν ἐδῶ τὸν χειμῶνα, ἢ διαβαίνουν ἀπὸ τὸν τόπον μας, ἐρχόμενα ἀπὸ τὰ νότια τὴν ἀνοιξιν διὰ βορειότερα κλίματα καὶ καταβαίνουν πάλιν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου με ἀντίθετον δρομολόγιον.

Ἄλλὰ μὴ νομίση τις ὅτι τὰ ταξίδια αὐτὰ τοῦ περικοῦ κόσμου γίνονται χωρὶς περιπετείας, χωρὶς κινδύνου, χωρὶς καταστροφῆς. Πολλὰκις πίπτουν εἰς τὴν θάλασσαν ἀπὸ ἐξάντλησιν, ἄλλοτε τοὺς δίδουν συνολικὸν θάνατον ἢ χάλαζα, αἱ καταιγίδες, οἱ τυφῶνες, πότε ἐπάνω εἰς τὰ κύματα τῶν θαλασσῶν καὶ πότε ἐπάνω εἰς ἀγρίους βράχους, ὅπου τὰ συντρίβουν. Ἄλλοτε πάλιν πίπτουν ὡς πικρὸν νέφος, ἐξηντημένα ἐπάνω εἰς τὰ πλοῖα, εἰς τὰ ἰστία, εἰς τὰς κεραίας των, εἰς τὸ κατὰστρομα, διὰ νὰ εὔρουν μέρος νὰ καθήσουν.

Καὶ διὰ μίαν ἀπὸ αὐτὰς τὰς καταστροφῆς δύναιμι νὰ προσφέρω τὴν μαρτυρίαν μου, ὡς αὐτόπτης.

* * *

Εὐρισκόμην ἐπὶ τοῦ πολεμικοῦ « Σαλαμινία » ὡς ἀνακριτῆς διὰ τὴν καταδίωξιν ἑνὸς τρομεροῦ ἐγκλήματος πειρατείας.

Ἐπλέομεν μεταξὺ Ρόδου καὶ Καρπάθου. Ἦτο πρωτὶα τῆς 31 Αὐγούστου. ἐνθιμοῦμαι τὴν ἡμέραν, διότι τὴν ἐσημείωσα εἰς τὸ ἡμερολόγιόν μου. Ἦμην ἐπὶ τῆς γε-

φύρας, όπου είδον τὸν πλοίαρχον νὰ παρατηρῇ μετὰ προσοχῆς τὴν θάλασσαν ἐμπρός. Ἐπῆρε τὸ τηλεσκόπιον καὶ ἀφοῦ ἐκύτταξε καλῶ, μοῦ εἶπε :

— Περίεργον ! ἡ θάλασσα εἰς ἀρκετὴν ἔκτασιν εἶναι ζιτρίνη, ὡς νὰ εἶναι ἐστρωμένη μὲ ψάθας.

Ὅταν ἐπλησιάσαμεν, εἶδομεν μὲ μεγάλην ἐκπληξιν μυριάδας πνιγέντων ὀρτυκίων, τὰ ὁποῖα ἐπέπλεον. Εἶχε μόλις ἀρχίσει ἡ σῆψις των, διότι πλέοντες ἀνὰ μέσον αὐτῶν ἠσθανόμεθα φοβερὰν δυσοσμίαν. Τότε ἐνεθυμήθημεν, ὅτι πρὸ τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν Ρόδον, ὅπου ἡμεῖς ἀγκυροβολημένοι ὄλην τὴν νύκτα, ἔπνεε σφοδρότατος ἄνεμος μὲ ἀδιάκοπον βροχίην.

Ἄλλὰ δι' ἐμὲ τὸ μεγαλύτερον μυστήριον τῆς φύσεως εἰς αὐτὸν τὸν ὄργανισμὸν τῶν ἀποδημιῶν τοῦ περρωτοῦ

κόσμου δὲν εἶναι τόσον τὰ μεγάλα, τὰ δυνατὰ πτηνά. Μοῦ γεννοῦν ἀπορίαν, μοῦ ἐμπνέουν θαυμασμὸν οἱ μικροσκοπικοὶ ταξιδιῶται τοῦ ἀέρος, οἱ ὅποιοι περνοῦν ὑπεράνω βοινῶν καὶ κορυφῶν ὄρέων καὶ σχίζουσιν τὸν ἀέρα ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὰ κήματα θαλασσῶν χιλιάδων μιλίων, αὐτὰ τὰ μικρὰ πτηνὰ τόσον πολλῶν εἰδῶν καὶ χρωμάτων, τὰ ὅποια ἀπὸ τὸν Αὐγούστον ἕως τὸν Ὀκτώβριον πετοῦν εἰς τὸν τόπον μας εἰς δένδρα, εἰς θάμνους, εἰς ἀκάνθας, ὁμοιάζοντα πρὸς ζωντανὰ μικρὰ ἄνθη, τὰ ὅποια νομίζεις ὅτι φθάνει ἢ πλέον ἐλαφρὰ αὔρα, μία πνοὴ ἀέρος, διὰ τὰ τὰ συναρπάσει καὶ τὰ ἐξαφανίσει ὡς πούπουλα.

Πῶς ταξιθεύουν ὁ δροσοκολάπτης, ὁ κοκκινολαίμης καὶ τόσα ἄλλα πτηνὰ, τὰ ὅποια χοροῦν εἰς ἓν κάρουον καὶ πρὸ πάντων ἐκεῖνα τὰ πρασινοζίτρινα, τὰ ὅποια ὁμοιάζου πρὸς πεταλούδας !

Καὶ ὅμως καὶ αὐτὰ, χαριτωμένα μικρὰ στολίδια τῶν πρασίνων κλαδίων, ὅπου λικνίζονται μὲ τὸ ἐλαφροφύσημα—λουλούδια καὶ αὐτὰ ἐπάνω εἰς λουλούδια—καὶ αὐτὰ διασχίζουσιν ἠπείρους καὶ περνοῦν ἄνωθεν ὑψηλῶν κορυφῶν ὄρέων καὶ ἄνωθεν τῶν ἀγρίων κυμάτων, εἰς ἀπέραντα πελάγη, μὲ ὀλόμαυρον οὐρανὸν καὶ ὑποκάτω ἀπὸ τὴν λάμπην τῶν ἀστραπῶν, διὰ τὰ φθάσουν εἰς τὸ ἄγνωστον τέρμα τοῦ δρόμου, τὸ ὅποιον τοὺς δεικνύει ἐμπρὸς εἰς τοὺς μικροὺς τῶν ὀφθαλμοῦς τὸ ἔνστικτον.

ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΝ

Ἐκ τῶν ὅλων τῶν θεάματα τῆς θείας δημιουργίας τίποτε δὲν προξενεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐντύπωσιν μεγαλυτέραν καὶ θαυμασιωτέραν ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴν τῶν ἐποχῶν τοῦ

ἔτους, ἡ ὁποία συνδέεται πάντοτε μεῖς ἰδιαιτέρας εὐχαριστήσεις.

Ὅπως κάθε ἐποχὴ τοῦ ἔτους, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸ φθινόπωρον ἔχει τὰς ἀφθόνας του ἰδιαιτέρας εὐχαριστήσεις. Τὸ φθινόπωρον εἶναι ὁ καιρὸς τῆς πληρωμῆς τῶν κόπων, ὅπως ἡ ἀνοιξίς εἶναι ἡ ἐποχὴ τῶν ὑποσχέσεων. Μετὰ τὰς ἡμέρας τοῦ κόπου καὶ τῶν φροντίδων φέρει ἡ φθινοπωρινὴ ἐποχὴ τὰς ἡμέρας τῆς πληρωμῆς.

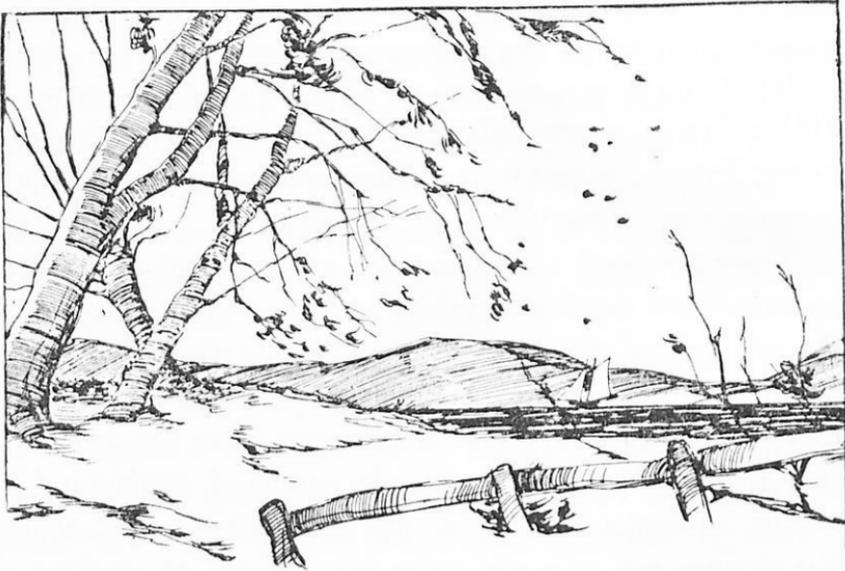
Ἦλθε τώρα τὸ φθινόπωρον· τὰ ἄνθη μαραίνονται· χιλιάδες ὄντων προετοιμάζονται διὰ τὸν μακρὸν τοῦ χειμῶνος ὕπνον· ἑκατομμύρια θαυμασίων φυτῶν χάνουν τὴν δυνάμιν των, ἀδυνατίζουν καὶ χάνονται.

Ὅταν προχωρῇ τὸ φθινόπωρον τὰ δάση καὶ οἱ λόφοι παρουσιάζουν ὠραίαν ποικίλιαν χρωμάτων καὶ στολίζουν τὴν γῆν μας μεῖς ἄγνωστον ἕως τώρα πολυτέλειαν. Μόλις ἀρχίσῃ νὰ φυσᾷ ὁ ἄνεμος, τὰ μαραινόμενα φύλλα πίπτουν ἀπὸ τὰ δένδρα ἀθρόα, χρυσᾷ καὶ κοκκινωπᾷ καὶ σκεπάζουν τὰ ἀναρίθμητα σπέρματα τῶν φυτῶν μεῖς ἀπαλὸν σκέπασμα, τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὰς μὲν προφυλάσσει αὐτὰ ἀπὸ τὸν παγετὸν τοῦ ἐρχομένου χειμῶνος, ἔπειτα δὲ σαπίζει καὶ παρέχουν εἰς τὴν γῆν νέους χυμούς, διὰ νὰ σκεπασθοῦν τὰ βλαστήματα, ὅταν ἔλθῃ πάλιν ἡ ἀνοιξίς.

* * *

Τὸ φθινόπωρον μᾶς δεικνύει ζωηρῶς τὴν αἰωνίαν τάξιν τοῦ κόσμου, τοὺς ἀμεταβλήτους νόμους τῆς θείας Προνοίας εἰς τοὺς καρπούς, ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι γεμᾶτα τὰ δένδρα καὶ οἱ θάμνοι, εἰς τὰ ἀναρίθμητα σπέρματα τῶν φυτῶν, τὰ ὁποία ὑπὸ τοῦ ἀνέμου διασκορπίζονται εἰς ὅλην τὴν γῆν.

Πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων οἱ γεμᾶτοι καρποὺς στάχυες ἐχρῦσιζον εἰς τὰς πεδιάδας, σήμερον αἱ πεδιάδες εἶναι γεμναὶ καὶ ὁ σῖτος ἔχει γεμίσει ἀφθόνως τὰς ἀποθήκας. Πολλὰ ἀνθρώπων οἰκογένεια ἐπλούτισαν διὰ τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ καὶ χαίρουν διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν καρπῶν.

Τὰ ὀποροφόρα δένδρα ἀπλώνουν πρὸς τὰς χειράς μας τοὺς ἀπὸ καρποὺς φορτωμένους κλάδους των.

Ἐκ τῶν θεομάτων ἀκόμη ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου αἱ σταφυλαὶ ὀριμάζουσιν εἰς τὰς ἀμπέλους καὶ προετοιμαζουσιν τὸν οἶνον, ὁ ὅποιος εὐφραίνει τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ πλούσιος καὶ ὁ πτωχὸς εὐφραίνεται διὰ τὴν ἀφθονίαν αὐτήν. Καὶ ὁ ἐλάχιστος σκώληξ δὲν θὰ χαθῆ, ἀλλὰ θὰ λάβῃ μέρος τροφῆς ἀπὸ τὸν γενικὸν αὐτὸν πλοῦτον.

Ἄλλ' αἱ εὐχαριστήσεις ἀπὸ τὴν συγκομιδὴν καὶ ἡ ἀ-

φθονία τῶν καρπῶν δὲν ἀποτελοῦν τὴν μοναδικὴν ὡραιότητα καὶ τὸν μοναδικὸν πλοῦτον τοῦ φθινοπόρου.

Ἡ φθινοπορινὴ ἐποχὴ παρέχει ἀκόμη εἰς ἡμᾶς καὶ ἄλλα ὑψηλότερα καὶ σχεδὸν ἀνέκφραστα αἰσθήματα. Ἡ ἀνυπόφορος ζέστη τοῦ θέρους ἔπαυσε. Δροσερώτερος μᾶς περιβάλλει ἀήρ καὶ ἡ ὄψις τῆς ὀλίγον κατ' ὀλίγον καταστρεφομένης ὡραίας φύσεως γεμίζει τὰς καρδίας ἡμῶν ἀπὸ παραδόξον χαρὰν καὶ εὐχάριστον αἶσθημα.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὅσον τὸ φθινόπωρον προχωρεῖ, τὰ λειβάδια ξηραίνονται, τὰ δένδρα γυμνώνονται ἀπὸ τὰ φύλλα των, τὰ φυτὰ μαραίνονται καὶ τὰ ἀποδημητικὰ πτηνὰ εὐρίσκονται τώρα μακρὰν ἡμῶν εἰς τὰς θερινὰς χώρας.

Ἐκάστη χώρα, ἐκάστη ἡλικία, ἐκάστη τοῦ ἔτους ὥρα ἔλαβε παρὰ τῆς πατρικῆς τοῦ Θεοῦ χειρὸς ἰδιαιτέραν ὡραιότητα, ἰδιαιτέραν χάριν, ἰδιαιτέρα πλεονεκτήματα. Ἡ πολύκαρπον φθινόπωρον, τὸ ὅποιον παρέχει εἰς ἡμᾶς φθινοπώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλην ὥραν τὰ πλούσια τοῦ Θεοῦ δῶρα, ἐξυπνᾷ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ εὐσεβοῦς χριστιανοῦ ζωηρότερον ἢ κάθε ἄλλη ἐποχὴ τὸ αἶσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν θεῖαν Ἀγαθότητα.

ΑΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΩΡΑΙ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Ἄνθη εὐμορφα μοιράζει
τῆς ἀνοίξεως ἡ ὥρα,
ὄλ' ἡ γῆ εὐωδιάζει
καὶ γελοῦν οἱ οὐρανοί !

Τὸ καλὸ τὸ καλοκαῖρι
ἔχει πλούσια τὰ δῶρα,
καὶ γλυκεῖς καρποὺς προσφέρει
καὶ χαρὰν μᾶς προξενεῖ.

Φθινοπώρου ὥρα φθάνει,
ἡ βροχὴ τὸ δάσος ραίνει,
βαθμηδὸν τὸ δένδρον χάνει
τὴν προτέραν του μορφήν.

Ὁ χειμὼν βαρὺς ἐνσκήπτει,
ἡ χιὼν τὴν γῆν λευκαίνει
καὶ πυκνὴ ὀμίχλη κρύπτει
τοῦ βουνοῦ τὴν κορυφήν.

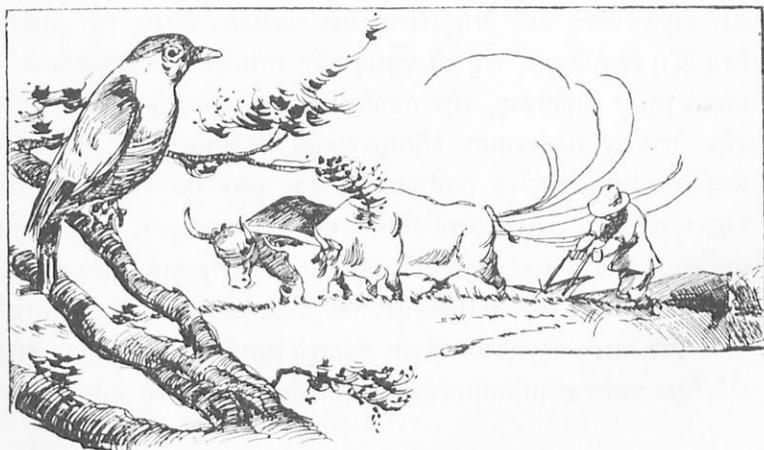
(Ἄλ. Κατακουζηνός)

Ο ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΟΣ

Δὲν ἐντρέπομαι νὰ ὁμολογήσω, ὅτι καὶ ὡς γέρον ποιη-
τῆς παρὰξενος καὶ ὡς ἀπλοῦς θνητός ἔχω καὶ ἐγὼ τὰς
ἀδυναμίας μου καὶ τὰς ιδιοτροπίας μου. Μεταξὺ τούτων
ὑπάρχει καὶ ἡ ἀπέραντος συμπάθειά μου πρὸς ἓν τῶν κοι-
νοτέρων καὶ ταπεινότερων φθινοπορινῶν πτηνῶν μας,
τὸν λάλον καὶ ἀγαθὸν Καλογιάννον.

Ἄγνοῶ πόθεν προῆλθε τὸ ὄνομά του ἢ ἂν εἰς ὅλα
τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος τοιοῦτοτρόπως λέγεται. Τὸ ὄνομα
μαρτυρεῖ ἴσως περὶ τῆς ἀγαθότητος τοῦ πτηνοῦ τούτου.

Εἰς πολλὰ μέρη τῆς δυτικῆς Εὐρώπης τὰ χαριέστατα
ταῦτα πτηνὰ ἐμφανίζονται κατὰ τὸ ἔαρ, ἀλλὰ εἰς τὴν
Ἑλλάδα μόνον κατὰ τὰς πρώτας βροχὰς τοῦ φθινοπώρου
ἔρχονται καὶ δίδουν ζωὴν εἰς τὰ νεκρά μας δάση. Φθάνουν
δὲ ταυτοχρόνως τόσον πολλὰ καὶ τόσον προθύμως εὐθὺς
μετὰ τὴν ἀφιξίν των ἐπιδίδονται εἰς τὸ προσφιλὲς κελά-

δημά των, ὥστε μένει τις ἐκστατικὸς ἐνώπιον τῆς αὐτῆς συμφωνίας.

Ὁ Καλογιάννος εἶναι τὸ προϊνότερον τῶν πτηνῶν μας· δίδει εἰς τὸν γεωργὸν τὸ αἰσθημα τῶν ἐργασιῶν καὶ τὸν ἀνακουφίζει διὰ τοῦ ἄσματος του, ὅταν παρὰ τὸν κορμὸν δένδρου ἀναπαύεται ἐκ τοῦ πολλοῦ κόπου. Τὸ λάλημά του εἶναι μὲν σύντομον, ἀλλὰ γλυκύτατον καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνει ἀδιακόπως, χωρὶς νὰ ταράσσεται διόλου ἐκ τῆς παρουσίας τῶν ἀνθρώπων, μετὰ τῶν ὁποίων εὐχαριστεῖται νὰ ζῆ καὶ εἰς τὰς κατοικίας τῶν ὁποίων ἀφόβως εἰσέρχεται καὶ ζητεῖ τὴν τροφὴν του, ὅταν ἢ χιών, καλύπτουσα τὸ ἔδαφος, κρύπτῃ τὰ ἔντομα, μὲ τὰ ὁποῖα συντηρεῖται. Ἐγὼ δὲ εἶδον αὐτὸν κάποτε νὰ κάθηται ἀταράχως ἐπὶ τῶν κροτάων τῶν ἀροσθήρων βοῶν καὶ νὰ ψάλλῃ, χωρὶς νὰ φοβῆται διόλου οὔτε τὴν βουκέντρον οὔτε τὸν σάλαγον τοῦ ζευγολάτου.

Μεγάλος φίλος καὶ προστάτης τῶν μικρῶν καὶ ἀδυνάτων πτηνῶν, ἰσχυρίζεται, ὅτι ὁ Καλογιάννος εἶναι φύσει ζηλότυπος καὶ διηγείται, ὅτι ἐκεῖνος, ὅστις ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἔζη ἐλεύθερος εἰς τὸ γραφεῖόν του, ἐπετέθη μανιωδῶς κατὰ μιᾶς ἀηδόνος, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀποκτήσει καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν ἀπένειμεν ἐξαιρετικὰς περιποιήσεις. Πολλὰκις δὲ παρηνόχλει καθήμενος ἐπὶ τῶν δακτύλων ἢ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὅταν κατελάμβανεν, ὅτι ὁ κύριός του, βυθισμένος εἰς τὴν μελέτην, παρημέλει τὸν γηραιὸν του φίλον.

Καὶ ὅμως τὸν Καλογιάννον περιφρονοῦν οἱ ποιηταί. Δὲν τὸν καταδέχονται, εἶναι πτωχὸ πουλί, εἶναι χωριάτης. Δὲ ἔχει τοὺς ρεμβασμοὺς τῆς ἀηδόνος, ἔξυπνᾷ πάρα πολὺ

προῖ, εἶναι ταπεινός, πάντοτε εὐθυμός, πάντοτε καλοκαρ-
δισμένος, δὲν μελαγχολεῖ ποτέ.

Ἄλλ' ἐγὼ τὸν ἠγάπησα ἐκ νεαρῶς μου ἡλικίας καὶ ὅ-
ταν κατὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ φθινοπώρου συναντῶμαι μετὰ
τοῦ πρώτου Καλογιάννου καὶ τῆς πρώτης κυκλαμιᾶς
(διότι τὸ ἄνθος καὶ τὸ πτηνὸν συγχρόνως ἐμφανίζονται)
ἡ καρδιά μου σκιρτᾷ, ὡς ἂν αἴφνης ἔβλεπον παλαιούς φί-
λους ἐπανερχομένους ἐκ μακρῶς ἀποδημίας.

Ἀπέναντι τῶν παραθύρων τοῦ ἐξοχικοῦ μου οἴκου ὑ-
ψώνεται παμμεγέθης ἐλαία, ἡ ὁποία εἶναι ἀληθῆς ἀγορὰ
τοῦ λαοῦ τῶν Καλογιάννων. Ἐκεῖ συνέρχονται, ἰδίως ὅ-
ταν ἐπίκειται χειμὼν ἢ τοικυμία, καὶ συναναστρέφονται
μετ' ἐμοῦ καὶ με' εὐφραίνουσι διὰ τῶν κελαδημάτων των.
Χιλίας φορὰς μοῦ διεσκέδασαν τὰ μαῦρα νέφη τῆς φαν-
τασίας ! Χιλίας φορὰς με' παρηγόρησαν καὶ μοῦ ἐγλύκα-
ναν τὰ κρυφὰ φαρμάκια τῆς ψυχῆς. Χρεωστῶ εἰς αὐτοὺς
τόσην εὐγνωμοσύνην.

Ο ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΟΣ

Χειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά,
γοργὸς ὁ γερανὸς τὰ πελαγώνει.
Ἡ φλύαρη γελιδνοφωλιὰ
χορτάριασε πανέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά,
φοβήθηκε ὁ μελισσογοργὸς τὸ χιόνι,
ζ' ἡ σοσουράδα στὴν ἀκρογιαλιὰ
δὲν τρέχει, δὲν πηδᾷ, δὲν καιαρόνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὀλόξερο κλαδί,
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
ὁ Καλογιάννος πρόσχαρος προβάλλει.

Μὲ λίγα λόγια σιγαλὰ καὶ ταπεινά,
μικρὸς προφήτης φτερωτός, μηνᾶ
τὴν ἀνοιξη, πὸν θὰ γυρίση πάλι.

(Γ. Δροσίνης)

ΠΩΣ ΕΣΩΘΗ ΜΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Εἶδετε τὸν Χριστὸν νὰ περιπατῆ ἐπάνω εἰς τὰ κύματα ;
Θὰ γνωρίζετε βέβαια αὐτὸ τὸ θαῦμα, ἐγὼ ὅμως τὸ ἀν-
τίκρουσα ὀλοζώντανον.

Ἦμην μικρὸν παιδίον τότε. Μίαν πρωΐαν ἐφύσα δυνα-
τὸς βορρᾶς. Καὶ ἔταν εἰς τὸν τόπον μου φυσᾶ δυνατὸς
βορρᾶς, ἡ ὁρμή του δὲν ἔχει ὄρια.

Ἐφύσα λοιπὸν δυνατὸς βορρᾶς. Τὰ δένδρα ἔκλιναν
καὶ ἀνεσηκόνοντο καὶ ἐβασονίζοντο νὰ ἀντισταθοῦν εἰς
τὴν ὁρμὴν τοῦ ἀνέμου.

Οἱ ἀνεμοστρόβιλοι ἐστριφογύριζον εἰς τὴν ξηρὰν με-
ὀρμὴν. Καὶ εἰς τὴν θάλασσαν τὰ κύματα ἐκυλόντο μανιώ-
δη καὶ ὠγκοῦντο εἰς βουνὰ ἀσπρογάλαζα.

Εἰς τὸν λιμένα οἱ ναυτικοὶ με ἀγωνίαν προσελάθουν νὰ
ἐξασφαλίσουν τὰ πλοῖά των. Ἔδενον διπλᾶ χονδρὰ σχοι-
νία εἰς τοὺς στύλους τῆς προκυμαίας, διὰ νὰ μὴ τὰ παρα-
σύρη ὁ ἄνεμος. Διὰ τοῦτο κανεῖς δὲν ἤκουεν ἢ δὲν ἐπρό-
σεχεν εἰς τὰς ἀπελπισμένας κραυγὰς ἐνὸς μεσήλικος ξέ-
νου ναυτικοῦ, ὁ ὁποῖος ἀσεκτικῶς ἐπηγαινοῦρχετο εἰς τὴν
προκυμαίαν ζητῶν βοήθειαν :

— « Ἡ γυναῖκά μου ! τὸ παιδί μου ! τὸ καίκι μου !
παιδιά ! ».

Μετ' ὀλίγον ὁ κόσμος ἐπληροφορεῖτο τί εἶχε συμβῆ.

Ἦτο πλοίαρχος ἀπὸ τὴν Μύκονον καὶ εἶχεν ἀράξει
ἀφ' ἐσπέρας τὸ μικρὸν ἰστιοφόρον του ἐκεῖ πλησίον εἰς
μίαν ἀκτὴν.

Ἡ νημερία καὶ ἡ γαλήνη τῆς ἐσπέρας ἐκεῖνης τὸν ἐ-

ξηπάτησαν καὶ μετὰ τὴν μικρὰν λέμβον τοῦ πλοιαρίου του ἐξῆλθεν εἰς τὴν ξηρὰν.

Σκοπὸς του ἦτο νὰ συλλέξῃ ὀλίγα ξύλα καὶ νὰ ἀγοράσῃ ἄρτον καὶ ἔλαιον ἀπὸ τὸ ἐκεῖ πλησίον μικροπαντοπωλεῖον.

Εἰς τὸ πλοῖόν του ἀφῆκε τὴν γυναῖκά του καὶ τὸν μονάκριβον υἱόν του, παιδίον ἕως δώδεκα ἐτῶν. Οὗτοι ἀπετέλουν τὴν οἰκογένειάν του καὶ ἦσαν συγγρόνως καὶ πλήρωμα τοῦ πλοίου του. Ἦ καλύτερον, μετὰ τοῦ πλοίου του ἀπετέλουν ὀλόκληρον τὸ εἶναί του.

.....

Εἶχε ὁ δυστυχὴς τὸ ἐλάχιστον, τὸ ὁποῖον ἔχουν δυστυχῶς οἱ πλείστοι ἐκ τῶν ναυτικῶν μας, ἐξερχόμενοι εἰς τὴν ξηρὰν, νὰ λησιμονοῦν τὸ πλοῖόν των.

Μόλις λοιπὸν ἐξῆλθεν εἰς τὴν ξηρὰν ὁ ἐκ Μυκόνου πλοίαρχος, ἐπεδόθη εἰς τὴν οἰνοποισίαν ἐπὶ χοῦνον, τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὸς δὲν ἐνεθυμαίτο.

Περὶ τὰ ἐξημερώματα ἤκουσε τὴν βοὴν τοῦ ἀνέμου καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ παντοπωλεῖον τρικλιζών.

Δυστυχία του! Οὔτε ἡ λέμβος, οὔτε τὸ πλοῖόν του ἐφραίνοντο. Εἶζον παρασυσφῆθῆ ἀπὸ τὸν σφοδρὸν ἄνεμον.

— Παναγία μου! ἐκραύγασε τότε. Καὶ ἔτρεξεν εἰς τὸ παντοπωλεῖον νὰ καλέσῃ τοὺς συντρόφους του εἰς τὴν οἰνοποισίαν νὰ τὸν βοηθήσουν.

Ἄδίκως ὅμως ἔχανε τὸν καιρὸν του. Αὐτοὶ ἐρογγάλιζον, ἐξηπλωμένοι εἰς τὰ τραπέζια τοῦ παντοπωλείου, καὶ οὔτε ἤκουον τὰς κραυγὰς του, οὔτε ἠδύνατο νὰ σηκωθοῦν.

Ἄλλοφρων τότε ὥρμησε πρὸς τὸν λιμένα. Καὶ ἔτρεχεν,

ἔτρεχεν, ἔτρεχεν, ἔρριπτε τοὺς ὀφθαλμοὺς του εἰς τὸ πέλαγος, μήπως διακρίνη τὸ πλοῖόν του καὶ ἐξέσπα εἰς ἀπελπιστικὰ κραυγὰς : Τὴν γυναῖκά μου !, τὸ παιδί μου ! τὸ καίρι μου !.....

“Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν λιμένα εἶχεν ἐξημερώσει πῶς καὶ ἀνοικτὰ εἰς τὸ πέλαγος κατὰ τὴν Κέα διεκρίνετο τὸ πλοῖόν του χωρὶς ἰστία, ἔρμαιον τῶν κυμάτων.

Καὶ πηγαινοήροχετο ὁ δυστυχὴς εἰς τὴν προκυμαίαν ζητῶν βοήθειαν καὶ κραυγάζων μὲ ἀπελπισίαν. Ἄλλὰ ποῖος ἦτο ἰκανὸς νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ βορρᾶ ; Ποῖος ἐθυσίαζε τὸ πλοῖόν του ἢ ἐρριψοκινδύνευε τὴν ζωὴν του, διὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν ξένον αὐτὸν καὶ ἐπὶ τέλους ἄμυαλον ναυτικόν ;

* * *

Ἐν τούτοις εἰς μίαν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπηλπισμένος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ὕψωνε τὰς χεῖράς του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ μὲ δάκρυα ἰκέτευε βοήθειαν ἀπὸ Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔμενεν ἡ μόνη ἐλπίς, τὸν πλησιάζει εἰς σεβάσιμος ἱερεὺς, ὁ Παλαμανώλης, καὶ τοῦ λέγει :

— Θάρρος, τέκνον μου. Ἔχει ὁ Θεός.

Ἐπειτα στρεφόμενος πρὸς τοὺς ἐν τῇ προκυμαίᾳ ναυτικούς, φωνάζει :

— Ποῖος ἀπὸ σᾶς θὰ διαθέσῃ τὸ πλοῖόν του νὰ σώσωμεν αὐτὸν τὸν χριστιανόν ;

Ὅλοι ἐστράφησαν πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ σεβασμίου γέροντος, τοῦ ὁποῖου ἤκουσαν τὴν φωνὴν ὡς θείαν προσταγὴν. Ἐδειλίασαν ἐν τούτοις καὶ ἐκόπη ἡ ἀναπνοὴ των.

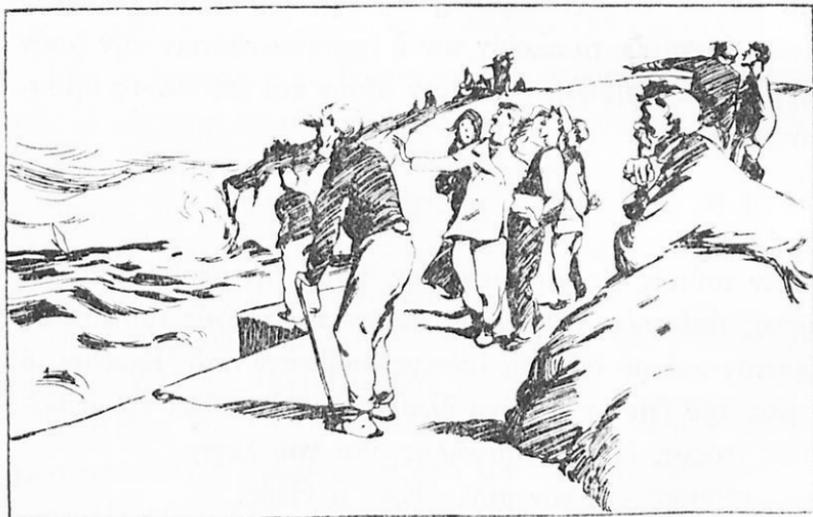
Μόνον εἷς νεανίας, εἰκοσασετῆς περιπυ, ὁ Ἰωάννης ὁ

Κοντός, ἐσηζώθη ὄρθιος εἰς τὸ κατάστρομα τοῦ πλοιαρίου του καὶ εἶπεν :

— Ἐγώ, Δέσποτα, διαθέτω, μὲ τὴν εὐχὴν σου, τὸ μικρόν μου πλοῖον καὶ ἔρχομαι καὶ μαζί σου !

Καὶ ἦτο πράγματι κοντός ὁ νεανίας οὗτος, ἀλλ' εἶχεν, ὡς φαίνεται, γενναίαν καρδίαν.

Μετ' ὀλίγην ὥραν κόσμος πολὺς παρηκολούθει μὲ ἀγωνίαν ἀπὸ τὴν προκυμαίαν ἐν μικρὸν ἰστίον, τὸ ὁποῖον ἐπέ-

τα εἰς τὸ πέλαγος καὶ ἐχάνετο εἰς τὰ κύματα καὶ ὄνεση-κόνετο εἰς τὸν ἀφρόν.

— Νά, τώρα ἐγάθη !

Καὶ οἱ ἀνεμοστρόβιλοι ἐστροβιλίζοντο περὶ τὸ πλοιάριον. Καὶ περιέζωνον αὐτὸ ὡς ὄφεις. Ἐν τούτοις ἔμενον ἄθιχτον καὶ ἐξηκολούθει νὰ πετᾷ καὶ νὰ χάνεται καὶ νὰ ἀνασηκώνεται καὶ νὰ προχωρῇ.

Τὸ ἐκυβέρνα ἢ πίστις τοῦ ἱερέως, ὁ ὁποῖος τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὠμοιάζε τὸν Χριστὸν περιπατοῦντα εἰς τὰ κύματα. Καὶ τί σύμπτωσις, νὰ ὀνομάζεται καὶ ὁ σεβάσιμος ἱερεὺς Ἐμμανουήλ !

Περὶ τὴν ἐσπέραν, ὅτε πλέον εἶχε κοπάσει ὁ ἄνεμος, ἐνεφανίσθη εἰς τὸ ἀπέναντι ἀκρωτήριο τὸ Μυκονιάτικον πλοῖον.

Ὅπισω του ἔσυρε μὲ εὐγνωμοσύνην καὶ τὸ μικρὸν πλοιάριον, τὸ ὁποῖον τὸ ἔσωσε.

Τί ἐπικολούθησεν εἰς τὴν προκυμαίαν δὲν περιγράφεται.

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἠλάλαζον ἀπὸ χαρὰν καὶ ἔκλαιον ἀπὸ συγκίνησιν. Καὶ ὅταν ἀργότερον ὁ Παπαμανώλης ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν ξηρὰν μὲ τοὺς ναυαγούς του, ὅλοι τὸν παρετήρουν μὲ θαυμασμόν. Συγχρόνως ἔτριβον τοὺς δακρυσιμένους ὀφθαλμούς των καὶ διηρωτῶντο :
« Μήπως κατέβη πάλιν εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστός ; »

Καὶ ὁ σεβάσιμος ἱερεὺς ἀποχαιρετῶν τὸν πλοίαρχον, ὁ ὁποῖος εἶχε πέσει κατὰ γῆς καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας του ἀπὸ εὐγνωμοσύνης, τοῦ ἔλεγε :

« Τέκνον μου, πήγαινε εἰς τὸ καλὸν καὶ ποτέ σου νὰ μὴ βάλης εἰς τὸ στόμα σου κρασί ! »

ΘΕΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑ

Θεὸς ὑπάρχει εἰς οὐρανοὺς
προστάτης τῶν ἀνθρώπων,
καὶ ἡ καρδία καὶ ὁ νοῦς
Τὸν βλέπει εἰς πάντα τόπον.

Τὸν βλέπει, ὅταν καταγιγῆ
σωρεῦν μαῦρα νέφη,
καὶ ὅταν παρήγορος τῆς γῆς
γαλήνη ἐπιστρέφῃ.

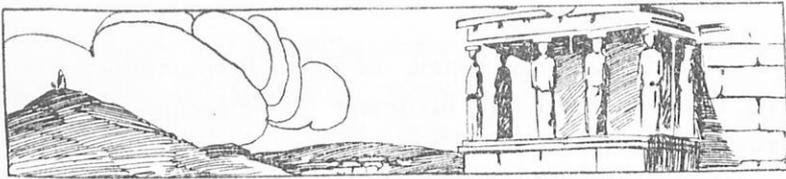
Τὸν βλέπ' εἰς τὸν ἥμερον
παλμὸν τῆς εὐτυχίας,
ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐρήμερον
ὀδύνην τῆς καρδίας.

Τὸν βλέπ' εἰς τὸν οὐράνιον
φωστῆρα τῆς ἡμέρας,
καὶ εἰς τὸ φῶς τὸ δάνειον
τῆς νυκτοπόρου σφαίρας.

Εἰς τοῦρανοῦ τὸν πάτυρον
ἢ δόξα του ἐγράφη,
καὶ Τὸν ὑμνεῖ τὸ ἄπειρον
καὶ ἡ ζῶν καὶ οἱ τάφοι.

Τὸ κράτος Του δοξάζοντα
τὸν τρέμουνσι τὰ ὄντα,
τὸ πᾶν ἐξουσιάζοντα
καὶ πανταχοῦ παρόντα.

(Ἄλ. Παγθαβῆς)

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΡΕΧΘΕΙΟΥ

Μίαν ωραίαν άπτικήν ήμέραν, ένφ λαμπρός ύψώνετο ό ήλιος υπεράνω του 'Υμηττού καί χουσοῦς έχρίσθη ό άπέναντι Πάρνης, σκεπτικός εκάθητο ό Κέκροψ εἰς τόν βράχον τῆς 'Ακροπόλεως καί γύρω του ἴσαντο αί τρεῖς θυγατέρες του· έτραγώδουν καί εκέντων τόν πέπλον τῆς 'Αθηνᾶς.

Αἴφνης πρὸς τήν εἴσοδον τῆς πόλεως ήκούσθησαν φωναί όπωσδήποτε θορυβώδεις, ὡς νά ἦσαν φωναί ανθρώπων, οἱ όποῖοι έφιλονίκουν. Οἱ προσερχόμενοι καί τοιουτοτρόπως μεγαλοφώνως όμιλοῦντες ἦσαν εἷς άνήρ εύρωστος καί άθλητικός με ζωηρόν βλέμμα, μακρόν γενειον καί κυματίζουσαν κόμην, καί μία γυνή ωραία καί μεγαλοπρεπής.

— Με συγχωρεῖς, ιδικός μου εἶναι, έλεγεν ό άνήρ μετὰ ζωηρότητος.

— Καθόλου, άπατᾶσαι, διότι εἶναι ιδικός μου, άπεκρίνετο ή γυνή ύπερηφάνως.

— Κανείς άκόμη δέν μου εἶπεν, ὅτι άπατῶμαι, εἶπεν ό άνήρ ώργισμένος.

— Ἀντὶ νὰ θυμόνομεν, ἀπεκρίθη μετροπαθῶς ἡ γυνὴ, ἰδοὺ ἐδῶ πρόχειρος δικαστής· ἄς ἐκθέσωμεν εἰς αὐτὸν τὴν φιλονικίαν μας.

— Περὶ τίνος πρόκειται ; ἠρώτησεν ὁ Κέκροψ.

— Ὁ τόπος οὗτος, ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ, ἰσχυρίζομαι ὅτι εἶναι ἰδικόν μου κτῆμα καὶ ἔχω ἀπείρους ἀποδείξεις.

— Καὶ ἐγὼ ἰσχυρίζομαι ἀπεναντίας, εἶπεν ἡ γυνή, ὅτι

εἶναι ἰδικός μου, καὶ κανεὶς ποτὲ δὲν μοῦ τὸ ἠμφισβήτησε. Θέλομεν νὰ κρίνῃς μεταξὺ ἡμῶν.

— Καὶ ἔκρινα ἤδη, ἀπεκρίθη ὁ Κέκροψ. Ὁ τόπος αὐτός, ἂν ἐπιτρέπετε, δὲν εἶναι οὔτε τοῦ ἐνός οὔτε τοῦ ἄλλου, ἀλλ' εἶναι ἰδικός μου, διότι εἶμαι ὁ Κέκροψ, ὁ βασιλεὺς του.

— Τοῦτο δὲν ἐμποδίζει, ἀπήντησεν ὁ ἀνὴρ.

— Πῶς δὲν ἐμποδίζει ; εἶπεν ὁ Κέκροψ.

— Δὲν ἐμποδίζει, διότι εἶμαι ὁ Ποσειδῶν.

— Καὶ ἐγὼ ἢ Ἀθηνᾶ, προσέθεσεν ἡ γυνὴ.

— Ἄ ! τότε ἀλλάσσει, ἀπεκρίθη ὁ Κέκροψ· καὶ τότε τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον δύναμαι νὰ εἶπω, εἶναι ὅτι ἡ γῆ αὐτὴ εἶναι ἰδική σας καὶ ὄχι ἰδική μου. Ἀλλὰ τίνος ἐκ τῶν δύο ; πῶς θέλετε νὰ κρίνω ἐγὼ ὁ θνητός ;

— Ἐγὼ τὴν ζώνω εἰς τὰς ἀγκάλας μου καὶ, ἂν θέλω νὰ τὴν σφίξω, τὴν καταστρέφω, εἶπεν ὁ Ποσειδῶν.

— Ἐγὼ προστατεύω καὶ σώζω τοὺς κατοίκους τῆς, καὶ ἡ πόλις αὐτὴ ἔχει τὸ ἰδικόν μου ὄνομα, εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ.

— Δηλαδή ἰδική μου, εἶπε μέσα του ὁ Κέκροψ.

— Ἰδική σου σήμερον, εἶπε πάλιν ἡ θεά, ἡ ὁποία ἐνόησε τί ἔλεγε μὲ τὸν νοῦ του. Κεκροπία λέγεται ἐφ' ὅσον ἀποτελεῖται ἀπὸ μερικὰς ἀσημιάντους καλύβας, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀγρίου βράχου. Ἀλλὰ μὲ τὸ ὄνομα Ἀθῆναι θέλει ἰδῆ τὴν δόξαν τῆς νὰ φθάσῃ μέχρι τῶν ἀστέρων, θέλει ζῆσει πολλοὺς αἰῶνας καὶ θέλει ἀναδειχθῆ ἀνωτέρα ἀπὸ κάθε ἄλλην χώραν τῆς γῆς.

— Εἰς τὰ ὑγρά νῶτά μου τῆς φέρω θησαυροὺς ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς γῆς, εἶπεν ὁ Ποσειδῶν, καὶ παρουσιάζω εἰς αὐτὴν τὰς ὁδοὺς τῆς δόξης καὶ τῆς δυνάμεώς τῆς.

— Ἐγὼ, διέκοψεν ἡ Ἀθηνᾶ, τῆς δίδω τὴν ἀνδρείαν εἰς τοὺς πολέμους καὶ τὴν φρόνησιν εἰς τὰς ἀποφάσεις, ἡ ὁποία σώζει καὶ μεγαλύνει τὰς πόλεις.

— Καὶ ὅμως, εἶπεν ὠργισμένος ὁ Ποσειδῶν, τὴν χώραν, τὴν ὁποίαν καυχᾶσαι ὅτι προστατεύεις, ἀφήνεις ἔρμαιον εἰς τὰς ληστροικὰς ἐπιδρομὰς τῆς Βοιωτίας.

— Δὲν τὴν βλέπουν, ἀπεκρίθη μὲ πικρίαν ἡ Ἀθηνᾶ, ὅσον οἱ βάρβαροι τῆς Κασίας, τοὺς ὁποίους φέρεις εἰς τοὺς λιμένας τῆς.

* * *

— Βλέπω, ἀπεκρίθη ὁ Κέρκωψ, ὅτι αἱ ὑποσχέσεις σας, μεγάλα, υπερβολικαὶ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ἰσοζυγοῦν περίπου. Ἐπίσης ἐξισοῦνται καὶ ὅσα κακὰ ἐπιφέρετε ἢ ἐπιτρέπετε εἰς τοῦτον τὸν τόπον. Εἰς τὰ παρόντα κακὰ δὲν δύναμαι νὰ στηρίξω τὴν κρίσιν μου, διὰ δὲ τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ, πῶς νὰ κρίνω ἐγὼ ὁ ἐφήμερος, ἐγὼ ὁ ὁποῖος δὲν ἔχω τὴν προφητικὴν χάριν τοῦ μέλλοντος ; Εἶμαι ἀπλοῦς ἄνθρωπος καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς ἄνθρώπους ἄξιος εὐγνωμοσύνης θεωρεῖται ὄχι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ὑπόσχεται πολλὰ, ἀλλ' ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀληθῶς εὐεργετῆι. "Ἄν τοῦτο ἰσχύη καὶ εἰς τὸν Ὀλυμπον, κάμειτε κάτι ἐμπρὸς μου ὑπὲρ τοῦ τόπου καὶ εἰς τὴν μεγαλυτέραν εὐεργεσίαν θὰ δοθῇ τὸ μεγαλύτερον βραβεῖον.

— Μάλιστα, εἶπεν ὁ Ποσειδῶν, καὶ ἰδοὺ !

Καὶ μὲ τὴν τριαινάν του ἐκτύπησε βιαίως τὸν βράχον. Ὁ βράχος ἐσεΐσθη δυνατὰ καὶ ἐσχίσθη εἰς δύο καὶ ἡ τριαιναι ἐβυθίσθη μέχρι τῶν σπλάγχχνων τῆς γῆς καὶ ἤνοιξε φρέαρ πλήρες ὕδατος, τὸ ὁποῖον ἐβόα διὰ τῆς μεγάλης φωνῆς τῆς θαλάσσης.

— Ἴδοὺ ! ἐπανεῖλαβεν ὁ Ποσειδῶν, δίδω ὕδωρ εἰς τὴν ξηρὰν Ἀττικὴν, δίδω θάλασσαν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πετρῶδους ἀκτῆς. Ἡ ζέστη τοῦ ἡλίου ἤθελεν ἀπορροφήσει τὸ σπᾶνια νερὰ τῶν ρυακίων τῆς, ἀπομαρᾶνει ἀπὸ τὴν ρίζαν τὰ φυτὰ τῆς καὶ μεταβάλει τὴν γῆν τῆς εἰς κάμινον.

Τὸ φρέαρ τοῦτο τὴν ἔσωσε. Τεχνητὸς ρύαξ θὰ ἐξέροχεται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς γῆς καὶ θὰ σκορπίζη δρόσον καὶ ζωὴν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ θὰ μεταβάλῃ τὴν ἔρημον εἰς θαλαρὸν καὶ εὐφορον κῆπον. Ἀκόμη δὲ ὅταν βασανίζῃ τὸ Αἰγαῖον ὁ νότος, θέλει κυματίζει εἰς τὸ φρέαρ τοῦτο ὕδωρ εἰς ἔνδειξιν, ὅτι χαρίζω δι' αὐτοῦ εἰς τὰς Ἀθήνας τὴν θάλασσαν, ἣ ὁποία θὰ εἶναι τοῦ πλοῦτου τῆς ἡ πηγῆ. τῶν θριάμβων τῆς τὸ πεδίον, καὶ θέλει περιφέρει τὰ τροπαιούχους σημαίας τῆς, ὅπου περιφέρει τὰ κύματά τῆς.

— Αὐτά, εἶπεν ὁ Κέκροψ, δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητα, ἀλλὰ ὁ δικαστὴς διὰ νὰ κρίνῃ ἀμερολήπτως, πρέπει νὰ ἀκούσῃ καὶ τὰ δύο μέρη.

Τοῦτο ἦτο πлагία πρόσκλησις τῆς Ἀθηναῶς, διὰ νὰ ὁμιλήσῃ καὶ αὐτή.

Τότε ἡ Ἀθηναῖα ἐκτύπησε καὶ αὐτὴ τὴν γῆν, ἀλλὰ διὰ τοῦ ποδός τῆς, καὶ ἀμέσως ἐφύτρωσεν εἰς βλαστὸς ἐλαίας ἑνὸς πήχεως, ὁ ὁποῖος ταχέως βλαστάνων ἐμεγάλωσε καὶ ἔγινε θαλαρὸν καὶ πολύκαρπον δένδρον. Ὁ Κέκροψ ἠὲ χαριστεῖτο ἀπὸ τὴν θέαν αὐτοῦ καὶ ἐχαίρετο, δροσιζόμενος ὑπὸ τὴν σκιάν του.

Τότε ἡ Ἀθηναῖα, ἀφοῦ ἔκοψε, προσέφερεν εἰς αὐτὸν ἓνα ἀπὸ τοὺς πρασίνοὺς καρπούς του. Ἀλλ' ὁ Κέκροψ, ἀφοῦ ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὸ στόμα του, ἔστρεψε τὸ πρόσωπόν του, χωρὶς νὰ εἶπῃ τίποτε. Ἐν τούτοις οἱ καρποί, ἀφοῦ ὠρίμασαν, ἀπὸ πράσινοι ἔγιναν μαῦροι, καὶ ἡ Ἀθηναῖα ἔδωσε καὶ δευτέραν φορὰν καρπὸν εἰς τὸν Κέκροπα, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἔφαγε, τὸν εὗρεν εὐχάριστον καὶ ἡ κρίσις του ἀπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, πρὸς τὸν ὁποῖον εἶχε

κλίνει ἐντελῶς, ἤρχισεν ἤδη νὰ κλίνη πρὸς τὴν ἐναντίαν διεύθυνσιν.

— "Ἄν τὸ ὕδωρ βοηθῇ τὴν γῆν εἰς τὴν καρποφορίαν, εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ, ἰδοὺ τῆς γονιμότητος αὐτῆς τὸ ἄριστον προῖόν. Αὐτὸ θὰ σκεπάσῃ καὶ πεδιάδας καὶ ὄρη καὶ θὰ μεταβάλῃ τὴν ἔρημον τῆς Ἀττικῆς εἰς χαριέστατον κῆπον, ὁ καρπὸς αὐτοῦ θὰ εἶναι τῶν κατοίκων αὐτῆς τροφή ἀγαπητή. Ὁ δὲ χυμὸς αὐτοῦ θὰ δωρήσῃ εἰς τὴν γῆν τὸ οὐράνιον φῶς καὶ θὰ παρατείνῃ ἐντὸς τῆς νυκτὸς τὴν ἡμέραν.

» Ἀλλὰ πρὸ πάντων μὲ τὸ δένδρον τοῦτο χαρίζω εἰς σᾶς τὸ μεγαλύτερον ἀγαθόν, τὴν εἰρήνην, τῆς φρονήσεως θυγατέρα. Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγαλοουργὸς εὐεργέτις τῶν ἀνθρώπων, αὐτὴ ἡ πλουτοδότις θεά, αὐτὴ στηρίζει τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν εὐτυχίαν ριζώνει. Οἱ ἀνδρικοὶ ἀγῶνες, ὁ πόλεμος καὶ αἱ νίκαι, τὰς ὁποίας ὄχι ὀλιγώτερον κλάδος τῆς ἐλαίας μου θέλει ἀμείβει, τότε φέρουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν εὐτυχίαν, ὅταν μόνον προετοιμάζουν τὴν εἰρήνην. Ἄλλως φευτεύουν χωρὶς νὰ θερίζουν, καταστρέφουν χωρὶς νὰ οἰκοδομοῦν. Εὐτυχὴς ὁ λαός, ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ τὴν εἰρήνην, καὶ ὁ ὁποῖος νικᾷ ὄχι διὰ νὰ νικήσῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ διατηρήσῃ τὸν θησαυρόν του ».

Ὁ Κέρροψ τότε ἀπεκρίθη.

— Καὶ τὰ δύο δῶρά σας εἶναι θεῖα καὶ ἀνεκτίμητα. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν ἰδικήν μου ἀσθενῆ ἀνθρωπίνην κρίσιν ἀνετέθη ἡ δύσκολος ἐκλογή μεταξὺ τῶν δύο, ἐπικαλοῦμαι μὲν καὶ τοὺς δύο νὰ εἶναι εὐσπλαγχτικοὶ εἰς τὴν χώραν ταύτην, ἀλλὰ τὴν κυριότητα ἀναθέτω εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ὑπόσχεται ὄχι τοὺς κεραινοὺς τῶν πολέμων καὶ

τὴν ἐκ τούτων μεγάλην, ἀλλὰ προσωρινὴν λαμπρότητα. Τὴν παραχωρῶ εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος μᾶς δίδει τὰ ἀγαθὰ τῆς εἰρήνης καὶ τὸ ἡμέρον καὶ διαρκῆς αὐτῆς φῶς.

“ Ἄμα εἶπε ταῦτα ὁ Κέρκωψ, ὁ Ποσειδῶν ἀνεπήδησε θυμωθεὶς καὶ ἐκτύπησε τὸ ἔδαφος τῆς Ἀκροπόλεως μετὰ τὴν τριαιάναν του, τῆς ὁποίας τὰ σημεῖα τῶν ὀδόντων φαίνονται μέχρι σήμερον ἐπὶ τοῦ βράχου.

ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΑ ΤΗΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

Οἱ Ἕλληνες συνηθροισμένοι εἰς τὴν Αὐλίδα περιμέλουν οὖρον ἄνεμον, διὰ νὰ ἐκπλεύσουν διὰ τὴν Τροίαν. Αἱ ἡμέραι περνοῦν καὶ οἱ θεοὶ δὲν ἐπιτρέπουν νὰ πνεύσῃ ἄνεμος οὖριος. Ὁ μάντις Κάλχας, τὸν ὁποῖον ἠρώτησαν οἱ Ἕλληνες, ἔλεγεν, ὅτι ἡ θεὰ Ἄρτεμις εἶναι ὀργισμένη ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ διὰ νὰ παύσῃ ἡ ὀργή της, πρέπει ὁ Ἀγαμέμνων νὰ θυσιάσῃ τὴν θυγατέρα του Ἰφιγένειαν.

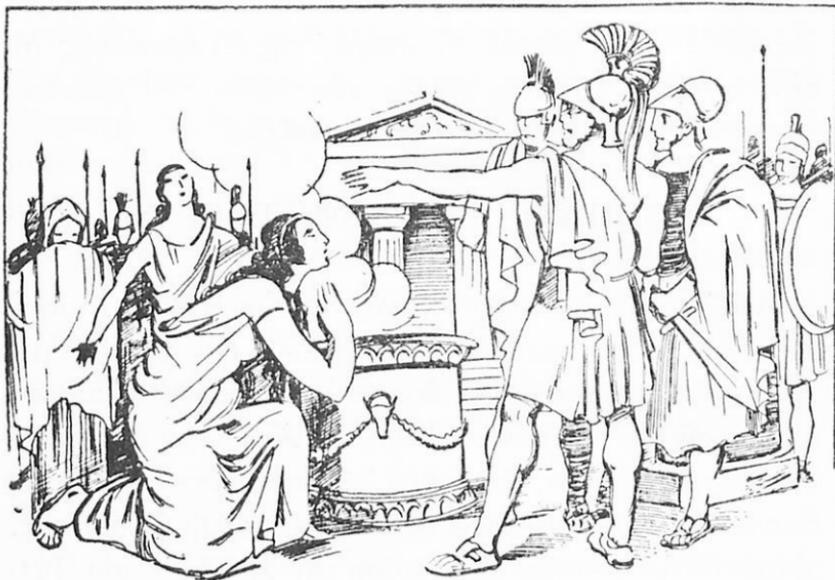
Ἡ Ἰφιγένεια μετὰ τῆς μητρὸς της Κλυταμνήστρας ἔρχονται εἰς τὴν Αὐλίδα καὶ ἐκεῖ μανθάνουν, ὅτι ὁ Ἀγαμέμνων ἀπεφάσισε χάριν τῆς τιμῆς τῶν Ἑλλήνων νὰ θυσιάσῃ τὴν κόρην του.

Ἡ Ἰφιγένεια τότε πίπτει εἰς τὰ γόνατα τοῦ πατρὸς της κλαίουσα καὶ λέγει :

— Εἶθε νὰ εἶχον, πάτερ, τὸ στόμα τοῦ Ὀρφέως, διὰ νὰ κινῶ διὰ μαγευτικῆς φωνῆς τοὺς λίθους καὶ νὰ καταπραύνω διὰ τῶν λόγων, ὅποιον δήποτε ἐπεθύμουν. Ἄλλ' ἔχω μόνον θρήνους καὶ δάκρυα.

Σὲ παρακαλῶ, πάτερ, νὰ μὴ με ἀφανίσῃς εἰς τὴν ἀ-

κμὴν τῆς ἡλικίας μου. ὦ ! πόσον εὐχάριστον εἶναι νὰ βλέπη κανεὶς τὸ φῶς ! ὦ ! μὴ μὲ ἀναγκάσῃς νὰ κατέλθω εἰς τὸ σκότος ! Ἄν οἱ λόγοι μου, πάτερ, δὲν σὲ συγκινοῦν, μὴ μὲ στερήσῃς τοῦλάχιστον τοῦ πατρικοῦ

βλέμματος καὶ φιλήματος, διὰ νὰ ἔχω τοῦτο τοῦλάχιστον ἀποθνήσκουσα πρὸς ἀνάμνησίν μου ».

Ὁ Ἀγαμέμνων τότε εἶπε : « Γνωρίζω ποῦ πρέπει νὰ ἔχω οἶκτον καὶ ποῦ οὐχί. Δὲν ἐτρελλάθην, ἀγαπῶ τὰ τέκνα μου. Μὲ καρδίαν θλιμμένην κάμνω ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν δύναμαι νὰ ἀποφύγω. Βλέπετε πόσοι γύρω ἀπὸ ἡμᾶς πολεμισταὶ καὶ πόσοι βασιλεῖς εἶναι ἐδῶ συνηθροισμένοι. Εἰς ὅλους αὐτοὺς εἶναι ὁ δρόμος διὰ τὴν Τροίαν κλειστός, ἂν δὲ θυσιάσω σὲ, τέκνον μου. Τοῦτο τὸ εἶπεν ὁ Κάλχας. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἔχουν ἀκράτητον πόθον νὰ πλεύσουν ἀμέσως εἰς τὴν χώραν τῶν βαρβάρων καὶ νὰ

φέρουν τέλος εις την άρπαγήν των Ἑλληνίδων. Οὐχί χάριν τοῦ Μενελάου, ἀλλὰ χάριν ὅλης τῆς Ἑλλάδος πρέπει, κόρη μου, θέλων καὶ μὴ θέλων νὰ σὲ θυσιάσω. Μὲ τὴν θυσίαν σου, τέκνον μου, θὰ ἐλευθερωθῆ ἡ χώρα ἡμῶν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ τολμᾷ ὁ βάρβαρος νὰ προσβάλλῃ τοὺς Ἕλληνας ».

Αἱ λέξεις αὗται ἔδωσαν θάρρος εἰς τὴν Ἰριγένειαν, ἡ ὁποία στρέφεται πρὸς τὴν μητέρα της καὶ λέγει :

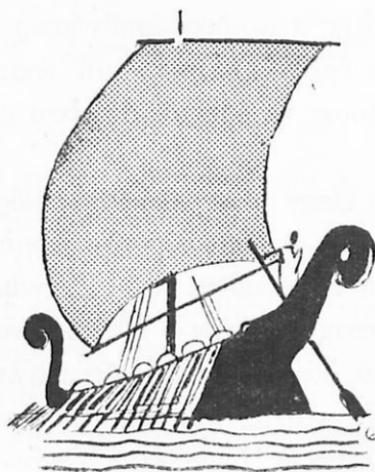
— Ἀδίκως, ἀγαπητή μου μητέρα, ὀργίζεσαι κατὰ τοῦ πατρός μου. Ἔχω τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ ἀποθάνω. Ἡ ἔνδοξος Ἑλλάς ἀτενίζει τώρα ὅλη πρὸς ἐμέ ! Ἄπὸ ἐμὲ ἐξαρτᾶται ὁ ἀπόλλους τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ καταστροφή τῆς Τροίας. Καὶ διαπὶ νὰ λυποῦμαι ἐγὼ τόσον τὴν ζωὴν, ἀφοῦ χιλιάδες Ἑλλήνων διὰ τὴν προσβολὴν τῆς πατρίδος εἶναι ἔτοιμοι νὰ χύσουν ὑπὲρ αὐτῆς τὸ αἷμά των ; Χάριν τῆς πατρίδος ἀποθνήσκω μὲ τὴν θέλησίν μου. Θυσιάσατε ἐμὲ, Ἕλληνες, καὶ καταστρέψατε τὴν Τροίαν. Τῆς Τροίας τὰ ἐρείπια ἄς εἶναι εἰς ἐμὲ μνημεῖον αἰώνιον ».

Ταῦτα ἀφοῦ εἶπεν ἡ μεγαλόψυχος κόρη, πιγαίνει μὲ βῆμα σταθερὸν καὶ ἄφοβον εἰς τὸν βωμὸν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ στέκεται ἔμπροσθεν τοῦ Ἀγαμέμνονος. Μετὰ θαυμασμοῦ παρατηρεῖ αὐτὴν ὁ Ἀγαμέμνων καὶ προσπαθεῖ νὰ κρούσῃ τὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα ἐκύλιον εἰς τὰς παρειάς του ὑπὸ τὰς πτυχὰς τοῦ μανδύου του.

— Ἦλθον ! λέγει ἡ Ἰριγένεια. Ἐπάνω εἰς τὸν βωμὸν τῆς θεᾶς προθύμως προσφέρω τὸ σῶμά μου θυσίαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ἀφοῦ τοιουτοτρόπως διέταξεν ἡ θεά. Εὐχομαι νὰ εἴσθε εὐτυχεῖς καὶ νικη-

ταὶ καὶ νὰ ἐπιστρέψετε ταχέως εἰς τὰς πατρίδας σας. Δὲν θέλω νὰ μὲ βοηθήσῃ κανεὶς. Μόνη τὸν τράχηλον θὰ προσφέρω εἰς τὴν μάχαιραν ».

Ὁλος ὁ στρατὸς ἐθαύμασε τὸ θάρρος καὶ τὴν τόλμην τῆς κόρης. Ἄλλ' ἢ Ἰφιγένεια δὲν ἐθυσιάσθη, διότι ἡ θεὰ Ἄρτεμις ἐπῆρεν αὐτὴν ἀπὸ τὸν βομόν, τὴν μετέφε-
ρεν εἰς τὸν ἐν Ταύροις ναὸν τῆς ὡς ἰέρειαν καὶ ἀντ' αὐτῆς ἀφῆκεν εἰς τὸν βομόν ἔλαφον. Ἀμέσως τότε ἐφύσησεν οὐριος ἄνεμος καὶ οἱ Ἕλληγες ἀπέπλευσαν εἰς Τροίαν.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΣΚΙΑΣ ΑΓΝΩΣΤΩΝ ΗΡΩΩΝ

Γνωρίζουν ὅτι ἄγνωστοι θὰ πέσωσι γνωρίζουν
ὅτι τῆς λήθης ἢ ψυχρὰ τοὺς ἀναμένει κλίμη,
καὶ ὅμως εἰς τὸν θάνατον ἀτάραχοι βαδίζουσι.
Δὲν πολεμοῦν ὑπὲρ ἑαυτῶν οὐδέποτε Ἐκείνοι !
Αὐτοὶ τὴν πείναν, τὰς πληγὰς, τὸ μνήμα, τὴν σκοτίαν,
καὶ ἄλλοι, ἄλλοι εἰς τὸ φῶς κ' εἰς τὴν ἀθανασίαν !

Ὡ ἦρωες ἀγνώριστοι, πεσόντες εἰς τὰ σκότη !
Ἐὰν ἡ μνήμη λησιμονῇ τὴν ἔξοχον θυσίαν,
ἐκεῖ ἐπάνω τοῦ Θεοῦ τὸ βλέμμα δὲν ὑπνώττει,
βλέπει τὰ ἔργα, καὶ ποτέ, ποτέ τὴν ἱστορίαν...
Ὡ ἦρωες ἀγνώριστοι, πεσόντες εἰς τὰ σκότη,
ἂν εἴσθε κάτω ἔσχατοι, ἐπάνω εἴσθε πρῶτοι.

(Ἄχ. Παράσχος)

Ο ΠΡΩΤΕΣΙΛΑΟΣ

Ὅταν ἔφθασεν εἰς Τροίαν ὁ στρατὸς τῶν Ἑλλήνων,
πλήθος Τρώων ἔτρεξεν ἐκεῖ διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἀπό-
βασιν. Ὡδήγει δὲ τούτους ὁ Ἔκτωρ, ὁ μεγαλύτερος υἱὸς
τοῦ Πριάμου, ὁ ὁποῖος διέφερον ἀπὸ τοὺς Τρώας καὶ
κατὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ κατὰ τὴν μεγαλοψυχίαν. Ὁ ἴδιος
ὁ Πριάμος δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὸν πόλεμον, διότι ἦτο
πολὺ γέρον.

Εἰς τοὺς Ἕλληνας εἶχε δοθῆ χρησμὸς, ὅτι ἐκεῖνος ὁ
ὁποῖος πρῶτος θὰ ἐπάτα τὴν Τρωϊκὴν χώραν, ἔμελλε νὰ

ἀποθάνη. Τοῦτο ἐγνώριζεν ὁ Πρωτεσίλαος ὁ Θεσσαλός, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου χρόνου εἶχε νυμφευθῆ τὴν Λαοδάμειαν. Καὶ ὅμως ὁ ἀτρόμητος πρῶτος ἠθέλησε νὰ πηδήσῃ εἰς τὴν Τροϊκὴν χώραν εἰς τὸ μέσον τῶν ἐχθρῶν, θυσιάζων τὸν ἑαυτὸν του ὑπὲρ ὅλων. Καὶ πραγματικῶς τὸ δόρου τοῦ Ἑκτορος ἐτρέψθη τὸν εὐγενῆ ἥρωα, ὁ ὁποῖος ἀμέσως ἔπεσε νεκρός.

Ὅταν δὲ ὕστερον ἔμαθεν ἡ νεαρὰ σύζυγός του Λαοδάμεια τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της, κατελύθη ὑπὸ λύπης μεγάλης καὶ ἦτο ἀπαρηγόρητος. Καὶ παρεκάλει τοὺς θεοὺς τοῦ Ἄδου νὰ ἐπιτρέψουν εἰς αὐτὴν νὰ ἴδῃ τὸν σύζυγόν της. Οἱ θεοὶ ἤκουσαν τὴν εὐχὴν καὶ ὁ Ἑρμῆς ὠδήγησε τὸν Πρωτεσίλαον εἰς τὸν ἐπάνω κόσμον. Ὅταν ὅμως οὗτος ἐπρόκειτο νὰ καταβῆ εἰς τὸν Ἄδην, ἀπέθανε μετ' εὐχαριστήσεως καὶ ἡ σύζυγός του μαζὺ μ' αὐτόν.

Οἱ Ἕλληνες ἐτίμησαν τὸν Πρωτεσίλαον μὲ τάφον, τὸν ὁποῖον ἔκαμαν πλησίον τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς τὴν Θρακικὴν ἀκτὴν ἀπέναντι τῆς Τροίας, ὅπου ἐφύτευσαν καὶ πολλὰς πετέας.

Ἄλλὰ περιέργον ! Αἱ πετέαι αἱ ἐπὶ τοῦ τάφου ἔθαλλον εἰς τοὺς κλάδους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐστραμμένοι πρὸς τὸ Ἴλιον, μὲν ἤρχιζεν ἡ ἀνοιξίς, ἀλλὰ καὶ ἀμέσως ἐμαραίνοντο καὶ τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα, ὡσὰν καὶ αὐτὰ νὰ ἐπένθουν διὰ τὸν ἄκαρπον θάνατον τοῦ Πρωτεσιλάου.

Ο ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΙ Ο ΥΠΑΡΧΟΣ

ΜΟΔΕΣΤΟΣ

Αυτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα μ. Χ. ἦτο ὁ ἄρειανὸς Οὐάλης. Τότε ἐπίσκοπος Καισαρείας ἦτο ὁ μέγας Βασίλειος, δυνατὸς πολέμιος τοῦ ἀρειανισμοῦ. Τὸ ἔτος 372 ὁ αυτοκράτωρ διέταξε

τὸν ὑπαρχὸν Μόδεστον νὰ φέρῃ εἰς τὸν ἀρειανισμὸν μὲ πᾶσαν ἀπειλὴν τὸν ἐπίσκοπον Καισαρείας Βασίλειον.

Τότε ὁ ὑπαρχὸς καλέσας τὸν ἐπίσκοπον εἶπεν :

— Πῶς τολμᾶς σὺ ν' ἀνθίστασαι εἰς τὸν ἰσχυρὸν βασιλέα ;

Εἰς ἐρώτησιν τοῦ Βασιλείου τί ἐννοεῖ ταῦτα λέγων, ἀπεκρίθη ὁ Μόδεστος :

— Σὺ μόνος δὲν δέχεσαι νὰ ἀκολουθήσῃς τὸ δόγμα

τοῦ αὐτοκράτορος, τὸ ὁποῖον παρεδέχθησαν πλέον ὅλοι οἱ ἄλλοι ».

Εἰς ταῦτα ἀπήνησεν ὁ θεῖος ἀνὴρ, ὅτι καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ αὐτὸς εἶναι κτίσμα τοῦ θεοῦ καὶ οὐδέποτε θέλει προσκυνῆσαι κτίσμα, οὐδὲ αὐτὸν τὸν ὑπαρχον.

Τότε ἀναπηδήσας ὁ Μόδεστος ἀπὸ τὸν θυμὸν : « Πῶς ἐφώνησε, δὲν φοβεῖσαι τὴν δύναμιν ταύτην : »

— Καὶ διατί, ἀπεκρίθη ὁ Βασίλειος, νὰ τὴν φοβηθῶ ; τί εἴμπορεῖ νὰ μοῦ κάμη ; »

— « Ἐν ἐκ τῶν πολλῶν ὅσα εὐρίσκοντα εἰς τὴν ἐξουσίαν μου », ἀπήνησεν ὁ ὑπαρχος.

— « Καὶ ποῖα εἶναι αὐτά ; » ἠρώτησεν ὁ Βασίλειος.

— « Ἐξουσία, βάσανος, θάνατος ! » ἀπήνησεν ὁ Μόδεστος.

— « Ἄλλὰ τίποτε δὲν μὲ ἠπείλησες » παρετήρησεν ὁ Βασίλειος. « Διότι ἐξ ὅλων ὅσα εἶπες δὲν φοβοῦμαι τίποτε. Περὶ δημεύσεως δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀνησυχῆσῃ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει παρὰ παλαιὰ ἐνδύματα καὶ μερικὰ βιβλία· ἐξουσίαν δὲν δύναμαι νὰ πάθω διότι ὁπουδήποτε τῆς γῆς θεωροῦμαι ὁδοιπόρος ἄπατρις· βάσανα δὲν δύνανται νὰ ἐπιβληθῶν εἰς σῶμα ἀσθενές, τὸ ὁποῖον θέλει ἐκπνεύσει, ἅμα μίαν μόνον λάβῃ πληγὴν· ὁ δὲ θάνατος θέλει ἐκπληρώσει ὅλας τὰς ἐπιθυμίας, διότι θέλει μὲ φέρει πρὸς τὸν Θεόν ».

Ὁ Μόδεστος ἐξεπλάγη ἀπὸ τὸ τόσον θάρρος καὶ εἶπε :

— Τοιοῦτους τολμηροὺς λόγους οὐδεὶς οὐδέποτε ἐνώπιον ἐμοῦ, τοῦ Μοδέστου, ἐξέφερον.

— Ἄλλ' ἴσως, παρετήρησεν ὁ Βασίλειος, οὐδέποτε θὰ συνήντησες ἐπίσκοπον. Ἡμεῖς εἴμεθα εἰς ὅλα προῶ

καὶ ταπεινοί, ὄχι μόνον πρὸς τὸν βασιλέα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἐλάχιστον τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν ὅμως πρόκηται περὶ τῆς πίστεως πρὸς τὸν Θεόν, πῦρ καὶ ξίφος καὶ θηρία καὶ οἱ ξεσχίζοντες τὰς σάρκας ὄνυχες, εὐχαρίστησις μᾶλλον εἰς ἡμᾶς εἶναι ἢ κατάλληξις, ὡς ἀκούη σὺτὰ καὶ ὁ Βασιλεὺς ».

Οἱ θαρραλέοι αὐτοὶ λόγοι τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἠνάγκασαν τὸν ὑπαρχον καὶ τὸν βασιλέα νὰ υποχωρήσουν καὶ νὰ ἀφήσιν τὸν ἱερὸν ἄνδρα ἥσυχον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ

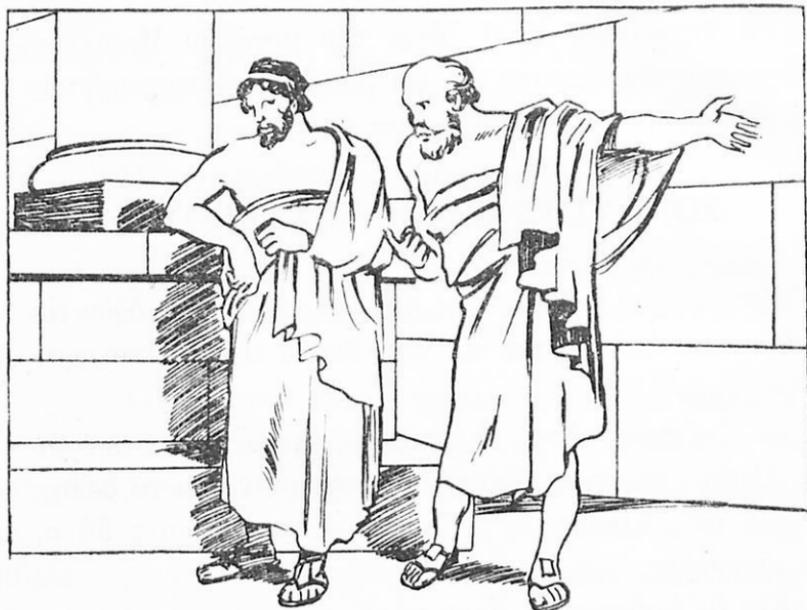
Μίαν ἡμέραν ὁ Σωκράτης συνήντησεν εἰς τὴν ὁδὸν τὸν φίλον του Ἀρίσταρχον καὶ τὸν εἶδε νὰ εἶναι στενοχωρημένος.

— Φαίνεσαι, εἶπεν, Ἀρίσταρχε, ὅτι καὶ σὲ στενοχωρεῖ. Πρέπει δὲ μέρος ἀπὸ τὴν στενοχωρίαν σου νὰ δώσῃς καὶ εἰς τοὺς φίλους· διότι ἴσως κάπως καὶ ἡμεῖς θὰ σὲ ἐλαφρώσωμεν.

Καὶ ὁ Ἀρίσταρχος εἶπεν :

— Βεβαίως, ὦ Σώκρατες, εἰς μεγάλην εὐρίσχομαι ζοηματικὴν δυσκολίαν. Ἀφ' ὅτου ἔγινεν ἀναστάτῳσις εἰς τὴν πόλιν καὶ πολλοὶ κατέφυγον εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἔρχουν καταφύγει πρὸς ἐμὲ ἐγκαταλειμμένοι καὶ ἀδελφαὶ καὶ ἀνεψιαὶ καὶ ἐξαδέλφαι τόσαι, ὥστε νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὴν οἰκίαν μου δεκατέσσαρα ἐν ὄλῳ ἄτομα ἐλεύθερα. Οὔτε δὲ κανὲν εἰσόδημα ἀπὸ τὴν γῆν ἔχομεν, οὔτε ἀπὸ τὰς οἰκίας μας, διότι ὀλιγανθρωπία ἔχει γίνεῖ εἰς τὴν πόλιν. Καὶ τὸ πρᾶγματὰ μας κανεῖς δὲν τὰ ἀγοράζει, οὐ-

τε ὑπάρχει τρόπος νὰ δανεισθῆ κανεὶς ἀπὸ πουθενὰ χρήματα, ἀλλ' εὐκολώτερον μοῦ φαίνεται νὰ εἶθῃ κανεὶς, ὅταν ζητῆ χρήματα, εἰς τὸν δρόμον, παρὰ νὰ τὰ λάβῃ μὲ δάνειον. Δύσκολον λοιπὸν εἶναι, ὃ Σώκρατες, νὰ ἀφήνῃ κανεὶς νὰ γάνωνται οἱ συγγενεῖς του, εἶναι δὲ ἀδύνατον

νὰ τρέφῃ κανεὶς τόσον πολλοὺς εἰς τοιαύτας περιστάσεις ».

Ἄφοῦ λοιπὸν τὰ ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Σωκράτης εἶπεν :

— Πῶς λοιπὸν ἐξηγεῖται τὸ ὅτι ὁ Κεράμιον, ἂν καὶ διατρέφῃ πολλοὺς, ὄχι μόνον καὶ εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ εἰς αὐτοὺς δύναται νὰ παρέχῃ τροφήν, ἀλλὰ καὶ τόσον περίσσευμα ἔχει, ὥστε νὰ πλουτίσῃ· σὺ δὲ, ἐπειδὴ διατρέφεις πολλοὺς, φοβεῖσαι μήπως ἀπὸ ἔλλειψιν τροφῆς ἀποθάνετε ὅλοι ;

— Διότι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἐκεῖνος τρέφει δούλους, ἐγὼ δὲ ἐλευθέρους.

— Καὶ ποῖον ἐκ τῶν δύο, εἶπεν ὁ Σωκράτης, οἱ πλησίον σου ἐλευθέροι νομίζεις ὅτι εἶναι καλύτεροι ἢ οἱ πλησίον τοῦ Κεράμωνος δούλοι ;

— Ἐγὼ βέβαια, ἀπεκρίθη ὁ Ἀρίσταρχος, νομίζω ὅτι εἶναι οἱ πλησίον μου ἐλεύθεροι.

— Λοιπὸν, εἶπεν, εἶναι ἐντροπῇ, ἐκεῖνος μὲν, ἂν καὶ ἔχη τοὺς χειροτέρους, νὰ εὐπορῇ, σὺ δέ, ἂν καὶ ἔχῃς πολὺ καλυτέρους, νὰ εὐρίσκεισαι εἰς οἰκονομικὴν στενοχωρίαν.

— Ναί, μὰ τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν διατρέφει τεχνίτας, ἐγὼ δὲ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἐλευθέρων ἀνατροφῆν.

Ὁ Σωκράτης ἔξακολουθῶν τὴν συζήτησιν λέγει :

— Δὲν μοῦ λέγεις Ἀρίσταρχε, ἐκεῖνοι εἶναι τεχνίται, οἱ ὅποιοι γνωρίζουν νὰ κάμνουν κᾶτι χρήσιμον ;

— Μάλιστα, εἶπεν ὁ Ἀρίσταρχος.

— Λοιπὸν, εἶπεν, ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι εἶναι πλησίον σου, δὲν γνωρίζουν νὰ ζυμώνουν, νὰ ράπτουν φορέματα, νὰ νήθουν καὶ νὰ ὑφαίνουν ; καὶ δὲν εἶναι χρήσιμα ὅλα αὐτά ;

— Ὅλα βέβαια, καθὼς τοῦλάχιστον ἐγὼ νομίζω.

— Ἐπειτα δὲν γνωρίζεις, ὅτι ἀπὸ ἐν μὲν ἐξ αὐτῶν, τὴν ἀλευροποιίαν, ὁ Ναυσικίδης ὄχι μόνον τὸν ἑαυτὸν του τρέφει, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ χοίρους πολλοὺς καὶ βόας καὶ περίσσευμα ἔχει τόσον ὥστε καὶ χάριν τῆς πόλεως νὰ

ἐξοδεύῃ ; ἀπὸ δὲ τὴν ἀρτοποιίαν ὁ Κύρηθος καὶ ὅλην του τὴν οἰκογένειαν διατρέφει καὶ ζῆ με ἀφθονίαν καὶ ἄλλοι ὅτι διατρέφονται ἀπὸ τὴν κατασκευὴν διαφόρων ἐνδυμάτων ;

— Ναί, μὰ τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν, ἀλλ' αὐτοὶ ἔχουν δούλους ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἀναγκάζουν νὰ ἐργάζονται ὅσα εἶναι καλὰ, ἐγὼ δὲ ἔχω ἀνθρώπους ἐλευθέρους καὶ συγγενεῖς μου.

— Καὶ ὕστερα, ἐπειδὴ εἶναι ἐλεύθεροι καὶ συγγενεῖς σου, νομίζεις, ὅτι δὲν πρέπει αὐτοὶ τίποτε ἄλλο νὰ μὴ κάμνουν, παρὰ νὰ τρώγουν καὶ νὰ κοιμῶνται ;

Τώρα ὅμως, καθὼς ἐγὼ νομίζω, οὔτε σὺ ἀγαπᾷς ἐκεῖνας, οὔτε ἐκεῖναι σέ, ἐπειδὴ σὺ μὲν νομίζεις αὐτὰς βάρους, ἐκεῖναι δέ, ἐπειδὴ σὲ βλέπουν νὰ στενοχωροῦσαι δι' αὐτάς. Ἐὰν ὅμως προνοήσῃς νὰ ἐργάζονται, σὺ μὲν θὰ ἀγαπήσῃς αὐτάς, διότι θὰ τὰς βλέπῃς νὰ εἶναι ὠφέλιμοι εἰς ἐσέ, ἐκεῖναι δὲ θὰ ἀγαπήσουν σέ, διότι θὰ ἀντιλαμβάνονται ὅτι χαίρῃσαι δι' αὐτάς. Μὴ λοιπὸν διστάξῃς νὰ συμβουλεύῃς ταῦτα εἰς αὐτάς, τὰ ὁποῖα καὶ σὲ θὰ ὠφελήσουν καὶ ἐκεῖνας· καί, καθὼς εἶναι λογικόν, εὐχαρίστως θὰ ὑπακούσουν ».

— Ἀλλὰ, μὰ τοὺς θεοὺς, εἶπεν ὁ Ἀρίσταρχος, ἴσον σωστὰ μοῦ φαίνεται, ὅτι ὁμιλεῖς, ὦ Σώκρατες, ὥστε προηγουμένως μὲν δὲν ἐτόλμων νὰ δανεισθῶ, ἐπειδὴ ἐγνώριζον, ὅτι, ἅμα ἐξοδεύσω ὅσα ἤθελον λάβει, δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ τὰ ἀποδώσω, τώρα δὲ φρονῶ ὅτι θὰ ὑπομείνω νὰ τὸ κάμω, διὰ νὰ ἀποκτήσω τὰ μέσα τῆς ἐργασίας.

Ὁ Ἀρίσταρχος συνεμορφώθη μὲ τὰς συμβουλὰς τοῦ Σωκράτους καὶ διὰ τῶν χρημάτων, τὰ ὁποῖα ἐδανείσθη, ἐξοικονομήθησαν τὰ μέσα τῆς ἐργασίας καὶ ἠγοράσθησαν μαλλία. Καὶ ἔτρωγον μὲν τὴν μεσημβρίαν, ἐνῶ εἰργάζοντο, ἀφοῦ δὲ ἐτελείωνον τὴν ἐργασίαν, ἐδείπνουν καὶ ἦσαν χαρούμενοι ἄλλοι καὶ ἐκεῖνα μὲν ἠγάπων τὸν Ἀρίσταρχον ὡς κηδεμόνα των, αὐτὸς δὲ τὰς ἠγάπα, διότι ἦσαν ὠφέλιμοι.

Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου χρόνου ὁ Ἀρίσταρχος ἦλθε πρὸς τὸν Σωκράτην καὶ μετὰ χαρᾶς διηγεῖτο καὶ αὐτὰ καὶ ὅτι τὸν κατηγοροῦν, ὅτι μόνον αὐτὸς ἀπὸ ὅλους των ἔτρωγε χωρὶς νὰ ἐργάζεται. Καὶ ὁ Σωκράτης :

— Λοιπὸν δὲν λέγεις εἰς αὐτὰς τὸν μῦθον τοῦ σκύλου : Λέγουν δηλαδὴ, ὅτι τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν ὀμίλουν τὰ ζῶα ἢ προβατῖνα εἶπε πρὸς τὸν κύριόν της :

— Περίεργον πρᾶγμα κάμνεις, διότι εἰς ἡμᾶς μὲν, αἱ ὁποῖαι καὶ μαλλία καὶ ἀρνία καὶ τυρὸν σοῦ παρέχομεν, τίποτε δὲν δίδεις, παρὰ μόνον ὅ,τι ἀπὸ τὴν γῆν ἠιδέλομεν λάβει, εἰς δὲ τὸν σκύλον, ὁ ὁποῖος τίποτε τοιοῦτον δὲν παρέχει εἰς σέ, δίδεις ἀπὸ τὸ φαγητόν, τὸ ὁποῖον σὺ ἔχεις.

Ὁ σκύλος ὅμως, ἅμα ἤκουσεν αὐτὰ εἶπεν :

— Ναί, μὰ τὴν ἀλήθειαν, διότι ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος καὶ σᾶς τὰς ἰδίας φυλάσσω, ὥστε οὔτε ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου νὰ κλέπτεσθε, οὔτε ἀπὸ τοῦς λύκους νὰ ἀπάξεσθε· ἐπειδὴ σεῖς θεβαίως, ἂν ἐγὼ δὲν θᾶς ἐφύλασσον οὔτε νὰ βόσκατε θὰ ἠδύνασθε ἀπὸ τὸν φόβον σας μήπως καταστραφῆτε.

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν λέγουν, ὅτι καὶ τὰ προβατῖνα

ἐπέτρεψαν εἰς τὸν σκύλον νὰ προτιμᾶται. Καὶ σὺ λοιπὸν λέγε εἰς ἐκεῖνας, ὅτι ἀντὶ τοῦ σκύλου εἶσαι σὺ φύλαξ των καὶ φροντίζεις δι' αὐτὰς καὶ ἐξ αἰτίας σου, χωρὶς νὰ ἀδικῶνται ἀπὸ κανένα, ζοῦν μὲ ἀσφάλειαν καὶ εὐχαρίστησιν ἐργαζόμεναι.

ΤΑ ΔΥΟ ΥΝΙΑ

Καινούργια καὶ τὰ δύο ὑνιά·
Μὰ τὸνα στ' ἄροτρό του
σκουργιαζόντας, σὲ μιὰ γωνιά
περνοῦσε τὸν καιρὸ του.

Τὸ δεύτερο ὅμως, σὰν ὑνί,
ὀλήμμερα ἀλετροῖζει
καὶ μὲ τὴν ὄψι του σιλιπνῆ
λαμποκοπάει, σπιθίζει.

Τοῦ κράζει τότε τ' ὀκνηρὸ
στὸν τοῖχο ἀκουμπισμένο !
— Πῶς εἶσαι τόσο λαμπερὸ,
σὰν νᾶσαι ἀσημομένο ;

Μήπως δὲν ἦσουνα καὶ σὺ
μὲ σίδερο πλασμένο ;
Ποιὰ Μοῖρα τάχατες χρουσῆ
σ' εὐρῆκε σκουριασμένο.

Καὶ στὴ χρουσῆ της ἀγκαλιὰ
σοῦδωκε τέτοιο χρῶμα ;
— Τῆ λὲν τῆ Μοῖρά μου : Δο υ λ ε ι ἄ.
τὴν ἀγκαλιὰ της : χ ῶ μ α !
(Γ. Περιγαλιότης)

ΟΙ ΚΥΝΕΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΕΡΝΑΡΔΟΥ

Οι κύνες τοῦ Ἀγίου Βερνάρδου εἶναι μεγάλα, μακρότριχα, ἐκτάκτως ρωμαλέα ζῶα, πολλὴ δὲ ἔξυπνοι καὶ πιστοί. Ἡ φυλὴ αὐτῶν διετηρήθη καθαρὰ ἐπὶ τέσσαρας γενεάς, τώρα ὅμως δὲν ὑπάρχουν τοιοῦτοι κύνες καθαρᾶς φυλῆς, ἀφ' ὅτου κατὰ τὴν πίστην ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας τῶν κατεστράφησαν οἱ πλείστοι τούτων ὑπὸ τῶν χιονοστιβάδων. Μεταγενεστέρα τις φυλὴ συγγενῆς ἀνατρέφεται τώρα.

Ἡ πατρις τῶν εὐγενῶν τούτων ζώων εἶναι τὸ φιλόξενον ἴδρυμα τοῦ Ἀγίου Βερνάρδου, 2482 μέτρα ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῶν Ἄλπεων, εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ὁποίου ὁ χειμῶν διαρκεῖ ὀκτὼ ἢ ἑννέα μῆνας. Ἐκεῖ πῖπτον μόνον κατὰ τὸ θέρος μεγάλαι νιφάδες χιόνος, τὸν δὲ χειμῶνα ξηροὶ, μικροὶ καὶ εὐθραυστοὶ κρύταλλοι πάγου, οἱ ὅποιοι εἶναι τόσο λεπτοὶ, ὥστε δύνανται νὰ παρασυρθοῦν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ νὰ εἰσχωρήσουν διὰ τῆς σουοῖουδῆποτε ἀρμού θύρας ἢ παραθύρου. Τούτους συσσωρεύει ὁ ἄνεμος πολλάκις εἰς στιβάδας χιονώδεις 30—40 ποδῶν.

Ἡ διάβασις τῆς ἀρχαίας ταύτης ὄρεινῆς διόδου τῶν Ἄλπεων εἶναι μόνον κατὰ τὸ θέρος καὶ μὲ ἀῖθριον καιρὸν ἀκίνδυνος, ἐν καιρῷ δὲ καταιγίδος καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα, ὅταν αἱ πολλαὶ σχισμαὶ καὶ τὰ βάρανθρα καλύπτονται ὑπὸ τῆς χιόνος, ἢ πορεία διὰ τὸν ξένον ὁδοιπόρον κατανατῶ πολὺ κουραστικὴ καὶ πλήρης κινδύνων. Καθ' ἕκαστον ἔτος εἰς τὸ ὄρος τοῦτο ἔχομεν ἀρκετὸν ἀριθμὸν θυμάτων. Ἄλλοτε μὲν πίπτει ὁ ὁδοιπόρος εἰς χαράδρας,

ἄλλοτε θάπτει αὐτὸν μεγάλη χιονοστιβάς, ἄλλοτε περιβάλλει αὐτὸν ἡ ὀμίχλη. Ἐνευ τῆς καθαρῶς χριστιανικῆς καὶ πλήρους αὐτοθυσίας ἐνεργείας τῶν εὐγενῶν μοναχῶν, ἡ δίοδος τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου θὰ ἦτο μόνον ἐπ' ὀλίγας ἐβδομάδας ἢ μῆνας τοῦ ἔτους διαβατικῆ.

Ἀπὸ τοῦ ὀγδόου αἰῶνος οὗτοι ἀφιερῶνουν τὸν ἑαυτῶν τῶν εἰς τὴν εὐσεβῆ περιποίησιν καὶ σωτηρίαν τῶν ὀδοιπόρων. Τὸ πλεόν χαρακτηριστικὸν εἶναι ἡ πάντοτε παροῦσα ἀσφαλιστικὴ ὑπηρεσία, τὴν ὁποίαν σπουδαίως ὑποστηρίζουν οἱ παγκοσμίου φήμης κύνες.

Καθ' ἐκάστην ἡμέραν δύο ὑπηρετοὶ τοῦ μοναστηρίου πηγαίνουν εἰς τὰ πλεόν ἐπικίνδυνα μέρη τῆς δίοδου, ὁ εἰς ἀπὸ τῆς κατοπιάτης ποιμενικῆς μάνδρας τοῦ μοναστηρίου ἐπάνω πρὸς τὸν ξενῶνα, ὁ δὲ ἄλλος ἀντιθέτως πρὸς τὰ κάτω. Εἰς μεγάλην κακοζωίαν πολλαπλασιάζονται οἱ

ἀνιχνευταὶ ἐφωδιασμένοι μὲ πτυάρια, δοκούς, σκαπάνας, φορεῖα καὶ τονωτικά, συνοδεύονται δὲ πάντοτε καὶ ὑπὸ τῶν κινῶν. Ἐκαστον ὑποπτον ἴχνος τὸ παρακολουθοῦν ἐξακολουθητικῶς, διαρκῶς ἤχουν τὰ σήμαντρα, καὶ οἱ κύνες παρατηροῦνται προσεκτικώτατα.

Οὗτοι εἶναι λεπτομερῶς διδαγμένοι εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἀνθρωπίνων πατημάτων καὶ διατρέχουν ἐκουσίως ἐπὶ ὥρας καὶ ἡμέρας ὀλοκλήρους ὕλας τὰς χαράδρας καὶ τὰς διόδους τοῦ ὄρους. Μόλις εὑρουν κάποιον παγώμενον, τρέχουν διὰ τῆς συντομωτάτης ὁδοῦ πρὸς τοὺς ἀνιχνευτὰς ἢ πρὸς τὸ μοναστήριον, γανγίζουσι ζωηρῶς καὶ ὀδηγοῦν τοὺς πάντοτε ἐτοίμους μοναχοὺς πρὸς τὸν δυστυχῆ. Ἐὰν δὲ συναντήσουν ἴχνος ἀνθρώπου σκεπασμένου ὑπὸ τῆς χιόνος, ἀγωνίζονται ἀμέσως νὰ ἐλευθερώσουν αὐτόν.

Συνήθως φέρουν κρεμασμένον ἐκ τοῦ λαμποῦ καλαθίσκον περιέχοντα δυναμωτικὰ ἢ φιαλίδιον πλήρες οἴνου, ἐπὶ δὲ τῶν νότων μάλλινα σκεπάσματα. Εἰς τὰ βιβλία τοῦ μοναστηρίου εἶναι σημειωμένος μεγάλος ἀριθμὸς ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἔχουν σωθῆ ἀπὸ τὰ ἔξυπνα αὐτὰ ζῶα.

Ὁ περιφημότερος κύων τῆς φυλῆς ταύτης ὑπῆρξεν ὁ Μπάρης, ὁ ὅποιος εἰς ὄλην του τὴν ζωὴν ἔσωσε τὴν ζωὴν πενήντην ἀνθρώπων. Αὐτὸς ἔξήρχετο ἀπὸ τὸ μοναστήριον μετὰ τοῦ καλαθίσκου καὶ τοῦ ἄρτου καὶ μετὰ φιαλίδιον γλυκέος καὶ δυναμωτικοῦ ποτοῦ, κατὰ τὴν ὥραν τῆς χιονοπτώσεως ἢ ὅταν ἔλυονον οἱ χιόνες καθ' ἑκάστην ἡμέραν πρὸς ἀνοζήτησιν ἀνθρώπων σκεπασμένων ὑπὸ τῆς χιόνος καὶ τῶν πάγων, τοὺς ὁποίους ἐξέθαπτεν. Ἄντυχὸν ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ τοῦτο, ἔτρεχεν εἰς τὸ

μοναστήριον. διὰ τὸ εἰδοποιήσῃ τοὺς μοναχοὺς νὰ ἔλθουν μαζύ του μὲ πτυάρια καὶ νὰ τὸν βοηθήσουν εἰς τὴν ἀνασκαφήν.

Αὐτὸς ὡσὰν ἄνθρωπος προσεῖλκε διὰ τῆς συμπαθείας του, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἐτόλμα βεβαίως τὸ μικρὸν ἐκείνο παιδίον, τὸ ὁποῖον ἐξεχώθη ἐκ τῶν χιόνων, νὰ καθήσῃ ἐπὶ τῶν νότων του, διὰ νὰ τὸ μεταφέρει εἰς τὸ φιλόξενον μοναστήριον. Ἐφοῦ δὲ ἔφθασεν ἐκεῖ, ἔσυρε τὸν κωδωνίσκον τῆς ἱερᾶς πύλης, διὰ νὰ παραδώσῃ τὸ πολύτιμον εὔρημα πρὸς περιποίησιν εἰς τοὺς φιλανθρώπους μοναχοὺς. Ὅταν δὲ ἐλάμβανον τὸ πολύτιμον φορτίον ἀπ' αὐτόν, ἔτρεχεν ἀμέσως ἐκ νέου εἰς ἀναζήτησιν ἄλλου κινδυνεύοντος ἔξω ἐκεῖ μακρὰν. Ἐκάστη ἐπιτυχία τὸν ἐδίδασκε καὶ τὸν ἔκανε εὐθυμότερον καὶ περισσότερον συμπαιθητικόν.

ΤΟ ΚΥΝΗΓΙΟΝ ΤΗΣ ΑΡΚΤΟΥ ΕΙΣ ΤΑ ΒΟΥ- ΝΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Τὰ βουνὰ καὶ αἱ πεδιάδες τῆς Μακεδονίας εἶχον κα-
λυφθῆ ἀπὸ ἀφθόλους χιόνας καὶ οἱ κυνηγοὶ εὐρίσκοντο εἰς
τὴν περίοδον τῆς δράσεως. Τὰ κυνήγια τῆς βουνοσειρᾶς
τοῦ Βίτσι καὶ τοῦ Περιστερίου εἶχον πάθει ἀληθῆ διω-
γμὸν. Πέροδικες καὶ μεκάτσαι καθημερινῶς ἐκομίζοντο
εἰς τὴν Φλώριναν ἀπὸ τοὺς πολυαρίθμους κυνηγούς, οἱ
ὅποιοι εἰς τοὺς χιονοσκεπεῖς δρυμοὺς τῶν Μακεδονικῶν
ὄρέων εὐρίσκον εὐκαιρίαν νὰ ἱκανοποιῶν τὴν κυνηγετι-
κὴν των μαρίαν. Ὅχι μόνον λαγοὶ, ἀλλὰ καὶ δορκάδες
πολλὰ καὶ ἀγριόχοιροι ἐφρονεύθησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν
ἐκείνην, ἡ ὁποία ἔνεκα τοῦ ἀγρίου χειμῶνος ἀπέβη τόσον
εὐνοϊκὴ διὰ τοὺς κυνηγούς.

Ἡ συνήθης ὁμιλία εἰς τὴν Φλώριναν εἶχε γίνει τὸ
κυνήγιον καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς δράσεως ἐκάστου κυ-
νηγοῦ συνεζητοῦντο καὶ ἐσχολιάζοντο.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς προκρίτους τῆς πόλεως, πολλοὶ ἐπι-
στήμονες, ἀρκετοὶ ἀξιωματικοὶ εὐρίσκον μοναδικὴν δια-
σκέδασιν εἰς τὸ κυνήγιον, ἀφοῦ κατὰ τοὺς παγετῶνας

τῆς ἐποχῆς πᾶσα ἄλλη διασκέδασις εἶχε λείψει καὶ ὅλη ἡ ζωὴ τῆς πόλεως εἶχε νεκρωθῆ. Ὅμαδες κυνηγῶν ἐξήρχοντο συχνὰ τὴν προίαν εἰς τὰ χιονοσκεπῆ βουνὰ διὰ κυνήγιον καὶ τὰς μεσημβρινὰς ὥρας ἐπανήρχοντο ὅλοι μὲ σιάκκους γεμάτους ἀπὸ κυνήγια. Τόσον ἀφθονον ἦτο τὸ κυνήγιον πολλάκις, ὥστε τὸ γεῦμα ὄλων τῶν ἀξιωματικῶν τῆς λέσχης τῶν ἀπετελεῖτο συνήθως ἀπὸ λαγούς, μπεκάτσας καὶ πέρδικας.

— Θὰ ἔλθῃς εἰς τὸ κυνήγιον τῆς Ἀρκούδας ; μὲ ἠρώτησεν ἓν ὀμιγλῶδες ἀπόγευμα εἰς ἀπὸ τοὺς προκοίτους τῆς πόλεως, φημιζόμενος ὡς καλὸς κυνηγός.

— Μὰ ἐγὼ δὲν εἶμαι κυνηγός, ἀπήντησα.

— Μήπως ὅσοι θὰ ἔλθουν εἶναι κυνηγοί ; παρατήρησεν ἐγωῖστικῶς.

Καὶ τότε θὰ γίνῃ ; ἠρώτησα.

— Ἡ ἡμέρα θὰ ὀρισθῆ συντόμως. Θέλεις νὰ σὲ εἰδοποιήσω ;

— Βλέπομεν. Θὰ εἶναι πολλοί ; ἠρώτησα πάλιν.

— Ἰσως εἴκοσιν ἕως τριάκοντα, ἀπήντησε καὶ ἔφυγε διὰ νὰ συναντήσῃ τοὺς ἄλλους κυνηγούς νὰ συνεννοηθοῦν διὰ τὸ κυνήγιον τῆς ἀρκούδας.

Ἡ μανία ἣ ὁποία εἶχε καταλάβει ὄλους μὲ τὸ κυνήγιον συνετέλεσεν, ὥστε ταχέως νὰ ἀποφασισθῆ ἡ κυνηγετικὴ ἐκείνη ἐκδρομὴ.

Τὰ πέριξ τῆς Φλωρίνης ὄρη ἔχουν ἀκόμη πολλὰς ἀρκτους, εἶναι δὲ γεμάτα λύκους, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ δομιυτάτου χειμῶνος ἔρχονται μέσα εἰς τὰ χωρία καὶ εἰς τὴν πόλιν ἀκόμη διὰ νὰ εὔρουν τροφήν. Πολτάκις ἡ Φλώρινα συνταράσσεται τὰς νύκτας ἀπὸ τὰ οὐρλιάσματα

ἐπιδρομῶσιν ἀγέλης λύκων καὶ μόνον, ὅταν οἱ χωρικοὶ ἀρχίζουσιν νὰ πυροβολοῦν, ἀναγκάζονται τὰ ἄγρια ταῦτα θηρία νὰ φύγουν πρὸς τὰ ὄρη. Κατὰ τὴν φυγὴν των παρασύρουν μαζύ των πρόβατα, αἴγας ἢ καὶ ἀγελάδας ἀκόμη διὰ νὰ χορτάσουν τὴν πείνάν των.

Μερικοὶ ἐπιστήμονες, τινὲς ἀξιωματικοὶ καὶ ἄλλοι τινὲς ἀπὸ τοὺς προκρίτους τῆς Φλωρίνης κατήρτισαν τὴν ὁμάδα, ἣ ὁποία θὰ ἐξήρχετο διὰ τὸ κυνήγιον τῆς ἄρκτου. Τὸ πρᾶγμα ἐκοινολογήθη εἰς τὴν πόλιν καὶ ἦτο τὸ θέμα καθημερινῆς συζητήσεως. Ἐγινε μάλιστα καὶ δημοπρασία διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ δέρματος τῆς ἄρκτου, τοῦ ὁποίου ἡ τιμὴ ἔφθασε τὰς χιλίας δραχμῶν. Τόσον ἦτο βέβαιον ὅτι θὰ ἐπετύγγανε τὸ κυνήγιον αὐτὸ τῆς ἄρκτου καὶ τόσον πείσμα εἶχον οἱ παρακολουθοῦντες τὰ τῆς ὁργανώσεως αὐτοῦ.

Ἡ παγὰνα ἐπὶ ἡμέρας ἐσχεδιάζετο. Χωρικοὶ εἰδικοὶ εἰς τὴν ὁργάνωσιν μεγάλου κυνηγίου εἶχον ἐπιστρατευθῆ ἀπὸ τὰ πέριξ χωρία διάφορα κύμβαλα ἐνοικιάσθησαν διὰ νὰ χρησιμεύσουν εἰς τοὺς κυνηγούς πρὸς ἐκφοβισμόν τῆς ἄρκτου, ἣ ὁποία, κρυμμένη συνήθως εἰς τὰ σπήλαια καὶ τὰς λόχμας τοῦ δάσους, δυσκόλως ἐξέρχεται τῆς κρύπτῆς τῆς, ἀν' δὲν ἐξαναγκασθῆ διὰ τοῦ θοροῦθου. Ἐπὶ ἑβδομάδα σχεδὸν ἐξηκολούθει ἡ ὁργάνωσις καὶ τέλος μίαν νύκτα, ὀλίγον πρὸ τῆς ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων, ἀπεφασίσθη ἡ ἔξοδος τῶν κυνηγῶν διὰ τὸ περίφημον κυνήγιον τῆς ἄρκτου.

— Αὔριον φεύγουν, ἔλεγον ὅλοι, ὡς νὰ ἐπρόκειτο δι' ἐκστρατείαν.

Πρὶν ἀκόμη φωτισθῆ ὁ στενὸς ὁρίζων τῆς Φλωρίνης τὸν ὁποῖον διέσχισον ὡς τρυπάνια οἱ χιονοσκεπεῖς μινωρέδες τῶν τουρκικῶν τζαμιῶν, ἡ πόλις ἦτο ἀνάστατος ἀπὸ τὸν θόρυβον, τὸν ὁποῖον ἔκαμινεν ἡ ὁμάς τῶν κυνηγῶν τῆς ἄρκτου. Εἰς τὸ ἡμίφως τῆς ὀμιχλώδους ἐκείνης χειμερινῆς πρωΐας οἱ κυνηγοὶ καὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν παγά-

ναν φεύγουν πρὸς τὸ δάσος. Οἱ χωρικοὶ μὲ τὰ κύμβαλα ἀποτελοῦν τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν καὶ μὲ φωνὰς καὶ μὲ κρότους τῶν κυμβάλων προσπαθοῦν νὰ παρασύρουν τὸ θηρίον πρὸς μίαν χαράδραν, τὴν ὁποίαν ἔχουν καταλάβει οἱ κυνηγοί, ἔτοιμοι νὰ τὸ κτυπήσουν. Ὁ θόρυβος τῆς παγάνας φθάνει μέχρι τῆς πόλεως. Εἰς τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν παγερὰν σιγὴν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε καταδικασθῆ ἡ ἀπέραντος ἐκείνη χιονοσκεπὴς ἕκτασις τῶν πέριξ τῆς Φλωρίνης βουνῶν, ὁ θόρυβος τῶν χωρικῶν ἀντηχεῖ ζωηρῶς

καὶ πολλαπλασιάζεται, καθὼς ἔφθανεν εἰς τὰς κλιτῦς τῶν ὀρέων. Οἱ κυνηγοὶ μὲ μέτωπον πρὸς τὴν κρύπτην τῆς ἄρκτου ἐξακολουθοῦν νὰ προχωροῦν καὶ ὅσον πλησιάζουν, τόσον ὁ θόρυβος καὶ οἱ κρότοι καὶ αἱ φωναὶ ἐντείνονται καὶ φθάνουν ἀπὸ μακρὰν ὡς ἀλλαλαγμὸς.

Αἴφνης ἀκούεται ἓν ἄγριον οὐρλιασμα καὶ ἀμέσως ἀκολουθοῦν μερικοὶ πυροβολισμοί.

Τὸ θηρίον, μία μεγαλόσωμος ἄρκτος, καστανοῦ χρώματος, καταφοβισμένη ἀπὸ τὴν ἐπίθεσιν, ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν κρύπτην τῆς καὶ στρέφεται μετὰ μανίας κατὰ τῶν κυνηγῶν, ἀκολουθουμένη ἀπὸ ἓν νεογνόν τῆς.

Βροχὴ πυροβολισμῶν ἐπακολουθεῖ. Οἱ ἐνεδρεύοντες κυνηγοὶ πυροβολοῦν κατ' αὐτῆς καὶ τὴν κτυποῦν. Τὸ θηρίον ἀφήνει τότε ἓν φοβερὸν μούγκρισμα πόνου καὶ λύσσης καὶ ὀρμᾶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν του. Προφανῶς δὲν εἶχε κτυπηθῆ θανασίμως τὰ αἷματα, τὰ ὁποῖα ἄφηνον τὰ ἔχνη τῆς ἐπὶ τῆς χιόνος ἐμαρτύρουν, ὅτι τὰ τραύματα τῆς ἦσαν ἐπιπόλαια. Ἡ ἄρκτος πληγωθεῖσα καταλαμβάνεται ὑπὸ λύσσης. Ὁρθώνεται εἰς τοὺς πόδας τῆς, ἀρπάζει διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν ὀγκώδη λίθον καὶ τὸν ἐκσφενδονίζει κατὰ τῶν κυνηγῶν.

Τὸ γεγονὸς αὐτὸ δὲν ἀνεμένετο. Ἡ ἀντεπίθεσις κατατρομάζει τοὺς κυνηγούς. Σύγχισις ἐπέρχεται εἰς τὰς τάξεις των, ἢ ὁποῖα ἐπιτείνεται καὶ ἐκ τῆς βροχῆς, λίθων καὶ κλάδων, τοὺς ὁποῖους μὲ ὀρμὴν ἔρριπτεν ἡ ἄρκτος, θέλουσα νὰ σώσῃ τὸ τέκνον τῆς καὶ νὰ σωθῆ καὶ αὐτὴ. Πρὶν κἂν προφθάσουν οἱ κυνηγοὶ ν' ἀντιληφθοῦν τί συνέβη, βλέπουν τοὺς πλησιέστερον πρὸς τὸ θηρίον εὐρισκομένους νὰ τρέπωνται εἰς φυγὴν καὶ μερικοὶ μάλιστα

κατρακυλοῦν ἐπάνω εἰς τὴν χιονοσκεπῆ πλευρὰν τῆς χαράδρας.

Οἱ ἄλλοι, μὴ γνωρίζοντες τί συνέβη, καθὼς εἶδον τοὺς πρώτους νὰ φεύγουν, τρομάζουν καὶ αὐτοὶ καὶ φεύγουν, ἐνῶ ἀκόμη ἀκούονται τὰ μουγκρίσματα τῆς ἄρκτου, τὰ ὁποῖα μεγαλώνουν τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν ταραχήν.

Τοιοῦτοτρόπος ὀλόκληρος ἡ παγάνα τῶν κυνηγῶν φεύγει πρὸς τὴν δημοσίαν ὁδὸν καὶ ἡ ἄρκτος, ἂν καὶ πληγωμένη, ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ ἐντὸς τοῦ δάσους καὶ νὰ σωθῆ.

* * *

Εἰς τὴν πόλιν ἐπικρατεῖ γενικὴ ἀνησυχία.

— Τί ἔγινε : ἐρωτοῦν ὅλοι.

— Ἐπαθε κανεὶς τίποτε ;

— Θὰ φέρουν τὴν ἀρκούδα ;

Ἡ ἐμφάνισις ὅμως μετ' ὀλίγον τῶν ἐπανερχομένων κυνηγῶν εἰς κακὴν κατάστασιν δίδει τὴν ἐξήγησιν.

Ὅλοι κατηγοροῦν ἀλλήλους καὶ αἱ φιλονικίαι καὶ αἱ συζητήσεις ἐξακολουθοῦν ζωηραὶ καὶ ἀτελείωτοι.

— Σὺ ἔπταισες, λέγει νέος κυνηγὸς εἰς ἓνα δικηγόρον, ὁ ὁποῖος ἐκαυχᾶτο ὅτι εἶχεν φονεύσει ἄλλοτε τρεῖς λύκους.

— Ἀφοῦ ἔφυγες πρώτος, παρετήρησεν ὁ δικηγόρος ζωηρῶς, τί ἤθελες νὰ γίνῃ ;

— Ἐπταισες, διότι ἐπυροβόλησες χωρὶς νὰ φονεύσῃς τὸ θηρίον.

— Καὶ διατί δὲν τὸ ἐφόνευσες σύ ; ἀπάντησεν ὁ δικηγόρος.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν εἰς μίαν φιλικὴν ἀπογευματινὴν

συγκέντρωσιν γενικὸν θέμα συζητήσεως ἦτο τὸ ἀποτυχὸν κυνήγιον τῆς ἄρκτου.

— Παρ' ὀλίγον ν' ἀφήσετε τὸ δέριμα σας, εἶπε μία κυρία πρὸς ἓνα τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὴν ἐκδρομὴν κυνηγόν.

— Μὰ αὐτὸ δὲν ἀξίζει τίποτε, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, ἀφοῦ τὸ δέριμα τῆς ἀρκούδας εἶχε φθάσει χιλίας δραχμᾶς.

— Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει ποτὲ κανεὶς νὰ πωλῇ τὸ δέριμα, πρὶν νὰ ἔχη τὴν ἀρκούδα, συνεπλήρωσεν ἡ κυρία.

ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΛΕΟΝΤΟΣ ΚΑΤΑ ΜΑΝΔΡΑΣ ΖΩΩΝ

Μὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ὁ βοσκὸς εἰσάγει τὰ ζῷά του εἰς ἀσφαλῆ μάνδραν. Τὰ πρόβατα βληγῶνται ζητοῦντα τὰ νεογνά των, αἱ δὲ ἀγελάδες ἀμελχθεῖσαι ἤδη κοιμῶνται.

Οἱ κύνες ἄγρυπνοι φρουροῦν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπικρατεῖ σιωπὴ καὶ ἡσυχία. Ἡ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα τοῦ βοσκοῦ ἡσυχάζουν τώρα ἐντὸς τῆς σκηπῆς, οἱ δὲ ἄνδρες, ἀφοῦ ἐτελείωσαν τώρα τὰς τελευταίας ἐργασίας, πηγάθουν καὶ αὐτοὶ νὰ κοιμηθοῦν, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ φωνασκοὶ κύνες ἡσυχάζουν.

Αἴφνης φαίνεται ὅτι ἡ γῆ ἀναταράσσεται, πολὺ πλησίον βρυχᾶται ὁ λέων! Τότε ἀληθῆς ἐξέγερσις καὶ τρόμος μέγας παρουσιάζεται εἰς τὴν μάνδραν. Τὰ πρόβατα τρέχουν ὡς παράφρονα πρὸς τὰς ἀκάνθιας τοῦ φράκτου, αἱ αἴγες φωνάζουν δυνατὰ, οἱ βόες συμμαζεῦονται εἰς σωρούς καὶ ἐκβάλλουν φωνὰς φόβου. Ἡ κάμηλος, θέλουσα νὰ φύγη ἔξω, προσπαθεῖ νὰ συντρίψῃ τὰ δεσμὰ καὶ οἱ θαρραλέοι κύνες, οἱ ὁποῖοι ἐπιτίθενται κατὰ τῶν λεοπαρδάλεων καὶ ὑαινῶν, ὀλολύξουν δυνατὰ καὶ λυπητερὰ καὶ καταφεύγουν κλαυθμηρῶντες εἰς τὴν προσεασίαν τοῦ κυρίου των.

Μὲ δυνατὸν πήδημα πηδᾷ ὑπεράνω ὁ δυνατὸς λέων τὸ ἀκανθῶδες τοίχωμα, διὰ νὰ ἐκλέξῃ τὸ θῦμα. Ἐν μόνον κτύπημα μὲ τοὺς φοικαλέους πόδας του ρίπτει κάτω νεκρὸν ἓν μοσχάριον καὶ οἱ δυνατοὶ ὀδόντες του συντρίβουν τοὺς σπονδύλους τοῦ τραχήλου τοῦ ζώου, τὸ ὁποῖον δὲν

δύναται ν' ἀνισταθῆ. Μὲ βαθὺν βρυχηθμὸν πίπτει ὁ ἄρπαξ κατὰ τῆς λείας του μὲ σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμοὺς ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τῆς ἀρπαγῆς. Μετὰ ταῦτα ἐπιχειρεῖ νὰ ἐξέλθῃ πηδῶν ὑπεράνω τῆς μάνδρας, ἀλλὰ φέρων τὴν λείαν εἰς τὸ στόμα του, καὶ κατορθώνει τοῦτο. Εἶδον μάνδραν, ἔχουσαν ὕψος μεγαλύτερον τοῦ ἀναστήματος ἀν-

δρός, τὴν ὁποίαν ὁ λέων ἐπήδησεν ὑπεράνω, κρατῶν διετὲς μοσχάριον εἰς τὸ στόμα του.

Ὅλα τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα γνωρίζουν τὸν ἄρπαγα τοῦτον, καταλαμβάνονται ὑπὸ φόβου, εὐθὺς ὡς ἀκούσουν αὐτὸν νὰ βρυχᾶται. Ὁ βρυχηθμὸς εἶναι χαρακτηριστικὸν τοῦ ζώου τούτου, εἶναι ἡ ἔκφρασις τῆς δυνάμεώς του. Φαίνεται ὡς νὰ προέρχεται ἐκ τοῦ βάθους τοῦ στήθους καὶ ὅτι θέλει νὰ τὸ σπάσῃ.

Ἀπερίγραπτος εἶναι ἡ ἐπίδρασις, τὴν ὁποίαν ἡ φωνὴ

τοῦ βασιλέως ἐπιφέρει μεταξὺ ἄλλων ζώων.

Ἡ ὠρμισμένη ὕαινα μένει ἄφρονος, ἡ λεοπάραδαις παύει τὸν γριλλισμόν, οἱ πύθηζοι ἀρχίζουσι νὰ λαρυγγίζουσι μεγαλοφώνως καὶ ἀνέρχονται ἔντρομοι εἰς τοὺς ὑψηλοτέρους κλάδους τῶν δένδρων, αἱ ἀντιλόπαι τρέπονται εἰς μαριώδη φυγὴν διὰ μέσου τῶν κλάδων, τὸ βληχόμενον ποίμνιον τηρεῖ νεκρικὴν σιγὴν, ἡ καταφορτωμένη κάμηλος τρέμει, δὲν ὑπακούει πλέον εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ ὀδηγοῦ, καταρρίπτει τὸ φορτίον καὶ τὸν ἀναβάτην καὶ ζητεῖ σωτηρίαν εἰς τὴν ταχεῖαν φυγὴν. Ὁ ἵππος ἀνορθοῦται, ἀσθημαίνων ἀναφυσᾷ τοὺς ρώθωνας καὶ ρίπτεται πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ὁ μὴ συνηθισμένος εἰς τὸ κυνήγιον κύων ζητεῖ κλαυθιμοῦζον προστασίαν πλησίον τοῦ κυρίου του.

ΕΚΤΩΡ ΚΑΙ ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ

Ὁ Ἔκτωρ, ὁ ἀνδρειότερος τῶν Τρώων, ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Πριάμου, ἐτοιμάζεται νὰ ἐξέλθῃ τῆς πόλεως καὶ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν μάχην ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων. Πρὶν νὰ κάμῃ τοῦτο, τρέχει πρὸς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ χαιρετήσῃ τὴν σύζυγόν του Ἀνδρομάχην καὶ τὸν μικρὸν υἱὸν του Ἀστυάνακτα. Ἀμέσως ἔφθασεν εἰς τὸ ἀνάκτορόν του, ἀλλὰ δὲν εἶρεν ἐκεῖ τὴν Ἀνδρομάχην. Αὐτὴ ἐστέκετο μετὰ τῆς τροφοῦ καὶ τοῦ παιδίου ἐπὶ τοῦ πύργου κλαίουσα καὶ θρηνοῦσα, διότι ἔβλεπε νὰ νικοῦν οἱ Ἕλληνες. Ὁ Ἔκτωρ πηγαίνει ἐκεῖ. Καθὼς εἶδεν αὐτὸν ἡ Ἀνδρομάχη, ἔτρεξε νὰ τὸν προῦπαντήσῃ. Ὅπισθεν αὐτῆς ἤρχετο ἡ τροφὸς, κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖράς της τὸ

ἀθῶν καὶ ἄκακον παιδίον, ὅμοιον μὲ ἄστρον. Ὁ Ἔκτωρ ἔρριψε τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸ παιδίον καὶ ἐγέλασε σιωπηλῶς. Ἡ Ἄνδρομάχη ἐστέζετο πλησίον δακρύνουσα καὶ κρατήσασα αὐτὸν ἀπὸ τὰς χεῖρας λέγει :

— « Ἄσπλαγχε ! θὰ σὲ καταστρέψῃ ἡ ἀνδρεία σου. Δὲν λυπεῖσαι τὸ τέκνον σου καὶ ἐμὲ τὴν δυστιχῆ, ἡ ὁποία θὰ μείνω χήρα ; Δὲν θέλω πλέον νὰ ζῶ ἄνευ σοῦ. Διότι οὐδεμίαν παρηγορίαν ἔχω, ἂν σὺ ἀποθάνῃς, παρὰ μόνον θλίψεις. Διότι οὔτε πατέρα ἔχω πλέον οὔτε μητέρα οὔτε ἀδελφούς. Ὅλους τοὺς ἐφόνευσεν ὁ τρομερὸς Ἀχιλλεύς. Ἔκτωρ, σὺ εἶσαι ὁ πατήρ μου, σὺ ἡ μήτηρ μου, σὺ ὁ ἀδελφός μου, σὺ ὁ σύζυγός μου. Λυπήσου με καὶ μείνε ἐδῶ, διὰ νὰ μὴ φονευθῆς καὶ κάμῃς τὸν υἱόν σου ὀρφανὸν καὶ τὴν γυναῖκά σου χήραν ».

Ὁ ἀνδρεῖος Ἔκτωρ ἀποκρίνεται τότε :

— Βεβαίως, Ἄνδρομάχη, καὶ ἐγὼ σκέπτομαι ὅλα αὐτά. Ἄλλ' εἶναι ἐντροπὴ νὰ ἀπομακρυνθῶ τοῦ πολέμου δειλός. Οὐδὲ τὸ δέχεται ἡ ψυχὴ μου, ἀφοῦ ἔμαθον νὰ εἶμαι ἀνδρεῖος καὶ νὰ μάχωμαι πάντοτε μεταξὺ τῶν πρώτων, διατηρῶν τοιοῦτοτρόπως τὴν μεγάλην δόξαν τοῦ πατρός μου καὶ τὴν ἰδικήν μου. Ναί, γνωρίζω καλῶς, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ καταστραφῇ ἡ Τροία καὶ ὁ Πρίαμος καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ. Ἀλλὰ δὲν λυποῦμαι τόσον διὰ τοὺς Τρωῶτας καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς γονεῖς καὶ ἀδελφούς, ἐὰν φονευθῶν, ὅσον διὰ σέ. Ραγίζεται ἡ καρδιά μου μὲ τὴν σκέψιν ὅτι θὰ γίνῃς αἰχμάλωτος τῶν Ἑλλήνων, ὅτι εἰς τὸ Ἄργος θὰ εἶσαι δούλη καὶ θὰ εἶσαι ἀναγκασμένη νὰ ὑφαίνῃς ἢ νὰ φέρῃς ὕδωρ ἀπὸ τὴν κρήνην. Τότε θὰ σὲ ἴδῃ κάποιος νὰ κλαίῃς καὶ θὰ εἶπῃ :

« Αὐτὴ ἡ γυνὴ εἶναι ἡ σύζυγος τοῦ Ἑκτοροῦ, τοῦ ἀρίστου ἥρωος τῶν Τρώων ». Σὺ ὅταν θὰ ἀκούῃς αὐτά, θὰ λυπη-
σαι ἀκόμη περισσότερον, διότι ἐστερήθης τοιοῦτου ἀν-
δρός, ὁ ὁποῖος ἠδύνατο νὰ σὲ ἐλευθερώσῃ ἐκ τῆς δου-
λείας. Εἶθε νὰ εὐρίσκωμαι νεκρὸς εἰς τὸν τάφον, πρὶν ἀ-
κούσω τὰς κραυγὰς σου κατὰ τὴν ὥραν τῆς αἰχμαλω-
σίας σου ».

Ταῦτα ἀφοῦ εἶπεν ὁ Ἑκτωρ, ἤνοιξε τὴν ἀγκάλην του εἰς τὸ παιδίον. Τὸ παιδίον ὅμως ἐτρόμαξε καὶ προσεκολλήθη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τροφοῦ. Ἐφοβήθη τὴν ὄψιν τοῦ πατρός του καὶ τὴν περικεφαλαίαν καὶ τὸ λωγίον, τὸ ὁποῖον ἐκρέματο κάτω ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς περικεφαλαίας. Ἐγέλασε δὲ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ. Παρευθὺς ἀφήρσεν ὁ Ἑκτωρ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὴν περικεφαλαίαν καὶ τὴν ἔθεσε κατὰ γῆς. Ἐπειτα ἔλαβη τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας καί, ἀφοῦ τὸ ἐφίλησε καὶ τὸ ἐχόρσυσεν, εἶπε τὴν εὐ-
χὴν ταύτην εἰς τοὺς θεοὺς :

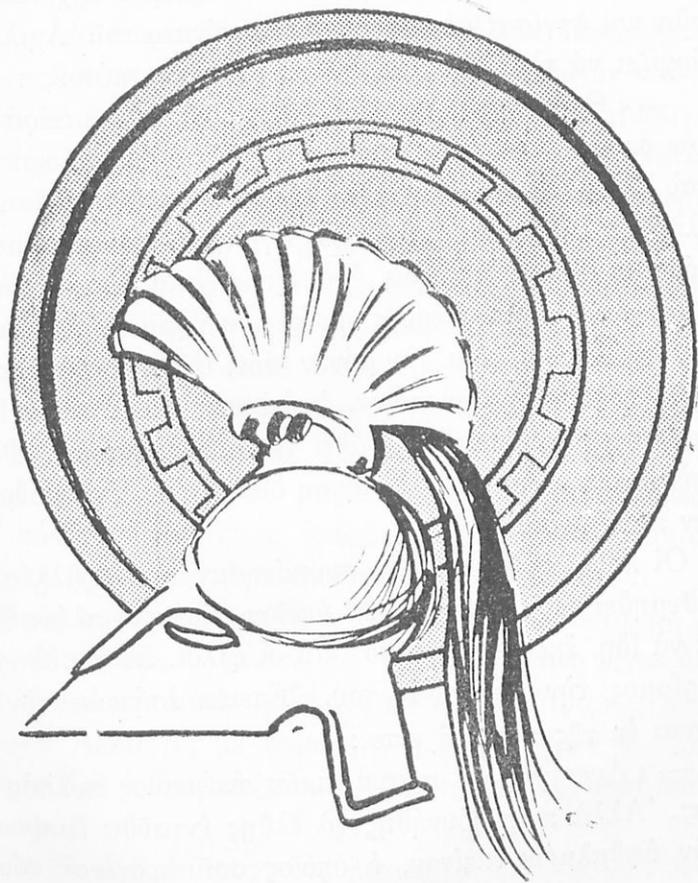
« Ζεῦ καὶ ἄλλοι θεοί, εἶθε καὶ ὁ υἱός μου νὰ γίνῃ, ὅ-
πως ἐγώ, ὁ πρῶτος μεταξὺ τῶν Τρώων, ἀνὴρ ρωμαλέος καὶ βασιλεὺς τῆς Τροίας, ὥστε νὰ εἶπῃ τις περὶ αὐτοῦ, ὅταν θὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τοῦ πολέμου,—αὐτὸς εἶναι ἀνώ-
τερος τοῦ πατρός,—νὰ φέρῃ δὲ καὶ λάφυρα τῶν ἐχθρῶν καὶ ἡ μήτηρ του νὰ χερῆ ».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἔθεσε τὸ παιδίον εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ἀνδρομάχης, ἡ ὁποία τὸ ἐδέχθη γελῶσα, μετὰ ὀφθαλμοὺς δακρυσομένους. Ὁ Ἑκτωρ τότε τὴν ἐλυπήθη, τὴν ἐθώπευσε διὰ τῆς χειρὸς καὶ εἶπε :

— « Δυστυχῆς, μὴ θλίβεσαι τόσον πολὺ. Δὲν θὰ μὲ φονεύσῃ κανεὶς, παρὰ ἡ μοῖρά μου. Τὴν μοῖραν ὅμως δὲν

δύναται κανείς νά τὴν ἀποφύγη εἴτε δειλὸς εἶναι εἴτε ἀνδρεῖος. Πήγαινε τώρα εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ κύττα τὴν ἐργασίαν σου. Ὁ πόλεμος εἶναι ἔργον τῶν ἀνδρῶν ».

Ἄφου εἶπεν αὐτά, ἔλαβεν ἀπὸ τῆς γῆς τὴν περικεφαλαίαν. Ἡ δὲ Ἀνδρομάχη, ἐνῶ ἐπήγαιεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἔστρεφε συχνὰ ὀπίσω καὶ ἔβλεπε τὸν Ἐκτορα κλαίουσα.

ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΙΑ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΩΣ

Ὁ Πριάμος ἔρχεται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ ἀφοῦ ἀφῆκεν ἀπ' ἔξω τὸν κήρυκα μὲ τὴν ἄμαξαν καὶ τὰ πλούσια δῶρα, εἰσέρχεται ἐντός. Ὁ Ἀχιλλεὺς πρὸ ὀλίγου δειπνήσας κάθηται ἀκόμη παρὰ τὴν τράπεζαν καὶ περίξ αὐτοῦ μακρὰν οἱ φίλοι. Ὁ Πριάμος ἔρχεται πλησίον καὶ ἐγγίσας μὲ τὰς χεῖρας τὰ γόνατα τοῦ Ἀχιλλέως, ἀρχίζει νὰ τὸν παρακαλῇ μὲ τοὺς λόγους τούτους :

— « Θεόμορφε Ἀχιλλεῦ, ἐνθυμήσου τὸν πατέρα σου, τὸν ὁποῖον βασανίζει, ὅπως καὶ ἐμέ, τὸ γῆρας καὶ ἴσως καὶ ἄλλαι συμφοραί. Ἄλλ' αὐτὸς ἔχει τοῦλάχιστον τὴν ἐλπίδα νὰ ἴδῃ κάποτε ὑγιᾶ τὸν ἀγαπητόν του υἱὸν ἐπανερχόμενον εἰς τὴν πατρίδα, ἐγὼ ὅμως εἶμαι ἀπαρηγόρητος. Διότι τοὺς περισσοτέρους υἱούς μου ἤρπασεν ὁ πόλεμος. τὸν δὲ Ἐκτορά μου, τὸν μόνον υἱόν, ὁ ὁποῖος ἠδύνατο νὰ μοῦ ὑπερασπίσῃ τὴν πόλιν, ἐφόνευσας σύ. Τοῦτον ἔρχομαι τώρα νὰ λυτρώσω ἀντὶ πλουσίων λύτρων. Φοβοῦ τοὺς θεούς, Ἀχιλλεῦ, λυπήσου δὲ καὶ ἐμέ, ἐνθυμούμενος τὸν πατέρα σου ».

Οἱ λόγοι τοῦ Πριάμου συνεκίνησαν τὸν Ἀχιλλέα καὶ ἐνθυμηθεὶς τὸν πατέρα, τὸν ὁποῖον οὐδέποτε πλέον ἐμελλε νὰ ἴδῃ, ἔκλαιε καὶ αὐτὸς καὶ οἱ φίλοι, ἔκλαιε δὲ καὶ ὁ Πριάμος τὴν συμφορὰν του. Ἐπειτα ἐσῆκωσε τὸν γέροντα ἐκ τῆς γῆς καὶ εἶπε :

— « Δυστυχῆ, σὺ πραγματικῶς ὑπέμεινας πολλὰς λύπας. Ἀλλὰ πῶς ἠδυνήθης νὰ ἔλθῃς ἐνταῦθα ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν ἐκείνου, ὁ ὁποῖος σοῦ ἐφόνευσε τόσους

ἀνδρείους υἱούς ! Ἡ καρδία σου εἶναι σιδηρᾶ. Ἀλλὰ τώρα κάθησε εἰς τὸν θρόνον τοῦτον καὶ ὑπόμενε τὴν συμφορὰν σου, ὅσον μεγάλη καὶ ἂν εἶναι, διότι οἱ θρηνοὶ καθόλου δὲν ὠφελοῦν. Δύο πῖθι εὐρίσκονται εἰς τὴν οὐκίαν τοῦ Διός, ὁ μὲν εἰς γεμᾶτος ἀπὸ δῶρα κακά, ὁ δὲ ἄλλος γεμᾶτος ἀπὸ ἀγαθὰ. Καὶ σὲ ὅποιον ὁ θεὸς ἀνακατομμένα τὰ δῶρα δώσει, αὐτὸς ἔχει ἄλλοτε εὐτυχίαν καὶ ἄλλοτε δυστυχίαν. Εἰς ὅποιον ὅμως δώσει μόνον ἀπὸ τὰ κακά, αὐτὸς ζῆ μὲ δυστυχίας καὶ ἡ πενία τὸν καταδιώκει πανταχοῦ. Τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὸν Πηλέα, τὸν πατέρα μου, οἱ θεοὶ ἔδωσαν μὲν λαμπρὰ δῶρα, προσέθεσαν ὅμως καὶ συμφορὰν. Ἐνα καὶ μόνον υἱὸν ἀπέκτησεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς θὰ ἀποθάνῃ προώρως, οὔτε θὰ γηροκομήσῃ τὸν πατέρα του. Μακρὰν ἀπὸ τὴν πατρίδα, κάθημαι ἐδῶ εἰς τὴν Τροίαν καὶ προξενῶ λύπας εἰς σὲ καὶ τὰ τέκνα σου. Ἀλλὰ καὶ σέ, ὦ γέρον, ἔλεγον οἱ ἄνθρωποι εὐδαίμονα διὰ τὸν πλοῦτον καὶ τοὺς υἱούς. Ἀλλ' ἀφ' ὅτου οἱ θεοὶ σοῦ ἔστειλαν συμφορὰν, μάχαι καὶ φόνοι γίνονται πέριξ τῆς πόλεως. Ἔχε ὅμως ὑπομονὴν καὶ μὴ κλαῖε ἀδιακόπως· οἱ θρηνοὶ δὲν ἀνασταίνουν τοὺς νεκρούς ».

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ Πριάμος : — « Νὰ μὴ λέγῃς νὰ καθίσω, Ἀχιλλεῦ, ἐφ' ὅσον ὁ Ἐκτωρ εἶναι ἄταφος. Δῶσέ μου αὐτὸν καὶ λάβε τὰ πολλὰ λύτρα. ».

— « Ἀλλὰ μὴ μὲ θυμῶνης, γέρον, » εἶπεν ὁ Ἀχιλλεῦς. « Καὶ ὁ ἴδιος σκέπτομαι νὰ λυτρώσω τὸν υἱόν σου ».

* * *

Ἀφοῦ εἶπε τούτους τοὺς λόγους ὁ Ἀχιλλεῦς, ἐξῆλθε τῆς σκηνῆς μετὰ τῶν ἄλλων. Καὶ οἱ φίλοι του ἔλυσαν τοὺς ἵππους καὶ ὠδήγησαν τὸν κήρυκα Ἴδαϊον εἰς τὴν

σκηνήν, ἔπειτα ἐξέβαλον ἐκ τῆς ἀμάξης ὅλα τὰ δῶρα, ἀφῆκαν ὅμως δύο ἱμάτια καὶ ὠραῖον χιτῶνα, διὰ νὰ ἐνδύσουν τὸν νεκρόν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐκάλεσε τὰς ὑπηρετρίας καὶ διέταξεν, ἀφοῦ λούσουν καὶ ἀλείψουν τὸν νεκρόν, νὰ περιτυλίξουν αὐτὸν μὲ ὠραῖον ἱμάτιον καὶ χιτῶνα. Ἀφοῦ ἐτελείωσαν ὅλα αὐτά, ὁ Ἀχιλλεὺς ἐσήκωσε μὲ τὰς χεῖράς του καὶ ἔθεσε τὸν Ἔκτορα ἐπάνω εἰς τὴν νεκρικὴν κλίνην, οἱ δὲ σύντροφοι εἰς τὴν ἀμαξίαν. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀχιλλεὺς εἰσηλθε πάλιν εἰς τὴν σκηνήν καὶ ἀφοῦ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου, εἶπεν εἰς τὸν Πριάμον :

— « Ὁ υἱός σου ἐλυτρώθη, ὦ γέρον, καθὼς ἐπεθύμεις καὶ εὐρίσκειται ἐπάνω εἰς τὴν νεκρικὴν κλίνην. Αὔριον μάλιστα ἐξημερώσῃ θὰ ἴδῃς καὶ θὰ μεταφέρῃς αὐτὸν εἰς τὴν Τροίαν. Ἀλλὰ τώρα ἄς δειπνήσωμεν. Ἐχεις καιρὸν νὰ κλαύσῃς αὐτόν, ἀφοῦ τὸν φέρῃς εἰς τὸ Ἴλιον, διότι εἶναι ἄξιος πολλῶν δακρῶων »

Ἐπειτα ἔσφαξε πρόβατον καὶ οἱ φίλοι του ἐτοίμασαν τὸ δεῖπνον. Ἀφοῦ δὲ ἐδειπνήσαν, ἐζήτησεν ὁ Πριάμος νὰ κοιμηθῇ· διότι ἀφ' ὅτου ἐφρονεῦθη ὁ υἱός του οὔτε ἔφαγεν οὔτε ἐκοιμήθη. Ὁ Ἀχιλλεὺς διέταξε νὰ ἐτοιμάσουν κλίνην. Ὅταν ὅλα ἦσαν ἔτοιμα, εἶπε φιλοφρόνως πρὸς τὸν γέροντα. :

— « Τώρα κοιμήσου, ἀγαπητὲ γέρον. Ἀλλὰ εἰπέ μου πόσας ἡμέρας θέλεις νὰ ἐνταφιάσῃς τὸν Ἔκτορα, διὰ νὰ μένω καὶ ἐγὼ ἐκτὸς μάχης καὶ τοὺς ἄλλους νὰ ἐμποδίσω τῆς μάχης ; »

Ὁ γέρον ἀπεκρίθη : « Ἐννέα μὲν ἡμέρας θὰ κλαίωμεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν, τὴν δὲ δεκάτην θὰ τὸν θάψωμεν

καὶ θὰ εὐχρηθῆ ὁ λαὸς καὶ τὴν ἐνδεκάτην, ἂν εἶναι ἀνάγκη,
θὰ πολεμήσωμεν »

— Ὅλα αὐτὰ θὰ γίνουσι, γέρον, καθὼς ἐπιθυμεῖς » εἶπεν
ὁ Ἀχιλλεύς.

Κατόπιν ἀπεχωρίσθησαν ἕκαστος εἰς τὴν κλίνην του.
Ὁ Πρίαμος παραλαβὼν τὸν προσφιλῆ νεκρὸν ἔφθασεν εἰς
τὴν πόλιν, ὅπου ὄλοι, καὶ νέοι καὶ γέροντες, ἄνδρες καὶ γυ-
ναῖκες, ἦλθον εἰς προὔπαντησιν, θρηνοῦντες τὸν ποσά-
την καὶ φύλακα τῆς πόλεως. Μετὰ τοὺς θρήνους ὁ Πρία-
μος εἶπεν εἰς τὸν λαὸν νὰ φέρουσι ξύλα καὶ ἀφοῦ ἤναψαν
μεγάλην πυράν, ἔκαυσαν τὸν νεκρὸν καὶ ἀνήγειραν τύμβον.

ΑΣΤΑΚΟΛΟΓΙΑ

— « Ἄστακοί ! Ἄστακοί ! Ζωντανοὶ ἀστακοί ! ».....

Εἶναι πολὺ φυσικὸν εἰς ἐμέ, ὁ ὁποῖος κατάγομαι ἀπὸ ἀστακοτρόφον νῆσον, νὰ μὲ συγκινοῦν βαθύτερον αἱ φωναὶ τῶν πλανοδίων πωλητῶν, οἱ ὁποῖοι προῖτ-προῖτ, τῶρα τὴν Τεσσαρακοστήν, περνοῦν κάτωθεν τοῦ παραθύρου μου, μὲ πανερόκια ὑπὸ μάλης, σκεπασμένα μὲ βρεγμένον σακκόπανον.

Καὶ φαντάζομαι τότε ἐγὼ τὸ ἐκλεκτὸν αὐτὸ κυνήγιον, ὅχι ἐπάνω εἰς τοὺς πάγκους τῆς Ἀθηναϊκῆς ἀγορᾶς, ἀλλ' εἰς τὴν μοσχοβολοῦσαν ἀκτὴν τῆς νήσου μου, εἰς τὴν πρῶραν ἀλιευτικῶν πλοιαρίων. Διαφόρου ἡλικίας καὶ μεγέθους, ἀπὸ ἐφήβων νεοσυλλέκτων ἕως γηραιῶν στραταρχῶν, ἕνας ὀλόκληρος λόγος, ὅλοι ὀπλισμένοι, ὅλοι ἀναπαυόμενοι, ὡς ἀπὸ μεγάλα στρατιωτικὰ γυμνάσια, ἐπάνω εἰς τὴν πρῶραν τοῦ πλοίου ! Μὲ τοὺς πόδας των τοὺς ἀγκυλωτοὺς καὶ γαιψωνύχους, δέκα ὁ καθένας, ὅλοι ἀρματωμένοι, μὲ τὰ σελάχια των τὰ ἀκανθώδη, τὰ πιστόλια, τὰ μαχαίρια, τὰ γιαταγάνια των ! Καὶ ὅλοι θωρακοφόροι, μὲ ἕνα ἀκανθωτὸν θώρακα, περιβάλλοντα ἰσχυρῶς τὰ νῶτά των, μὲ τὴν οὐρὰν των τὴν ὀστρακοειδῆ, καὶ μὲ δύο ἀεικινῆτους κεραιὰς ἐμπρός, μακρὰς ὡς δύο δόρατα.

Κ' ἐκεῖνα τὰ χρώματα ! Τί μαγεία ! Ὅλοι αἱ εὐγενέστεραι ἀποχρώσεις τοῦ πορφυροῦ.

— « Ἄστακοί ! Ἄστακοί ! Ζωντανοὶ ἀστακοί ! »

Παρατήρησα ὅτι αἱ φωναὶ αὐταὶ τῶν πλανοδίων πωλητῶν ἀντηχοῦν συνήθως κατὰ Παρασκευὴν. Διότι τὴν

ἡμέραν αὐτὴν καταπλέει τὸ ἀτμόπλοιον ἀπὸ τὴν Σκῦρον.
Εἶναι δὲ ἡ Σκῦρος ἡ κατ' ἐξοχὴν ἀστακοτρόφος νῆσος.

Ἴσως νὰ ὑπῆρχε κανεὶς μῦθος τῆς ἀρχαιότητος λησμονηθεὶς πλέον, ὁ ὁποῖος θὰ ἔλεγεν ὅτι ὁ Κίμων, καθυποτάξας ποτὲ τὴν νῆσον ὑπὸ τὴν ἀθηναϊκὴν κυριαρχίαν, ἐπιξεν ὅλους τοὺς ἀρχαίους τῆς νήσου κατοίκους—τοὺς ἀγρίους Δόλοπας—ἐνόπλους παραδοθέντας, καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ σύγχρονοι ἀστακοί. Καὶ ἐξακολουθεῖ ὁ μῦθος. Ἐκεῖθεν διεδόθη τὸ ὀστρακόδεσμον τοῦτο, τὸ σκληρὸν καὶ τόσον ἀκριβὸν γένος εἰς ὅλας τὰς Σποράδας, εἰς ὅλας τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους καὶ εἰς τὰ λοιπὰ τῆς Ἑλλάδος παράλια.

Ἄλλ' εἰς τὴν Σκῦρον τὸ κυνήγιον τῶν ἀστακῶν εἶναι πλουσιώτατον. Εἰς τὴν παρήμερον ἐκείνην θάλασσαν τῆς μοναχικῆς νήσου διαιτῶνται χιλιάδες χιλιάδων ἀστακῶν.

*
* *

Γίνεται δὲ ὡς ἐξῆς ἡ ἀλιεία των :

Οἱ ἀλιεῖς ἔχουν ἐκεῖ ἐπίτηδες δίτυτα δι' ἀστακοὺς μὲ μεγάλας ὀπὰς, διὰ τῶν ὁποίων συλλαμβάνονται τὰ θυμασία αὐτὰ θαλασσινὰ εὐκολώτατα, ὅταν ἐξέρχονται εἰς βοσκοῖν. Τὰ δὲ ὄπλα των ἐκεῖνα, τὰ πολλὰ καὶ φοβερά, οἱ γαμφοὶ ὄνυχες καὶ αἱ ἄλλαι ἄκανθαι τοῦ θώρακὸς των, χρησιμεύουν μόνον εἰς τὴν ἀσφαλεστέραν σύλληψίν των. Τοὺς αἰχμαλώτους των αὐτοὺς τοὺς μεταφέρουν οἱ ἀλιεῖς καὶ τοὺς ρίπτουν εἰς θαλασσίας μάνδρας, τὰς ὁποίας ἐπίτηδες ἔχουν εἰς τοὺς πλέον ἠσύχους ὄρους τῆς νήσου, ἵνα διατηρῶνται ζωντανοὶ μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀτμόπλοιου. Καὶ τότε τοὺς τοποθετοῦν μὲ προσοχὴν ἐντὸς κα-

λάθων μεγάλων, τοὺς ὁποίους σκεπάζουν διὰ κλώνων σχοίνων ἢ ἄλλων χαμοκλάδων.

Ὅσοι τῶν ἀλιέων δὲν ἔχουν μάνδρας, κρεμοῦν εἰς τὴν θάλασσαν αὐτοὺς τοὺς καλάθους, τοὺς ἐτοιμοὺς πρὸς ἔξαγωγὴν, μέχρι τοῦ κατάπλου τοῦ ἀτμοπλοίου.

Περιεργότατον εἶναι τὸ θέαμα, ὅταν ἐντὸς τῆς θαλασσίου μάνδρας, ὅπου κρατοῦνται λυτοὶ οἱ αἰχμάλωτοι ἀστακοί, εἰσχωρήσῃ κανεῖς ὀκτάπους.

Ὁ ὀκτάπους εἶναι ὁ φοβερώτερος ἐχθρὸς τῶν ἀστακῶν. Αὐτὸς ὁ πάνοπλος, ὁ ἔχων τόσον βαρύτερον ὄπλισμόν, ὁ ἔχων θώρακα ἰσχυρότατον, μὲ ἀναριθμήτους ἀκάνθας ἐστιγμένον, καταλαμβάνεται ἀμέσως ὑπὸ ἀνεξηγήτου φόβου πρὸ τοῦ μαλακοῦ καὶ ἀόπλου ὀκτάποδος. Κάμνει βιασιότατος κινήσεις ἐντὸς τῆς θαλασσίου μάνδρας. Ἀναταράσσει τὸ ὕδωρ, κινεῖ ἀπληπισμένους τοὺς πελωρίους ἐκείνους μύστακάς του καὶ κινεῖ ἀστραπιαίως τὴν τόσον δεινῶς θωρακισμένην οὐράν του. Τόσα δὲ ἄλλα-τα αἰφνίδια κάμνει ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ὥστε ἐπὶ τέλους διὰ ζωνηροτάτων τιναγμῶν ἐκτινάσσεται ἔξω εἰς τὴν ξηράν, ὅπως σωθῆ ὁ δυστυχεῖς στρατάρχης ! Διότι ὁ εἰσχωρήσας εἰς τὴν μάνδραν φοβερὸς ἐκεῖνος ἐχθρὸς του, μὲ τὴν πλαδαρὰν κατσούλαν του, μὲ τὴν ὡς ζύμην μαλακὴν σάρκα του, ἔχει τὴν ἐπιτηδειότητα νὰ περισφίγγῃ τὸν δυστυχεῖ ἀστακὸν μὲ τοὺς πλοκάμους του καὶ νὰ τὸν φονεύῃ.

ΑΝΑΒΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ

Ἦτο Μάϊος τοῦ 1879, ὅταν διὰ πρώτην φορὰν ἐπήγαινα νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς θαυμασίους βράχους τῆς Καλαμπάκας, ὅπου φιλόδηρσοι ἄνθρωποι, φεύγοντες τὴν κοινωνίαν, ἔστησαν, πρὸ πεντακοσίων καὶ πλέον ἐτῶν, τὰς ἱεράς ταιν φωλεάς, ἀφοῦ ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἀπὸ τὰ μεγάλα ἀξιώματα, τὰ ὁποῖα εἶχον εἰς αὐτόν.

Ἦμεθα μία συντροφιά, περισσότεροι ἀπὸ δέκα πρόσωπα, μὲ ἀρχηγόν μας τὸν μητροπολίτην Λαοῖσης Νεόφυτον καὶ εἶχομεν σκοπὸν νὰ περάσωμεν μίαν νύκτα μ' εὐθυμίαν καὶ χαρὰν ἐπάνω εἰς τὸν μεγαλοπρεπέστερον καὶ φοβερότερον βράχον, πὺ ἔχει ἴσως πλάσει ἡ φύσις εἰς τὸν κόσμον. Εἶναι ὁ βράχος, ὅστις ἀνάμεσα εἰς τοὺς ὑψηλοὺς ἄλλους ἀδελφούς του ὑψώνεται ὑπερύψηλος, οὐρανομήκης, γίγας ἀληθινὸς μεταξὺ ἄλλων γιγάντων. Ὁ βράχος οὗτος φέρει ἐπὶ τῆς κορυφῆς του τὴν μονὴν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, ἡ ὁποία μόνη ἐξ ὄλων τῶν ἄλλων εἰκοσιτεσσάρων μοναστηρίων, τὰ ὁποῖα εὗρισκοντο ἄλλοτε ἐκεῖ, ὀνομάζεται, ὡς καὶ τὸ ὄλον βραχῶδες σύμπλεγμα, «Μετέωρα». Ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς εἶχεν εἰδοποιηθῆ ἀπὸ τὸ πρῶτὶ περὶ τῆς μεταβάσεώς μας καὶ μᾶς ἐπερίμενε.

Πρὶν φθάσωμεν εἰς τὴν ρίζαν τοῦ βράχου, βυδίζοντες ἀνάμεσα ἐκεῖ εἰς τὸν βραχόκοσμον, καὶ πρὶν ἴδω τὸ φοβερὸν ὕψος, πὺ χωρίζει τὴν κορυφὴν ἀπὸ τὴν βάσιν αὐτοῦ, τὸ δίκτυ, τὸ καραβόσχοινον, τὸ ὁποῖον τὸ κρατεῖ καὶ τὴν ἀνεμόσκαλα, ἡ ὁποία ἔχει ἑκατὸν καὶ περισσότερα σκαλο-

πάτια, μὲν ἐφαίνετο παιγνιδάκι ἢ ἀνάβασις, ἀλλ' ὅταν ἐφθάσαμεν ἐκεῖ καὶ περιειργάσθην ὅλα αὐτὰ ἀπὸ κοντά, μ' ἔπιασε λιποψυχία. Καὶ δὲν εἶναι μόνον τὸ ὕψος ποῦ προξενεῖ φόβον, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀγριωτάτη ὄψις τῆς φύσεως. Ὅλα ἐκεῖ εἶναι σκυθρωπά καὶ φοβερά. Τίποτε δὲν γελᾷ. Νομίζει κανεὶς ὅτι ὅλα τὸν φοβερίζουν, ὅτι ὅλα ἐπιβου-

λεύονται τὴν ζωὴν του. Ἡ φύσις ἀγριωτάτη. Τὸ ἔδαφος ἀνωμαλώτατον. Πελώριοι βράχοι ἀπὸ τὸν μεγαλύτερον ἕως τὸν μικρότερον. Ἀληθινὸν δάσος ἀπὸ βράχους. Μόλις ὀλίγος οὐρανός, καὶ αὐτὸς γεμάτος ἀπὸ ὄρνεα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐκεῖ τριγύρω τὰς φωλεὰς των, εἰς τὰς κρύπτας τῶν βράχων.

Εἶχομεν μαζευθῆ ὅλοι οἱ λαϊκοὶ τῆς συνοδείας κάτω ἀπὸ τὸν βράχον τῶν Μετεώρων καὶ ἐπεριμέναμεν τὸν Μητροπολίτην, ὅστις εἶχε καταβῆ ἀπὸ τὸ ἄλογόν του μακράν, καὶ τώρα ἀνέβαινε σιγὰ-σιγὰ τὸ ἀνηφορικὸ μονοπάτι, τὸ

ὁποῖον ἔφερε πρὸς τὸ μοναστήριον, ὑποβασταζόμενος ἀπὸ τὸν διάκονο του. Τὸ δίκτυ ἦτο κατὰ γῆς, καὶ οἱ καλόγηροι, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐγύριζον τὴν ἀνέμη, ἦσαν τοποθετημένοι καθέννας εἰς τὴν θέσιν του, ὡσὰν τὰ ἄλογα εἰς τὰ μαγκανοπήγαδα· ἄλλο δὲν ἔλειπε, παρὰ νὰ φθάσῃ ὁ Σεβασμιώτατος, διὰ ν' ἀρχίσῃ ἡ ἀνέμη νὰ γυρίζῃ καὶ νὰ τριῖξῃ τὸ σχοινίον νὰ ἀνέρχεται τὸ δίκτυ σιγά-σιγά πρὸς τὰ ἐπάνω, περικλείον μέσα του μίαν ζωὴν, ἡ ὁποία θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ χαθῇ κακὴν κακῶς, ἐὰν τυχὸν ἐκόπτετο τὸ σχοινίον ἢ ἐχαλαρώνετο ἡ ἀνέμη.

Ἐπὶ τέλους ἦλθε κοντά μας καὶ ὁ Μητροπολίτης. Ἡ καρδιά μου ἤρχισε νὰ κτυπᾷ τικ-τάκ μὲ πολλὴν βίαν, τὰ πόδια μου ἔτρεμον, ὡσὰν νὰ εἶχε γίνει τὸ σῶμά μου δέκα φορὰς βαρύτερον, καὶ προσεπάθησα νὰ παραμερίσω, νὰ κρυφθῶ, μὴ τυχὸν διατάξῃ ὁ Μητροπολίτης νὰ εἰσέλθω πρῶτος ἐγὼ εἰς τὸ δίκτυ· διότι εἶχον μάθει, σχετικῶς πρὸς τὴν εἰς τὰ Μετέωρα ἀνάβασιν, ὅτι ἀναβαίνουν πρῶτοι οἱ μικρότεροι κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ ἔπειτα οἱ μεγαλύτεροι· καὶ ὁ λόγος δὲν εἶναι μόνον ὁ φόβος, ὁ ὁποῖος φυσικὰ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐλαττώνεται, ;φ' ὅσον βλέπει κανεὶς ὅτι σῶοι καὶ ἀθλαβεῖς ἀνέβησαν οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ ἰδίως τὸ περίεργον θέαμα τῆς ἀναβάσεως, τὸ ὁποῖον ἀπολαμβάνουν τοιουτοτρόπως οἱ μένοντες τελευταῖοι· διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς λοιπὸν ὁ Μητροπολίτης θ' ἀνέβαινε τελευταῖος ὄλων.

Ἄλλ' ἔπαθα ὅτι ἀκριβῶς ἐφοβούμην. Ἐκεῖ πού ἐστεκόμην παράμερα, προσπαθῶν νὰ μὴ φαίνομαι, ἀκούω τὴν

ἔρρινον φωνὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου νὰ κράζη ἐπιτακτικῶς :

-- Ἐμπρός ! ἄς ἔμβη μέσα ὁ νεώτερος !

᾽Ω, πὺν νὰ πάρη ἡ ὀργή ! εἶπον μέσα μου. Μ' ἔπιασε ρίγος. Ν' ἀρνηθῶ ; Ἡ φιλοτιμία μου δὲν τὸ ἐπέτρεπε. Τί νὰ κάμω ; Ἐμπρὸς βαθὺ καὶ πίσω ρέμα, κατὰ τὴν λαϊκὴν παροιμίαν. ᾽Ολη ἡ συνοδεία εἶχε καρφωμένα ἐπάνω εἰς ἐμὲ τὰ μάτια. Τέλος ἔκαμα τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν, ἐπροχώρησα ὀλίγα βήματα, ἔκλεισα τὰ μάτια καὶ ἐκάθισα μέσα εἰς τὸ δίχτυ, ὠχρός, ἄφωνος, ὡσάν νὰ ἐπρόκειτο νὰ ἀναβῶ τὰς βαθμίδας τῆς λαιμητόμου. ᾽Ολον τὸ αἷμά μου ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἶχε μαζευθῆ εἰς τὴν καρδίαν μου ἤθελον νὰ φωνάξω, νὰ πεταχθῶ ἔξω ἀπὸ τὸ δίχτυ, ἀλλὰ οἱ πόδες μου δὲν εἶχον τὴν δύναμιν νὰ κινηθοῦν, ἡ φωνή μου εἶχε πνιγῆ μέσα εἰς τὰ στήθη μου.

Μετ' ὀλίγον τὸ σχοινίον ἐτραβήχθη ἀπότομα, ἠσθάνθη ἓνα βίαιον κλονισμόν καὶ εὐρέθη μετέωρος εἰς τὸ κενόν. Ἡ ἀνάβασις εἶχεν ἀρχίσει. Πάει πλέον ! Μοῦ ἐφάνη πρὸς στιγμὴν ὅτι εἶχον ἀποθάνει καὶ ὅτι, ἐγκαταλείψας τὸ γῆϊνον σαρκίον μου, ἀνηρχόμην πρὸς τοὺς οὐρανούς καὶ μὲ τὴν κλίμακα τοῦ Ἰακώβ. Ἄλλὰ δυστυχῶς μετ' ὀλίγον συνῆλθον ἡ συναίσθησις τοῦ κινδύνου διαρκῶς ἐμεγάλωνε καὶ ἐκυριάρχει εἰς τὸ πνεῦμά μου. Ἦκουον τώρα καθαρώτερον τὸ ἀδιάκοπον τριζιμιον τῆς ἀνέμης καὶ τὰς φλυαρίας τῶν στρεφόντων αὐτὴν καλογήρων, ἤκουον δὲ ἀκόμη καὶ τοὺς συντρόφους μου εἰς τὴν ρίζαν τοῦ βράχου, οἱ ὅποιοι ὠμίλουν δι' ἐμέ. Ἴσως νὰ μὲ ἤλεγχον, διότι δὲν ἔλεγον κανένα τραγουδάκι κατὰ τὴν ἄνοδόν μου, διὰ νὰ τοὺς διασκεδάσω περισσότερον.

Ἡ ἀνέμη ἐξηκολούθει νὰ τριΐζει, τὸ σχοινίον νὰ μαζεύεται, τὸ δίκτυ ν' ἀναβαίνει, ἀναβιδάζον συγχρόνως καὶ ἐμέ, συμμαζευμένον μέσα του σὰν ψάρι εἰς τὴν ἀπόχην. Ὁ κίνδυνος καθίστατο ὄλονεν ἀποτρόπαιος. Ἐρριπτον τὰ βλέμματά μου πρὸς τὰ κάτω, καὶ τὸ θέαμα τῆς ἀβύσσου, ἡ ὁποία ἠπλώνετο ἐκεῖ, μ' ἔκαμνε νὰ ζαλίζωμαι καὶ νὰ λιποθυμῶ· ἔστρεψα τὴν κεφαλὴν τότε πρὸς τὰ ἐπάνω, ἀλλ' ἀντίκρισα τὸ ξεφτισμένον ἐδῶ κ' ἐκεῖ σχοινίον, τὸ ὁποῖον μ' ἐτρόαβα. Καὶ πρὸς παρηγορίαν καὶ ἐμψύχωσίν μου μοῦ ἦλθε τότε εἰς τὸν νοῦν ἓνας διάλογος τὸν ὁποῖον εἶχον κάμει ἄλλοτε μ' ἓνα καλόγηρον τῶν Μετεώρων εἰς τὰ Τροϊκαλα σχετικῶς μὲ τὴν ἀνάβασιν :

— Καὶ πότε ἀλλάζετε τὸ σχοινίον ;

— Μά, ὅταν κόβεται, μοῦ εἶχεν ἀπαντήσει ἀπαθῆς. Θεὲ καὶ Κύριε ! Ἐχει γούστο νὰ ἦλθεν ἡ ὥρα ν' ἀλλαχθῆ τὴν τῶρα τὸ κατηραμένον σχοινίον. Ἐκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς, τὰ τρέμοντα χεῖλη μου ἤρχισαν νὰ ψιθυρίζουν μικρὰν προσευχὴν.

Ἐνας αἰὼν τρόμου καὶ ἀγωνίας, διαρκῶς ἐπιτεινομένης, ἐπέρασεν ἀκόμη· ζάλη μὲ εἶχε καταλάβει, τὰ δὲ χεῖλη μου ἀσυναίσθητως πλέον ἐξηκολούθουν νὰ συλλαβίζουν τὰς λέξεις τῆς προσευχῆς, ὅτε ἔξαφνα τράκ ! συγκρούομαι ἐκ τῶν κάτωθεν μ' ἓνα σκληρότατον σῶμα, καὶ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμούς μου, βλέπω ὅτι ἤμην ἐπάνω εἰς τὸ ἔδαφος, κλεισμένος, ὅπως ἤμην εἰς τὸ δίκτυ, τὸ ὁποῖον ἐκρατεῖτο ἀκόμη ἀπὸ τὸ καραβόσχοινον.

Βαθῶς στεναγμὸς ἀνακουφίσεως ἐξηλθεν ἀπὸ τὸ στόμα μου, ἐνῶ πάντε ἔξ καλόγηροι ἔσπευδον νὰ μὲ ἀπαλλάξουν ἀπὸ τὰ σχοινία.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΛΘΗΝΑΙΟΥΣ ΤΟΝ ΑΓΝΩΣΤΟΝ ΘΕΟΝ

Οί ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐθυσίαζον πάντοτε εἰς τοὺς θεοῦς των, ὡσάκις ἐπρόκειτο νὰ κάμουν σπουδαίαν τινὰ ἐπιχείρησιν, δηλαδὴ μίαν ἐκστρατείαν, μίαν μάχην, νὰ κατασκευάσουν ἓν φρούριον, ἓν πλοῖον καὶ τὰ τοιαῦτα.

Τὰς θυσίας των ἔκαμνον ἐπάνω εἰς βωμούς. Ἦτο δὲ ὁ βωμὸς μία στήλη σχήματος μικρᾶς τραπέζης καὶ ἐπάνω εἰς τοῦτον ἔκαμον κρέατα, χάριν ἑνὸς θεοῦ ἢ πολλῶν θεῶν, διὰ νὰ τοὺς εὐχαριστήσουν καὶ λάβουν τὴν βοήθειάν των.

Ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι τὸ 480 π. Χ. ἐπρόκειτο νὰ πολεμήσουν εἰς τὸν Μαραθῶνα ἐναντίον τῶν Περσῶν, ἔκαμαν θυσίας εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς, ἐλησμόνησαν ὅμως τὸν θεὸν Πᾶνα. Ὁ Πᾶν ἔκαμε τότε παράπονα εἰς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν παράλειψιν ταύτην, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἔσπευσαν νὰ θυσιάσουν καὶ εἰς αὐτὸν διὰ νὰ τὸν ἐξιλέωσουν.

Τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ ἔκαμε τοὺς Ἀθηναίους νὰ κτίσουν εἰς διάφορα μέρη τῆς πόλεως των βωμοὺς διὰ τὸν θεόν, τὸν ὁποῖον ἦτο δυνατόν ποτε νὰ λησμονήσουν κατὰ λάθος, δηλαδὴ εἰς τὸν ἄγνωστον θεόν. Εἰς ἕκαστον τῶν τοιούτων βωμῶν ἔγραψαν τὴν ἐπιγραφὴν « τῷ ἀγνώστῳ Θεῷ ».

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην ἦλθε καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ περιπατῶν ἀνά τὴν πόλιν, εἶδεν ἕνα ἀπὸ τοὺς βωμοὺς αὐτοὺς καὶ ἀνέγνωσε τὴν ἐπιγραφὴν, ἣ ὁποία τοῦ ἔκαμε ζωηροτάτην ἐντύπωσιν. Συνεπέρανε δὲ ἀπ' αὐτήν, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν θεοσεβέστατοι

άνθρωποι, δὲν ἐγνώριζον ὅμως ποῖον θεὸν νὰ λατρεύουν. Ἀὐτὴν τὴν ἐξήγησιν ἔδωσεν ὁ Παῦλος εἰς τὴν ἐπιγραφὴν.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Παῦλος προσήρχετο εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἐδίδασκε καθ' ἑκάστην ἡμέραν πρὸς ὅσους εὐρίσκοντο κατὰ τύχην ἐκεῖ, τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἐθνικοὶ ὅμως Ἀθηναῖοι κατηγόρουν αὐτόν, ὅτι διδάσκει ξένους θεοὺς· ὅτι διδάσκει εἰς αὐτοὺς τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν. Καί,

ἀφοῦ συνέλαβον αὐτόν, τὸν ἔφερον εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον διὰ νὰ δηλώσῃ, τί εἶναι ἡ νέα θρησκεία, τὴν ὁποίαν ἐδίδασκεν αὐτός.

Τότε ὁ Παῦλος σταθεὶς εἰς τὸ μέσον τοῦ Ἄρειου Πάγου εἶπεν : « Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σᾶς θεωρῶ ἀνθρώπους θεοσεβεῖς. Διότι περιπατῶν ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ ἐξετάζων τὰ προσκυνήματά σας εὔρον καὶ βωμὸν ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔχετε θέσει τὴν ἐπιγραφὴν « ἀγνώστῳ θεῷ ». Αὐτὸν λοι-

πὸν τὸν θεόν, τὸν ὁποῖον σεῖς, ἂν καὶ δὲν γνωρίζετε. τὸν σέβασθε, αὐτὸν ἐγὼ ἔρχομαι σήμερον νὰ σᾶς γνωρίσω καὶ νὰ σᾶς διδάξω περὶ αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὸν κόσμον καὶ ὅλα ὅσα ὑπάρχουν εἰς αὐτόν, οὗτος ὁ κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, δὲν κατοικεῖ ἐντὸς χειροποιήτων ναῶν, οὐδὲ λατρεύεται ὑπὸ χειρῶν τῶν ἀνθρώπων, ὡσάν νὰ ἔχη ἀνάγκη τινός, ἐπειδὴ αὐτὸς δίδει εἰς ὅλους ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ ὅλα.... Ὁ Θεὸς τώρα παραγγέλλει εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τῆς γῆς νὰ μετανοοῦν, διότι προσδιώρισεν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν θέλει δικάσει μὲ δικαιοσύνην ὅλην τὴν οἰκουμένην διὰ τοῦ ἀνδρός, τὸν ὁποῖον ὄρισε καὶ ἐβεβαίωσεν ὅλους περὶ τούτου, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ».

Ὅταν ἤκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀνάστασιν νεκρῶν, ἄλλοι μὲν τὸν ἐγλεύαζον, ἄλλοι δὲ εἶπον :

— Περὶ τούτου θέλομεν νὰ ἀκούσωμεν καὶ πάλιν.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους οἱ δικασταὶ ἀφῆκαν τὸν Παῦλον ἐλεύθερον καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ διδάξῃ εἰς αὐτοὺς τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ. Μερικοὶ τότε ἐπίστευσαν καὶ ἔγιναν μαθηταὶ του. Μεταξὺ τούτων ἦσαν ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ μία γυνή, ἡ Λάμαρις.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἀφοῦ τοιοιτοτρόπως ἴδρυσεν τὴν πρώτην χριστιανικὴν ἐκκλησίαν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Κόρινθον.

ΚΑΙ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΟΥ ΘΑ ΘΥΣΙΑΣΩ

Ἦμην μαθητὴς εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου μας, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὴν πεδιάδα τῶν Σερρῶν.

Πολλὰς φορὰς ἤκουσα ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν μου νὰ λέγῃ, ὅτι ὅλοι μας ἔχομεν μίαν καλὴν καὶ στοργικὴν μητέρα, ἡ ὁποία λέγεται *πατρὶς*. Καὶ ὅτι ἡ πατρὶς αὐτὴ φροντίζει δι' ὅλους μας ὅπως ἡ μήτηρ φροντίζει διὰ τὰ τέκνα της.

Τὸ ἤκουεν αὐτὸ ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν μου καὶ μοῦ ἤρρεσε νὰ τὸ ἀκούω! Μ' ὅλα ταῦτα ὁμολογῶ, ὅτι τὸ παιδικόν μου μυαλὸ δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐννοήσῃ μίαν τοιαύτην μητέρα. Ἄλλως τε δὲν ἔβλεπον καὶ τὰς φροντίδας της.

Ἡ τοῦλάχιστον δὲν εἶχον ἀντιληφθῆ νὰ φθάνουν αἱ φροντίδες της αὐταὶ μέχρι τοῦ μικροῦ χωρίου μας.

Μίαν καὶ μόνην μητέρα ἔβλεπον εἰς τὴν πτωχικὴν μας οἰκίαν, ἡ ὁποία πρὸς χάριν μας δὲν εὐρισκεν ἡσυχίαν οὔτε τὴν νύκτα. Καὶ ὅμως ἦλθεν ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποίαν με συγκίνησιν ἠσθάνθην τὰς θωπείας καὶ τὴν στοργὴν τῆς μητρὸς, ἡ ὁποία λέγεται *πατρὶς*, καὶ τὴν ἠγάπησα καὶ τὴν ἔκλεισα μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μου. Τοῦτο ἔγινεν ἔπειτα ἀπὸ μίαν μεγάλην συμφορὰν, ἡ ὁποία εὔρε τὸ χωρίον μου καὶ ὅλα τὰ γύρω χωρία, ὅσα εὐρίσκοντο πλησίον τοῦ Στριμῶνος, εἰς τὴν πεδιάδα τῶν Σερρῶν.

Ἦτο νύξ. ὦ, δὲν θὰ λησμονήσω τὴν φορικτὴν ἐκείνην νύκτα! Τὸ σκότος ἦτο πυκνόν, πηκτόν. Μόνον αἱ ἀστρα-

παί. αἱ ὁποῖαι διέσχιζον τὸν ὀρίζοντα ὡς πύρινοι ὄφεις, τὸ διέκοπτον.

Τρομερὰ βρονταὶ ἔσειον ἐκ θεμελιῶν τὴν πτωχικὴν μας κατοικίαν καὶ ἐτρομοκράτουν τὴν ψυχὴν μας.

Εἶχον ἀνοιχθῆ οἱ κρουνοὶ τοῦ οὐρανοῦ διὰ νὰ πνίξουν τὴν γῆν.

Ἐγὼ καὶ οἱ τρεῖς μικρότεροί μου ἀδελφοὶ συνεσπειρώθημεν τρέμοντες εἰς μίαν γωνίαν διὰ νὰ ἀποφεύγωμεν τὰς σταγόνας, αἱ ὁποῖαι εἰσήρχοντο ἀφθονοὶ ἐντὸς τῆς οἰκίας μας.

Καὶ εἰς ἐκάστην λάμπην τῆς ἀστραπῆς, ἡ ὁποία εἰσήρχετο ἀπὸ τὰ ἀνοίγματα τῆς παλαιᾶς θύρας καὶ τοῦ παραθύρου μας, ἐσκεπάζομεν μὲ τὰς παλάμας τῶν χειρῶν μας τὸ πρόσωπον.

Ἡ πτωχὴ μου μήτηρ ἐκράτει τὸ πῆλινον θυματὸν εἰς τὰς χεῖράς της καὶ διαρκῶς ἐθυμιάτιζε τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας καὶ προσηύχετο : « Παναγία μου. σῶσέ μας ! »

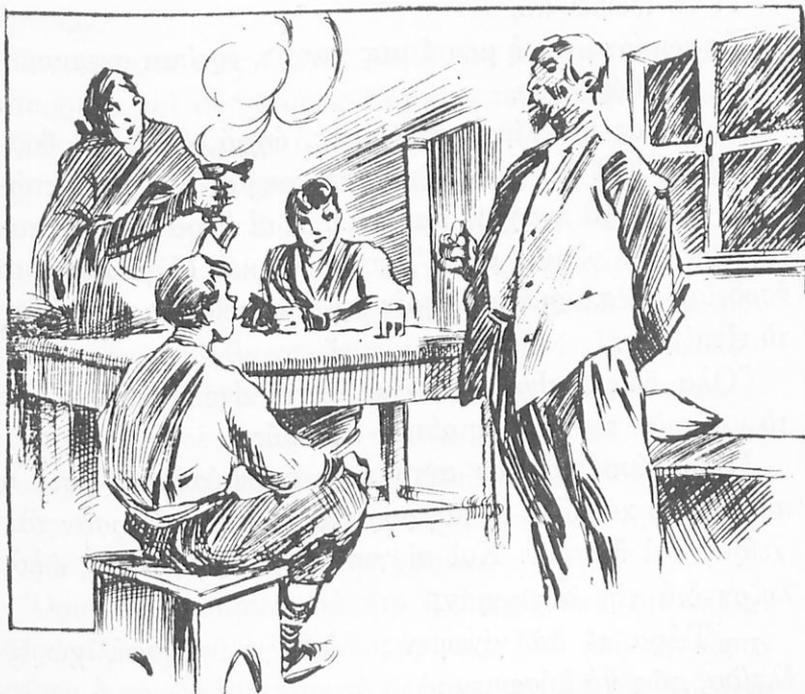
Ὁ πατήρ μου προσεπάθει νὰ μᾶς ἐνθαρρύνῃ, μολοντί εἰς τὸ πρόσωπόν του ἦτο ζωγραφισμένη ἡ ἀνησυχία. Καὶ συχνὰ ἔτεινε τὸ οὖς του πρὸς ἓν σημεῖον, ὡσὰν νὰ ἐφοβεῖτο, ὅτι γὰτι φοβερὸν θὰ ἀκούσῃ ἀπὸ ἐκαῖ.

Εἰς μίαν στιγμὴν μία παράδοξος βοή ἠκούσθη, τὴν ὁποίαν ἀμέσως συνώδευσαν φωναὶ καὶ ἀλαλαγμοὶ ὀλοκλήρου τοῦ χωρίου.

— « Ὁ ποταμὸς ! ὁ ποταμὸς ! ἐχάθημεν παιδιὰ ! » καὶ μέσα εἰς τοὺς ἀλαλαγμοὺς ξεχώριζε μία φωνή... « Εἰς τὸ ὕψωμα, ἀδελφοί ! » Ἦτο ἡ φωνὴ τοῦ ἱερέως μας. καὶ ἡ φωνὴ αὐτὴ ἐπανελήφθη ἀπὸ πολλοὺς. « Εἰς τὸ ὕψωμα, εἰς τὸ ὕψωμα ».

Ἄληθῶς, ὁ μικρὸς λοφίσκος τοῦ χωρίου μας ἔγινεν ἡ ζωτός, ἡ ὁποία ἐχρησίμευσεν εἰς ὅλους μας νὰ σωθῶμεν, ὅπως ὁ Νῶε κατὰ τὸν κατακλυσμὸν.

Ἐκεῖ κατεφύγομεν ὅλοι. Καὶ μόλις ἐστάθημεν καὶ ἄ-

νεπνεύσαμεν, ἠκούσαμεν τὴν πλήμμυραν τοῦ ποταμοῦ νὰ παρασύρῃ τὰς οἰκίας μας. Καὶ ἤκουες γαυγίσματα κυνῶν, καὶ ἤκουες βελάσματα προβάτων καὶ ἤκουες τοὺς μυζηθμοὺς τῶν βοῶν νὰ πνίγονται μέσα εἰς τὸν ἄγριον βρυχηθμὸν τοῦ θηρίου, τὸ ὁποῖον λέγεται Στρομιὸν.

* * *

Βρεχόμενοι διαρκῶς, τρέμοντες καὶ κροταλίζοντες τὰς σιαγόνας ἀπὸ τὸ ἕψυχος, ἐμείναμεν ἐκεῖ ὅλην τὴν νύκτα.

Καὶ τὴν πρωΐαν.... καὶ τὴν πρωΐαν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, τὸ ὁποῖον εἰς ὅλα τὰ ὄντα τῆς γῆς φέρει τὴν φαιδρότητα καὶ τὴν ἐλπίδα, δι' ἡμᾶς ἔγινεν ὁ ἄγγελος τῆς μεγαλυτέρας συμφορᾶς.

Τί νὰ ἴδωμεν !....

Τὸ χωριὸν μας, ἡ μικρά μας πατρίς, ἐρείπια σκεπασμένα μὲ τὸν βόρβορον.

Ἡ πεδιάς μία λίμνη ἀπέραντος, ὠχρά, θολή καὶ βορβορώδης. Καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐπέπλεον κορμοὶ δένδρων, πτώματα ζώων, τὰ πτωχικά μας ἔπιπλα, αἱ θύραι καὶ τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν μας. Ἐκεῖ μέσα καὶ αἱ μικραὶ μας ἐσοδεῖαι, οἱ ἐσπαρμένοι ἀγροὶ μας, αἱ φυτεῖαί μας, καὶ ὅλον τὸ εἶναί μας.

Ὅλα, ὅλα τὰ εἶχε παρασύρει καὶ τὰ εἶχε καταβροχύσει τὸ φοβερὸν τέρας, ὁ ἀπαίσιος ποταμὸς.

Ἦτο τόσο σκληρὸν αὐτὸ πρὸς ἀντικρύσαμεν, ὥστε ὁ πατήρ μου καὶ ὅλοι οἱ συγχωριανοὶ μου ἐσταύρωσαν τὰς χεῖρας καὶ ἔκλαιον. Καὶ αἱ γυναῖκες ἐθρήνουν καὶ ὠλόλυζον διὰ τὴν συμφορὰν.

— Τώρα τί θὰ γίνωμεν ; Ἄστεγοι, γυμνοί, χωρὶς ἐλπίδα, πῶς θὰ ζήσωμεν ;

Τότε ἤκουσα καὶ πάλιν τὸν διδάσκαλον νὰ λέγῃ εἰς τοὺς συγχωρίους μου.

— Μὴ ἀπελπίζεσθε ! Ἡ στοργικὴ μήτηρ, ἡ πατρίς, δὲν θὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ χαθῶμεν. Ὑπομονὴ καὶ γρήγορα θὰ φθάσουν αἱ φροντίδες τῆς. Ἄς δοξάσωμεν μόνον τὸν Θεόν, πρὸς ἔστησεν ἐδῶ πλησίον μας αὐτὸν τὸν λόφον καὶ ἐσώθημεν.

Οἱ λόγοι αὐτοὶ τοῦ διδασκάλου ἔμετρίασαν κάπως τὴν

λίπην τῶν συγχωρίων μου. Μερικοὶ μάλιστα ἐξ αὐτῶν, οἱ γεροντότεροι, ἐνεθυμήθησαν καὶ ἤρχισαν νὰ διηγοῦνται, τί εἶχε κάμει εἰς αὐτοὺς ἡ Κυβέρνησις εἰς ἄλλην περιστασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ πάλιν εἶχε πλημμυρίσει ὁ Στρυμῶν.

Οἱ νεώτεροι τοὺς ἤκουον μὲ ἐλπίδα καὶ ἤρχισαν νὰ ἀναθαρροῦν καὶ αἱ γυναῖκες ἔπαυσαν τοὺς θρήνους των.

Τότε ἐσκέφθη, ὅτι ἡ πατρίς, ὅπως ἔλεγεν ὁ διδάσκαλος, καὶ ἡ Κυβέρνησις, ὅπως ἔλεγον οἱ ἄλλοι, εἶναι τὸ ἴδιον πρόσωπον, τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς ἐβοήθει εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν. Καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν φαντασίαν τὸ πρόσωπον αὐτὸ ἤρχισε νὰ ζωηρεύη, νὰ γίνεται λαμπρὸν καὶ ὠραῖον, νὰ γίνεται ἄγγελος μὲ πτερὰ. Καὶ ἀκολουθούμενος ἀπὸ πλῆθος μικρῶν ἀγγέλων, νὰ πετᾷ ἀπὸ ἐπάνω μας καὶ οἱ ἀκόλουθοί του νὰ ρίπτουν εἰς ὄλους μας τροφήν, ἐνδύματα θεοῦ καὶ ὑποδήματα. Καὶ ὁ καλὸς αὐτὸς ἄγγελος νὰ μᾶς χαμογελᾷ μὲ καλωσύνην καὶ νὰ σκορπίζη εἰς ὄλους μας τὴν χαρὰν.

Ὡρισμένως τοιαύτη θὰ ἦτο ἡ πατρίς, διὰ τὴν ὁποίαν μᾶς ὠμίλει συχνὰ ὁ διδάσκαλός μας. Καὶ ἀπὸ τὴν ὥραν ἐκείνην διαρκῶς ἔρριπτον τὸ βλέμμα μου εἰς τὸν ὀρίζοντα καὶ ἀνέμενον μὲ ἀγωνίαν ν' ἀντικρύσω τὴν καλὴν πατρίδα, τὸν ὠραῖον καὶ λαμπρὸν ἄγγελον, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπέτα ἀπὸ ἐπάνω μας.

Δὲν εἶχεν ἀστοχήσει ἡ φαντασία μου. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἀνηγγέλθη εἰς ὄλους μας, ὅτι ἔφθασαν οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς Κυβερνήσεως νὰ μᾶς περιθάλψουν. Καὶ δὲν εἶχον πτερὰ οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, καὶ δὲν ἦσαν ἄγγελοι, ὅπως ἐγὼ μὲ τὴν παιδικὴν μου φαντασίαν τοὺς ἐφαντάσθην.

Ἦλθον ἐν τούτοις ταχέως, ὡσάν νὰ ἐπέταξαν ἐκεῖ. Καὶ οἱ τρόποι των καὶ οἱ παρηγορητικοὶ των λόγοι καὶ ἡ κλωσὴν των τοὺς ἔκαμνον νὰ ὁμοιάζουν μὲ ἀγγέλους.

Μᾶς ἐμοίρασαν τροφήν, μᾶς ἔδωσαν σκεπάσματα καὶ ἀντίσκηνα, διὰ νὰ στεγασθῶμεν προσωρινῶς. Ἀργότερον μᾶς ἐπρομήθευσαν ζῶα καὶ σπόρον, διὰ νὰ σπεύρωμεν καὶ πάλιν τοὺς κατεστραμμένους ἀγρούς μας.

Ἄλλὰ τὸ σπουδαιότερον, μᾶς ἀνήγγειλαν, ὅτι ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγον χρόνον θ' ἀρχίσουν νὰ γίνουν τὰ « ἔ ρ γ α », τὰ ὅποια θὰ μεταβάλουν τὸν τόπον αὐτὸν ἀπὸ κόλασιν εἰς παράδεισον.

— Καὶ πῶς θὰ γίνῃ αὐτό ; ἠρώτων μὲ κάποιαν δυσπιστίαν οἱ συγγώριόι μου. Ποῖος θὰ ἠμπορέσῃ νὰ δαμιάσῃ αὐτὸ τὸ θηρίον, ποὺ λέγεται Στρουμῶν ;

Τὰ « ἔ ρ γ α », ἀπῆντων οἱ καλοὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι. Καὶ θὰ ἰδῆτε τὸν ποταμὸν νὰ γίνῃ ἀρνάκι !

* * *

Δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς. Ἐν τῷ μεταξύ ἀπὸ στόμα εἰς στόμα μετεδίδοτο ἡ πληροφορία περὶ τῶν ἔργων καὶ σιγὰ σιγὰ ἡ λέξις αὐτὴ ἐλάμβανε μαγικὴν ἔννοιαν καὶ δύναμιν καὶ ἐγίνετο θρυλός.

Ἄλλ' ὁ θρυλὸς αὐτὸς ἔγινε μίαν ἡμέραν πραγματικότης. Τὰ ἔργα ἤρχισαν. Τεράστια μηχανήματα μετεκομίσθησαν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ χιλιάδες ἐργάται, ἄνεργοι ἕως τότε, εὗρον ἐργασίαν εἰς αὐτά.

Ἐν μέγα ἐσκαφεῖον ἐστήθη εἰς τὰ στενὰ τοῦ Ροῦπελ, ὅπου θὰ ἐγίνετο ἡ ἐκτροπὴ τοῦ ποταμοῦ. Τί πελώριον πρᾶγμα ἦτο τὸ ἐσκαφεῖον αὐτό! Βουνὸν ὀλόκληρον ἠδύνατο νὰ τὸ ἀνασκάψῃ εἰς ὀλίγον χρόνον καὶ νὰ τὸ μετα-

βάλη εἰς πεδιάδα. Καὶ εἰργάζετο νύκτα καὶ ἡμέραν, χω-
ρὶς καμμίον διακοπὴν. Εἰργάζετο διὰ νὰ κατασκευασθῇ
ἐκεῖ μία νέα κοίτη, μήκους δέκα ἕξ χιλιομέτρων καὶ πλά-
τους ἑνεακοσίων μέτρων, ἢ ὁποῖα θὰ ἐδέχετο τὰ ὕδατα
τοῦ ποταμοῦ καὶ θὰ τὰ διηύθυνε δεξιώτερα, διὰ νὰ χυ-
θοῦν κάτω εἰς τὴν λίμνην Κυρζινίτιδα. Αὐτὴ ἦτο ἡ ἔκτρο-
πὴ τοῦ Στριμῶνος.

Ἄλλὰ εἰς τὴν Κυρζινίτιδα ἄλλο συνεργεῖον, μὲ μηχα-
νήματα καὶ ἐγκαταστάσεις, εἰργάζετο νὰ τὴν μεγαλώσῃ
μὲ ἀναχώματα, τὰ ὁποῖα ἔκαμνε γύρω εἰς αὐτήν. εἰς τρό-
πον ὥστε νὰ δύναται νὰ καταπίνῃ καὶ νὰ συγκρατῇ τὰ
ὕδατα τοῦ ποταμοῦ, τὰ ὁποῖα θὰ ἔφθανον ἐκεῖ. Συγχρό-
νως εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς λίμνης ἐκτίζετο ἓν μέγα πρό-
χωμα ἀπὸ μπετὸν-ἀρμέ, μὲ δέκα μεγάλας θύρας. Αὐτὰ
θὰ ἐκανόνιζον τὴν ποσότητα τοῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον θὰ ἐχύ-
νετο ἀπὸ τὴν λίμνην ἢ διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν θάλασσαν ἢ
διὰ νὰ ποτίσῃ τὴν πεδιάδα. Τὸ πρόχωμα αὐτὸ ἦτο ὁ
ρ ο υ φ ρ ἄ κ τ η ς, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπροστάτενε τὸν τόπον
ἀπὸ κάθε πλημμύραν.

Ἐπίσης εἰς τὴν λίμνην τοῦ Ἄχινου, ὅπου ἐκβάλλει ἐκ-
τὸς τοῦ Στριμῶνος καὶ ὁ Ἄγγίτης ποταμός, ἄλλα συνεργ-
γεῖα ἐκινουῦντο καὶ ἄλλα ἔργα ἠτοιμάζοντο. Εἰς τὸ μέσον
τῆς λίμνης ἐσκάπτετο τεραστία αὐλοξ, μὲ ὄχθας δεξιὰ
καὶ ἀριστερά, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν θὰ διήρχοντο ὅλα τὰ ὕδατα.

Τὸ ἄλλο μέρος τῆς λίμνης θὰ ἀπεξηραίνετο διὰ νὰ με-
ταβληθῇ εἰς εὐφόρους ἀγρούς.

Πάρα κάτω εἰς τὰ στενὰ τῆς Ἀμφιπόλεως, ἀπὸ τὰ ὁ-
ποῖα διέρχεται ὁ ποταμός, ἄλλη κίνησις καὶ ἄλλα ἔργα.
Ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ πλατυνθῇ ἡ φάραγξ, ἢ ὁποῖα εἶναι εἰς

τοὺς πρόπεδας τοῦ Παγγαίου, διότι ἐκτὸς τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ, θὰ ἐδέχετο καὶ τὰ ὕδατα τοῦ ἔλους τῶν Φιλίππων καὶ ἐπλημμύρει συχνά. Εἰς τὸ μέλλον θὰ ἠδύνατο νὰ χωρῇ ὅλα τὰ ὕδατα, διὰ νὰ τὰ φέρῃ εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ὅρφانوῦ.

Ὅμοια ἔργα ἐγίνοντο καὶ εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Δράμας, εἰς τὰ τενάγη τῶν Φιλίππων, εἰς τὴν φάραγγα τῆς Ἀγγίστης. Σήραγγες καὶ γάνδακες καὶ προχώματα ἐγένοντο παντοῦ καὶ χιλιάδες ἄνθρωποι εἰργάζοντο πυρετωδῶς διὰ νὰ δαμάσουν τὴν δύναμιν τοῦ φοβεροῦ στοιχείου, τοῦ ὕδατος, καὶ νὰ τὴν μεταχειρισθῶν διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ τόπου μας.

Ἀκόμη καὶ τώρα ἐργάζονται ἐκεῖ, ἀλλ' ἡ μεγάλη ἐργασία, ἡ σπουδαιότερα, ἐτελείωσεν· αἱ δύο πεδιάδες τῶν Σερρῶν καὶ τῆς Δράμας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν νοσογόνοι πηγὰὶ καὶ κατεστρέφοντο συχνὰ ἀπὸ τὰς πλημμύρας, εἶναι σήμερον τόποι ὑγιεῖνοι καὶ εὐφοροί.

Ἐν ἑκατομμύριον πεντακόσiai ἐξήκοντα χιλιάδες στρέμματα ἀγρῶν, τὰ ὁποῖα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦσαν ἔλη, μετεβλήθησαν εἰς εὐφόρους ἀγρούς, τόπους ποτιστικούς, πηγὴν πλούτου καὶ εὐτυχίας.

Ἡ στοργικὴ μήτηρ, ἡ πατρὶς, ἔδειξεν ὅλην τὴν στοργὴν τῆς εἰς τὸ μικρόν μου χωρίον, εἰς τὰ πέριξ χωρία καὶ εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν ἔκτασιν. Καὶ ἐγὼ καὶ οἱ συγχώριοί μου, εὐτυχεῖς τώρα, καλλιεργοῦμεν μαζὶ τοὺς εὐφόρους ἀγρούς μας, ἀσφαλεῖς ἀπὸ κάθε κίνδυνον καὶ γεμᾶτοι εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν πονετικὴν πατρίδα.

Πῶς νὰ μὴ τὴν κλείσω μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μου τὴν

μητέρα αὐτήν, διὰ τὴν ὁποίαν μοῦ ὠμίλει ὁ διδάσκαλος,
καὶ ἡ ὁποία εἶναι τόσο στρογγυλή ;

”ὦ, τὴν εὐγνωμονῶ ! θὰ τὴν εὐγνωμονῶ πάντοτε. Καὶ
ἂν παρουσιασθῇ ἀνάγκη καὶ τὴν ζωὴν μου θὰ θυσιάσω
εὐχαρίστως πρὸς χάριν τῆς

Τ Ο Ε Α Ρ

Ἡ χιὼν πρὸ πολλοῦ ἐξέλιπεν ἐκ τῶν πεδιάδων· μόνον
εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὄρέων φαίνεται ποῦ καὶ ποῦ
ὀλίγη ἀκόμη. Τὰ ὕδατα τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ρυακίων
κυλίνονται ἤδη ἀπαλώτατα, ἀπαστρέπτοντα ἐκ τοῦ φωτὸς
τοῦ ἡλίου, καὶ γλυκύτατα κελαρύζουν. Ὁ βορρᾶς ἀπὸ
πολλοῦ ἔπαυσε νὰ πνέῃ ψυχρός. Τὸ βαρὺ θροῖσμα τῶν
δένδρων, κλονιζομένων ὑπὸ σφοδροτάτων ἀνέμων, δὲν ἀ-
κούεται πλέον. Ἄνεμοι μαλακώτεροι καὶ αὔραι θερμότε-
ραι πνέουν καὶ μόνον ἔλαφρὸς ψίθυρος ἀκούεται. Ἡ πα-

χειὰ καὶ σκοτεινὴ ὁμίχλη πρὸ πολλοῦ δὲν φαίνεται πλέον. Ὑπεράνω τῶν λειμῶνων καὶ παρὰ τὰς πλευρὰς τῶν λόφων καὶ τῶν βουνῶν ἐλαφροὶ μόνον καὶ διαυγεῖς ἀτμοὶ πλανῶνται. Ἡ θάλασσα δὲν εἶναι, ὅπως ἄλλοτε, ἀγρία. Τὰ μυκώμενα σκοτεινὰ κύματα αὐτῆς πρὸ πολλοῦ δὲν ἀκούονται πλέον. Εἶναι ἤρεμος καὶ ἀπαλὴ, στίλβει δὲ ὑπὸ τὰς λαμπρὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Τὰ ὄρη, οἱ λόφοι, τὰ δάση, αἱ κοιλάδες, αἱ πεδιάδες, οἱ κῆποι, οἱ ἀγροί, ἢ χώρα ὅλη ἀπὸ πολλοῦ χρόνου δὲν εἶναι γυμνή. Τὰ ὄρη, οἱ λόφοι καὶ τὰ δάση λάμπουν ἐκ τῆς νέας τῶν γλόης. Αἱ κοιλάδες καὶ οἱ λειμῶνες πρασινίζουσι. Ὅλος ὁ τόπος λάμπει μὲ τὸν νέον τοῦ πράσινου καὶ πολύχρωμον στολισμόν. Ἀκόμη καὶ ὁ πράσινος βράχος στολίζεται διὰ κλάδων καὶ αἱ κρήναι καὶ αἱ ὄχθαι τῶν ρυακίων καὶ τῶν ποταμῶν στολίζονται διὰ πρασίνων θάμνων.

Ἡ νικητερινὴ σιγὴ, ἢ ὁποία ἐπεκράτει εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ εἰς τὰς πεδιάδας καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα μέρη τῆς γῆς, δὲν ἐπικρατεῖ πλέον. Αἱ χελιδόνες καὶ τὰ λοιπὰ ἀποδημητικὰ πτηνά, τὰ ὁποῖα φεύγουσι κατὰ τὸ τέλος τοῦ φθινοπώρου, ἐπανῆλθον πάλιν. Ἀντηχοῦν δὲ ἐκ τῶν γλυκυτάτων κελαδημάτων αὐτῶν τὰ ὄρη καὶ τὰ δάση, οἱ λειμῶνες καὶ αἱ λόχμαι, οἱ κῆποι καὶ οἱ ἀγροί.

* * *

Εἶναι ἔαρ. Ὁ χειμὼν παρῆλθεν. Ὅλος ὁ κόσμος λαμφοκοπᾷ ἀπὸ ὠραιότητος καὶ μεγαλοπρέπειαν. Ὁ οὐρανὸς εἶναι καθαρὸς καὶ φωτεινός. Ὁ ἥλιος λάμπει. Αἱ νεφέλαι φεγγοβολοῦν. Ἡ θάλασσα, οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ λίμναι λαμφοκοποῦν. Ὅμοίως καὶ τὰ βαθύσκια δάση, τὰ ὑψηλά

ὄρη, οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ κῆποι καὶ αἱ κατοικίαι τῶν ἀνθρώπων. Ἡ προῖα εἶναι ὄραιοτάτη· αὖρα ἀπαλὴ καὶ μυροβόλος πνέουσα σείει ἐλαφρῶς τοὺς κλώνους τῶν ἀνθούτων δένδρων. Καταπίπτουν δὲ ἐξ αὐτῶν ὡς λεπτὴ βροχὴ ἐπὶ τῆς γῆς ἄπειρα ὄραιο ἀνθη. Ἡ προῖνὴ δρόσος, ἐπικαθημένη ἐπὶ τῆς χλόης, ἐπὶ τῶν ἀνθέων καὶ ἐπὶ τῶν καλύκων τῶν ἡμιανοιγομένων ῥόδων, λάμπει ὡς ἀδάμας. Τὰ λαμπρὰ χρώματα τῶν ἀναριθμητῶν ἀνθέων κατευχαριστοῦν τὸν ὀφθαλμόν. Λεπτὴ εὐωδία καὶ γλυκεῖα θερμότης ἔρχεται ἀπὸ παντοῦ. Ἀντηχοῦν δὲ πανταχοῦ ὁ τριγμὸς τῶν κανθάρων, ὁ βόμβος τῶν μελισσῶν καὶ τὸ γλυκύτατον κελάδημα τῶν ὀδικῶν πτηνῶν.

Ἡ δύσις εἶναι μεγαλοπρεπεστάτη. Τὰ νέφη πορφουροῦνται καὶ διὰ μέσου αὐτῶν λάμπουν τὰ ἄπειρα ὄραιο χρώματα αὐτῶν. Ὁ φλογερὸς δίσκος τοῦ ἡλίου ἀργὰ ἀργὰ, μετὰ μεγίστης μεγαλοπρεπειᾶς κρύπτεται ὀπισθεν τῶν ὀρέων ἢ ἀφανίζεται ὀπισθεν τῆς θαλάσσης. Ἀπὸ μακρὰν δὲ ἀκούονται αἱ γλυκεῖαι φωναὶ τῶν καλλικελάδων ἀηδόνων.

Ἡ ἐσπέρα θαυμασιωτάτη. Ἡ ἀρχυρόχρους σελήνη χύνει τὸ γλυκύ της φῶς ἐπὶ τῶν ἀγρῶν, ἐπὶ τῶν δασῶν, ἐπὶ τῶν ὑδάτων καὶ ἐπὶ τῶν σιωπηλῶν κατοικιῶν τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἀστέρες λαμπυρίζουν λαμπροὶ εἰς τὸ στερέωμα, ρίπτοντες ἐπὶ τῆς γῆς γλυκεῖας τὰς ἀκτῖνάς των. Τὰ ἀνθη σιωπηλὰ στρέφουν πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰς τρυφείρας των κάλυκας καὶ ἀποστέλλουν ἀπείρους εὐωδίας εἰς τοὺς ἀστέρας.

“Ὀλος ὁ κόσμος ζωογονεῖται, κινεῖται, ἀγάλλεται καὶ

δέξάζεται τὸν μέγαν Δημιουργὸν τῆς πλάσεως κατὰ τὴν ὠραιοτάτην ταύτην ὥραν τοῦ ἔτους, κατὰ τὸ ἔαρ.

Ὁ ἥλιος στέλλει ἐξ οὐρανοῦ τὸ γλυκύ του φῶς καὶ τὰς θεομάς του ἀκτίνας. Τὰ νέφη ἀφήνουν ἐπὶ τῆς γῆς τὰ ὕδατά των. Γεννῶνται δὲ καὶ τρέφονται καὶ αὐξάνουν ἐκ τούτων ἄπειρα πλήθη ζώων καὶ φυτῶν. Οἱ ποταμοί, αἱ λίμναι καὶ αἱ θάλασσαι γεμίζουν ἀπὸ ἀναριθμήτους νέους ἰχθύς. Τὰ ὄρη, τὰ δάση, αἱ πεδιάδες καὶ αἱ κοιλάδες γεμίζουν ἀπὸ ἀναρίθμητα νεαρὰ θηρία καὶ ἀπὸ ἄπειρα νεαρὰ ἐρπετὰ καὶ ἔντομα πτερωτὰ καὶ ἄπτερα. Τὰ δένδρα καὶ οἱ θάμνοι γεμίζουν ἀπὸ ἀναρίθμητα νεαρὰ πτηνά.

Τὰ ὄρη, οἱ λόφοι, αἱ πεδιάδες, οἱ ἀγροί, οἱ κῆποι καὶ ὅλη ἡ γῆ λαμβάνουν νέαν ζωὴν διὰ τῆς νέας βλαστήσεως καὶ διὰ τῆς νέας ἀνθήσεως. Οἱ κλάδοι τῶν δένδρων καλύπτονται ὑπὸ νέων φύλλων καὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, τῶν ἐξωγωγόμενων, φυτρῶνουν νέοι βλαστοί. Ὁ νέος κισσὸς περιτυλίσσεται περὶ τὰ δένδρα ζωηρὸς καὶ θαλερὸς. Τὰ κλήματα θάλλουν. Οἱ ξηροὶ θάμνοι στολίζονται διὰ πρασίνων φύλλων καὶ διὰ ρόδων εὐόσμων. Αἱ βάτοι καὶ τὰ δένδρα καλύπτονται ὑπὸ ἀνθέων. Αἱ μηλέαι θάλλουν. Ἡ ἐλαία προβάλλει εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τὸν στυλπνὸν καρπὸν τῆς. Πάντα τὰ ὀπωροφόρα δένδρα ἀναδίδουν μεταξὺ τῶν ἀνθέων τοὺς καρπούς των. Οἱ κῆποι εἶναι γεμάτοι ἀπὸ τρουφερὰ ρόδα, οἱ ἀγροὶ γεμάτοι ἀπὸ κρίνα καὶ ἴα ὠραιότατα, οἱ λειμῶνες, αἱ πεδιάδες, αἱ ὄχθαι τῶν ρυακίων καὶ ὅλη ἡ γῆ εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀναρίθμητα πολύχρωμα καὶ εὐώδη ἄνθη. Ἀκόμη καὶ οἱ τοῖχοι τῶν ἐρειπίων καὶ οἱ τάφοι τῶν νεκρῶν δὲν μένουν γυμνοί. Στολίζονται καὶ αὐτοὶ κατὰ τὴν μεγάλην ταύτην ἑορτῇ.

τῆς φύσεως διὰ γλόης τρυφεροῦς καὶ δι' ἀνθέων πολλῶν καὶ ὠραίων.

* *
* *

Ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ χαίρονται κατὰ τὴν εὐχάριστον ταύτην ὥραν τοῦ ἔτους. Εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τοὺς ποταμούς, εἰς τὰς λίμνας ζωηρότατα κινοῦνται οἱ ἰχθύες καὶ χαρούμενα παίζουν τὰ μικρὰ ψαράκια. Ὑπὸ τὴν γλόην καὶ τοὺς θάμνους τῶν λειμώνων καὶ τῶν δασῶν ζωηρότατα ἔρπουν τὰ ἔρπετὰ καὶ ἀναροιχῶνται τὰ ἔντομα. Αἱ πεταλοῦδαι εὐθυμότατα παίζουν ἐπὶ τῶν ἀνθέων, πετώσασθαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Τὰ πτηνὰ φαιδρότατα διασχίζουν τὸν ἀέρα καὶ εὐθυμότατα ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον καὶ ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον πετοῦν. Ὁ λέων βρυχᾶται ἡμερώτερον εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἐκ χαρᾶς φρίσσει τὴν χαίτην του. Οἱ σκύμνοι τῶν λεόντων καὶ τὰ νεογνὰ πάντων τῶν θηρίων περιχαρῆ σκιοτοῦν εἰς τοὺς βαθεῖς δρυμοὺς τῶν δασῶν καὶ εἰς τὰς πυκνὰς λόχμας τῶν ὀρέων. Οἱ αὐλοὶ καὶ τὰ ἄσματα γλυκύτατα γεμίζουν τὸν ἀέρα καὶ πανταχοῦ ἀντηχοῦν τὰ βήματα τῶν εὐθύμων χορευτῶν. Χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις παντοῦ. Ἀκόμη καὶ ὁ γέρον αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν κατὰ τὸ ἔαρ, θερμαινόμενος ὑπὸ τῶν ἀπαλῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου.

Ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ κινοῦνται καὶ ὄλα ἐργάζονται κατὰ τὴν ζωηρὰν ταύτην ὥραν τοῦ ἔτους. Ἡ νῆσσα κολυμβᾷ. Ὁ γερανὸς ταξιδεύει. Ἡ μέλισσα συλλέγει ἐκ τῶν ἀνθέων τὴν εὐώδη ὕλην, ἐκ τῆς ὁποίας κατασκευάζει τὸ μέλι. Τὰ πτηνὰ κατασκευάζουν τὰς φωλεὰς των καὶ ζητοῦν τροφήν διὰ τὸν ἑαυτῶν των καὶ διὰ τὰ μικρὰ των τέκνα. Οἱ κηπουροὶ καλλιεργοῦν τοὺς κήπους

των. Οἱ γεωργοὶ ἐργάζονται εἰς τοὺς ἀμπελῶνας καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς των. Οἱ ναῦται ἐτοιμάζουν διὰ μαζუნὰ ταξίδια τὰ πλοῖά των.

Ἔλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δοξολογοῦν, ἕκαστον διὰ τῆς ἰδίας του γλώσσης, τὸν Πλάστην, κατὰ τὴν λαμπροτάτην ταύτην ὥραν τοῦ ἔτους. Ἐκ τῶν κοιλάδων ἀκούονται τὰ βελάσματα τῶν ποιμνίων, τὰ ὁποῖα βόσκουν ἐπὶ τῆς χλόης τῶν λειμῶνων. Ὑπὸ τὴν χλόην καὶ ὑπὸ τὰς σκιὰς τῶν θάμνων οἱ κόνθαροι βομβοῦν. Εἰς τὸν ἀέρα οἱ κώνωπες τοῖζου. Περὶ τὰς κάλυκας τῶν ἀνθέων αἱ μέλισσαι βομβοῦν. Ἀπὸ τὰ ὕψη, μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ, ὁ κορυδαλλὸς σκορπίζει τὸ γλυκύτατον ἄσμα του. Ἀπὸ τὰς λόχμας τῶν δασῶν καὶ τῶν κήπων ἀκούεται ἡ γλυκυτάτη φωνὴ τῆς ἀηδόνας. Ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον ἐπιναλαμβάνεται τὸ εὐθυμον ἄσμα τῶν σπίνων. Ἐκ τῶν θάμνων τῶν ὀρέων καὶ τῶν βράχων, ἐκ τῶν δένδρων τῶν κήπων καὶ τῶν δασῶν ἀντηχοῦν τὰ γλυκύτατα ἄσματα τῶν πτηνῶν.

Ἔλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ ἐκβάλλουν χαρμοσύνης φωνάς, διὰ νὰ δοξάσουν τὸν Δημιουργόν, ὅστις τόσον ὠραία ἐστόλισε τὴν γῆν καὶ τόσον ὠραῖον ἔκαμε τὸν κόσμον.

Τ Ο Ε Α Ρ

Ἴδου τὸ ἔαρ ἦλθεν ! Ἡ λάλος χελιδὼν
 τὴν φωλεάν της πάλιν εἰς στέγην τὴν ζητεῖ.
 τὸ νύκτιόν της ἄσμα τονίζ' ἢ ἀηδὼν
 καὶ εὐχαρις σπουργίτης εἰς δάση περπατεῖ.

Ἴδου τὸ ἔαρ ἦλθεν ! Ἡ φύσις μειδιᾷ,
 μὲ τάπητα ἀνθέων στολίζεται ἢ γῆ.
 Ὁ ρύαξ κελουρίζει, φυλλιάζουν τὰ κλαδιά,
 κα' ὠραῖα ἀνατέλλει ὡς νύμφη ἢ αὐγὴ.

Ἴδου τὸ ἔαρ ἦλθεν ! Εἰς ἄκρας τῶν βουνῶν
 ἰδέτε πῶς ὁ γέρον χειμῶν ἀναχωρεῖ !
 Ἀκούετε πῶς ψάλλουν τὰ σμήνη τῶν πτηνῶν ;
 Ἀνοίξατε τὰς θύρας, τὸ ἔαρ προχωρεῖ.

Ἴδου τὸ ἔαρ ἦλθεν ! Ἐλθέ, ἐλθέ ταχύ.
 ὦ ! πόσον ἢ μορφὴ σου μᾶς εἶναι θελκτικὴ !
 Εἰς τὴν ἐπάνοδόν σου ἢ φύσις εὐτυχεῖ,
 μὲ μῦρα σὲ στολίζει, μὲ θεία μουσικὴ.

(Ν. Ι. Ἰγγλέσης)

ΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟΝ ΤΩΝ ΨΥΧΩΝ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ ΤΟΥ ΑΣΠΡΟΧΩΡΙΟΥ

Εἶναι ὡραῖον χωρίον τὸ Ἄσπροχώριον.

Κτισμένον εἰς τοὺς πρόποδας δασώδους βουνοῦ, ἀναπνέει τὸν ἀέρα τῶν πεύκων καὶ δροσίζεται μὲ τὰ κρυστάλλινα νερά, ποῦ ἀναβρῶνουν ἀπὸ τὰ στήθη τοῦ βουνοῦ.

Κάτω πρὸς τὴν θάλασσαν ἀπλώνεται κατάρρευτος καὶ κατάφυτος κοιλάς, ἀνάμεσα τῆς ὁποίας ὁ Δαφνοπόταμος κυλῖει τὰ ἤσπρα νερά του. Εἰς τὴν κοιλάδα καὶ τὰς πλευρὰς τῆς θάλλουν πάντοτε ὀπωροφόρα καὶ τὸ χωρίον ὁλόκληρον ὁμοιάζει μὲ κῆπον ἀτέραντον.

Τί δὲν παράγει τὸ εὐλογημένον χωρίον! Δημητριακά, ὄσπρια, γεώμηλα, λαχανικά, φρούτα παντὸς εἴδους, γλυκότατα πεπόνια, νόστιμα καρπούζια, ὡραίας σταφυλάς, τί δὲν παράγει! Νομίζει κανεὶς, ὅτι ὁ Θεὸς ἔρριψεν ἄφθονα καὶ μὲ τὰς δύο τοῦ χεῖρος τὰ ἀγαθὰ εἰς τὸ χωρίον αὐτό.

Καὶ ὅμως πρὸ ἐτῶν οἱ κάτοικοι τοῦ Ἄσπροχωρίου δὲν ἦσαν καθόλου εὐτυχεῖς.

Περιορισμένοι εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ σίτου καὶ τῆς κριθῆς μόνον, εἶχον πολὺ μικρὰ τὰ ἔσοδά των· ἂν καὶ εἰργάζοντο σκληρὰ καὶ ἔχουν ἄφθονον ἰδρωῶτα, δὲν κατώρθωνον νὰ ἐπαρκοῦν οὔτε εἰς τὰς στοιχειώδεις ἀνάγκας των.

Τί νὰ πρωτοαγοράσουν μὲ τὸν ὀλίγον σῖτον, τὸν ὅποιον ἐπώλουν καὶ ὁ ὁποῖος σιγὰ σιγὰ ἐγίνετο ὀλιγώτερος καὶ δὲν ἔφθανεν οὔτε διὰ τὸν ξηρὸν ἄρτον τοῦ οἴκου των ;

Ἦναγκάζοντο τότε νὰ καταφεύγουν εἰς τὸ δάσος τοῦ βουνοῦ, νὰ ξυλεύονται ἀπὸ ἐκεῖ καὶ νὰ μεταφέρουν τὰ ξύλα εἰς τὴν πρωτεύουσαν διὰ νὰ οἰκονομοῦν κατὶ.

Ἄλλὰ ἡ ὑλοτομία ἀπηγορεύετο καὶ διὰ τοῦτο κατεδιώκοντο ἀπὸ τὴν δασικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους. Ὅσοι ἐξ αὐτῶν συνελαμβάνοντο ὡς παρανόμως ὑλοτομοῦντες, κατεδικάζοντο εἰς φυλάκισιν καὶ μεγάλα πρόστιμα. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, μὴ ἔχοντες νὰ πληρώσουν, ἄφηνον τὰς οἰκογενεῖας των καὶ ἐφυγοδίκουν εἰς τὰ ὄρη.

Ματαίως ὁ Πρόεδρος τῆς κοινότητος καὶ ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου τοὺς συνεβούλευον νὰ ἀφήσουν τὴν παράνομον ὑλοτομίαν, ἢ ὁποῖα καὶ τὸ δάσος καταστρέφει καὶ αὐτοὺς κάμνει δυστυχεῖς.

Ἄλλὰ σιγὰ-σιγὰ ἐξηντλήθη καὶ τὸ δάσος. Τὸ ἀπαίσιον ἔργον τῶν ὑλοτόμων συνεπλήρωσαν οἱ ποιμένες τοῦ χωρίου. Αὐτοί, μὲ τὴν μορὰν σκέψιν, ὅτι θὰ ἐφύτρωνε χόρτον, διὰ νὰ βόσκουν τὰ ποίμνιά των, τὸ κατέκαυσαν μὲ ἐπανειλημμένας πυροκαϊὰς καὶ ἀφήκαν τὰς καψάλας των.

Δυστυχία τους ! Ἐλειψε τώρα καὶ αὐτὸς ὁ ὀλίγος σῖτος καὶ ἡ κοιτὴ, πὺρ παρῆγον. Ὅρμητικοὶ χεῖμαρροι κατέχωνον διαρκῶς τὴν κοιλάδα καὶ παρέσυρον καὶ κατέστρεφον τὰ σπαρτά. Οἱ Ἄσπροχωρῖται ἔσπειρον καὶ δὲν ἐθέριζον. Ἐθέριζον ὅμως αὐτοὺς ἢ τοὺς ἔκαμνον ἀνικάνους πρὸς ἐργασίαν οἱ ἐλώδεις πυρετοὶ καὶ ἡ πτωχεία καὶ ἡ πείνα ἔστησαν ὀριστικὰ τὸν θρόνον των εἰς τὸ χωρίον.

Ἄλλὰ πῶς ἔγινε τὸ θαῦμα καὶ τὸ Ἄσπροχώριον παρρουσιάζει τὴν σημερινὴν ὄψιν :

* * *

Ἄρκετὰ εἶχε δοκιμασθῆ τὸ δυστυχημένον χωρίον καὶ πολὺ ἀκριβῶς εἶχε πληρώσει τὴν ἀμάρτιαν καὶ τὴν ἀφροσύνην του. Ὁ Θεὸς τὸ ἐλυπήθη καὶ ἔστειλεν ἄγγελον λυτρωτὴν του.

Ὁ νέος διδάσκαλος τοῦ χωρίου, ὁ ὁποῖος εἶχε σπουδάσει καὶ γεωπόνος, εἶδε τί πταίει καὶ ἐβάλλθη νὰ διορθώσῃ τὸ κακόν.

«Πρέπει, εἶπε μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς κοινότητος, οἱ χωρικοὶ νὰ ἀγαπήσουν τὸ δάσος, νὰ ἀγαπήσουν τὰ δένδρα. Πρέπει νὰ διδαχθοῦν τοὺς νέους τρόπους καλλιέργειας. Κοπιᾶζουν οἱ δυστυχεῖς καὶ οἱ κόποι των πηγαίνουν χαμένοι, διότι λείπει ἡ γνῶσις. Περιορίζονται εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ σίτου καὶ τῆς κριθῆς, κακὴν καὶ αὐτήν, ὅπως τὴν κάμουν, ἐνῶ χίλια ἄλλα εἶδη εἰν δυνατόν νὰ παράγῃ ὁ τόπος αὐτός.

» Ποῦ ἠκούσθη νὰ ἔχουν τόσον εὐφορον κοιλάδα καὶ νὰ θεωροῦν τὰ γεώμηλα εἶδος πολυτελείας ; Εἶναι ἐδῶ ἄφθονοι ἀγριαπιδέαι καὶ ὅμως δὲν εὐρίσκει κανεὶς οὔτε ἓν ἀγλάδιον. Εἶναι τόσαι κοκκορρεβιθεῖαι, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠμποροῦσαν νὰ μεταβληθοῦν εἰς χρυσοφόρους φουστίζεας !

Καὶ πόσα ἄλλα ἦτο δυνατόν νὰ κάμουν ;

— « Ἔχετε δίκαιον, εἶπεν ὁ Πρόεδρος, ἀλλὰ ποῖος θὰ τοὺς πείσῃ νὰ κάμουν ὅλα αὐτά ; Μήπως καὶ ἐγὼ καὶ ὁ ἱερεὺς δὲν τοὺς συμβουλεύομεν κάθε ἡμέραν ; Ποῦ νὰ ἀκούσουν ὅμως ! Ἐπιμένουν εἰς αὐτὸ πὸν γνωρίζουν μὲ πείσμα καὶ δὲν θέλουν νὰ παραδεχθοῦν τίποτε προοδευτικώτερον. « Ὅπως τὰ εὐρήκαμεν, θὰ τ' ἀφήσωμεν », σοῦ ἀπαντοῦν.

— « Γνωρίζω, εἶπεν ὁ διδάσκαλος, ὅτι οἱ χωρικοὶ δὲν πείθονται μὲ λόγους· θέλουν νὰ ἴδουν ἔργα. Χρειάζεται νὰ κάμωμεν ἓν φυτώριον τῶν ψυχῶν τῶν γεωργῶν τοῦ Ἀσπροχωρίου. Θὰ μοῦ παραχωρήσετε, κύριε Πρόεδρε, ἓνα μεγάλον χώρον πλησίον τοῦ σχολείου καὶ θὰ μὲ βοηθήσετε νὰ τὸν μεταβάλω εἰς κήπον. Αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ φυτώριον ».

ΤΟ ΘΕΑΡΕΣΤΟΝ ΕΡΓΟΝ

Εὐτυχῶς ὁ Πρόεδρος τῆς κοινότητος δὲν ἄργησε νὰ ἀντιληφθῇ τοὺς σκοποὺς τοῦ καλοῦ διδασκάλου.

Μὲ χρήματα τῆς κοινότητος ἠγόρασε μίαν μεγάλην ἔκτασιν πλησίον τοῦ σχολείου κατὰ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ διδασκάλου καὶ ὑπεσχέθη νὰ βοηθήσῃ ἀκόμη ὅσον ἠμπορεῖ. Καὶ πράγματι ἓν Σαββατόβραδον οἱ χωρικοὶ ἀνεγίνωσκον μίαν πρόσκλησιν τοιχοκολλημένην εἰς τὰς γωνίας τῶν καφενείων, ποὺ ἦσαν πέριξ τῆς πλατείας :

« Ὅσοι ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου μας θέλουν νὰ βοηθήσουν εἰς ἓν καλὸν ἔργον, νὰ εὐρεθοῦν αὔριον, μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, ἔξω ἀπὸ τὸ σχολεῖον. Νὰ ἔχουν μαζί τους καὶ ἀπὸ μίαν ἀξίνην ».

— Κυριακάτικα μὲ ἀξίνας ! Ἠπόρουν οἱ χωρικοί. Βεβαίως γὰρ θὰ σκάψωμεν. Ἀλλὰ ἐπιτρέπεται τὴν Κυριακὴν ;

— Ἐβραίουσ προσπαθεῖ νὰ μᾶς κάμῃ ὁ κύριος Πρόεδρος μας, μὰ καὶ οἱ Ἐβραῖοι ἔχουν τὸ Σάββατόν των ! ἔλεγε καὶ ὁ δικολάβος κύριος Βόλτας, ὁ ὁποῖος ἔκαμνε τὰς μηνύσεις καὶ τὰ συμφωνητικὰ τῶν χωρικῶν.

Μέχρι βαθείας νυκτὸς ἐσχολιάζετο ἀκόμη εἰς τὰ κα-

φρευία, εἰς τὰ οἰνοπωλεῖα τοῦ Ἀσπροχωρίου ἢ πρόσκλησις τοῦ κ. Προέδρου, ἀλλὰ κανεῖς δὲν κατώρθωσε νὰ μάθῃ τὸν σκοπὸν τῆς.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ὁ ἱερεὺς ὑπενθύμισεν εἰς τοὺς χωρικοὺς τὴν πρόσκλησιν. Συγγρόνως τοὺς ἐπληροφόρησεν, ὅτι πρόκειται ὑπὸ τὰς ὀδηγίας τοῦ διδασκάλου νὰ σκάψουν τὸν χωρὸν, ὁ ὁποῖος εἶναι πλησίον τοῦ σχολείου, διότι θὰ γίνῃ ἐκεῖ εἰς μεγάλου κῆπος.

Οἱ χωρικοὶ ἐξηγέρθησαν :

— Κυριακάτικα, Δέσποτά μου, θὰ σκάψωμεν ; Τὸ λέγετε καὶ σεῖς ; ἐφώναξεν εἰς ἕξ αὐτῶν.

— Ἐκεῖνος πὺν θὰ ἔλθῃ νὰ σκάψῃ σήμερον, ἀπάντησε μὲ σοβαρὸν τόνον ὁ ἱερεὺς, θὰ ἔχῃ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἔργον πὺν θὰ κάμῃ εἶναι ἔργον θεάρεστον.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ ἱερέως ἔκαμαν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς χωρικοὺς. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἐπρομηθεύθησαν ἀπὸ μίαν ἀξίνην καὶ ἔτρεξαν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἐν τούτοις ἐψιθύριζον μεταξύ των : « Ἄς τὴν ἔχουν τὴν ἁμαρτίαν ὁ πατῆρ μας καὶ ὁ Πρόεδρος.

— Καὶ ὁ διδάσκαλος μαζί, συνεπλήρωσε κάποιος ἐκ τῶν χωρικῶν. Ὁ διδάσκαλος, ὁ ὁποῖος δὲν φροντίζει νὰ μάθῃ τὰ παιδιὰ μας γράμματα, ἀλλὰ προσπαθεῖ νὰ τὰ κάμῃ κηπουροὺς.

Ὅπως δῆποτε, ἀφοῦ ἐψάλλῃ ἁγιασμός, ὁ ἱερεὺς ἐπῆρε μίαν ἀξίνην, ἐκτύπησε τρεῖς φορὰς μὲ αὐτὴν τὸ ἔδαφος καὶ ἠυχήθη εἰς τὸν διδάσκαλον καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς κοινότητος τὴν προζοπὴν τοῦ ἔργου. Ἐπειτα ἐστράφη εἰς τοὺς χωρικοὺς καὶ ἐπανέλαβε :

— « Τὸ ἔργον ποὺ κάμινετε σήμερον εἶναι θεάρεστον ».

Δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς καὶ ὁ ἀνασκαφεὶς χώρος, εἰς τὸν ὁποῖον μόνον ἄκανθα ἐφύτρωνον, μετεβλήθη εἰς ὄρταιον κῆπον.

Ἦτο περιτριγυρισμένος μὲ φράκτην ἀπὸ ἀθανάτους,

φυτευμένος μὲ παντοειδῆ ὀπωροφόρα καὶ ἄλλα δένδρα καὶ φυτὰ καὶ χωρισμένος εἰς τμήματα.

Εἰς ἓν τμήμα ἐκαλλιεργοῦντο ἄνθη. Ἐκαλλιεργοῦντο διὰ νὰ ἐξευγενίσουν τὰς ψυχὰς τῶν μικρῶν Ἀσπροχωριτῶν.

Εἰς ἄλλο τμήμα ἐκαλλιεργοῦντο λαχανικά. Εἰς ἄλλο ὄσπρια. Ἐν τμήμα ἐχρησίμευε διὰ πρασιὰς μορεῶν, ἐσπεριδοειδῶν, ὀπωροφόρων καὶ ἄλλων δένδρων. Καὶ ἓν μεγάλον τμήμα ἐχρησίμευε διὰ τὴν δοκιμαστικὴν καλ-

λιέργειαν. Ὁ διδάσκαλος τὸ τμήμα αὐτὸ τὸ ὠνόμαζε πειροματικὸν τμήμα.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων τμημάτων ὑπῆρχον διάδρομοι πλάτους ἑνὸς ἕως δύο μέτρων, διὰ τὰ διέρχονται οἱ περιποιοῦμενοι τὰ φυτὰ, χωρὶς νὰ τὰ πατοῦν καὶ νὰ τὰ βλάπτουν.

Εἰς ἓν ἀπόκεντρον μέρος τοῦ κήπου εἶχον ἀνοίξει μεγάλον λάκκον, εἰς τὸν ὁποῖον ἔρριπτον ὅσα φυτὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐκριζωθοῦν, φύλλα καὶ σκουπίδια, τὰ ὁποῖα μὲ τὸν καιρὸν μετεβάλλοντο εἰς καλὸν λίπασμα.

Ἦτο ἀφάνταστος ἡ χαρὰ τῶν μικρῶν Ἀσπροχωριτῶν, ἔταν ἤραγο τοῦ ὥρα τῆς ἐργασίας εἰς τὸν κήπον. Μὲ πόσῃ στοργῇ καὶ ἀγάπῃ ἐπεριποιοῦντο τὰ φυτὰ! Ἐπίστευον ὅτι τὸ καθ' ἓν ἀπὸ αὐτὰ ἔχει ψυχὴν καὶ ἐὰν τὸ πληγώσῃς πονεῖ. Πόσῃ λύπῃ ἠσθάνοντο, ἐὰν εἶξ ἀβλεψίας τὸν ἢ ἀπὸ ἄλλῃν αἰτίαν ἐβλάπτετο κανὲν ἐξ αὐτῶν.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Οἱ χωρικοὶ κατ' ἀρχὰς ἐπίζητον μὲ εἰρωνικὰ μειδιάματα τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου.

Τινὲς διεμαρτύροντο εἰς τὸν Πρόεδρον λέγοντες, ὅτι προσορισμὸς τοῦ σχολείου εἶναι νὰ μανθάνῃ τὰ τέκνα τῶν γράμματα καὶ ὄχι γεωργίαν.

Ὁ Πρόεδρος ἤμους τοὺς καθησύχαζε λέγων εἰς αὐτοὺς, ὅτι τὰ τέκνα τῶν καὶ γράμματα μανθάνουν καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν φωτίζονται, διὰ τὰ γίνουσι σοφώτεροι καὶ εὐτυχέστεροι ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῶν,

— Ἡ γεωργία, φίλοι μου, εἶναι ἐπιστήμη, τοὺς ἔλεγεν ὁ Πρόεδρος, καὶ πρέπει νὰ εὐγνωμονῆτε τὸν διδάσκαλον, ὁ ὁποῖος προσπαθεῖ νὰ κάμῃ τὰ τέκνα σας ἐπιστήμονας γεωργούς.

Τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα εἰς τὴν προσπάθειαν τοῦ διδασκάλου τὸ ἔφερον τὰ γεώμηλα τοῦ κήπου.

Κατάλληλοι οἱ χωρικοὶ ἐπέστρεψαν μίαν ἐσπέραν εἰς τὰς οἰκίας των καὶ εὔρον μαγειρευμένα νοστιμώτατα καὶ θηρεπτικώτατα γεώμηλα.

Ἐπίσης καὶ ἄλλα γεώμηλα τρυφερὰ καὶ μεγάλα, τοποθετημένα εἰς μικρὸν κάλαθον. Ἦσαν καρπὸς τοῦ κόπου τῶν μικρῶν τέκνων των ἐκ τοῦ κήπου.

Ὀλόκληρος ἡ παραγωγή τῶν γεωμήλων τοῦ κήπου διανεμήθη ἀπὸ τὸν σοφὸν διδάσκαλον εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ αὐτοὶ τὰ ἐκόμισαν πλήρεις χαρᾶς εἰς τοὺς οἴκους των.

Οἱ μικροὶ Ἀσπροχωρίται μὲ τὰ γεώμηλά των ἔδιδον ἓνα μάθημα πρώτης τάξεως εἰς τοὺς γονεῖς των, τῶν ὁποίων ἤρχισαν νὰ ἀνοίγονται οἱ ὀφθαλμοί.

Ὅσον ἐπέρνα ὁ καιρὸς, τόσον ἐμεγάλωνε καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν χωρικῶν εἰς τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου.

Αἱ ἀγριαπιδέαι τοῦ χωρίου, τῶν ὁποίων ὁ καρπὸς ἐχρησίμειε πρὸς διατροφήν τῶν χοίρων, ἤρχισαν νὰ παράγουν ὠραῖα καὶ εὔχυμα ἀχλάδια, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε ἔως τότε εἶχον γευθῆ οἱ χωρικοί.

Αἱ κοκκορροεβιδέαι, τὰς ὁποίας ἄλλοτε ἐξεκλάριζον πρὸς διατροφήν τῶν αἰγῶν των, ἤρχισαν νὰ φορτώνονται μὲ ἀφθονίαν φιστιζίων, τὰ ὁποῖα ἦσαν περιζήτητα εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

*
* *

Ἐπέρασαν ἀρκετὰ ἔτη. Οἱ μικροὶ μαθηταί, οἱ ὁποῖοι ἐκαλλιέργουν τὸν κῆπον τοῦ σχολείου, ὅταν ἐτελείωνεν ἡ φοίτησις εἰς τὸ σχολεῖον, ἐγίνοντο γεωργοί. Γεωργοὶ φητισμένοι.

Ἀντικατέστησαν τὸ ξύλινον ἄροτρον μὲ τὸ στενὸν ὑνίον του διὰ τοῦ σιδηροῦ ἄρότρου. Εἰσήγαγον εἰς τὸ χωρίον των καλλιέργειας φυτῶν ἀγνώστων ἄλλοτε.

Ἰδρυσαν σύλλογον, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε τὴν προστασίαν καὶ φύλαξιν τοῦ δάσους. Εἰσήγαγον τὰ χημικὰ λιπάσματα, διότι τὸ ζωϊκὸν λίπασμα δὲν ἦτο ἀρκετὸν καὶ ἐδιπλασίασαν τὴν παραγωγὴν.

Τὸ βουνὸν ἔγινε καταπράσινον. Οἱ χεῖμαροὶ ἐξέλιπον. Πηγαὶ ἄφθονοὶ ἀνέβλυζον κρυστάλλινον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἐχόνετο εἰς τὴν κοιλάδα ὡς χρυσός.

Μὲ τὸν καιρὸν ἰδρῦθη εἷς γεωργικὸς συνεταιρισμός, εἰς τὸν ὁποῖον ἔγιναν μέτοχοι ὅλοι οἱ χωρικοί. Ὁ συνεταιρισμὸς ἀπέκτησε κεφάλαια καὶ τοῦ ἠνοίχθη μεγάλη πίστωσις εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν. Μὲ τὰ κεφάλαιά του καὶ μὲ τὴν πίστωσιν ἠγόρασε θεριστικὴν μηχανήν, ἄλωνιστικὴν μηχανήν, βενζινάροτρον, μηχανήν, διὰ τῆς ὁποίας καθαρίζεται ὁ σπόρος, καὶ πλεῖστα ἄλλα χρήσιμα γεωργικὰ καὶ δεινδροκομικὰ ἐργαλεῖα, διὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν τῶν χωρικῶν.

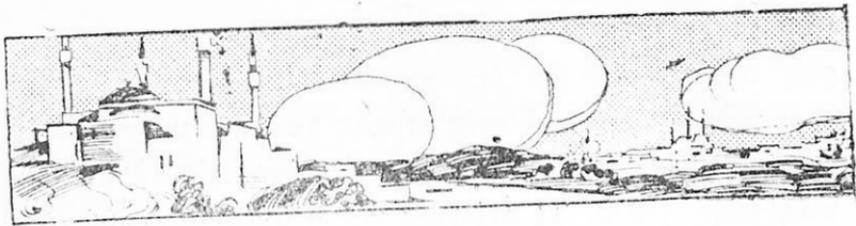
Ὁ ἴδιος ἐφρόντιζε διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν προϊόντων καὶ τὴν πώλησιν αὐτῶν εἰς καλὴν τιμὴν.

Κανεῖς πλέον δὲν ἐνήργει τίποτε, πὺ εἶχε σχέσιν μὲ τὴν καλλιέργειαν, ἐὰν δὲν εἶχε τὰς ὁδηγίας τοῦ συνεταιρισμοῦ του.

Καὶ τώρα οἱ Ἀσπροχωρίται, μαυροκόκκινοὶ καὶ πλή-

ρεις ὑγείας, εὐθυμοὶ καὶ χαροποί, καλλιεργοῦν ἀμέρι-
μοι τοὺς ἀγροὺς καὶ τοὺς κήπους των καὶ μόνον ὑπὸ τὸ
βάρος τοῦ χρυσίου, πρὸ εἰσρέει ἄφθονον εἰς τὰ θυλάκιά
των, ὑποκίπτουν. Ἡ πτωχεία καὶ ἡ ἀνεργία ἔφυγον διὰ
παντὸς ἀπὸ τὸ χωρίον των.

Τὸ φυτόσιον τῶν ψυχῶν, τὸ ὁποῖον ἀνέσκαψεν ὁ δι-
δάσκαλος καὶ μὲ στοργὴν καὶ ἀγάπην τὸ ἐπεριουήθησαν
οἱ μικροὶ Ἀσπροχοοῖται, ἐθριάμβευσε.

Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟ- ΛΕΩΣ ΚΑΙ Ο ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ

Τὸ ἔτος 626 μ. Χ. ἡ κατάστασις τοῦ Βυζαντινοῦ κρά-
τους ἔγινεν αἰφνιδίως ἀξιοθρήνητος. Ὁ αὐτοκράτωρ, ὁ
ἦρως Ἡράκλειος, ἐπολέμηε εἰς τὰς χώρας τοῦ Πόντου
μὲ ὀλίγον καὶ ἀδύνατον στρατόν. Ἐκεῖ ἐπροστάτευε τὰς
ἐπαρχίας τῆς Ἀρμενίας καὶ τοῦ Κανκιάσου ἀπὸ τὰς ἐπι-
δρομὰς τοῦ στρατοῦ τοῦ Χορσώη, βασιλέως τῶν Περσῶν,
οἱ ὅποιοι εἶχον πλημμυρίσει ὀλόκληρον τὴν Μικρὰν Ἀ-
σίαν.

Ἄλλο τμήμα τοῦ στρατοῦ τοῦ Χορσώη ἐπολιόρκει τὴν
Χαλκηδόνα, δηλαδὴ δὲν τὸν ἐχώριζεν ἀπὸ τὴν Κωνσταντι-
νούπολιν, παρὰ μόνον ὁ Βόσπορος. Τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ
στρατηγὸς ἦτο ὁ περίφημος Σαυβαράς, τὸν ὁποῖον ἐπο-
νόμαζον « βασιλικὸν κάπρον ».

Αἰφνης μία τρομερὰ εἰδησις ἔκαμε τὴν κατάστασιν τρο-
μερωτέραν. Τὸ ἄγριον ἔθνος, οἱ εἰδωλολάτραι Ἄβαρες,
οἱ ὅποιοι πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἶχον ἐγκατασταθῆ εἰς τὰς
ὄχθας τοῦ Δουνάβεως, ἐξεστράτευσεν διὰ νὰ κυριεύσῃ τὴν
Κωνσταντινούπολιν. Ὁ ἀρχηγὸς των, ὁ Χαγάνος, ἔκα-

μεν ἀμέσως συμμαχίαν μὲ τὸν Χοσρόην, τὸν « Βασιλέα τῶν βασιλέων ».

Τὸ Σκυθικὸν αὐτὸ ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἔζη εἰς σκιηὰς καὶ ἀμάξας, καὶ ἐν τούτοις εἶχεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ὅλου τὸν κάτω Δούναβιν, ἔκαμε τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, διότι ἠλπίζεν, ὅτι θὰ λεηλατήσῃ τοὺς θησαυροὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς πλουσιωτέρας πόλεως τῶν χρόνων ἐκείνων.

Ἡ πρωτεύουσα, χωρὶς τὸν αὐτοκράτορα, ὁ ὁποῖος, ὅπως εἶπομεν, ἦτο μακρὰν τῆς, εὐρέθῃ ἀνέτομος διὰ τὴν ἄμυναν. Δύο ὅμως ἄνδρες, μὲ ἀληθῆ ἠρωϊσμόν, τοὺς ὁποίους ὁ Ἡράκλειος εἶχεν ἀφήσει τοποτηρητὰς του, ὁ πατριάρχης Σέργιος καὶ ὁ πρωθυπουργὸς Βῶνος, ἀνεδείχθησαν ἄξιοι ὑπερασπισταὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐμπιστευθῆ εἰς αὐτοὺς ὁ αὐτοκράτωρ.

Ὁ ἀναρτίμητος στρατὸς τῶν βαρβάρων, μὲ ἀγρίαν προξενούσαν τὸν τρόμον ἔβην, ἐπροχώρει ἐμπρὸς ἐξ ὅλων τῶν μερῶν. Ἦτο ἡ πρώτη φορὰ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ βάρβαροι ἐπολιόρκουν τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους. Καὶ ἄλλοτε πρὸ ἐννέα ἐτῶν εἶχον προχωρήσει μέχρι τῶν περιχώρων τῆς πόλεως, δὲν ἠδυνήθησαν ὅμως νὰ τὴν κυριεύσουν. Ἦναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσουν, μετακομίζοντες καὶ διακοσίας ἐβδομηκοντα χιλιάδας αἰχμαλώτους ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τοῦ κράτους.

Οἱ κάτοικοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔστειλαν ἀμέσως πρέσβην εἰς Ἀδριανούπολιν, διὰ νὰ συναντήσῃ τὸν Χαγᾶνον καὶ νὰ προσπαθήσῃ ν' ἀποτρέψῃ αὐτὸν τοῦ νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν Πόλιν. Ἐκεῖνος ὅμως τὸν ὑπεδέχθη μετὰ

τοιαύτης βαρβαρότητος, ἡ ὁποία τὸν ἐτρομοζόρησε :

— Φύγε ἀμέσως ἀπ' ἐδῶ καὶ νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸν οἶκόν σου, τοῦ εἶπε.

— Καὶ νὰ εἶπῃς εἰς αὐτοὺς ἐκεῖ κάτω, ὅτι, ἂν δὲν μοῦ παραδώσετε ὅλα τὰ ἀγαθὰ σας, δὲν θ' ἀφήσω λίθον ἐπὶ λίθου ἐντὸς τῆς πόλεώς σας καὶ θὰ σᾶς αἰχμαλωτίσω ὅλους ! »

Καὶ ἔπειτα κτυπῶν δυνατὰ εἰς τὸν ἀέρα τὸ μαστίγιόν του, τὸ ὁποῖον ἦτο καὶ τὸ σκῆπτρόν του, ἐξεδιώξε τὸν δυστυχεῖν πρέσβυν.

* * *

Ὁ στρατὸς τῶν Ἀβάρων μετ' ἄλλων δέκα λαῶν ἐπροχώρει ταχέως ἄνευ σὺνδευμαῶς παρεμβαλλομένης ἀντιστάσεως.

Οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι τῆς Πόλεως ἐκλείσθησαν ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς. Ὁ ἐχθρικός στρατός, ὑπερβαίνων τὰς ὀγδοήκοντα χιλιάδας πολεμιστῶν, κατελάμβανεν ὀλόκληρον τὴν μεγάλην πεδιάδα, ἡ ὁποία ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος μέχρι τῆς θαλάσσης τοῦ Μαροῦ. Τὰ πυρποληθέντα χωρία ἐκάπνιζον πέριξ. Ἀπὸ τὴν ἀπέναντι παραλίαν οἱ Πέρσαι τοῦ Σαραβαρῶ ἠτοιμάζοντο νὰ διέλθουν τὸν Βόσπορον. Τί πόλεμος ! Σλαῦοι, Οὔνοι, Σκῦθαι, Μῆδοι καὶ ἄλλοι εἶχον ἔλθει εἰς συνενόησιν διὰ νὰ λεηλατήσουν τὴν θεοφύλακτον πόλιν !

Ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον ἡμέραν ὁ Χαγάνος δὲν ἔκαμνε τὴν παραμικρὰν κίνησιν. Διωργάνωσε τὸν ἀπειθάρχητον στρατόν του, τὸν ὀπλισμένον μὲ τόξα, δόρατα καὶ βαρέα ξίφη. Εἰς ὅλον τὸ μῆκος τοῦ Θεοδοσιανοῦ τείχους, τὸ ὁποῖον ἐπροστάτευε τὴν προτεύουσαν εὐρέθη αἰφνιδίως διεσκορ-

πισμένον ἄπειρον πλῆθος Ἀβάρων, Βουλγάρων καὶ ἄλλων βαρβάρων.

Εἰς τὸ βάθος τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος, πλησίον τοῦ πολυαριθμοῦ προαστείου τοῦ Ἁγίου Μάμαντος, ὅπου σήμερον εἶναι τὸ Ἐγιοῦπ, χιλιάδες μονόξυλα, τὰ ὅποια ὠδήγουν μικροὶ σλαυόπαιδες, ἀνέμενον νὰ μεταφέρουν τοὺς πολιορκητὰς εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς ἀπεράντου ζώνης, ἀναλόγως τῶν παρουσιασθησομένων ἀναγκῶν.

Τοσοῦτος θόρυβος ἐγένετο, ὥστε ἐνόμιζέ τις, ὅτι εὕρισκετο εἰς τὴν κόλασιν. Εἰς τὴν ἀπέναντι παραλίαν, τὴν Χαλκηδόνα, ὅπου εἶχον στρατοπεδεύσει οἱ Πέρσαι, ἀνέμενον τὰ πλοῖα τῶν ἀγρίων συμμάχων των, διὰ νὰ περαιοθοῦν ἀντίπεραν. Ἡ Κωνσταντινούπολις ἦτο ἐπικινδύνως πολιορκημένη. Οὐδεὶς ἠλπίζεν εἰς τὴν σωτηρίαν της. Ὁ πρωθυπουργὸς Βῶνος, ἂν καὶ ἦτο γενναῖος, τοσοῦτον εἶχε τρομοκρατηθῆ, ὥστε πολλὰς ἐξήρχετο εἰς τὰς πύλας τῆς πόλεως καὶ παρεκάλει τὸν Χαγᾶνον καὶ τοὺς στρατιώτας του θερμῶς, λέγων :

— Δέχθητε τὸν φόρον, τὸν ὁποῖον σᾶς προσφέρομεν καὶ φύγετε ! »

Οἱ βάρβαροι ὁμῶς ἐξέσπων εἰς βλασφημίας καὶ ἀπεκρίνοντο :

— Δὲν θέλομεν τὸ χοῦμῖά σας ! Δὲν θέλομεν τὸ χοῦμῖά σας ! Θέλομεν ὅλα τὰ ἀγαθὰ σας, θέλομεν τὴν Πόλιν ! »

Ἐὰν καὶ αἱ περιστάσεις ἦσαν τόσον δυσάρεστοι διὰ τοὺς Βυζαντινοὺς, ἐν τούτοις οὐδεμία ἐπιχείρησις τοῦ Χαγᾶνου ἐπέτυχεν. Ἡ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ μεγάλου τείχους ἀπὸ τῆς ξηρᾶς, ἢ ἀπόπειρα νὰ ἐνωθοῦν μὲ τοὺς Πέρσας, ἢ ἐξόρμησις τῶν μονοξύλων πρὸς τὸ Χρυσοῦν

Κέρας, ὅλα ἀπέτυχον χάρις εἰς τὴν ἀνδρείον, τὸ θάρρος καὶ τὴν πονηρίαν τοῦ Βόνου καὶ τοῦ στρατοῦ του.

Καὶ ὁ Πατριάρχης δὲν εἶχε μείνει μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας. Εἶχε προσκαλέσει διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἀγαπητῆς του Πόλεως τὸν πλέον ἐπικίνδυνον, τὸν πλέον ἀδάμαστον προστάτην, τὴν Παναγίαν.

* *

Ἡ πολιορκία λοιπὸν εἶχεν ἀρχίσει μετὰ μανίας. Κατ' ἀρχὰς ὁ Χαγάνος παρέταξεν ὅλας τὰς πολεμικάς του μηχανάς. Ξηροί, καταπέλται, γελῶναι—παντὸς εἶδους βλητικαὶ μηχαναὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης—ἔρριπτον τεραστίους λίθους καὶ προσεπάθουν νὰ κλονίσουν τὸ τεῖχος, δεκατίζοντες τοὺς πολιορκημένους. Εἰς τὴν ἔντονον ὅμως αὐτὴν ἐπίθεσιν ἀντετάσσετο ἄλλη ἔντονος ἐπίθεσις ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων.

Εἶμεθα περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουνίου. Τὴν πρώτην Αὐγούστου δώδεκα γιγάντιοι ξύλινοι πύργοι, ἐστρωμένοι ἀπ' ἔξω μὲ σίδηρον, τῶν ὑποίων τὸ ὕψος ἔφθανε σχεδὸν μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ τεύχους, ἐτοποθετήθησαν αἰφνιδίως μεταξὺ τῶν πυλῶν τοῦ Πολυκανδρίου καὶ τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ.

Οἱ Βυζαντινοὶ ὅμως ἀμέσως εὔρον τὸν τρόπον νὰ πολεμήσουν τὰς ἀνεπίστους αὐτὰς καὶ πρωτοφανεῖς μηχανάς, τῶν ὑποίων μόνον ἢ θεὰ ἦτο ἰκανὴ νὰ ἐμπνεύσῃ τὸν τρόπον.

— « Ὅταν οἱ πύργοι ἐπλησίασαν εἰς τὸ τεῖχος », γράφει ὁ πατριάρχης Νικηφόρος, μία θεία δύναμις τοὺς ἀνέτροψεν ἀμέσως καὶ ἐφόνευσε τοὺς στρατιώτας, οἱ ὅποιοι εὗρισκοντο ἐπ' αὐτῶν ».

Ἡ δύναμις αὐτὴ ἦτο ἡ αὐταπάρησις τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς Πόλεως.

Ὁ πατριάρχης Σέργιος δὲν ἔμεινεν οὔτε αὐτὸς ἄεργος. Ἐχων μετ' αὐτοῦ τὸν ἀναρτίμητον κληρὸν τῆς Πόλεως, ἔκαμνε τὸν γῦρον τοῦ τείχους, κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἐπιδεικνύων εἰς τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν», τὴν θαυματουργὸν αὐτὴν εἰκόνα, τὴν ὁποῖαν οἱ Βυζαντινοὶ ἐπίστευον ὡς πανίσχυρον προστάτριαν τῆς πόλεως τῶν.

Μὲ ὅλας τὰς φοβέρας του ἐπιθέσεις ὁ Χαγᾶνος δὲν κατώρθωσε νὰ γίνῃ κύριος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Κατὰ τὴν ναυμαχίαν δέ, ἡ ὁποία ἔγινεν εἰς τὸν στενὸν γῶρον τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος, ἔχασε ὅλον σχεδὸν τὸν στόλον του, ὅλα δηλαδὴ τὰ μονόξυλα.

Ὁ Χαγᾶνος τότε ἠναγκάσθη νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, ἡ ὁποία διήρκεσεν ὀκτὼ ἡμέρας μόνον. Ἐκαυσεν ἀμέσως τὰς θαυμασίας πολεμικὰς μηχανὰς του, κατέστρεψε τὸ πολεμικὸν του ὕλικὸν καὶ ἐβάδιζε κατὰ τὰ βόρεια μετὰ τοῦ ἀποδεκατισμένου στρατοῦ του.

Οἱ θεοσεβεῖς Βυζαντινοί, τὰ ἐνθουσιώδη τέκνα τῆς Παναγίας, ἦσαν βέβαιοι ὅτι Ἐκεῖνη εἶχε κάμει τὸ θαῦμα τῆς.

Ὅταν ἔφυγε καὶ ὁ τελευταῖος στρατιώτης τοῦ Χαγᾶνου καὶ ὁ τόπος ἐκαθαρίσθη, οἱ κάτοικοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔσπευσαν ὅλοι εἰς τὰς Βλαχέρνας, ἡ ὁποία ἦτο ἐντὸς τοῦ τείχους. Ἐκεῖ ἦτο ἐκτισμένη ἡ ἐκκλησία τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν. Πόσῃν χαρὰν ἠσθάνθησαν οἱ Βυζαντινοί, ὅταν εἶδον ὅτι οἱ βάρβαροι εἰ-

χον σεβασθῆ τὸν ναόν, τὸ μόνον οἰκοδόμημα, τὸ ὁποῖον εἶχε διασωθῆ ἀπὸ τὴν μανίαν των !

— "Αν θέλῃ ζωγράφος τις νὰ παραστήσῃ τὴν νίκην μας, ἄς ζωγραφίσῃ τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Θεομήτορος, ἔλεγον.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐκκλησία ἐορτάζει καὶ σήμερον τὴν ὑπέροχον ταύτην νίκην τὴν Παρασκευὴν τῆς πέμπτης ἑβδομάδος τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐσώθη ἡ Πόλις ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Ἀβάρων.

Ὡς ἐνθύμιον τῆς ἡμέρας αὐτῆς καὶ ὡς ἀπόδειξις εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν Παναγίαν ἐγινε καὶ ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος, ὁ ὁποῖος ψάλλεται τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς καὶ ὑμνεῖ «τὴν ὑπέροχον στρατηγόν», τὴν Παναγίαν, ἡ ὁποία ἔσωσε τὴν βασιλίδα πόλιν ἀπὸ τοὺς Ἀβάρων. Κατὰ τὴν ἐορτὴν ταύτην ψάλλεται ἐκτὸς τῶν Χαιρετισμῶν καὶ ὁ ὕμνος τῆς Θεοτόκου :

Τῆ Ὑπερομάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια,
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια,
ἀναγράφω Σοι, ἡ πόλις Σου Θεοτόκε.
Ἄλλ' ὡς ἔχουσα τό κράτος ἀπροσμάχητον
ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον,
ἵνα κράζω Σοι, χαῖρε νύμφε, ἀνύμφευτε !

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΙΛΑΤΟΥ

Τὰς ἡμέρας ἐκείνας ὁ Κλαύδιος Ρίξτος, ὁ ἑπαρχος τῆς Δαμασκοῦ, ἦτο λυπημένος. Ἡ σύζυγός του, ἡ ὠραία Ποπαία, κόρη τοῦ Ποντίου Πιλάτου, ἦτο πολὺ ἀσθενής.

Ἔπασχεν ἀπὸ μίαν παράδοξον ἀσθένειαν, τὴν ὁποίαν κανεὶς ἀπὸ τοὺς φημισμένους τότε ἰατροὺς, μάγους καὶ σοφοὺς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ.

Παρέλυσαν οἱ πόδες καὶ αἱ χεῖρές της. Καὶ τὸ κομψὸν σῶμά της ἔχασε τὴν προτέραν εὐκινήσιαν καὶ χάριν.

Ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἐξησθένιζε ἡ ἀτυχής Ποπαία καὶ ἔσβινε καὶ ἔλυνε. Ὅλαι δὲ αἱ προσπάθειαι τοῦ ἀγαπημένου συζύγου καὶ τῶν οἰκείων της ἐπύγαινον χαμένα.

Δύο ὀλόκληρα ἔτη κατέκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης της. Καὶ ματαίως ἐπεκαλεῖτο τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν της!

Συνήθως τέσσαρες λευκοφοροῦντες δοῦλοι τὴν μετεκρίμιζον ἔξω τῆς πόλεως ἐπὶ ἐνὸς πολυτελοῦς ἀνακλίντρον ἐπενδεδυμένου μὲ πορφυροῦν μετὰξινον ὕφασμα.

Ἐκεῖ εἰς τοὺς ἀνθοσπαρμένους λειμῶνας καὶ τοὺς σκιεροὺς κήπους εὔρισσεν κάποιαν ἀνακούφισιν.

Τέλος μίαν ἡμέραν κάποιος ταξιδιώτης ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν παρουσιάσθη εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Κλαυδίου καὶ ἐζήτησε νὰ τὸν ὀδηγήσουν εἰς τὴν ἀσθενῆ.

Ὁ ταξιδιώτης οὗτος διηγῆθη εἰς τὴν Ποπαίαν, ὅτι πρὸ ὀλίγου χρόνου παρουσιάσθη εἰς τὴν Ἰουδαίαν μεγάλος προφήτης, ὀνομαζόμενος Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος.

Αὐτὸς ὁ προφήτης ὑπερέβαλλεν ὅλους τοὺς προηγου-

Ἄναγνωστικὸν Ε' δημοτικῶν, Γοντζέ-Ντέλη

μένους του. Τοὺς ὑπερέβαλλε καὶ εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰ ἔργα του. Χωλοὺς ἔκαμινε νὰ βαδίζουσιν. ἀσθενεῖς νὰ ἀναλαμβάνουσιν τὴν προτέραν δύναμιν καὶ ὑγείαν, παραλυτικούς νὰ ἀνεγείρονται καὶ τοὺς τυφλοὺς νὰ βλέπουν τὸ φῶς. Καὶ μάλιστα, ὡς ἐλέγετο, ἀνέστησε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν καὶ νεκρὸν ἐκ τοῦ τάφου.

Καὶ οἱ λόγοι τοῦ προφήτου τούτου, λόγοι πρωτάκουστοι εἰς τὸν κόσμον, ἔσυρον ὡς μαγνήτης πλησίον του τὰ πλήθη, τὰ ὁποῖα ἠγχαλωτίζε τὸ ἰλαρὸν βλέμμα του. Πόσον ἰλαρὸν, γαλήμιον καὶ πρᾶον ἦτο τὸ βλέμμα του !

* * *

Μόλις ἤκουσεν ἡ Πωπαία τοὺς λόγους τούτους τοῦ ξένου, οἱ κουρασμένοι ὀφθαλμοὶ της ἀνέλαβον τὴν προτέραν των λάμψιν. Προσβλέπουσα δὲ εἰς αὐτόν, ὡς εἰς ἄγγελον τοῦ θεοῦ, ἀνεφώνησε γεμάτη χαρὰν :

— "ὦ ! Θὰ ὑπάγω ἐξάπαντος εἰς τὴν Ἰουδαίαν νὰ ἴδω τὸν περίφημον προφήτην.

Θὰ πληρώσω εἰς αὐτόν ὅσα θέλει καὶ ὅσα ζητήσῃ. Ἐγὼ ἔν περιδέραιον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δύναμαι νὰ εἰσπράξω, ὅσα θὰ εἰσπραχθοῦν, ἐὰν πωληθοῦν πέντε Ἰουδαϊκαὶ πόλεις. Θὰ τὸ πωλήσω. Θὰ πωλήσω ὅλα μου τὰ πετράδια, ὅλους μου τοὺς ἀδάμαντας. Ὅ,τι ἔχω θὰ δώσω εἰς αὐτόν. Ἄρκει νὰ μὲ θεραπεύσῃ.

— Ναί, εἶπεν ὁ ταξιδιώτης. Ἄλλ' ἀτυχῶς τίποτε ἀπὸ ὅσα εἶπατε δὲν εἶναι ἱκανὸν νὰ προσελκύσῃ τὸν Ναζωραῖον τοῦτον.

Αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι πτωχός. Περιέρχεται τὴν χώραν ἀνυπόδητος. Συναναστρέφεται πάντοτε τοὺς πτωχοὺς καὶ δυστυχεῖς. Μισεῖ τὰς ματαιότητας τοῦ κόσμου !

Καὶ ἂν τοῦ προσφέρεις διπλασίους θησαυροὺς, δὲν θὰ κατορθώσῃς τίποτε. Δὲν θὰ κερδίσῃς τὴν συμπάθειάν του !

— Τότε τί πρέπει λοιπὸν νὰ κάμω πλησίον τοῦ παραδόξου τούτου προφήτου, διὰ νὰ θεραπευθῶ καὶ ἐγὼ ἢ δυστυχῆς ; Ἠρώτησεν ἀνίσυχος ἡ κόρη τοῦ Πιλάτου.

— Ἐν μόνον πράγμα ζητεῖ Αὐτὸς ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι προσφεύγουν καὶ ζητοῦν τὴν βοήθειάν του. Νὰ πιστεύσουν εἰς Αὐτόν ! ἀπήντησεν ὁ ξένος.

Ἡ Ποπαία ἔμεινε κατάπληκτος. Ἐσιώπησεν ἐπ' ὀλίγον. Ἐπειτα στηρίζουσα τὴν κεφαλὴν της εἰς τὴν γεμάτην ἀπὸ πολύτιμα δακτυλίδια λευκὴν, ἀλλ' ἀδύνατον χεῖρά της, ἠρώτησε καὶ πάλιν :

— Νὰ πιστεύσω εἰς Αὐτόν !... Τί εἶναι αὐτὸ τὸ νὰ πιστεύσω εἰς Αὐτόν ;

— Νὰ πιστεύῃς, ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἶπεν ὁ ξένος.

— Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ! ἀνεφώνησε σκεπτικῆ ἡ Ποπαία. Καὶ πῶς δύναμαι νὰ τὸ πιστεύσω ;

— Ἄ ! Μοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸ ἐννοήσω αὐτό ».

Ἐσιώπησε καὶ πάλιν. Καὶ εἰς τὴν μορφὴν της ἔμεινε ζωγραφισμένη ἡ ἀπογοήτευσίς.

Ἐπέρασαν πολλαὶ ἡμέραι καὶ πολλαὶ νύκτες. Ἡ Ποπαία δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ τὸν διάλογον αὐτόν.

Ὁ νοῦς της διαρκῶς ἐπῆγαιεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὸν παράδοξον προφήτην. Συγχρόνως παρετήρει καὶ τὰ παράλυτα μέλη της, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν νεότητά καὶ τὰ τόσα ἀγαθὰ της, καὶ ἔκλαιεν. Ἐκλαιεν ὡς μικρὸν παιδίον. Ἐν τούτοις ἡ μορφὴ τοῦ μυστηριώδους ἀνθρώπου

τῆς Ἰουδαίας εἶχεν ἀρχίσει ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ λαμβάνη καθαρὰν ὄψιν, νὰ ζωντανεύῃ ἐμπρὸς τῆς καὶ νὰ χύνη εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ἐν γλυκὺ φῶς. Τὸ φῶς τῆς πίστεως !

— Διατί τάχα, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος διὰ μόνης τῆς ἐπαρῆς καὶ διὰ μόνου τοῦ λόγου του κάμνει τοιαῦτα θαύματα, θαύματα ὑπεράνθρωπα, δὲν θὰ ἦτο υἱὸς τοῦ Θεοῦ !

— Οἱ Θεοί μου τίποτε δὲν ἠδυνήθησαν ἢ δὲν ἠθέλησαν νὰ μοῦ κάμουν. Διατί νὰ μὴ δοκιμάσω καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνου, τοῦ ὁποῖου ὁ Ναζωραῖος λέγει, ὅτι εἶναι υἱός ; »

Καὶ ἡ πίστις ἡμέραν μετὰ τὴν ἡμέραν ἐμεγάλωνεν ἐντὸς τῆς ψυχῆς τῆς.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Ποπαία μανθάνει, ὅτι ὁ Ναζωραῖός τῆς θὰ ἀνέβαιnen εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ. Ἐν μόνον, ὅτι ὁ σύζυγός τῆς δὲν θὰ ἐπέτρεπεν εἰς αὐτὴν, μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας Ρωμαίας εἰς ἀξίωμα καὶ εὐγένειαν, νὰ μεταβῇ καὶ νὰ παρακαλέσῃ ἓνα Ἑβραῖον ταπεινὸν καὶ ἄσημον.

Ἐσκέφθη νὰ εἴπῃ εἰς αὐτόν, ὅτι τὴν ἔμεγάλωσεν ἡ στενοχωρία τῆς καὶ ὅτι ἐπεθύμει ἐξ ἅπαντος νὰ ἴδῃ τὸν πατέρα τῆς.

Ἡ παράκλησις αὐτῆ τῆς Ποπαίας ἔφερε τὸν Κλαύδιον εἰς δύσκολον θέσιν.

Πῶς νὰ τὴν στείλῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς τοιαύτην κατάστασιν ; Καὶ τὸ ταξίδιον αὐτὸ δὲν ἦτο οὔτε εὐκόλον οὔτε σύντομον. Ἄν τὴν ἐκούραζε καὶ ἡ κούρασις ἐχειροτέρευε τὴν κατάστασίν τῆς ;

Ἐν τούτοις δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀντισταθῇ μέχρι τέλους εἰς τὰς θεομάς καὶ ἐπιμόνους παρακλήσεις τῆς ἀγαπημένης του συζύγου καὶ ὑπεχώρησεν.

* * *

Μίαν πρωΐαν λοιπὸν διέταξε νὰ ἐτοιμάσουν τὴν πολυτελεστέραν ἄμαξαν τῶν ἀνακτόρων του καὶ νὰ ζεύξουν εἰς αὐτὴν τοὺς ἰσχυροτέρους καὶ ταχυτέρους ἵππους. Καὶ ἐπεστάτησεν ὁ ἴδιος νὰ τοποθετηθῇ ἡ σύζυγός του ἐπάνω εἰς πουπουλένια στρώματα, μεταξὺ μαλακῶν προσκεφαλαίων. Διέταξε δὲ νὰ τὴν συνοδεύσουν οἱ πλέον ἔμπιστοι τῶν ἀνθρώπων του καὶ μὲ συγκίνησιν τὴν προέπεμψε διὰ τὴν Ἰουδαίαν.

Τρεῖς ἡμέρας ἐταξίδευσεν. Ἐπέρασεν κάτω ἀπὸ τὰς ἀνατολικὰς κλιτύς τοῦ Λιβάνου μὲ τοὺς ὑψηλοὺς του κέδρους καὶ ἐσυνέχισαν τὸν δρόμον των διὰ μέσου τῆς πεδιάδος τοῦ Ἰωσαφάτ. Τὴν τρίτην ἡμέραν περὶ τὴν μεσημβριάν διέκρινον ἀπὸ μακρὰν τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ἐπλησίαζε τὰς ἡμέρας ἐκείνας τὸ Πάσχα.

Ἡ Ποπαία δὲν εὗρίσκετο μακρὰν τῆς βορείας πύλης τῆς πόλεως, ὅτε βλέπει πολλοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐξέρχονται ἐξ αὐτῆς.

Μεταξὺ αὐτῶν διέκρινε νεάνη Ρωμαίων, ἐρίππον στρατιωτῶν. Καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐβάδιζον ἕνα ἀνωφερῆ δρόμον κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος, ὁ ὁποῖος ἔφερεν εἰς ἕνα γυμνὸν λόφον.

Κατ' ἀρχὰς ἡ Ποπαία δὲν ἔδωκε καμμίαν προσοχὴν καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον τῆς. Ὅταν ὅμως ἔφθασε πλησίον τῆς πόλεως, συνήντησεν ἕνα ἑκατόνταρχον ἐρίπ-

πον, ὁ ὁποῖος μετ' ἄλλων στρατιωτῶν ἠκολούθει τὸν δρόμον πρὸς τὸν λόφον.

Τὸν προσεκάλεσε τότε δι' ἐνὸς τῶν ἀκολούθων τῆς καὶ τὸν ἠρώτησε, τί συμβαίνει.

Ὁ Ἐκατόνταρχος, ἀφοῦ ἐχαιρέτησε μὲ σεβασμὸν τὴν κόρην τοῦ Πιλάτου, τῆς ἀπεκρίθη :

— Πηγαίνουν νὰ σταυρώσουν κάποιον προδότην, ὁ ὁποῖος βλασφημεῖ τὸν Θεὸν καὶ διαφθείρει τὸν λαόν. Τὸν ὀνομάζουν, ἂν δὲν ἀπατώμαι, Ἰησοῦν Ναζωραῖον.

— Ναζωραῖον ! ἀνεφώνησεν ἔξαλλος ἡ Ποπαία. Αὐτὸ δὲν θὰ γίνῃ ! Σὲ διατάσσω νὰ σταματήσῃς τὴν ἐκτέλεσιν !

Ὁ ἀξιωματικὸς ἀπήντησε ταπεινῶς, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος, ἐκτὸς τοῦ ἡγεμόνος, εἶχε τοιοῦτον δικαίωμα. Ὅπως δὴποτε ὅμως θὰ ἦτο ἀργά, διότι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θὰ εἶχε πλέον κερφωθῆ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ.

Αὐτὰ ἀπήντησεν ταπεινῶς ὁ ἀξιωματικὸς καὶ ἠπόρει διὰ τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἐδεικνυεν ἡ κόρη τοῦ ἡγεμόνος περὶ τῆς τύχης ἐνὸς Ἑβραίου. Καὶ μάλιστα ἀπατεῶνος καὶ ταραχοποιοῦ, τὸν ὁποῖον ἐπὶ τέλους οἱ ἴδιοι οἱ Ἑβραῖοι ἐδίδαξαν καὶ κατεδίδαξαν.

* *

Ἡ Ποπαία ἀπηλπισμένη ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς πρὸς τὸν Γολγοθᾶν, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ μεγαλύτερα ἀδικία τοῦ κόσμου.

— Φέρετέ με, φέρετέ με γρήγορα ἐκεῖ ἐπάνω ! ἀνεφώνησεν ἐπιτακτικὰ εἰς τοὺς συνοδοὺς τῆς ἡ Ποπαία. Ὅχι ! Αὐτὸς δὲν πρέπει νὰ ἀποθάνῃ !

Ἄλλ' ὁ δρόμος ἦτο πολὺ ἀνωφερὴς καὶ ἀνόμαλος καὶ

ἡ ἄμαξα ἦτο ἀδύνατον νὰ προχωρήσῃ. Ἐζήτησαν λοιπὸν ἐν φροεῖον, ἐτοποθέτησαν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν εὐγενῆ δέσποιναν καὶ ἐπροχώρησαν πρὸς τὸν Γολγοθᾶν.

Ἐπέφερον πολὺ νὰ φθάσουν ἕως ἐκεῖ, διότι ὁ δρόμος ἦτο κουραστικὸς καὶ γεμάτος χαλίγια. Μὰ ὅταν ἔφθασαν, ἐν αἰσθημα φρίκης κατέλαβε τὴν Ποπαίαν. Τί νὰ ἰδῇ! Τρεῖς σταυροί, ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου καὶ εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν καρφωμένος εἰς ἄνθρωπος!

Τὸ μοιραῖον εἶχεν ἐκτελεσθῆ.

Ἀμέσως διέταξε καὶ ἀπεμάκρυναν τὸ πλῆθος, τὸ ὁποῖον περιφερόμενον ἐκεῖ ἐθορύβει, ἐφλυάρει καὶ μὲ λόγους ἀναιδεῖς ἐπέιραζε τοὺς ἐσταυρωμένους.

Παρὰ τὸν μεσαῖον σταυρὸν κατέκειτο ἡμιλιπόθυμος μία σεμνὴ Ἑβραία. Πλησίον της δύο ἄλλαι γυναῖκες ἐθρήνουν. Ἀσφαλῶς ὁ ἄνθρωπος ὁ καρφωμένος εἰς τὸν μεσαῖον σταυρὸν ἦτο Ἐκεῖνος. Ἦτο ὁ Ναζωραῖός της! Ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἀπὸ τὰς καρφωμένας χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του ἔσταζεν ἀδιακόπως αἷμα κατακόκκινον.

— Φέρετέ με ἐκεῖ, πλησίον του, εἶπε μὲ συγκίνησιν ἡ Ποπαία, ἐκεῖ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν μεσαῖον σταυρὸν.

Ἡ διαταγὴ της ἐξετελέσθη ἀμέσως καὶ αὐτὴ σιωπηλῆ καὶ ἀκίνητος ἔρομφε τὸ βλέμμα της εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐσταυρωμένου, διὰ νὰ ἀντικρύσῃ τὸ θεῖον βλέμμα του.

Πόσῃν καλωσύνην, γαλήνην καὶ ἀμνησικαχίαν ἐδέκνυε τὸ βλέμμα τοῦ Ἰησοῦ, παρ' ὅλην τὴν πικρίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε ποτισθῆ καὶ παρ' ὅλον τὸ μαρτύριον!

Ἐν τούτοις ὁ Ναζωραῖος μόνον εἰς τὴν μητέρα του προσέβλεπεν ἠσύχως, ἡ ὁποία ἐθρήνει. Ἄλλ' ἡ Ποπαία

ἐπιμόνως τὸν παρετήρει καὶ οὔτε στιγμήν δὲν ἀπέσυρε τὸ βλέμμα της ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του.

Αἴφνης τὸ γαλήνιον βλέμμα τοῦ Ναζωραίου στρέφεται καὶ πρὸς τὴν Ρωμαίαν. Οἱ δακρυσιμένοι ὀφθαλμοὶ τῆς Ποπαίας καὶ τὸ βλέμμα τοῦ Ἰησοῦ συνηντήθησαν.

Μία ἀκτίς οὐρανόπεμπτος διεπέρασεν ὀλόκληρον τὴν ὑπαρξίν της καὶ ἠσθάνθη μίαν βαθεῖαν καὶ συγκλονιστικὴν ταραχὴν. Συγχρόνως ἓνα παράδοξον συναίσθημα τῆς ἐγεννήθη καὶ μία δύναμις ζωηρὰ ἀνεπήδησε ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν της....

.....

Μετ' ὀλίγον ἡ Ρωμαία δέσποινα ἀνέβαινε τὴν μαρμαρίνην κλίμακα τῶν ἀνακτόρων τοῦ πατρὸς της μὲ εὐκνησίαν ἐλάφου τοῦ Λιβάνου.

Ὁ Πιλάτος κατάπληκτος τὴν ἐδέχετο ὑγιᾶ εἰς τὴν ἀγκάλην του. Ἄλλ' αὐτὴ διακοπτομένη ὑπὸ λυγμῶν τοῦ ἔλεγε :

— Πάτερ μου, τί ἐκάματε ! Ἐφρονεύσατε σήμερον ἓνα Θεόν !

Ο ΚΡΥΦΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ

Εἶναι τρεῖς ἡ ὄρα μετὰ τὰ μεσάνυχτα καὶ σπάνιοι οἱ διαβάται εἰς τὸν δρόμον. Εἶναι οἱ τελευταῖοι ποῦ ἀπέμειναν κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς πρώτης ἀναστάσεως εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Μηνῶ τοῦ Ἡρακλείου καὶ τώρα βιαστικοὶ ἐπιστρέφουν εἰς τὰς οἰκίας των.

Μετ' ὀλίγον τίποτε δὲν ἀκούεται πλέον καὶ νεκρικὴ σιγὴ βασιλεύει εἰς ὅλην τὴν Τουρκικὴν συνοικίαν.

Ἐξαφνα ἀνοίγει ἀθορύβως ἡ αὐλόθυρα μιᾶς μεγάλης οἰκίας καὶ προκύπτει κεφαλὴ ἀνθρώπου. Ἡ κεφαλὴ στρέφεται δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ὡσὰν νὰ ἐξετάζη μὲ προσοχὴν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκοτίους. Ἐπειτα ἀποσύρεται καὶ πάλιν ἀναφαίνεται, διὰ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐξέτασιν.

— Ἐλθετε, δὲν εἶναι κανεὶς, ἠκούσθη χαμηλὴ φωνή.

Ἠκολούθησεν ἐλαφρὸς ψίθυρος καὶ τρεῖς σκιαί, ἡ μία μεγάλη καὶ αἱ ἄλλαι μικρότεραι, ἐξῆλθον εἰς τὸν δρόμον.

Παρευθὺς ὅμως ἀντήχησαν βήματα, τὰ ὅποια κατ' ἀρχὰς μόλις ἠκούοντο, ἀλλ' ἔγιναν βαρύτερα καὶ ἐπληθίζον. Αἱ τρεῖς σκιαὶ ἐγύρισαν ἀμέσως καὶ ἐκλείσθησαν καὶ πάλιν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς μεγάλης οἰκίας. Καὶ ὅτε ἐπέρασεν ὁ διαβάτης καὶ ἔσβυσεν ἐντελῶς ὁ κρότος τῶν βηματικῶν του, προέκυψεν ἐκ νέου ἡ κεφαλὴ ἀπὸ τὴν ἡμιανοιχθεῖσαν θύραν, ἐστράφη, ἐξήτασε καὶ τὰ τρία πρόσωπα ἐξῆλθον καὶ πάλιν.

— Πηγαίνωμεν γρήγορα, ἐψιθύρισεν ὁ ὑψηλὸς ἀνὴρ, πηγαίνωμεν γρήγορα. Ἐβραδύναμεν πολὺ καὶ θὰ μᾶς

περιμένη... Φόρεσε τὸ γιασμάκι σου, Ἐλισάβετ, Ρεσίτ, δώσέ μου τὴν χειρὰ σου.

Καὶ οἱ τρεῖς ἐβυθίσθησαν εἰς τὸ σκότος τῆς μακροῦς ὁδοῦ καὶ ἔσπευδον σιωπηλοί. Ἀλλὰ μόλις παρέκαμψαν τὴν ὁδόν, εὐρέθησαν ἐνώπιον μιᾶς γραΐας γυναικός, ἡ ὁποία

ἐκράτει εἰς τὴν χειρὰ τῆς λαμπάδα ἀναμμένην. Ἐβάδιζε μὲ κρότον ἕνεκα τῆς ἡλικίας τῆς. Ἐσύρετο σχεδόν, διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὸν οἶκόν τῆς τὸ ἅγιον φῶς, τὸ ὁποῖον ἐπῆρεν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν.

Εἰς τὴν θέαν τοῦ φωτός καὶ οἱ τρεῖς ἔστρεψαν τὴν κεφαλὴν των πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος, διὰ νὰ μὴ ἀναγνωρισθοῦν. Ἀλλὰ ματαίως. Ἡ γραΐα ὑψωσεν ὀλίγον τὸ φῶς καὶ περιέβαλεν αὐτοὺς μὲ τὰς ἀκτῖνάς του καὶ μὲ τὸ βλέμμα τῆς.

— Πολλὰ τὰ ἔτη σας, Μεχμέτ μπέη, εἶπεν ἡ γραΐα χαιρετίζουσα.

— Καλή μέρα, κυρά, ἀπήντησε, καὶ τοῦ χρόνου. Καὶ ἐπροχώρησε μὲ τὴν συνοδείαν του.

Ἡ γραῖα ἐστράφη τότε, τοὺς παρηκολούθησεν ἀρκετὰ μὲ τὸ βλέμμα της καὶ ὅτε τοὺς ἔχασε μέσα εἰς τὸ σκότος, εἶπε μέσα της : « Τοιαύτην ὥραν ὁ Μεχμέτ μπέης μὲ τὴν χανοῦμι καὶ τὸν υἱὸν του ! Ποῦ νὰ πηγαίνουν ; Χριστέ μου δὲν κάμνεις τὸ θαῦμά σου, διὰ νὰ σωθοῦν οἱ χριστιανοὶ ἀπὸ ἓνα κακὸν σκύλον ; »

* * *

Εἰς τὸ σκότος ἦτο βυθισμένος καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ.

Πρὸ ὀλίγου χιλιάδες κηρία τὸν ἔκαμνον κατάφωτον. Πρὸ ὀλίγου πλήθη εὐσεβῶν ἦσαν πυκνωμένα εἰς τὰς αὐλὰς του καὶ χαρμόσυνοι ψαλμοφδία ἀντήχουν κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους του. Τὸ « Χριστὸς Ἄνεστη » μετεδίδετο ἀπὸ στόμα εἰς στόμα ὡς ὁ γλυκύτετος τῶν ἀσπασμῶν. Τώρα ἔμενε μόνον τὸ ἄρωμα τοῦ λιβανωτοῦ καὶ τῶν κηρίων καὶ ἐγέμιζε τὴν ἀτμόσφαιραν. Καὶ μόνη ἡ κανδήλα, ἡ ὁποία ἐκρέματο πρὸ τῆς ἐπαργύρου εἰκόνας τῆς Παναγίας, διετήρει τὸ ἀμυδρὸν φῶς της καὶ παντοῦ ἐβασίλευε σιγή.

Δύο κτύποι ἀκούονται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν θύραν. Ἄπὸ ἓν στασίδιον σηκώνεται κάποιος, ὁ ὁποῖος ἐπερίμενε, καὶ σπεύδει μὲ βῆμα τρέμον νὰ ἀνοίξῃ. Ἦτο ὁ ἱερεὺς.

Ἐμβαίνει εἷς. Κλίνει τὸ γόνυ καὶ ἀσπάζεται τὴν δεξιὰν τοῦ ἱερέως. Ἐμβαίνει ἄλλος, ἐμβαίνει τρίτος καὶ ἐπαναλαμβάνουν καὶ αὐτοὶ τὸ ἴδιον. Ἐπειτα κλείεται ἡ θύρα καὶ οἱ τρεῖς προπορευόμενοι τοῦ ἱερέως, πλησιάζουν εὐλαβῶς πρὸ τοῦ εἰκονοστασίου, γονυπετοῦν καὶ κάμνουν τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ,

Ὁ ἱερεὺς Γρηγόριος, γέρον σεδάσιμος, μὲ μακρὰν λευκὴν γενειάδα, ἐμβαίνει διὰ τῆς πλαγίας θύρας εἰς τὸ ἱερόν, ἀνοίγει τὴν Ὠραϊάν Πύλην καὶ λέγει πρὸς τὸν μικρότερον ἐκ τῶν τριῶν :

— Ἐλθέ, τέκνον μου, νὰ μὲ βοηθήσης.

Καὶ παραδίδει εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δεκαπενταετοῦς παιδός, αἱ ὁποῖαι ἔτρεμον ἀπὸ συγκίνησιν, μικρὰν λαμπάδα, τὴν ὁποῖαν ἤναψαν ἀπὸ τὸ ἀκοίμητον φῶς τοῦ Ἱεροῦ θυσιαστηρίου.

Ἐπειτα, ἀφοῦ ἐφόρεσε τὸ χρυσοκέντητον ἐπιτραχήλιον, ἐπῆρεν εὐλαβῶς τὸ λιθοκόλλητον δυσκολότηρον τῆς ἀγίας εὐχαριστίας εἰς τὴν ἀριστερὰν του χεῖρα καὶ ἐπλησίασε πρὸς τὴν Ὠραϊάν Πύλην, ψιθυρίζων εὐχὰς τινάς. Ἐμπροσθέν του στέκει ὁ λαμπαδηφόρος παῖς μὲ συμπαθῆ Ὠραϊάν ὄψιν, ὠχρός, συγκινημένος καὶ μὴ τολμῶν νὰ σηκώσῃ πρὸς τὸν ἱερέα τοὺς ὀφθαλμοὺς.

— Πλησιάσατε, εἶπεν ὁ ἱερεὺς εἰς τοὺς δύο ἄλλους.

Καὶ πρῶτον ἐπλησίασε γυνὴ τριάκοντα ἕως τριάκοντα πέντε ἐτῶν. Ἦτο ὠχρὰ καὶ βαθέως συγκινημένη. Τὴν στιγμὴν ποὺ ἀνέβαινε τὰς βαθμίδας, αἱ ὁποῖαι τὴν ἐχώριζον ἀπὸ τὸν ἱερέα, ἐστάθη ἀνάγκη νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ ὁ πλησίον της, διὰ νὰ μὴ πέσῃ. Οἱ μεγάλοι μαῦροι ὀφθαλμοὶ της ἦσαν δακρυσμένοι.

— « Μεταλαμβάνει ἡ δούλη τοῦ Θεοῦ Μαρία, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος », εἶπεν ὁ ἱερεὺς μὲ ἐπισημότητα, πλησιάζων πρὸς τὸ στόμα της τὴν Ἁγίαν Μετάληψιν.

Δύο μεγάλα δάκρυα ἐκύλισαν εἰς τὰς παρειὰς τῆς σε-

μνῆς ἐκείνης γυναικός, ἡ ὁποία ἐπιθύριζε μὲ συντριβὴν :
« Μνήσθητί μου, Κύριε ».

Ἐπειτα ἐπῆρεν εἰς τὰς χεῖρας τὴν λαμπάδα ἡ γυνὴ
καὶ ἐπλησίασεν ὁ παῖς.

— « Μεταλαμβάνει ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ Νικόλαος », ἐπανέλαβεν ὁ ἱερεὺς παρατηρῶν τὸν παῖδα μὲ βλέμμα φιλόστοργον.

Τέλος ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ ἀνδρός. Οὗτος ἀναβαίνει μὲ θάρρος καὶ τὴν ἀνωτέραν πρὸς τὸν ἱερέα βαθμίδα καὶ πλησιάζει. Αἱ ἀκτῖνες τῆς λαμπάδος τρέμουν, διότι τρέμει καὶ ἡ χεὶρ τῆς Μαρίας, ἡ ὁποία τὴν κρατεῖ.

Ἡ αὐστηρὰ καὶ ἐπιβλητικὴ ὄψις τοῦ ἀνδρός ἔμπροσθεν εἰς τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ γίνεται ἤρεμος καὶ συμπαθὴς, ὡσὰν μορφὴ μάρτυρος. Τὸ δὲ φῶς, τὸ ὁποῖον τρέμει, δίδει εἰς τὸ συγκινημένον πρόσωπόν του μίαν ἀνέκφραστον γλαυκότητα.

— « Μεταλαμβάνει ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ Ἐμμανουήλ, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος », ἐπανάλαβε διὰ τρίτην φορὰν ὁ ἱερεὺς καὶ ἐδάκρυσε καὶ αὐτός.

— « Ἀμήν ! » εἶπε μὲ βραχνὴν φωνὴν ὁ μεταλαβὼν.

Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγα λεπτά, αἱ τρεῖς σκιαὶ καὶ πάλιν διασχίζουν τὸ σκότος, πὺν ἐπικρατεῖ ἀκόμη εἰς τοὺς δρόμους τοῦ Ἡρακλείου καὶ βιαστικὰ ἐπιστρέφουν εἰς τὴν οἰκίαν των. Τὴν φορὰν αὐτὴν δὲν εὐρέθη καμμία γραῖα, ἡ ὁποία νὰ τοὺς ἀναγνωρίσῃ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ κηρίου τῆς Ἀναστάσεως καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ ἴδια : « Θεέ μου, δὲν κάμνεις τὸ θαῦμά σου, διὰ νὰ σωθοῦν οἱ χριστιανοὶ ἀπὸ ἓνα κακὸν σκόλον ; »

Μόνον ὁ γέρον ἱερεὺς Γρηγόριος ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ μπέης Μεχμέτ, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν φήμην σκληροῦ καὶ τυραννικοῦ, ἦτο ἕνας πιστὸς χριστιανὸς καὶ ἡ καρδιά του, καθὼς καὶ ἡ καρδιά τῆς συζύγου καὶ τοῦ τέκνου του, ἐζλειον μέσα θησαυροὺς πίστεως, ἀγάπης καὶ αὐταπαρνήσεως.

ΠΟΙΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΣΧΑ

— Παπποῦ! Ἔ, παπποῦ! ἐφώνησεν ὁ Νίκος, ἐνῶ ἐσπρωχεν αὐτὸν μὲ τὸν πόδα του.

— Τί εἶναι;

— Σήκω νὰ ἴδωμεν τὴν Ἀνάστασιν.....

Ὅτε ἐξῆλθον τῆς καλύβης, ἠκούοντο εἰς ὄλην τὴν κοιλάδα καὶ τὰς πέριξ ῥάχεις φωναὶ συγκεχυμένα. Οἱ βλάχοι ὅλης τῆς περιφερείας ἐκείνης ἦσαν ἐπὶ ποδός, στολισμένοι, μὲ τὰ κηρία εἰς χεῖρας, ἀναμένοντες τὴν Ἀνάστασιν.

Ὅλη ἐκείνη ἡ περιφέρεια, ἐκ μικρῶν λοφίσκων καὶ μικρῶν κοιλάδων, ἦτο πλουσία εἰς βλάστησιν καὶ εἰς νερά. Πολυάριθμοι βλάχοι ἔχουν κατασκηνώσει ἐκεῖ, ἄλλοι εἰς μικροὺς συνοικισμοὺς, ἄλλοι ἀνακατωμένοι μὲ ἐντοπίους εἰς μικρὰ χωρία ἐκ δέκα ἕως εἴκοσιν οἰκίσκων ἕκαστον.

Οἱ βλάχοι ἔρχονται ἐκεῖ καὶ διαχειμάζουν. Ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου δὲ μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου μὲ τὰς οἰκογενείας καὶ τὰ ποιμνία των ἀναχωροῦν διὰ τὰ βουνά, ὅπου ξεκαλοκαιριάζουν. Δὲν εἶναι λοιπὸν δυνατόν ν' ἀπαντήσῃ τις ἐκκλησίας εἰς ὄλην τὴν ἔκτασιν, παρὰ μόνον μικράς, ὡς κελλία, εἰς τὰ γύρω μικρὰ χωρία.

Τὰ χωρία ὅμως αὐτά, ἂν ἔχουν ἐκκλησίας, δὲν ἔχουν ἱερεῖς, διότι οἱ χωρικοὶ εἶναι τόσοι πτωχοί, ὥστε μόλις νὰ ἐπαρκοῦν εἰς τὴν πτωχικὴν τροφήν των καὶ τὴν περισσό-
τερον πτωχικὴν ἐνδυμασίαν των.

Διὸ νὰ μὴ λησμονήσουν ὅμως τὴν θρησκείαν των καὶ νὰ ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντά των, πληρώνουν ἓνα ἱερέα, ὁ ὁποῖος ὑποχρεοῦται εἰς κάθε ἑορτὴν νὰ λειτουργῇ κατὰ σειρὰν καὶ εἰς ἓν μικρὸν χωρίον. Καὶ οἱ βλάχοι τῶν γύρω συνοικισμῶν πληρώνουν καὶ αὐτοί, ἐφ' ὅσον μένουν ἐκεῖ, καὶ ὅταν ὁ ἱερεὺς λειτουργῇ εἰς τὸ πλησιέστερον χωρίον. πηγαίνουν ὅσοι θέλουν καὶ λειτουργοῦνται.

Ἄλλ' ἢ Ἄνάστασις πρέπει νὰ τελῆται εἰς ὅλους ταυ-
τοχρόνως καὶ νὰ μετέχουν ὅλοι τῆς μεγάλης ἑορτῆς. Καὶ διὰ νὰ μὴ γίνωνται παράπονα προτιμῆσεως καὶ διὰ νὰ μετέχουν ὅλοι τῆς ἱερᾶς τελετῆς, κάμνουν αὐτὴν ἔξω, εἰς τὸ ὑπαιθρον, ὑπὸ τὸν διάστερον οὐρανὸν καὶ τὸν εὐρὺν ὀρίζοντα.

Ἦδη εἶχε πλησιάσει ἡ ὥρα. Ὁ ἀγγερινὸς φεγγαβο-
λῶν ἀνέρχεται εἰς τὰ ὕψη, φέρον εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν. Οἱ βλάχοι μὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά των ἐστέκοντο ἑτοιμοὶ, ἕκαστος ἔξω ἀπὸ τὴν κα-
λύβην των.

Οἱ χωρικοὶ τῶν γύρω χωρίων εἶχον ἀνέλθει εἰς τὰ ὑψώματα, νέοι ἀκμαῖοι καὶ ζωηροί, γέροντες λευκόμαλ-
λοι, παιδιά, γυναῖκες, νέοι καὶ γράϊαι. Ὅλοι ἔχουν προσ-
ηλωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ ὀρίζοντος, ὅπου ὑψοῦτο ὑψηλὴ ράχις, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ ἀνεφαίνετο ὁ ἱερεὺς μὲ τὴν λαμπάδα εἰς χεῖρας κη-

ρόπτων εἰς τοὺς πιστοὺς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος. Αἱ μεγάλαι πυραὶ ἐλαμπάδιζον εἰς τὰ ὕψη, ρίπτουσαι ῥόδινον χρῶμα ἐπὶ τῶν προσώπων καὶ τῶν καθαρῶν ἐνδυμάτων καὶ πολυχρόμους λάμπεις εἰς τὰ πολύτιμα κοσμήματα τῶν γυναικῶν.

Ἡ καρδιά ὄλων ἐβροντοκτύπα ἀνυπόμονος εἰς τὴν ἐγγίζουσαν μεγάλην καὶ ἱερὰν στιγμὴν. Κάθε ἄστρον, τὸ ὁποῖον ἐπρόβαλεν ἀπὸ τὴν ράχιν, ἐνόμιζον ὡς τὴν λαμπάδα τοῦ ἱερέως καὶ ἀνεκροαύγαζον καὶ ἀνεπήδων οἱ νεώτεροι :

— Νά το, ἐφάνη !

— Ἄμ' ποῦ ἀκόμη !

— Θ' ἀσπρίσῃ τὸ μάτι μας νὰ τὸ ἴδωμεν.....

Καὶ ἐπειράζοντο μεταξύ των καὶ διηγούντο εὐχάριστα ἀνέκδοτα καὶ οἱ γεροντότεροι παραμύθια διὰ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα.

— Νά το ! Νά το ! Αὐτὸ εἶναι ! ἐφώναξεν αἴφνης ὁ νεώτερος γεμᾶτος χαρᾶν.

Πραγματικῶς, πρὸς ἀνατολὰς ἐφάνη φῶς λαμπάδος, τρεμοσβύνον εἰς τοῦ ἀνέμου τὴν πνοήν. Διέσχισε τὴν σκοτίαν καὶ ἐσκόρπιζε παντοῦ τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως.

Οἱ βλάζοι ὄλοι καὶ οἱ χωρικοὶ ἀπ' ὅλα τὰ μέρη, συνεκέντρωσαν ἐκεῖ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἔτεινον τὴν ἀνανοήν των.

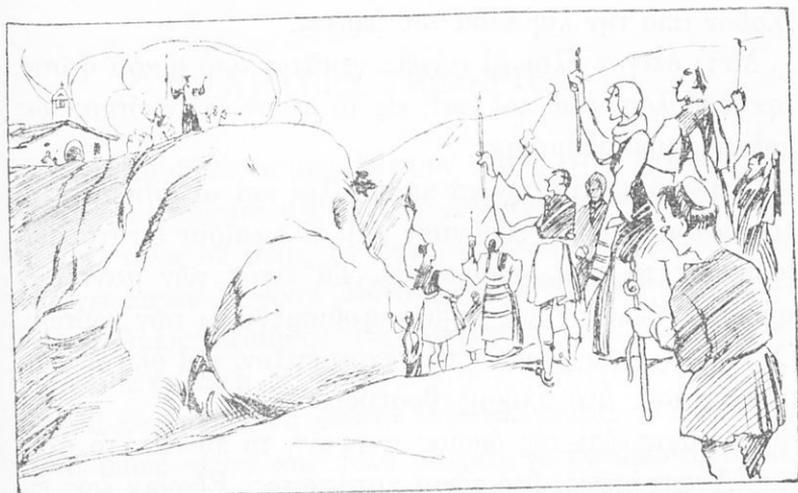
— Χριστὸς ἀνέστη, παιδιά !

Ἡ φωνὴ ἠκούσθη ἀπὸ τὴν ράχιν ἔντονος καὶ παρατεταμένη. Ἐφθασεν εἰς τὰς καρδίας ὄλων τῶν ἀγρουπνούντων χριστιανῶν καὶ ἔχυσε εἰς αὐτὰς γλυκύτητα καὶ συγκίνησιν.

— Χριστὸς ἀνέστη, παιδιά !

Ἡ φωνὴ ἠκούσθη ἔντονωτέρα. Ὅλοι οἱ βλάχοι καὶ οἱ χωρικοὶ ἔκλινον τὴν κεφαλὴν καὶ ἔκαμνον τὸν σταυρὸν των. Ὅλη ἐκείνη ἡ ἔκτεταμένη περιφέρεια ἦτο κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην εὐρύτατος ναός, ὅπου ἐδοξάζετο ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ !

— Χριστὸς ἀνέστη, παιδιά !

Ἡ φωνὴ ἤχησεν ἐκ τρίτου. Τὴν ἰδίαν στιγμὴν παρὰ τὸ φῶς τῆς λαμπάδος ἐφάνη μικρὰ ἀναλαμπὴ καὶ μετ' ὀλίγον διεχύθη καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν βαρῦς κρότος πυροβόλου.

Ἀμέσως πολυάριθμοι πυροβολισμοὶ ἠκούσθησαν καὶ ἐφώτισαν ὡς ἀστραπὴ ὀλοπρασίνους ράχεις, λαγκάδια σιερά, δένδρα καὶ καλύβας, πρόβατα καὶ μαντριά. Οἱ βλάχοι ἐνθουσιώδεις μετέδιδον πρὸς ἀλλήλους τὴν εὐχάριστον εἶδησιν τῆς Ἀναστάσεως.

Ἀναγνωστικὸν Ε' δημοτικοῦ, Γοντζέ-Ντέλη

— Χριστὸς ἀνέστη, ἀδέρφια !....

— Ἀληθῶς ἀνέστη !... Ἀληθῶς ἀνέστη !....

— Ζῆ καὶ βασιλεύει, ἀδέρφια !....

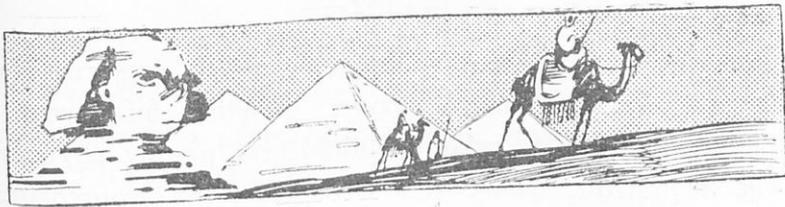
— Ζῆ καὶ βασιλεύει !....

Πολυάριθμα τώρα μικρὰ φῶτα ἐπλανῶντο πρὸς διαφόρους διευθύνσεις. Τὰ βλαχόπουλα ἔσπευδον προθύμως νὰ μεταφέρουν εἰς τοὺς ἄλλους τὸ ἅγιον φῶς, τὸ ὁποῖον ἔλαβον ἀπὸ τὴν λαμπάδα τοῦ ἱερέως.

Μετ' ὀλίγον ὅλαι αἱ ράχεις γεμᾶται ἀπὸ μικρὰ φῶτα, ἐφεγγοβόλουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, εἰς τὸ μέσον τοῦ σκότους, ὡς πολυάριθμοι ἀδάμαντες.

Ἀπὸ κάθε καλύβην τὰ καριοφίλια καὶ αἱ ἀσημοπιστόλαι ἤστραπτον καὶ ἐβρόντων καὶ αἱ σφαιραὶ διεσταυρώνοντο εἰς τὰ ὕψη, συρίζουσαι. Τὰ ἐντὸς τῶν μαντριῶν πρόβατα ἐβέλαζον καὶ ἐπήδων φοβισμένα ἐκ τῶν κρότων. Οἱ σκύλοι ἐγαύγιζον, οἱ ἵπποι ἐχρημέτιζον, καὶ ὅλη ἡ πλατεῖα ἔκτασις ἦτο πλήρης θορύβου.

Ἡ ράχις, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀνεφάνη τὸ πρῶτον τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως, ἦτο τώρα κατάφωτος. Εἴκοσιν ἕως εἴκοσι πέντε βλάχοι, ἀσκεπεῖς, μὲ τὴν λαμπάδα ἀναμμένην εἰς χεῖρας, ἐγονυπέτουν πέριξ τοῦ ἱερέως, καὶ οὗτος, ὀρθίος, ἐκίνει τὴν λαμπάδα του ἄνω καὶ κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ψάλλων τὸ « Χριστὸς Ἀνέστη », καταλαμπόμενος ὑπὸ τοῦ φωτός, ὡς Θεὸς ἐν μέσῳ τῶν ἀστραπῶν τοῦ Σινᾶ.

ΟΙ ΑΡΑΒΕΣ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

Τῆς Ἀραβίας τὸ μεγαλύτερον μέρος εἶναι ἔρημος. Τὸ πλέον ἐκτεταμένον μέρος τῆς ἐρήμου λέγεται Ἐρυθρᾷ ἔρημος, εἶναι δὲ τόπος ἀνυδροσ, ὅπου δὲν βρέχει καὶ δὲν ὑπάρχει κανὲν δένδρον. Μόνον εἰς ὀλίγα σημεῖα, βαθύτερα τῆς ἄλλης πεδιάδος, εὐρίσκονται πηγάδια. Ὅπου δὲ ὑπάρχουν τοιαῦτα με ἀρκετὸν νερόν, ἐκεῖ εὐρίσκονται κηποι καὶ κατοικίαι. Τὰ σημεῖα ταῦτα λέγονται ὀάσεις. Εἶναι ὅμως ὀλίγα καὶ πολὺ μακρὰν τὸ ἓν ἀπὸ τὸ ἄλλο. Εἰς τὴν ἀπέραντον ἔρημον αἱ ὀάσεις ὁμοιάζουν με νήσους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ἐκάστη πόλις εἶναι καὶ ἓν μικρὸν κράτος ἀνεξάρτητον.

Εἰς τὴν ἔρημον, ἡ ὁποία περιστοιχίζει τὰς πόλεις, οἱ μόνοι κάτοικοι εἶναι οἱ Βεδουῖνοι, φυλὴ Ἀράβων νομάδων πολεμικὴ καὶ ἀνδρεία, ἡ ὁποία ζῆ εἰς σκηνάς. Οἱ Βεδουῖνοι εἶναι πολυπληθέστεροι καὶ πολεμικώτεροι ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων, καὶ οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων ἐξαρτῶνται ἀπ' αὐτοὺς διὰ τὴν συγκοινωνίαν με τὸν ἕξω κόσμον, διότι οἱ Βεδουῖνοι κρατοῦν ὅλους τοὺς δρόμους ἀπὸ μιᾶς πόλεως εἰς τὴν ἄλλην, καὶ ἂν θέλουν ἐμποδι

ζουν τὴν συγκοινωνίαν ἢ ἀπαιτοῦν πολλὰ χορήματα καὶ ἐμπορεύματα ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους, οἱ ὅποιοι διέρχονται.

Διὰ τοῦτο, κάθε πόλις συμβιβάζεται μετὰ τὸν ἀρχηγὸν τῆς κυριωτέρας φυλῆς τῶν Βεδουίνων τῆς περιφερείας τῆς· ὁ ἀρχηγὸς οὗτος (σεΐχης) δίδει εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως ἐκείνης ἀσφάλειαν νὰ ἐξέσχωνται ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη τῆς πόλεως καὶ νὰ ταξιδεύουν χωρὶς φόβον, ὅσον μακρὰν ἐκτείνεται ἡ ἰδική του κυριαρχία ἐπὶ τῆς ἐρήμου. Εἰς ἀντάλλαγμα δὲ ἡ πόλις πληρώνει εἰς τὸν σεΐχην ἐτήσιον φόρον, ἀρκετὸν διὰ τὴν συντήρησιν τῆς φυλῆς του. Ἡ κατάστασις αὐτὴ τῶν πραγμάτων, ἡ ὁποία ἀπὸ αἰώνων τώρα ὑπάρχει εἰς τὴν Ἀραβίαν, ἔκαμεν εἰς πολλὰ μέρη τὸν σεΐχην πραγματικὸν βασιλέα ὅλων τῶν πόλεων ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας του, διότι ὅλαι αὗται αἱ πόλεις πληρώνουν εἰς αὐτὸν φόρον καὶ αὐτὸς φέρει τὸν τίτλον τοῦ Ἐμίρη, ἤτοι προΐγκλητος.

Τὴν τάξιν ἔξωθεν τῶν πόλεων καὶ εἰς ὅλην τὴν ἐρημον κρατοῦν οἱ Βεδουῖνοι. Αὐτὸς ὁ Ἐμίρης συμμερίζεται τὴν ζωὴν τῆς φυλῆς του τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους. Πετᾶ ἐν ἀνάγκῃ τὰ ὑποδήματά του καὶ τὰ πλούσια ἐνδύματα, μετὰ τὰ ὁποῖα εἶναι στολισμένως, ὅταν εὐρίσκεται εἰς τὰς πόλεις· ἀρπάζει τὸ δόρυ, πηδᾶ ἐπὶ τοῦ ἵππου του καὶ γίνεται ἕνας Βεδουῖνος, ὅπως οἱ ἄλλοι.

Ἡ ζωὴ τοῦ Ἀραβος εἰς τὴν ἐρημον δὲν ἠλλάξε διόλου ἀπὸ πολλῶν χιλιάδων ἐτῶν μέχρι σήμερον. Εἶναι ζωὴ νομαδική, ζωὴ μεταβάσεως ἀπὸ μέρους εἰς μέρος διαρκῶς εἰς ἀναζήτησιν νομῆς διὰ τὰ ποίμνια, διότι ἐπὶ ἐννέα μῆνας συνεχῶς δὲν βρέχει καὶ ὁ καυστικώτατος ἥλιος κα-

τακαίει κάθε χρόνο. Ἀνάγκη λοιπὸν τὰ ποίμνια νὰ ἀφήσουν ἐν μέρες ἀμέσως μόλις σωθῆ ἡ βοσκή.

Ὁ Βεδουΐνος εἶναι ὀλιγαρκής. Ὀλίγα ἀναγκαῖα σκεύη ἀποτελοῦν ὅλην τὴν περιουσίαν του ἤτοι ψάθαι διὰ τὴν σαρὴν του, σχοινία τρίχυνα, ὀλίγα δοχεῖα διὰ τὸ λίπος, στάμναι διὰ τὸ νερὸν κατὰ τὸν δρόμον, δερμάτινοι σάκ-

κοι διὰ τὰ ἐνδύματά του· αὐτὰ καὶ μόνα χρειάζεται ἐπὶ γενεὰς γενεῶν, χωρὶς ν' ἀλλάξῃ τὸ σχῆμά των.

Ὅταν ὁ περιηγητὴς διέρχεται τὴν ἔρημον καὶ βλέπῃ τοὺς Βεδουΐνους συνηθροισμένους μὲ τὰ ποίμνιά των γύρω εἰς τὸ πηγάδι των, ἐνθυμεῖται τὴν παλαιὰν ἐκείνην ἐποχὴν, τὴν ὁποίαν περιγράφει ἡ Παλαιὰ Διαθήκη.

Οἱ ἀραβικοὶ ἵπποι εἶναι οἱ ἄριστοι τοῦ κόσμου. Τοὺς ἵππους μεταχειρίζονται οἱ Ἀραβες εἰς τὰς πολεμικὰς ἐκδρομάς των· διὰ τὰς μακρὰς ὁμοῦς ὁδοιπορίας των εἰς

τὴν Ἀραβίαν καὶ τὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικής χρησιμοποιοῦν τὴν κάμηλον. Ὄταν ὁ Βεδουΐνος γίνῃ κάτοχος καλοῦ ἵππου, ἀφοσιοῦται εἰς αὐτὸν μὲ ὄλην τὴν ψυχὴν του καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δέχεται νὰ χωρισθῆ ἀπὸ αὐτόν. Ἀγγλὶς ποιήτρια περιέγραψε συγκινητικώτατα εἰς ὄραϊον ποίημα τὰ αἰσθήματα τοῦ Βεδουΐνου, ὁ ὁποῖος ἐξ ἀνάγκης ἐπώλησε τὸν ἵππον του :

Ἄφου μὲ χίλια χάρδια καὶ γλυκὰ λόγια ἀποχαιρετίσαι τὸν ἀγαπητόν του σύντροφον, τοῦ ἔρχεται ἡ σκέψις πῶς θὰ τὸν μεταχειρισθῆ ὁ νέος κύριός του ! Ἄρά γε θὰ ἐπιφέρει ; Καὶ πῶς ὁ ἴδιος θὰ ζῆ, ὅπου θὰ ἐνθυμῆται εἰς κάθε στιγμήν, ὅτι ἐδῶ ἐπέρασαν, ἐκεῖ ἀνεπαύθησαν, ἐκεῖ τὸν εἶδε νὰ πῆ δια τελευταίαν φορὰν....

— ὦ ! ἀναφωνεῖ, ποῖος τὸ λέγει ὅτι σ' ἐπώλησα ; Ποῖος λέγει ὅτι σὲ ἠρνήθην ; Εἶναι ψεύματα, ἰδού, τοὺς πετῶ πίσω τὰ χεῖματά των. Ἐν πῆδημα καὶ εἴμεθα μαζοῦν. Ὅποιος μᾶς φθάσῃ τώρα, ἄς σὲ πάρῃ διὰ τὸν κόπον του ! »

ΤΟ ΣΤΕΜΜΑ ΤΟΥ ΙΕΡΩΝΟΣ

Μίαν ἡμέραν εἰς τοὺς δρόμους τῶν Συρακουσῶν, τῆς γῆσου Σικελίας, ἡ ὁποία εἶναι πλησίον τῆς Ἰταλίας, εἷς ἄνθρωπος ἔτρεχεν γυμνὸς καὶ ἐκραύγαζεν : « Εὖρηκα, εὖρηκα ! »

Τοῦτο ἐξέπληξε τὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος εὗρισκετο κατὰ τὴν ὄραν ἐκείνην εἰς τοὺς δρόμους.

Καὶ ἡ ἐκπληξίς των ἦτο μεγάλη, διότι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν ἦτο τυχαῖος.

Ἦτο ὁ σοφὸς Ἀρχιμήδης, ὁ ὁποῖος ἔμενεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, πλησίον τοῦ βασιλέως τῶν Συρακουσῶν Ἰέρωνος.

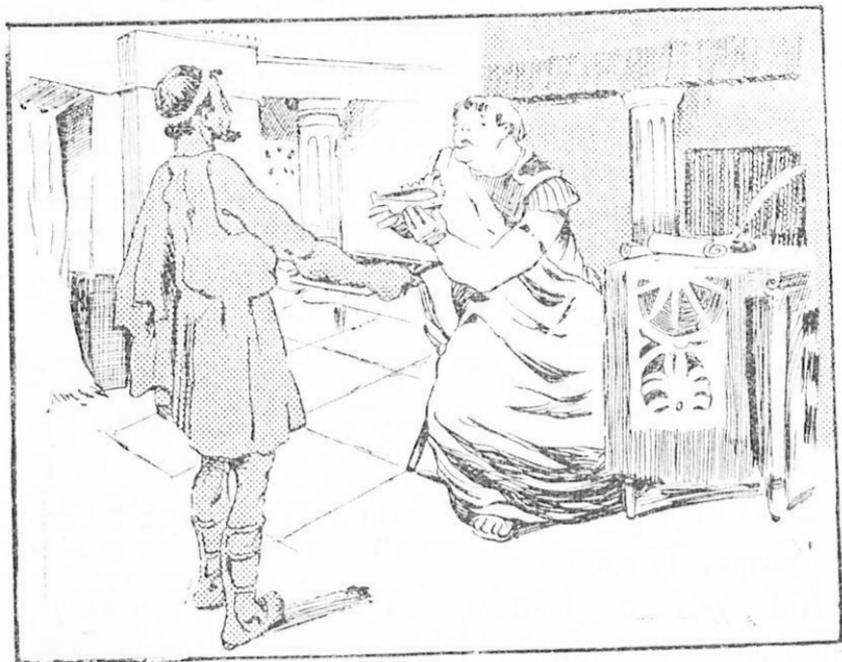
— Ὁ δυστυχὴς ! ἔλεγεν ὁ κόσμος. Ὁρισμένως θὰ παρεφρόνησε. Τί κρῖμα !

Καὶ εἶχε βέβαια δίκαιον ὁ κόσμος νὰ λέγῃ ὅτι ἔλεγε. Διότι δὲν εἶναι δυνατόν εἰς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἔχει σώας τὰς φρένας του, νὰ γυρῶν εἰς τοὺς δρόμους γυμνὸς καὶ νὰ κραυγάζῃ, ὅπως ἐκραύγαζεν ὁ Ἀρχιμήδης. Ἐν τούτοις ὁ σοφὸς Ἀρχιμήδης εἶχε σώας, καὶ μάλιστα πολὺ σοφάς, τὰς φρένας του. Τί εἶχε λοιπὸν συμβῆ ;

Ὁ βασιλεὺς Ἰέρων, ἂν καὶ ἡ χώρα του ἦτο μικρά, ἤθελε νὰ φορῆ τὸ μεγαλύτερον στέμμα τοῦ κόσμου. Ἐκάλεσε λοιπὸν ἓνα ὀνομαστὸν διὰ τὴν τέχνην του χρυσοχόον, τοῦ ἔδωκε δέκα λίτρας καθαρὸν χρυσὸν καὶ τοῦ εἶπε :

— Λάβε αὐτὸν τὸν χρυσὸν καὶ θέλω νὰ μοῦ κατασκευάσῃς ἓν στέμμα, τὸ ὁποῖον νὰ εἶναι ζηλευτὸν ἀπὸ ὅλους τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς. Πρόσεχε νὰ μεταχειρισθῆς ὅλον

τὸν χρυσὸν καὶ νὰ μὴ ἀναμίξῃς κανὲν ἄλλο μέταλλον». — Θὰ γίνῃ ὅπως διατάσσεις, Μεγαλειότατε, τοῦ ἀ-

πήτησεν ὁ χρυσοχόος. Τώρα μοῦ δίδει δέκα λίτρας καθαρόν χρυσόν. Ἐγὼ εἰς ἐνενήκοντα ἡμέρας θὰ σοῦ ἐπιστρέψω τὸ στέμμα μὲ τὸ ἴδιον βάρος.

Καὶ πράγματι, μετὰ ἐνενήκοντα ἡμέρας ὁ χρυσοχόος, συνεπῆς εἰς τὴν ὑπόσχεσίν του, ἔφερε τὸ στέμμα εἰς τὸν βασιλέα.

Ἦτο ὄρασιον. Εἶχε κατασκευασθῆ μὲ λεπτότητα καὶ μεγάλην τέχνην. Ὁ χρυσοχόος δὲν εἶχε διαφύσει τὴν φήμην του. Ὅσοι τὸ εἶδον εἶπον, ὅτι δὲν ὑπάρχει ὁμοίον του εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ βασιλεὺς τὸ ἐφόρεσεν εἰς τὴν κεφαλὴν. Τὸν ἐπῆεζεν ὀλίγον ἐνεκα τοῦ βάρους του. Ἀλλὰ δὲν δυσηρεστήθη

διὰ τοῦτο. Τοῦ ἔφθανεν, ὅτι κανεῖς ἄλλος βασιλεὺς δὲν θὰ ἐφόρει εἰς τὴν κεφαλὴν του τοιοῦτον ἀριστούργημα.

Καὶ ἀφεῦ τὸ περιειργάσθη εἰς ὅλα του τὰ μέρη καὶ τὸ ἐθαύμασεν, ἔπειτα τὸ ἐζύγισεν εἰς τὴν ἰδικὴν του ζυγαριάν.

Ὅντως ἐζύγιζε δέκα λίτρας. Ὁ χρυσοχόος καὶ εἰς τοῦτο ἐφάνη πιστός ! Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεὺς τοῦ εἶπεν ἐνθουσιασμένος !

— « Εἶσαι ἄξιος μεγάλης τιμῆς ! »

Ἄλλ' εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως, ὅπως εἶπομεν, ἔξι ὁ σοφὸς Ἀρχιμήδης, τὸν ὁποῖον ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς νὰ θαυμάσῃ καὶ αὐτὸς τὸ στέμμα.

Ὁ Ἀρχιμήδης τὸ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του, τὸ περιειργάσθη ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη καὶ τὸ ἐξήτασε μετὰ μεγάλης προσοχῆς.

— Δουπόν, ποίαν ἰδέαν ἔχετε περὶ αὐτοῦ ; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς.

— Ἡ ἐργασία, Μεγαλειότατε, ἀπῆντησεν ὁ Ἀρχιμήδης, εἶναι ἀληθῶς θαυμαστή. Ἀλλά !..... ἀλλὰ ὁ χρυσός !....

— Τί ; εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Δὲν εἶναι ὅλος ἐδῶ ; Ἐγὼ ἐζύγισα τὸ στέμμα καὶ ζυγίζει δέκα λίτρας, ὅσον καὶ ὁ χρυσός, τὸν ὁποῖον παρέδωκα !

— Ναί, εἶπεν ὁ Ἀρχιμήδης, ἀλλὰ ὁ χρυσὸς δὲν φαίνεται νὰ ἔχη εἰς τὸ στέμμα τὸ ἴδιον πλούσιον χροῶμα, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀκατέργαστος.

Ὁ βασιλεὺς ἐστάθη ὀλίγον σκεπτικὸς καὶ ἔπειτα ἠρώτησε πάλιν.

— Καὶ τί εἶναι δυνατόν νὰ ἔχη συμβῆ ;

— Θὰ ἠδύνατο ὁ χρυσοχόος νὰ κρατήσῃ μίαν ἢ δύο λίτρας χρυσὸν καὶ νὰ συμπληρώσῃ τοῦτον με ἄργυρον ἢ κασσίτερον ἴσου βάρους, ἀπήντησεν ὁ Ἀρχιμήδης.

Ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἤρχισε νὰ εἶναι ὀλιγότερον εὐχαριστημένος μετὰ τὸ στέμμα του καὶ ἠρώτησε :

— Ὑπάρχει λοιπὸν τρόπος νὰ ἐξακριβώσωμεν, ἔὰν ὁ χρυσοχόος αὐτὸς με ἐγέλασε ;

— Δυστιγῶς, ὄχι ! εἶπεν ὁ σοφὸς Ἀρχιμήδης. Ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν γνωρίζω κανένα τρόπον.

Ἄλλ' ὁ Ἀρχιμήδης δὲν ἦτο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ παραδέχονται εὐκόλως, ὅτι ἐν πρᾶγμα εἶναι ἀδύνατον. Εὐχαριστεῖτο πολὺ νὰ λύῃ δύσκολα πρόβληματα. Καὶ ἂν ἐν ζήτημα τὸν ἐστενοχώρῃ δὲν παρητεῖτο, ἀλλ' ἐξηκολούθει νὰ τὸ μελετᾷ, ἕως ὅτου εὔρη τὴν λύσιν.

Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ζήτημα τοῦ στέμματος τὸν ἀπασχόλησεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ νύκτας ἀκόμη. Ἐὰν δὲν τὸ ἔλυε δὲν θὰ ἠσύχαζε.

Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ εἶχεν εἰς τὸν νοῦν του τὸ ζήτημα αὐτό, ἐπῆγε νὰ κόμῃ τὸ λουτρόν του.

Ὁ λουτῆρ ἦτο γεμάτος ἕως τὰ χεῖλη. Ὁ Ἀρχιμήδης ἐξεδύθη καὶ εἰσῆλθεν ἐντὸς αὐτοῦ.

Ὅπως ἦτο φυσικόν, μία ποσότης ὕδατος ἐχύθη ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ λουτῆρος εἰς τὸ πλαζόστρωτον.

Αὐτὸ βεβαίως συνέβαινε πάντοτε. Ἀλλὰ ὁ Ἀρχιμήδης διὰ πρώτην φορὰν τὸ ἐπρόσεξε. Καὶ μάλιστα τοῦ ἔκαμεν ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν !

Τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἐσκέφθη :

— Πόσον ὕδωρ ἐκτοπίζω καὶ καταλαμβάνω τὸ μέρος του, ὅταν εἰσέρχωμαι εἰς τὸν λουτήρα ; Ἀσφαλῶς ὁ ὄγκος τοῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον ἐκτοπίζω θὰ εἶναι ἴσος μὲ τὸν ὄγκον τοῦ σώματός μου.

» Ἐὰν βυθίσω εἰς τὸν λουτήρα ἓνα σῶμα, τὸ ὁποῖον ἔχει μικρότερον ὄγκον καὶ τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἐκτοπίζεται, θὰ εἶναι ὀλιγώτερον.

» Ὁ χρυσὸς εἶναι βαρύτερος ἀπὸ τὸν ἄργυρον. Ἐὰν ἔχω δύο στέμματα, ἓν ἀπὸ καθαρὸν χρυσὸν καὶ ἓν ἀπὸ χρυσὸν ἀνακατωμένον μὲ ἄργυρον καὶ τὸ καθὲν ζυγίσῃ δέκα λίτρας, τὰ δύο αὐτὰ στέμματα δὲν θὰ ἔχουν τὸν ἰδιον ὄγκον. Ὁ ὄγκος τοῦ νοθευμένου στέμματος θὰ εἶναι μεγαλύτερος.

» Ἐὰν λοιπὸν λάβω δέκα λίτρας χρυσὸν καθαρὸν καὶ τὸν βυθίσω εἰς μίαν λεκάνην γεμάτην ὕδωρ καὶ συλλέξω εἰς ἓν δοχεῖον τὸ ὕδωρ τὸ ὁποῖον θὰ χυθῆ, ἔπειτα γεμίσω πάλιν τὴν λεκάνην καὶ βυθίσω τὸ στέμμα τοῦ Ἰέρωνος καὶ συλλέξω τὸ νέον ὕδωρ εἰς ἄλλο δοχεῖον, θὰ πρόπη, ἂν ὁ χρυσὸς τοῦ στέμματος εἶναι ἀγνός, τὰ δύο δοχεῖα νὰ ἔχουν ἴσον ποσὸν ὕδατος. Ἐὰν εἶναι νοθευμένοι, τότε τὸ δεύτερον δοχεῖον θὰ ἔχη περισσότερον ὕδωρ ».

Αὐτοὺς τοὺς συλλογισμοὺς ἔκαμεν ὁ Ἀρχιμήδης μὲ τοὺς ὁποίους ἔβλεπε τὸ πρόβλημά του. Εὔρε τὸν τρόπον νὰ δοκιμάσῃ τὸ στέμμα τοῦ Ἰέρωνος.

Καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τὴν χαρὰν του ἐλησμόνησε νὰ ἐνδυσθῆ καὶ ἔτρεχε κραυγάζων : « Εὔρηκα ! Εὔρηκα ! »

Πόσον ἤξιζεν ἡ ἀπλὴ αὐτὴ ἀνακάλυψις, μόνον ὁ Ἀρχιμήδης τὸ ἐγνώριζε τότε. Ἡ ἀνθρωπότης ὅμως ἠννόησεν ἔπειτα, ὅτι ἤξιζε πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὸ στέμμα

τοῦ Ἰέρωνος, τὸ ὁποῖον ἐδοκίμασαν μὲ τὸν τρόπον τοῦ Ἀρχιμήδους καὶ εὐρέθη νοθευμένον.

Ο ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ

Πλησίον τῆς Νιουκάστης τῆς Ἀγγλίας ἓν παιδίον ἔβασκεν ἀγελάδας.

Ἦτο πτωχόν, πτωχότατον. Καὶ αἱ ἀγελάδες, τὰς ὁποίας ἔβασκεν, ἦσαν ξέναί.

Τριάκοντα λεπτὰ τὴν ἡμέραν ἐλάμβανεν ὡς ἡμερομίσθιον ὁ μικρὸς πτωχὸς καὶ τὰ τριάκοντα αὐτὰ λεπτὰ χρησιμοποιεῖον νὰ βοηθοῦν τὴν οἰκογένειάν του.

Ὁ πατὴρ του ἦτο ἓνας πτωχὸς θερμαστής τῆς μηχανῆς ἑνὸς ἀνθρακωρυχείου τοῦ Νιουκάμεν. Εἶχε πολυμελεστέστην οἰκογένειαν καὶ ἦτο πολὺ δύσκολον νὰ οἰκονομῇ τροφήν καὶ ἐνδύματα δι' αὐτήν.

Ἄλλ' οὔτε καὶ εἰς τὸ σχολεῖον ἦτο δυνατόν νὰ στείλῃ τὰ ἕξ τέκνα του ὁ πτωχὸς οὗτος ἐργάτης. Μόλις ἔφθανον εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ σχολείου, ἠναγκάζετο νὰ τὰ στέλλῃ νὰ ἐργασθοῦν.

Αὐτὸ συνέβη καὶ διὰ τὸν μικρὸν Γεώργιον, ὁ ὁποῖος ἔβασκε τὰς ξένας ἀγελάδας πλησίον τοῦ Νιουκάστελ.

Ἄλλ' ὁ Γεώργιος, ἂν καὶ ἀγράμματος καὶ πτωχός, εἶχε προικισθῆ ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ ἓν προτέρημα, τὸ ὁποῖον ἤξιζε πολὺ. Ἐφιλοδόξει νὰ γίνῃ σπουδαῖος.

Καὶ τώρα ποῦ ἔβασκε τὰς ἀγελάδας καὶ ἀργότερον, ὅταν ἐμεγάλωσε, δὲν ἔπαυε νὰ φιλοδοξῇ κάτι ἀνώτερον καὶ νὰ φροντίζῃ μὲ ἐπιμονὴν νὰ τὸ ἐπιτύχῃ.

Ὅταν ἐμεγάλωσε λοιπὸν ὀλίγον, ἐτοποθετήθη ὡς ὑ-

πηρέτης εἰς μίαν ἀγροτικὴν οἰκίαν. Ἐκεῖ ἔβουκε καὶ πάλιν ἀγελάδας, ἀλλ' ἔκαμνε καὶ ἄλλας ἐλαφροῦς ἐργασίας βοτανίζων τὸν κῆπον ἢ ὁδηγῶν τοὺς ἵππους.

Ἀργότερον προσελήφθη εἰς τὸ ἀνθρακωρυχείον πλησίον τοῦ πατρὸς του ὡς μικρὸς ἐργάτης. Ἐκαθάριζε τοὺς γαιάνθρακας ἀπὸ τοὺς λίθους καὶ τὸ χῶμα, καὶ τὸ ἡμερομίσθιον του τώρα ἠϋξήθη εἰς ἐνενήζοντα λεπτά !...

Ἄλλ' ὁ Γεώργιος ἐπεθύμει κάτι ἀνώτερον. Ἐβλεπε τὴν μηχανήν, εἰς τὴν ὁποίαν εἰργάζετο ὁ πατήρ του ὡς θερμαστής, τὴν παρετήρει μετὰ περιεργείας καὶ ὁ νοῦς του οὔτε στιγμὴν δὲν ἔφευγεν ἀπὸ αὐτῆν. Ἄ ! νὰ τοῦ ἐδίδετο εὐκαιρία νὰ τὴν συλλάβῃ μὲ τὰς χεῖράς του, νὰ αἰσθανθῇ τοὺς κτύπους τῆς μέσα εἰς τὴν ψυχὴν του, νὰ τὴν λύσῃ καὶ νὰ γνωρίσῃ τὸ μυστήριον τῆς κινήσεώς της !

Νὰ ἐγίνετο μηχανικός ! Τί εὐτυχία !

Ἦτο δεκατεσσάρων ἐτῶν, ὅτε μίαν ἡμέραν ἤρπυον ὅτι προσλαμβάνεται ὡς βοηθὸς τοῦ θερμαστοῦ. Τοῦ ἤλθε νὰ πετάξῃ ἀπὸ τὴν χαρὰν του ! Ἦτο πλέον βοηθὸς τοῦ πατρὸς του καὶ μὲ ἡμερομίσθιον δύο φράγκων ! Θὰ εἶχεν ὅλην τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσῃ τὴν μηχανήν.

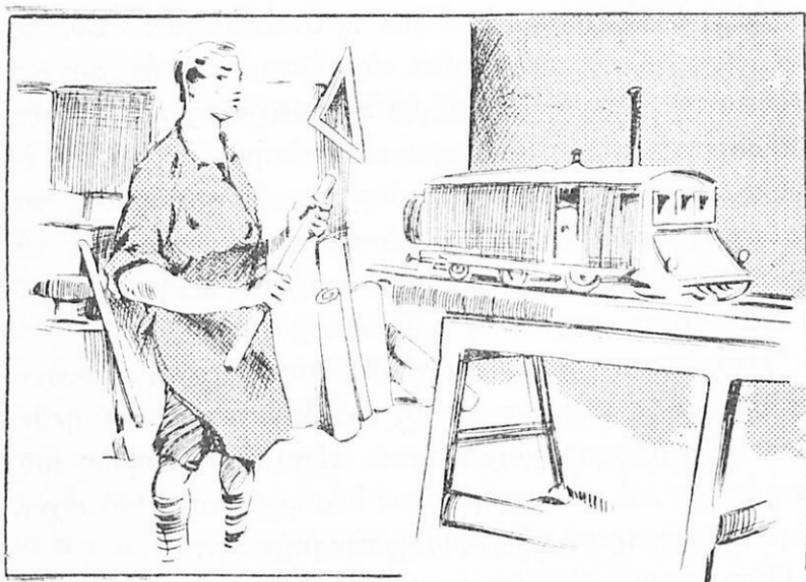
Οὔτε στιγμὴ δὲν ἐπέρινα χωρὶς νὰ ἐρωτᾷ τὸν πατέρα του διὰ τὸ κάθε τί. Καὶ ὅταν μετὰ ἓν ἔτος προήγετο εἰς θερμαστήν, ἡ χαρὰ του ἐκορυφώθη.

Μὲ ἐπιμονὴν ὥρας ὀλοκλήρους ἐμελέτα τὴν μηχανήν του καὶ παρετήρει πῶς εἰργάζετο ἕκαστον μέρος της. Ἠτοιμάζετο νὰ κατακτῆσῃ τὴν μηχανήν.

Μετ' ὀλίγον χρόνον ἤνοιξεν ἓν νέον ἀνθρακωρυχείον καὶ ὁ Γεώργιος προσελήφθη ἐκεῖ μηχανικός. Ἐπρεπε νὰ

θέτη εἰς κίνησιν τὴν μηχανὴν καὶ νὰ προσέχη τὰς ἀντλί-
ας. "Αν τυχὸν ἐσταμάτα ἡ μηχανή, ἦτο ὑποχρεωμένος
νὰ καλέσῃ τὸν ἀρχιμηχανικόν. Ὁ Γεώργιος ὅμως, ὁ ὅ-
ποιος ἐγνώριζε καὶ τὸ ἐλάχιστον τεμάχιον τῆς μηχανῆς
του, ποτὲ δὲν εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν. Οὔτε ἐξήτη-
σέ ποτε τὴν βοήθειαν κανενός.

Ἡ μεγαλύτερα διασκέδασις τοῦ Γεωργίου ἦτο νὰ κα-

τασκευάζῃ μηχανὰς ἀπὸ πηλόν. Καὶ πάντοτε ἡ μηχανὴ
ἦτο εἰς τὸν νοῦν του.

Μίαν ἡμέραν ἤκουσε διὰ πρώτην φοράν περὶ μιᾶς μη-
χανῆς νέας, τῆς μηχανῆς τοῦ Γουάτ. Ἡ μηχανὴ αὕτη
ἐξῆγεν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς γῆς τὸ ὕδωρ καὶ τοὺς γαιάν-
θρακας καὶ τοιοῦτοτρόπως κατώρθωνον νὰ προχωροῦν
βαθιμηδὸν βαθύτερον καὶ νὰ ἐξάγουν ποσὸν γαιανθράκων
πολὺ μεγαλύτερον ἀπὸ ἄλλοτε.

Ὁ « Νέος Γίγας » ἐκίνει ἀναριθμήτους ἀλευρομύλους καὶ τὰ ὑφαντοῦργεῖα τοῦ βάμβακος καὶ τοῦ μαλλίου.

Ἦκουσε περὶ τῆς μηχανῆς τοῦ Γουὰτ ὁ Γεώργιος καὶ ἠθέλησε νὰ μάθῃ περισσότερας λεπτομερείας.

Τοῦ εἶπαν, ὅμως, ὅτι τὰς πληροφορίας, τὰς ὁποίας ζητεῖ, μόνον εἰς τὰ βιβλία δύναται νὰ τὰς εὔρῃ.

Ἄλλ' ὁ Γεώργιος δὲν ἐγνώριζεν οὔτε τὸ ἀλφάβητον ! Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ σταματήσῃ ἕως ἐδῶ ; Ἐπρεπε νὰ μείνῃ διὰ παντὸς μηχανικός, ποὺ κινεῖ τὴν μηχανὴν καὶ προσέχει τὰς ἀντλίας ;

Ἄ, ὄχι ! Ἡ δύναμις μὲ τὴν ὁποίαν τὸν ἐπροίκισεν ὁ Θεὸς καὶ τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο νὰ τὸν σπρώχνῃ πρὸς κάτι ὑψηλότερον, δὲν τὸν ἄφηγεν εἰς ἡσυχίαν ! Ἐπρεπε νὰ μάθῃ γράμματα.

Καὶ τὸ κατώρθωσε. Τὴν ἡμέραν εἰργάζετο καὶ τὴν νύκτα ἐφοῖτα εἰς τὸ σχολεῖον, διὰ νὰ μάθῃ ἀνάγνωσιν, γραφὴν, ὀρθογραφίαν καὶ ἀριθμητικὴν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο μάθημα τοῦ ἦτο τὸ πλέον εὐχάριστον.

Ὅσάκις δὲν εἶχεν ἐργασίαν εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον, διήρχετο τὰς ὥρας του μὲ τοὺς ἀριθμούς. Ἐλυε τὴν πρωΐαν τὰ προβλήματα καὶ τὴν ἑσπέραν τὰ ἔδιδεν εἰς τὸν διδάσκαλόν του διὰ νὰ τοῦ δώσῃ νέα.

Καὶ κατόπιν, ὅταν ἐμεγάλωσε πλέον καὶ ἐνυμφεῦθη, ἐξηκολούθει νὰ σπουδάζῃ καὶ νὰ μελετᾷ μαζὶ μὲ τὸν υἱὸν του Ροβέρτον.

Ἐν τῷ μεταξῷ εἶχε μάθῃ τὸν χειρισμὸν τῆς τροχοπέζης καὶ ἔγινε τροχοπεδητής. Οὐδέποτε ὁ Γεώργιος ἔπαυσε νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ μελετᾷ. Καὶ ἐπειδὴ τὰ ἔξοδά του,

ὡς οἰκογενειάρχου πλέον, πρῆξιθησαν, εἰργάζετο καὶ τὴν νύκτα κατασκευάζων καὶ ἐπιδιορθῶν ὑποδήματα.

Ἀργότερον ἐπῆγεν εἰς τὴν Σκοτίαν, ὅπου ἀνέλαβεν εἰς ἓν νηματοργεῖον τὴν ἐπίβλεψιν μιᾶς μηχανῆς Γουάτ. Ἐκεῖ ὡς μηχανοτεχνίτης εἶχε τὴν ἐπίβλεψιν ὅλων τῶν μηχανῶν τοῦ τόπου. Κατὰ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν μηχανῶν εὗρισκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ προσπαθῇ νὰ εὔρη νέας τροποποιήσεις καὶ βελτιώσεις τῶν. Ἄλλὰ πρὸ πάντων εἰς τὸν νοῦν του εἶχε, πῶς θὰ δυναθῇ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν μηχανὴν διὰ τὰς μεταφορὰς καὶ τὴν συγκοινωνίαν.

Ὁ σιδηροδρόμος ὅπως γνωρίζομεν, ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία μέρη : τὴν μηχανήν, τὰς ἀμάξας καὶ τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν. Οἱ πρῶτοι σιδηροδρόμοι, οἱ ὅποιοι ἐχρησίμευον νὰ μεταφέρουν γαιάνθρακας, ἔτρεχον ἐπάνω εἰς ξυλίνας γραμμάς. Αἱ ἀμαξαὶ τῶν ὁμοίων μὲ κάδους καὶ εἰς ἵππος ἔσουρε δύο ἕως τρεῖς τοιαύτας ἀμάξας μὲ ὀκτὼ ἕως δέκα τόννους γαιάνθρακας.

Ὁ Γεώργιος ἐσκέφθη νὰ κατασκευάσῃ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τότε ἔλειπε. τὴν ἀτμομηχανήν, ἡ ὁποία θὰ ἀντικαθίστα τοὺς ἵππους. Ἄλλὰ ἔπρεπε συγχρόνως ὁ σιδηροδρόμος του νὰ ἐργάζεται ὄχι μόνον τελειότερον, ἀλλὰ καὶ οἰκονομικώτερον ἀπὸ τοὺς σιδηροδρόμους τοὺς ὁποῖους ἔσουρον οἱ ἵπποι.

Μίαν τοιαύτην μηχανὴν ἐπεχείρησαν καὶ ἄλλοι πρὸ τοῦ Γεωργίου νὰ κατασκευάσουν. Ἄλλ' ἀπέτυχον. Αἱ μηχαναὶ τῶν ἦσαν βαρεῖαι καὶ ἔσπαζον τὰς γραμμάς ἢ ἐξετροχιάζοντο.

Διὰ τῆς ἐπιμονῆς του ὁ Γεώργιος κατόρθωσε νὰ κατασκευάσῃ τὴν πρώτην του μηχανήν, τὴν Μπλουῦχερ. Ἡ μη-

χανή αὐτὴ δὲν εἶχε τὸ ἐλάττωμα τῶν προηγουμένων. Ἡ δύνατο νὰ σύρη βάρους τριάκοντα τόνων καὶ εἰς ἀνωφέρειαν μὲ ταχύτητα τεσσάρων μιλίων τὴν ὥραν. Ἐν τούτοις ἔπειτα ἀπὸ δοκιμῆς ἐνὸς ἔτους εἶδον, ὅτι ἡ μεταφορὰ τῶν γαιανθράκων ἐστοίχιζεν ὅσον καὶ μὲ τοὺς ἵππους. Τοῦτο δὲν ἦτο καθόλου ἐνθαρρυντικόν.

Ὁ Γεώργιος ὁμοῦ δὲν ἀπεγοητεύθη. Εἰργάσθη μὲ νέον ζῆλον καὶ τὸ 1815 ἐτελείωσε μίαν δευτέραν μηχανήν.

Εἰς τὴν πρώτην μηχανήν, ὅπως εἶχε παρατηρήσει ὁ Γεώργιος, ὁ ἀτμός, ἀφοῦ ἐτελείωνε τὸν προορισμὸν του εἰς τὸν κύλινδρον, ἀφήνεται νὰ ἐξέρχεται εἰς τὸν ἀέρα μὲ ἕνα τρομερὸν συριγμὸν, ὁ ὁποῖος ἐτρομοκράτει ἀνθρώπους καὶ ζῶα. Συγγρόνως παρετήρησεν, ὅτι ἡ ταχύτης μὲ τὴν ὁποίαν ἐξήρχετο ὁ ἀτμός, ἦτο πολὺ μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν ταχύτητα μὲ τὴν ὁποίαν ἐξήρχετο ὁ καπνὸς ἀπὸ τὴν καπνοδόχον.

« Νὰ μία δύναμις, εἶπεν ὁ Γεώργιος, ἡ ὁποία χάνεται ! »

» Ἐὰν στρέψω τὸν ἀτμὸν τῆς καπνοδόχου, θὰ δυναμώσῃ τὴν ζωηρότητα τῆς πυρᾶς καὶ θὰ δύναμαι μὲ τὸν ἴδιον λέβητα νὰ ἐτοιμάζω περισσότερον ἀτμὸν. Ἐπομένως θὰ ἔχω μὲ τὰ ἴδια ἔξοδα μεγαλυτέραν κινητήριον δύναμιν ».

Τοιοῦτοτρόπως ἐσκέφθη ὁ Γεώργιος καὶ πράγματι ἐπέτυχεν. Ἡ δευτέρα μηχανὴ του ἀνέπτυσσε διπλάσιαν ταχύτητα καὶ ἐπομένως ἡ δαπάνη τῆς μεταφορᾶς ἠλαττοῦτο.

Τὸ ἔτος 1821 ὁ Ἐδουάρδος Πηζ ἔλαβε τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν νὰ κατασκευάσῃ τροχιόδρο-
'Αναγνωστικὸν Ε' δημοτικοῦ, Γοντζέ-Ντέλη

μον μεταξὺ δύο πόλεων. Τότε παρουσιάσθη εἰς αὐτὸν εἷς ἄγνωστος μηχανοτεχνίτης, ὁ ὁποῖος τοῦ ἐξήγησε τὴν θέσιν τοῦ μηχανικοῦ τοῦ νέου τροχιοδρομοῦ.

Ἄπο τὴν συνομιλίαν ὁ Πηξ ἠννόησεν ἀμέσως, ὅτι ἦτο ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἐξήτει. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦτο ὁ Γεώργιος, ὁ ὁποῖος εὔρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὀμιλήσῃ εἰς τὸν Πηξ περὶ τῶν μηχανῶν του.

—Μία ἀτμομηχανή, τοῦ εἶπεν, ἀξίζει διὰ πενήντα ἴππους. Ἐλθετε εἰς τὸν τόπον μου νὰ τὰς ἰδῆτε καὶ θὰ βεβαιωθῆτε τί δύνανται νὰ κατορθώσουν.

Ὁ Πηξ ἠκολούθησε τὸν Γεώργιον, εἶδε τὰς μηχανάς του, ἐπίστευσε καὶ ἀμέσως παρήγγειλε τρεῖς.

Καὶ ὅταν ἐπλησίαζεν ἡ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ μηχαναὶ αὐταὶ ἐπρόκειτο νὰ δοκιμασθοῦν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ Πηξ, ὁ Γεώργιος εἶχεν ἀγωνίαν. Θὰ ἐπετύγχανον ἄρά γε ;

Ἦλπιζεν ὅμως πολὺ.

Μίαν ἡμέραν μάλιστα, κατὰ τὸ δεῖπνον, ἔλεγεν εἰς τὸν υἱὸν του Ροβέρτον :

— Τολμῶ νὰ σοῦ εἶπω, υἱέ μου, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ σιδηρόδρομοι θὰ ἀντικαταστήσουν ὅλα τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας εἰς τὴν ξηράν. Τὸ ταχυδρομεῖον θὰ ἀποστέλλεται μὲ τὸν σιδηρόδρομον καὶ θὰ ἐξυπηρετῇ τελείως τὸ Κράτος καὶ τοὺς πολίτας. Θὰ ταξιδεύῃ κανεὶς οικονομικότερον μὲ τὸν σιδηρόδρομον, παρὰ πεζός. Βεβαίως πολλὰ δυσκολία ἀκόμη πρέπει νὰ υπερπηδηθοῦν. Ἀλλὰ θὰ γίνῃ αὐτὸ μίαν ἡμέραν ! »

Ἦλθεν ἐπὶ τέλους ἡ ἡμέρα καὶ ἔγινεν ἡ δοκιμή.

Ὁ σιδηρόδρομος τοῦ Γεωργίου, μὲ δέκα βαγόνια φορ-

τωμένα με ἄλευρα καὶ γαιάνθρακας, ἐν ἐπιβατικὸν διὰ τὸν διευθυντὴν καὶ τοὺς φίλους του καὶ εἰκοσιένα βαγόνια δι' ἄλλους ἐπιβάτας, ἐκινήθη με ταχύτητα ὀκτῶ μιλίων κατ' ἄρχας καὶ δεκαπέντε μιλίων ἔπειτα.

Ὁ Γεωργίος εἶχε θριαμβεύσει. Ὅλος ὁ κόσμος εἰθάρμασε τὴν ταχύτητα τῆς μηχανῆς του.

Ἡ ἐπιτυχία αὐτὴ τοῦ πρώτου σιδηροδρόμου, ἔδωσε θάρρος εἰς μίαν ἐταιρείαν καὶ ἐμελέτησε νὰ κατασκευάσῃ σιδηροδρόμον μεταξὺ Λίβερπουλ καὶ Μάντζεστερ.

Ὅταν ἐτελείωσεν ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, ἔγινε διαγωνισμὸς ποῖαι ἀτμομηχαναὶ νὰ προτιμηθοῦν. Ὁ Γεωργίος τότε παρουσίασε τὴν μηχανὴν του «Ρόκετ», εἰς αὐτὴν εἶχε στηρίξει ὅλας τὰς ἐλπίδας του. Ἐὰν ἐνίκα, ἡ θριαμβὸς του θὰ ἦτο τελειωτικὸς.

Εἰς τὸν διαγωνισμὸν αὐτὸν παρουσιάσθησαν καὶ ἄλλαι τρεῖς μηχαναί. Ἄλλ' ἢ «Ρόκετ» τοῦ Γεωργίου ὑπερέβαλεν ὅλας εἰς δύναμιν καὶ ταχύτητα.

Ὁ κόσμος ἔμεινε κατάπληκτος.

Ὁ σιδηροδρόμος Λίβερπουλ—Μάντζεστερ τὸ 1830, ἤρχισε νὰ λειτουργῇ με τὴν μηχανὴν τοῦ Γεωργίου καὶ τὸ γεγονὸς τοῦτο ἐφορτάσθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὡς ἐθνικὸν γεγονὸς.

Ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν πολλὰ χωρὰ εἶδον τὰς ἀτμοκινήτους μηχανὰς νὰ σύρουν βαγόνια φορτωμένα ἐμπορεύματα καὶ βαγόνια νὰ μεταφέρουν βιαστικὰ ἐπιβάτας.

Τερᾶστιαι ἀποστάσεις ἐξεμηδενίσθησαν. Αἱ ἀγοραὶ ἠῤῥῆξαν, τὸ ἐμπόριον ἐκινήθη καταπληκτικῶς.

Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν μικρὸν, ὁ ὁποῖος ἔβασκε τὰς ξένας ἀγελάδας πλησίον τοῦ Νιουκᾶστελ. Ὄφείλεται εἰς τὸν Γεωργίον Στέφενσον.

ΙΩΣ ΕΙΔΟΝ ΤΟΝ ΑΘΩ

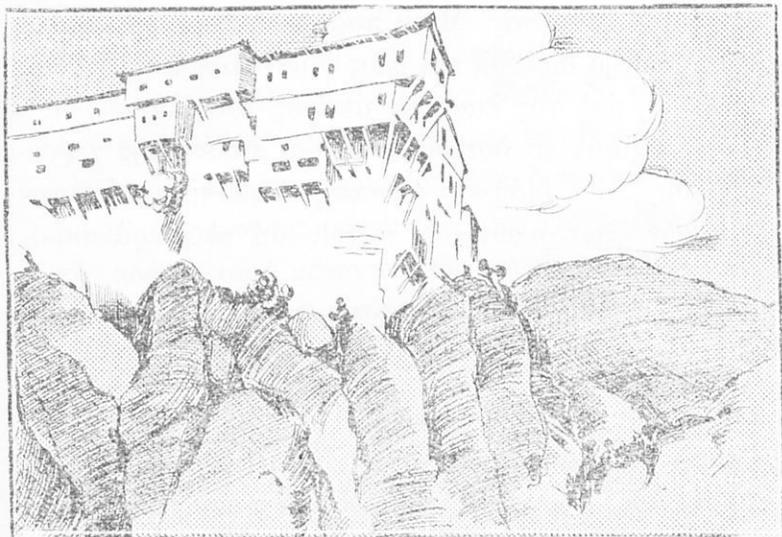
Πρὸ ἐτῶν εὐρισζόμεν εἰς Χαλκιδικίην. Ἦτο ἀρχὴ τῆς ἀνοιξέως καὶ μετέβαινον διὰ λόγους ὑπηρεσίας ἐκ τῆς πρωτεύουσας τῆς Χαλκιδικῆς Πολυγύρου εἰς τὴν Λαρίγκοβην, πρωτεύουσαν τῆς ἄλλης ἐπαρχίας τῆς Χαλκιδικῆς.

Ὁ βατὸς δρόμος, ὁ ὁποῖος συνδέει τὰς δύο αὐτὰς κομποπόλεις, εὐρίσκεται ὁ περισσότερος ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Χολομῶντος, τοῦ σπουδαιότερου ὄρους τῆς Χαλκιδικῆς. Ὁ ἀγωγιάτης μου, ὅπως εἶχομεν συμφωνήσει ἀπὸ τὴν προηγουμένην ἡμέραν, ἦτο ἕτοιμος πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Ἡ ἀναχώρησίς μας λοιπὸν ἐκ τοῦ Πολυγύρου ἐγένετο πολὺ πρωΐ.

Κατὰ πρῶτον ἀνέβημεν τὸ ὕψος τοῦ ὄρους, καθόσον ἡ κομποπόλις εὐρίσκεται 600 περίπου μέτρα ὑπὲρ τὴν θάλασσαν καὶ μετὰ ἡμισείας καὶ πλέον ὥρας πορείαν ἐπὶ ἀνωφεροῦς στενοῦ δρόμου ἐφθάσαμεν ἐπὶ τῆς χαμηλότερας κορυφῆς τοῦ Χολομῶντος. Ἐκεῖ ἤμειναμεν ὀλίγον πλησίον λιθοκρίστου βρύσης, εὐρισσομένης ἐκεῖ, ἀπὸ ἐκείνας πρὸς συνήθιζον διάφοροι ἀγάδες Τοῦσσοι νὰ κτί-

ζουν δι' ἐξόδων των χάριν τῆς ψυχῆς των, καὶ ἔπειτα ἐξηκολουθήσομεν βαδίζοντες κατὰ τὰ ἀνατολικά ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ἄλλοτε κατερχόμενοι καὶ ἄλλοτε ἀνερχόμενοι τὰς διαφόρους διακλιμάσεις τοῦ ἐδάφους.

Μετὰ πορείαν μιᾶς σχεδὸν ὥρας, εὐρέθην πρὸ μαγευτικοῦ θεάματος. Ἀριστερά μας ἔλαμπεν εἰς τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ ἀνατείλαντος ἡλίου ὡς καθρέπτῃς ἢ ἐπιφά-

νεια τῆς λίμνης Βόλβης καὶ δεξιὰ ἐκεῖ κάτω ἔλαμπεν ἡ θάλασσα, ὅπου ἐκολύμβον ὡς νῆσοι αἱ βόρειαι Σποράδες καὶ ἐξηπλοῦντο ὡς βραχίονες αἱ δύο χερσόνησοι τῆς Χαλκιδικῆς, ὁ Λογγὸς καὶ ἡ Κασσάνδρα. Δὲν εἶχον συνέλθει ἀκόμη ἐκ τοῦ μεγαλείου τοῦ θεάματος τούτου. ὅτε αἴφνης ἐμπρὸς μας καὶ κάτω κατὰ τὰ νοτιοανατολικά παρουσιάζεται ἡ θεὰ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ κωνοειδοῦς Ἄθω, μὲ ἓνα μέγαν καὶ παχὺν ζωστήρα κατὰ τὸ μέσον

τοῦ ὕψους του ἀπὸ μαῦρα καὶ πικρὰ σύννεφα. Ἡ ἄνωθεν τοῦ ζωστήρος κορυφή του ἐλούετο εἰς τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἀνατείλαντος ἡλίου καὶ τὸ κάτωθεν τοῦ ζωστήρος μέρος κατεκλύζετο ὑπὸ ραγδαίας βροχῆς.

Τοιαύτη ἐπὶ ᾤξεν ἡ ἐντύπωσίς μου ἀπὸ τὸ περιεργον τοῦτο φυσικὸν φαινόμενον, ὥστε ἐφώνησα εἰς τὸν ἀγωγιάτην νὰ σταματήσῃ, ἐπὶ ᾤξεν κάτω ἀπὸ τὸ ζῶν καὶ ἐστάθην ἐκεῖ ἀρκετὴν ὥραν, ἀπολαμβάνων τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου θεάματος. Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγης ὥρας ὁ μαῦρος ζωστήρ διελύθη καὶ ὅλος ὁ μεγαλοπρεπὴς Ἄθως κατεκλύσθη ἀπὸ τὰς λαμπρὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Τότε ἤρχισαν νὰ διακρίνονται καὶ τὰ ἐπὶ τῆς χερσονήσου τοῦ Ἄθω διάφορα μοναστήρια μὲ τὸ κατάλευκον χρώμα τῶν ἐξωτερικῶν τῶν τοίχων καὶ τὰ μικρὰ παράθυρα.

ΤΟ ΟΡΟΣ ΑΘΩΣ

Κρυσταλλομένε Ἄθωνα! τὸ ὕψος σου θαυμάζω
καὶ βλέπων σε τὴν δεξιάν τοῦ Πλάστου σου δοξάζω.
Τὸ φῶς λαμβάνει τοῦρανοῦ ἡ κορυφή σου πρώτη
καὶ εἰς τοῦ Ἄδου φθάνουσιν οἱ πόδες σου τὰ σκότη.
Διάδημα ἀδαμιάντινο τὸ μέτωπόν σου στέφει,
τὰ δάση ἔχεις ζώνην σου καὶ κόμην σου τὰ νέφη.
Καθὼς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τῆς κτίσεως ἀρχαῖος,
σύ πρῶτος ἔλαβες ζοὴν καὶ θέλεις τελευταῖος
προσφέρει τὸν αὐχένα σου στὸν αἰμοβόρον χρόνον,
νὰ τρέχῃ βλέπεις ὑπὸ σὲ ἡ κόμισ τῶν αἰώνων.
Κατακλυσμὸς δὲν ἔλουσε τὸ μέγα μέτωπόν σου
ἀσπάζεται ἡ θάλασσα τὰς ἄκρας τῶν ποδῶν σου.
(Π. Σοῦτσος)

Η ΠΡΩΤΗ ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ὁ φιλόσοφος Λεόντιος, Ἀθηναῖος τὴν καταγωγὴν καὶ ἔθνικὸς τὴν θρησκείαν, εἶχε τρία τέκνα, δύο υἱοὺς καὶ μίαν θυγατέρα, τὴν Ἀθηναΐδα. Ἡ κόρη αὐτή, ἡ ὁποία διεκρίνετο διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν νοημοσύνην, ἐμορφώθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν εἰς τὰ γράμμασ-
τα, τὴν ρητορικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν. Ἄλλ' ἐνῶ τὴν μεγάλην φροντίδα καὶ στοργὴν ἔδειξε δι' αὐτὴν ὁ πατήρ τῆς, παραδόξως διὰ τῆς διαθήκης του δὲν ἀφῆκεν εἰς αὐ-
τὴν τίποτε ἀπὸ τὴν περιουσίαν του, διότι ὁ Λεόντιος, ἀφοῦ ἔκαμε κληρονόμους μόνον τοὺς δύο υἱοὺς, δὲν ἀφῆκεν εἰς τὴν κόρην, παρὰ μόνον ἑκατὸν χρυσᾶ νομίσματα, προσθέ-
σας, καθὼς λέγουσιν, ὅτι ἀρκεῖ εἰς αὐτὴν ἡ τύχη τῆς.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λεοντίου, ἐπειδὴ εὐρέθη χωρὶς κανὲν εἰσόδημα, ἐζήτησε τὸ ἀναλογοῦν εἰς αὐτὴν μερίδιον ἐκ τῆς κληρονομίας. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐπέιθοντο οἱ ἀδελ-
φοί τῆς νὰ δώσουν τὸ μερίδιον τοῦτο, μετέβη εἰς τὴν Κων-
σταντινούπολιν διὰ νὰ ζητήσῃ τὸ δίκαιόν τῆς ἀπὸ τὴν Πουλχερίαν.

Ἡ Αὐγούστα, τὴν ὁποίαν κατεμάγευσαν ἡ χάρις καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Ἀθηναΐδος, ἤκουσεν αὐτὴν μὲ συμπάθειαν καὶ ἐπέισθη ἀμέσως, ὅτι δὲν δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὸν αὐτοκράτορα ἀδελφόν τῆς Θεοδοσίον καλυτέρα σύζυγον, ἂν καὶ ὁ Θεοδοσίος ἦτο εἰσοσαετὴς καὶ ἡ Ἀθηναῖς εἶχεν ἤδη περάσει τὸ εἰκοστὸν ἔβδομον ἔτος.

Διὰ τοῦτο ὠμίλησε μὲ τρόπον εἰς τὸν βασιλέα περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Λεοντίου καὶ παρέστησεν αὐτὴν ὡς ἐ-
ξαιρέτον πλάσμα.

Ὁ Θεοδόσιος ἔλαβε φυσικὰ τὴν περιέργειαν νὰ ἴδῃ τὸ ἐξαιρέτων αὐτὸ πλάσμα καί, κρυμμένος ὀπισθεν τοῦ παραπετάσματος εἰς τὰ δομάτια τῆς ἀδελφῆς, ἐθαύμασε τὴν Ἀθηναίαν καὶ ἀπεφάνθη, ὅτι θέλει νὰ νομφευθῆ αὐτήν. Οἱ γάμοι ἔγιναν μεγαλοπρεπῶς καὶ ὁ λαὸς τῆς πρωτεύουσας καὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἐώρτασεν αὐτούς.

Ἡ Ἀθηναῖς ἐγκατέλειψε τὴν ἐθνικὴν θρησκείαν καί, ἀφοῦ ἐβαπτίσθη, μετωνομάσθη Εὐδοκία. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἀδελφοὶ τῆς βασιλείσης, ὅταν ἔμαθον τὴν παράδοξον τύχην αὐτῆς, ἐκρόβησαν φοβούμενοι μήπως ἐκδικηθῆ αὐτούς. Ἐκεῖνη ὁμως ἀνέβησεν αὐτοὺς εἰς τὰ μέγιστα ὀξιώματα.

Ἡ Εὐδοκία, διὰ τῶν τρόπων τῆς, τῆς παιδείας καὶ πολλῶν ποιημάτων τῆς ἐβοήθησε πολὺ εἰς τὸν ἐξελληνισμὸν τῆς ἀλλῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Κατὰ τὸ ἔτος 425 ἰδρύθη διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀνώτατον ἐκπαιδευτήριον, τὸ ὁποῖον σήμερον ἠθέλομεν ὀνομάσει Πανεπιστήμιον, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἐδίδασκον τοιάκοντα καθηγηταί, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ δεκαπέντε τὴν Ἑλληνικὴν γραμματικὴν καὶ φιλολογίαν. Μόνον δὲ οἱ ἄλλοι δεκαπέντε ἐδίδασκον εἰς τὴν λατινικὴν τὴν ρωμαϊκὴν φιλολογίαν, τὰ νομικὰ καὶ τὴν φιλοσοφίαν, ὥστε αἱ δύο γλῶσσαι ἐθεωροῦντο τότε ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὡς ἔχουσαι ἴσην τάξιν εἰς τὴν πολιτείαν.

Ἡ Εὐδοκία, ἡ θυγάτηρ τοῦ φιλοσόφου Λεοντίου, ἀφοῦ ἐδοκίμασεν ὅλας τὰς μεταβολὰς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ἀπέθανεν εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅπου ἔζη τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς τῆς ἐξόριστος, διότι περιέπεσεν εἰς τὴν δυσμένειαν τῆς Πουλχερίας.

Ο ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ο ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ἦτο φθινόπωρον τοῦ 1018 ἔτους. Ἐπειτα ἀπὸ μίαν μεγάλην καὶ ὀρμητικὴν ἐκστρατείαν εἰς τὴν Βαλκανικὴν χερσόνησον, ὁ γέρον αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Βασίλειος εἶχε κατορθώσει τέλος νὰ δαμάσῃ τοὺς Βουλγάρους, οἱ ὁποῖοι διετήρουν τὸν πόλεμον ἐπὶ ἡμῖσι σχεδὸν αἰῶνα. Τὰ τελευταῖα ὑπολείμματα τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ εἶχον διασκορπισθῆ, οὐδὲν φρούριον ἔμενον ἀκυρίευτον καὶ ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων εἶχε φρονευθῆ.

Ὅσον ὁ αὐτοκράτωρ κατήρχετο πρὸς Νότον, ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη ἔφθανον οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν ἡγεμόνων, οἱ ὁποῖοι ἐδήλωνον ὑποταγὴν. Εἰς τὴν Ἀχρίδα, μίαν πόλιν τῆς Μακεδονίας, κατέφθασε τὸν αὐτοκράτορα καὶ ἡ τσαρίνα Μαρία τῆς Βουλγαρίας, ἡ ὁποία κατήρχετο μετὰ τῶν τριῶν υἱῶν της καὶ τῶν ἑξ θυγατέρων της διὰ νὰ δηλώσῃ τὴν ὑποταγὴν της εἰς τὸν νικητὴν.

Ὁ Βασίλειος προχωρῶν ἀδιακόπως πρὸς τὰ νότια, ἐβάδιζε διὰ τὰς Ἀθήνας, τὴν ἱστορικὴν πόλιν, ἡ ὁποία ἦτο ἄλλοτε ἢ μήτηρ τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ. Διήλθε τὰς γνωστάς χώρας, τὴν Φωκίδα, τὴν Λοκρίδα, τὴν Βοιωτίαν, καὶ ἔφθασε τέλος μετὰ τοῦ γενναίου στρατοῦ του εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. Ἦθελε νὰ ἐρτάσῃ τὸν θρῆσιμβόν του εἰς τὸν ἱερὸν θρόνον τῆς Ἀκροπόλεως, νὰ προσκυνήσῃ τὸ κέντρον αὐτὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πρὶν ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Βυζάντιον. Ἦτο τότε περὶ τὰ τέλη τοῦ 1018.

Αἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦσαν λησιμονημένοι· τὸ

ἀρχαῖόν της μεγαλείον εἶχε σώσει. Ὁ Βουλγαροκτόνος ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ λησιμονήσῃ, ὅτι ἄλλοτε αὐτὴ ἦτο ἡ καρδιά τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐκεῖνος εἶχε σώσει ἀπὸ τὴν σλαυϊκὴν ἐπιδρομὴν. Ἡ ψυχὴ τοῦ πολεμιστοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ μείνῃ ἀσυγκίνητος εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀρχαίας δόξης καὶ ἠσθάνετο ἀπέραντον θαυμασμόν διὰ τὴν πατριδα τῶν Μαραθονομάχων καὶ τῶν νικητῶν τῆς Σαλαμῖνος.

Ἦτο μοιραῖον ὁ ἱερός βράχος τῆς Ἀκροπόλεως, ὁ ἐνδοξότερος λόφος τοῦ κόσμου, νὰ λάβῃ νέαν ζωὴν μίαν ἀκόμη φορὰν ἀπὸ τὴν λαμπρότητα τῆς αὐτοκρατορικῆς συνοδείας. Μίαν φορὰν ἀκόμη συνηθροίσθησαν πέριξ τοῦ θαρσοστεφεοῦς βασιλέως οἱ ἀτρόμητοι πολεμισταί, οἱ στρατηγοί, οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἠγούμενοι ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας, οἱ διοικηταὶ τῶν πολιτικῶν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, οἱ στρατιωτικοὶ διοικηταὶ τῶν θεμάτων, ὅλη ἡ ἀριστοκρατικὴ ἱεραρχία.

Τί λόγοι ἐπαινετικοὶ καὶ τί ζητωκραυγαὶ ἠκούσθησαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην! Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι συνηθροίσθησαν εἰς τὸ ἱερὸν αὐτὸ μέρος, πολεμισταὶ Βυζαντινοί, ἐντάπιοι ὑπῆκοοι, ἀξιωματοῦχοι τοῦ κράτους, συνηγωνίσθησαν ποῖος θὰ προσφωνήσῃ καλύτερον τὸν νικητὴν βασιλέα, ὁ ὁποῖος ἦλθε νὰ ἐορτάσῃ τὰς νίκας του. Βουλγαρικὸν κράτος ἀνεξάρτητον δὲν ὑπῆρχε πλέον, κανεὶς φόβος ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῶν Σλαύων. Ὁ ἐχθρός, ὁ ὁποῖος ἠπειλεῖ τὴν αὐτοκρατορίαν ἐπὶ ἡμῶν αἰῶνα, ἦτο πλέον ὑποταγαμένος.

Ὁ Βασίλειος ἐστάθη μετὰ θαυμασμοῦ ἔμπροσθεν τοῦ

Παρθενῶνος, ὁ ὁποῖος τότε ἦτο χριστιανικὴ ἐκκλησία, τὸ κτίριον ὅμως δὲν εἶχε ἀκόμη πάθει τίποτε, τὸ μνημεῖον ἔμεινεν ἀπείρακτον. Δὲν εἶχον ἀκόμη διέλθει οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ Βενετοί, οἱ ὁποῖοι ἠρῆμωσαν τὸν τόπον.

Ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἠρέσθη νὰ θαυμάσῃ μόνον τὰ μνημεῖα καὶ νὰ φύγῃ. Ἀπὸ τὸν μέγαν πλοῦτον καὶ ἀπὸ τὸν θησαυρὸν του ἤθελε νὰ ἀφήσῃ εἰς τὸν ναὸν δῶρα βασιλικά, ἄξια νὰ τιμήσουν τὴν Παναγίαν. Ἀπὸ τὰ λάφυρα, τὰ ὁποῖα συνήθρουν εἰς τὸν πόλεμον, ἐν μέγα μέρος ἀνῆκεν εἰς τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος ἐβοήθησε τοὺς πιστοὺς του. Αὐτὸ ἦτο ἔθιμον ἀρχαῖον. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀναθημάτων ἦτο μία χρυσὴ περιστέρα, σύμβολον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν ὁποίαν ἐκρέμασαν ἄνωθεν τῆς Ἁγίας Τραπέζης, καὶ μία κωνοειδὴς χρυσὴ, ἡ ὁποία δὲν ἔσβυνε ποτέ.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην αἱ Ἀθῆναι ἦτο μία πόλις μικρὰ, ὄχι ὅμως ἐρειπωμένη. Τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἶχον βλαβῆ καὶ αἱ χριστιανικαὶ ἐκκλησίαι ἦσαν πολλαὶ καὶ ὡραῖαι. Ὁ Βουλγαροκτόνος διέταξε νὰ περιποιηθῶν ὅλα τὰ ἀρχαῖα, νὰ ἐπισκευάσουν τοὺς κατεστραμμένους ναοὺς, νὰ φροντίσουν διὰ τὰ ὑπολείμματα τῆς ἀρχαίας ὡραιότητος. Τοιουτοτρόπως ἡ διέλευσις τοῦ αὐτοκράτορος ἔλαβεν ἐξαιρετικὴν σημασίαν διὰ τὰς Ἀθῆνας. Μετὰ παρέλευσιν τῶν ἐτῶν ἱστορικῆς ἀφανείας, ἡ ἔνδοξος πόλις τῆς Ἑλλάδος ἔλαμψε καὶ πάλιν.

Ὁ Βασίλειος ἐτέλειωσε τὸ προσκύνημά του, παρέλαβε τὸν γενναῖον στρατὸν καὶ ἐπεβιβάσθη εἰς τὸν Πειραιᾶ διὰ τὸ Βυζάντιον, ὅπου τὸν ἐπρόσμενεν εἰς θρίαμβος περισσότερο ἐπίσημος.

Η ΛΙΩΡΥΞ ΤΟΥ ΣΟΥΕΖ

Ὁ Γιασφάτ, ἔμπορος ἀπὸ τὴν Συρίαν, καὶ ὁ Χαομῆς, ἔμπορος ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἔπειτα ἀπὸ πολυήμερον πορείαν μὲ τὰς καμήλους των, συνηγντήθησαν εἰς ἓν φρέαρ.

Ἦτο τὸ ἱστορικὸν φρέαρ, εἰς τὸ ὁποῖον, ὅπως λέγει ἡ Γραφή, ἦλθεν ὁ Ἰωσήφ νὰ ὑποδεχθῆ τὸν πατέρα του Ἰακώβ μεταβαίνοντα εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ ὄλους τοὺς ἰδικούς του.

Ἐκεῖ πλησίον διέσχεται τώρα ἡ μεγάλη διώρυξ, ἡ ὁποία ἐνώνει τὴν Μεσόγειον καὶ τὴν Ἐρυθρᾶν θάλασσαν καὶ χωρίζει δύο μεγάλας ἡπείρους, τὴν Ἀφρικήν καὶ τὴν Ἀσίαν.

Ὁ Γιασφάτ λοιπὸν καὶ ὁ Χαομῆς ἐξεφόρτωσαν τὰς καμήλους καὶ ἀφ' οὗ ἔδωσαν εἰς αὐτὰς ὕδωρ καὶ τροφήν. ἐκάθησαν παρὰ τὸ φρέαρ νὰ διαπραγματευθοῦν τὰ ἐμπορεύματά των.

Ἐπὶ ἔτη τώρα συνηγνῶντο εἰς τὸ ἴδιον μέρος καὶ ἔκαμνον ἀνταλλαγὴν τῶν ἐμπορευμάτων, τὰ ὁποῖα μετέφερον ἕως ἐκεῖ, ὁ μὲν ἐκ Συρίας, ὁ δὲ ἐξ Αἰγύπτου.

Ὁ Αἰγύπτιος ἔμπορος, θέλων νὰ παρακινήσῃ τὸν σύντροφόν του νὰ ἀγοράσῃ μὲ καλὴν τιμὴν τὰ ἐμπορεύματά του, ἐσοφίσθη τὸν μῦθον, ὅτι τάχα ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἀπεφάσισε νὰ κόψῃ τὸν Ἰσθμόν, ὅτι ἐκεῖ θὰ γίνῃ μία μεγάλη διώρυξ. Καὶ ὅτι εἰς τὸ μέλλον δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ συνηγνῶντο μὲ τὰς καμήλους των εἰς τὸ φρέαρ διὰ νὰ κάμνουν ἀνταλλαγὴν τῶν ἐμπορευμάτων των.

Δὲν γνωρίζομεν ἂν ὁ πονηρὸς Αἰγύπτιος κατόρθωσε
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

νά πείσῃ τὸν πονηρότερον συνάδελφόν του νὰ ἀγοράσῃ ἀκριβὰ τὸ ἐμπόρευσμά του. Διότι καὶ οὗτος εἰρωνευόμενος ἔλεγεν εἰς τὸν Αἰγύπτιον, ὅτι κομίζει εἰς τὸν βασιλέα ἔν ἀπὸ τὰ φημισμένα ξίφη τῆς Δαμασκοῦ, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ κόψῃ τὸν λαμὸν (ἠνθόει τὸν ἰσθμὸν) διὰ μιᾶς.

Ἐν τούτοις ὁ μῦθος τοῦ Χαομηῆ ἦτο μία προφητεία, ἡ ὁποία ἔπειτα ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνας ἐπραγματοποιήθη.

ΠΩΣ ΕΓΙΝΕΝ Η ΔΙΩΡΥΞ

Ἀπὸ τὸν καιρὸν πὺν αἱ διάφοροι χῶραι ἤρχισαν νὰ συγκοινωνοῦν μὲ πλοῖα καὶ νὰ κάμνουν ἀνταλλαγὴν τῶν προϊόντων καὶ τῶν ἔργων τοῦ πολιτισμοῦ των, ἡ λωοὺς τῆς ξηρᾶς, ἡ ὁποία ἐχώριζε τὰς δύο θαλάσσας, ἐστάθη ἐμπόδιον εἰς τὸν δρόμον των.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπὶ αἰῶνας ἐβασάνιζον τὴν σκέψιν των νὰ ἄρουν ἀπὸ τὸ μέσον τὸ ἐμπόδιον αὐτό.

Μάλιστα κάποτε κατώρθωσαν νὰ κατασκευάσουν διώρυγα, ἡ ὁποία ἤγωνε τὸν Νεῖλον ποταμὸν μὲ τὴν Ἐρυθρᾶν θάλασσαν.

Ὁ Ἡρόδοτος, ὁ ὁποῖος ἔγραψε τὴν ἱστορίαν ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ἀναφέρει περὶ τῆς διώρυγος αὐτῆς. Λέγει ὅτι εἶχε μῆκος ἐνενήκοντα ἐνὸς χιλιομέτρων. Πλάτος δὲ τέσον, ὥστε νὰ χωροῦν καὶ νὰ διέρχωνται δύο πλοῖα συγχρόνως.

Ἄλλ' ἡ διώρυξ ἐκείνη πολὺ ταχέως ἔγινεν ἄχρηστος. Αἱ προσχώσεις τοῦ ποταμοῦ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν ἐσχέπασαν καὶ ἐχάθησαν τὰ ἴγνη της.

Ἐπέρασαν ἀπὸ τότε πολλὰ ἔτη. Ἄλλ' ὅσον ὁ ἀνθρώπι-
νος ὀφθαλμὸς ἐγίνετο καθαρότερος καὶ ἔβλεπε μακρότε-
ρον, τόσον βαρύτερον ἐστέζετο καὶ τὸ ἐμπόδιον εἰς τὴν
ἀνθρωπίνην ψυχὴν.

Πέραν τῆς Ἐρυθρᾶς, εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀσίας καὶ τὰ
ἄκρα τῆς, ἠπλώνοντο χῶραι παρθέναι καὶ εὐφοροί. Ἦτο
ἀνάγκη ὁ ἀνθρώπος νὰ ἐπικοινωνήσῃ καὶ μὲ αὐτὰς καὶ
νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὸν πλοῦτόν των.

Καὶ δὲν ἔλειψε βεβαίως ὁ τρόπος νὰ γίνεταί αὐτό.

Τὰ πλοῖα ἀπεβίβαζον τοὺς ἐπιβάτας καὶ τὰ ἐμπορεύ-
ματα ἐκεῖ ὅπου εἶναι τὸ Πόρτ Σάϊδ. Ἄπ' ἐκεῖ διὰ τῶν
καμηλῶν ἐγίνετο ἡ μεταφορὰ εἰς τὴν Ἐρυθρᾶν, ὅπου δι'
ἄλλων πλοίων ἐσυνέχιζον τὸ ταξίδιον.

Πόσαι ὅμως ταλαιπωρίαὶ καὶ πόσα ἔξοδα!

Κατὰ τὸ ἔτος 1500 μ. Χ. ἓνας ἀτρόμητος θαλασσοπό-
ρος, ὁ Βάσκο-δὲ-Γκάμα, ἔδειξε νέον δρόμον, τὸ ἀκρωτή-
ριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, εἰς τὴν νοτιωτάτην ἄκραν τῆς
Ἀφρικῆς.

Ἄπὸ ἐκεῖ ἠδύναντο νὰ διέρχωνται τὰ πλοῖα διὰ τὴν
Αὐστραλίαν καὶ τὰ παράλια τῶν Ἰνδιῶν.

Ἄλλὰ καὶ τὸ ταξίδιον αὐτὸ ἦτο πολὺ μακρὸν καὶ
πολὺ δύσκολον.

Ἄλλη λύσις δὲν ὑπῆρχεν. Ἐπρεπε νὰ κοπῇ ὁ Ἴσθμὸς.
Ἄλλ' ἦτο κατορθωτὸν ἓν τοιοῦτον ἔργον;

Ὁ Μέγας Ναπολέων, ὅταν ἐκυρίευσεν τὴν Αἴγυπτον,
ἔκαμεν ἀπόπειραν, ἡ ὁποία ὅμως περιορίσθη εἰς τὴν
μελέτην μόνον τοῦ ἔργου.

Εἰς τὸν μηχανικὸν Λεπέο, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔδειξε τὸ σχέ-
ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

διον, εἶπε : « Μέγα ἔργον, τὸ ὁποῖον χρειάζεται μεγάλον ἄνθρωπον νὰ τὸ ἐκτελέσῃ. Ἐν τούτοις ἐγὼ δὲν θὰ δυνηθῶ ! »

Καὶ ὅμως τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐφοβήθη εἰς Ναπολέον, ἀνέλαβε καὶ τὸ ἔφερεν εἰς πέρας εἰς ἄλλος Γάλλος, ὁ Φερδινάνδος Λεσέψ. Αὐτὸν προώρισεν ὁ Θεὸς νὰ λύσῃ ἔν τόνσον μέγαλον πρόβλημα.

Ὁ Λεσέψ, νέος ἀκόμη, διωρίσθη ὑποπρόξενος τῆς Αἰγύπτου. Τὴν θέσιν αὐτὴν τὴν ἐδέχθη εὐχαρίστως, διότι καὶ ὁ πατὴρ του εἶχεν ὑπηρετήσῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ εἶχε καλὴν ἀνάμνησιν τοῦ τόπου.

Ὅταν ὅμως ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν δὲν ἀπεβιάσθη ἀμέσως.

Τὸ πλοῖον ἔπρεπε νὰ κάμῃ πολυήμερον κάθαρσιν. Διὰ τοῦτο ὁ Λεσέψ ἠναγκάσθη ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας νὰ μείνῃ ἐντὸς αὐτοῦ.

Διὰ νὰ μὴ πλήττῃ δὲ καὶ νὰ διέρχεται εὐχαρίστως τὰς ὥρας του, κατέγινε κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἰς μελέτην διαφόρων βιβλίων, τὰ ὁποῖα ἐπίτηδες τοῦ ἔστειλεν εἰς τὸ πλοῖον ὁ Γάλλος πρόξενος.

Μεταξὺ ὅμως τῶν βιβλίων τούτων ἦτο καὶ ἓν, τὸ ὁποῖον ἐπραγματεύετο περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν δύο θαλασσῶν.

Τοῦτο τοῦ ἐκίνησε τὴν περιέργειαν καὶ τὸ ἐμελέτησε μετὰ προσοχῆς.

Καὶ ἀπὸ τότε τοῦ ἐγεννήθη ἡ σκέψις νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μεγάλου ἔργου.

Ἐπέρασε πολὺς καιρὸς ἀπὸ τότε. Ἡ ὑπηρεσία του δὲν

τὸν ἄφηγε τὸν Λεσέψ νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὸ σχέδιόν του.

Μόλις ὅμως ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ εἶχε καιρόν, ἐπεδόθη μὲ ζῆλον καὶ ἐπιμονὴν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

Εἶναι ἀφάνταστοι αἱ δυσκολίαι καὶ τὰ ἐμπόδια, τὰ ὅποια συνήντησεν.

Ἔπλετε νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὴν Αἰγυπτιακὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ συστήσῃ ἑταιρείαν, ἣ ὅποια θὰ κατέθετε τὸ χοῖμα. Καὶ ἐχρειάζετο χοῖμα ἀφθονόν!

Ἄλλ' οὔτε τὸ ἓν, οὔτε τὸ ἄλλο ἐστάθησαν εὐκόλα.

Τὰ σχέδιά του τὰ ἔγραψεν εἰς ἀραβικὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἔστειλεν εἰς τὸν τότε ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου Ἀβάξ πασᾶν.

Ἡ στενὴ ὅμως κεφαλὴ τοῦ Ἀβάξ δὲν ἠδυνήθη νὰ περιλάβῃ τὸ μέγαλον σχέδιον. Καὶ διὰ τοῦτο οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔδωσεν εἰς τὸν Λεσέψ.

Ἀργότερον ὅμως ἐστάθη τυχερότερος.

Ἐξαφνα μίαν ἡμέραν μαθαίνει, ὅτι ὁ Ἀβάξ ἀπέθανε καὶ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ὁ Σαῖδ.

Τοῦ ἦλθε νὰ πετάξῃ ἀπὸ τὴν χαράν του.

Ὁ Σαῖδ ἦτο πολὺ φίλος του. Τὸν εἶχε γνωρίσει καὶ εἶχεν ἀδελφικῶς συνδεθῆ μετ' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο δὲν ἀφῆκεν οὔτε στιγμὴν νὰ χαθῆ ἡ εὐκαιρία.

Ἀμέσως στέλλει συγχαρητήρια εἰς τὸν φίλον του καὶ συγχρόνως τὸν εἰδοποιεῖ, ὅτι μεταβαίνει εἰς Αἴγυπτον νὰ τοῦ ὑποβάλλῃ τὰ σέβη του.

Καὶ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1854 ὁ Λεσέψ ἀποβιβάζεται εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου τὸν ἀνέμεναν ὁ φίλος του Σαῖδ καὶ τὸν ὑπεδέχθη μὲ μεγάλην χαράν.

Τὸν ἐκάθισε πλησίον του καὶ κρατῶν σφιγκτὰ τὰς δύο χεῖράς του, τοῦ ἐνεθύμιζε τὴν νεανικὴν των ζωὴν καὶ τοῦ ἔλεγε μὲ συγκίνησιν.

« Θέλω νὰ κάμω εὐτυχισμένην τὴν Αἴγυπτον ».

Ὁ Λεσέψ τότε, ὁ ὁποῖος εὔρε τὴν κατάλληλον στιγμήν, ἐγχειρίζει εἰς τὸν Σαῖδ τὰ σχέδιά του καὶ τοῦ λέγει !

— Ἴδου ἓν ἔργον, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ δοξασθῆς καὶ θὰ κάμῃς καὶ τὴν πατρίδα σου εὐτυχισμένην ».

Ὁ Σαῖδ ἦ διότι ἠγνόησε τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου, ἢ διότι εἶχε ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν φίλον του, ἐδέχθη καὶ ἐξέδωσε διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπετρέπετο εἰς τὸν Λασέψ νὰ συστήσῃ ἑταιρείαν, διὰ τὴν τομὴν τοῦ Σουέζ.

Ἄλλ' ἐχρειάζετο, ὅπως εἶπομεν, πολὺ χρῆμα. Καὶ ἦτο ἀνάγκη νὰ πεισθῆ ὁ κόσμος περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ ἔργου καὶ περὶ τῶν κερδῶν, τὰ ὁποῖα θὰ ἔφερε μία τοιαύτη ἐπιχείρησις. Ὅστις ἔχει τὸ χρῆμα, δὲν τὸ δίδει εὐκόλα, ἂν δὲν βεβαιωθῆ, ὅτι τὸ ἐξασφαλίζει καὶ ὅτι θὰ ἔχῃ καὶ κάποιον κέρδος.

Ἐπέρασαν ἀπὸ τότε τέσσαρα ὀλόκληρα ἔτη καὶ ὁ Λεσέψ, φορτωμένος χάριτας καὶ σχέδια περιύργετο τὰ διάφορα κράτη τῆς Εὐρώπης, προσεκάλει συνελύσεις ἀπὸ τοὺς ἐξόχους ἄνδρας, ἠγωνίζετο, ἴδρωνε, διὰ νὰ πείσῃ, ὅπως ὁ ἴδιος ἔλεγεν, ἐχθροὺς καὶ φίλους περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου !

Πολλοὶ τὸν ἐπίστευον. Πολλοὶ ἔμενον ἀδιάφοροι. Καὶ μερικοὶ τὸν ὑβρίζον ἀπατεῶνα ! ἄλλοι δὲ τρελλόν.

Ὁ Λεσέψ ὅμως δὲ χάνει τὸ θάρρος του. Χαλυβδώνει τὴν θέλησίν του ἢ πίστις του εἰς τὸ ἔργον.

Καὶ ἐπὶ τέλους κατορθώνει νὰ συστήσῃ τὴν ἑταιρείαν, νὰ συλλέξῃ τὸ χοῦμα καὶ νὰ θέσῃ ἔμπρὸς τὸ ἔργον.

Τὴν 15 Ἀπριλίου τοῦ 1859 ὁ Λεσέψ περιτριγυρισμένος ἀπὸ 150 πρόσωπα, Εὐρωπαίους καὶ Αἰγυπτίους, ἐκύπτα τὴν πρώτην σκαπάνην ἐπάνω εἰς τὸν Ἴσθμόν.

Φαντασθῆτε τὴν συγζίνησιν καὶ τὴν χαρὰν του !

Εἶχε δίκαιον νὰ εἶπῃ τότε, ὅτι ὁ κτύπος αὐτὸς θὰ ἀντίχει εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Τὸ ἔργον εἶχεν ἀρχίσει πλέον. Τί μηχανήματα, τί ὑλὴν, τί προμήθειαι συνεκεντρώθησαν ἐκεῖ !

Χιλιάδες ἐργάται, ἰθαγενεῖς καὶ ξένοι ἐτέθησαν εἰς ζίνησιν. Ἐδῶ ἔκτιζον ἀποθήκας, ἐκεῖ ἤνοιγον τάφρους ἢ κατεσκεύαζον παραπήγματα.

Χιλιάδες ἐργάται ἐπὶ ὁλόκληρα ἔτη ἠγωνίζοντο. Καὶ ὁ Λεσέψ ἔτρεχεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διὰ νὰ τὰ κανονίξῃ ὅλα, νὰ δίδῃ τὰς καταλλήλους ὁδηγίας καὶ νὰ ἐπιβλέπῃ τὸ ἐκτελούμενον μέγα ἔργον.

Ἐν τούτοις δὲν ἔλλειψαν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο καὶ τὰ ἐμπόδια.

Τὸ σπουδαιότερον ἦτο ὁ θάνατος τοῦ φίλου του Σαῖδ.

Οἱ ἐχθροὶ τοῦ ἔργου—διότι ποτὲ εἰς τὰ μεγάλα ἔργα δὲν λείπουν οἱ ἐχθροὶ—ἔπεισαν τὸν διάδοχον τοῦ Σαῖδ τὸν Ἰσμαήλ, νὰ ἐμποδίσῃ τὴν συνέχισίν του.

Ἄλλ' ὁ Λεσέψ δὲν ὑπεχώρησεν. Ἡ χαλυβδίνη θέλησίς του καὶ ἡ εὐφυΐα του ἐνίκησαν καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν.

Πολὺ ταχέως ἔκαμε τὸν Ἰσμαήλ νὰ ἀλλάξῃ γνώμην.

Καὶ ἐπὶ τέλους ἔλαμψεν ἡ εὐλογημένη ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἔργον εἶχε συντελεσθῆ.

Ένας πλατύτατος χάνδαξ, πλάτους 73—120 μέτρων καὶ μήκους 161 χιλιομέτρων, ἔγινεν ὁ δρόμος, πὺν αἱ ἔως τότε χωρισμένα θάλασσα ἠνώθησαν καὶ ἐνηγαλίστησαν διὰ παντός.

Τὴν 17 Νοεμβρίου 1869 χιλιάδες ἄνθρωποι, ἰθαγενεῖς καὶ Εὐρωπαῖοι, προθυπουργοὶ καὶ πρίγκηπες, καθὼς καὶ ἡ βασίλισσα τῆς Γαλλίας Εὐγενία παρέστησαν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Λεσέψ. Τὸ ἔργον θὰ παρεδίδετο εἰς τὴν ναυτιλίαν. Πρὸς τοῦτο, ὀγδοήκοντα πλοῖα πολεμικὰ καὶ ἐμπορικὰ ἔπρεπε νὰ διέλθουν τὴν διώρυγα.

Εἰς ἓν ἐκ τῶν πλοίων τούτων ἦτο καὶ ἡ Αὐτοκρατορία τῆς Γαλλίας μετὰ τὸν Λεσέψ εἰς τὸ δεξιὸν τῆς.

Κατὰ τὸν διάπλουν τῶν πλοίων χιλιάδες κόσμος ἴστατο εἰς τὰς ὄχθας τῆς διώρυγος ζητωκραυγάζων μετὰ συγκίνησιν.

Καὶ ὅταν τὸ πλῆθος τοῦτο ἀντίκρουσε τὸ πλοῖον μετὰ τὴν Εὐγενίαν καὶ τὸν Λεσέψ, τότε ἐζητωκραύασεν ἀπὸ ἐνθουσιασμόν.

Περὶ τὴν ἑσπέραν ἔφθασαν εἰς τὴν λίμνην Τίμσαν καὶ ἐκεῖ ἡ Εὐγενία ἐκοίμασεν εἰς τὰ στήθη τοῦ Λεσέψ ἓν μεγάλον παράσημον. Καὶ ὁ Λεσέψ ἠσπάσθη τὴν χεῖρα τῆς Αὐτοκρατορίας μετὰ δακρυσμένους ὀφθαλμοῦς.

Τὴν ἄλλην ἑσπέραν ἔφθασαν εἰς τὴν λίμνην Ἀμέρος καὶ τὴν μεθεπομένην ἠγκυροβόλησαν εἰς τὸ Σουέξ, εἰς τὴν Ἐρυθρᾶν.

Ὁ μῦθος, τὸν ὁποῖον ἐσοφίσθη ὁ Αἰγύπτιος Χαμερῆς, ἐπραγματοποιήθη. Οὐδέποτε πλέον σινητητήθησαν εἰς τὸ

ἱστορικὸν φρέαρ οἱ Σύριοι Γιασφὰτ καὶ οἱ Αἰγύπτιοι Χαμοῦδες νὰ ἀνταλλάξουν τὰ ἐμπορεύματά των.

Τώρα εἰς τὴν εἴσοδον τῆς διώρυγος εἰς τὸ Πόρτ-Σαΐδ, ὑφώνεται πελώριος ὄρειχάλκινος ἀνδριάς, ὁ ὁποῖος δεικνύει τὸν ἐκτελεστὴν τοῦ ἔργου. Καὶ ἡ πόλις καὶ ὁ λιμὴν ποὺ εἶναι ἐκεῖ, μᾶς ἐνθιμίζουσι μὲ τὸ ὄνομά τους τὸν καλὸν Σαΐδ.

Η ΣΕΛΗΝΗ ΚΑΙ ΑΙ ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ ΤΗΣ

ΑΙ ΛΑ·Γ·ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΟΣΕΙΣ

Σήμερον τὸ ἑσπέρασ ἀπὸ τὰς 8 καὶ 30' ἕως τὰς 11 καὶ 15' ἡ σελήνη κατὰ τὰς ἀνακοινώσεις τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου καὶ ὅπως ἐσημείωσαν τὰ ἡμερολόγια καὶ οἱ καζαμίαι, θὰ ὑποστῇ ὀλιγὰν ἔκλειψιν.

Ἡ ὀλιγὰ ἀὕτη ἔκλειψις τῆς σελήνης θὰ δώσῃ πάλιν τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὰς γραίας τῆς συνοικίας νὰ ὀμιλήσουν διὰ συντελείας τοῦ κόσμου, διὰ καταστροφάς, διὰ λιμοὺς καὶ λοιμοὺς, διὰ θανάτους, δι' αἱματοχυσίας. Διὰ νὰ ἀποφύγουν ὅλα τὰ κακὰ αὐτά, θ' ἀρχίσουν πάλιν τὰς ἀγρυπνίας, τὰ σταυροκοπήματα καὶ τὰς παρακλήσεις.

Ἡ ἱστορία εἶναι παλαιά. Ὅχι μόνον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ πλεόν πολιτισμένα κέντρα τῆς Εὐρώπης. οἱ περίεργοι θὰ ἀγρυπνήσουν καὶ ἀπὸ τὰς πλατείας, τὰς τεράτσας καὶ τὰ παράθυρά των θὰ παρακολουθήσουν τὴν ἑξαφάνισιν τῆς σελήνης ἐντὸς τοῦ σκιεροῦ κώνου τῆς γῆς.

Πολλὰ λέγει ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς διὰ τὴν σελήνην καὶ τὰς ἐκλείψεις τῆς. Εἰς τὴν νότιον Πελοπόννησον λέγουν, ὅτι ὅταν ὁ οὐρανὸς ἦτο ἠνωμένος μετὰ τῆς γῆς, κάποιος κακὸς ἄνθρωπος ἔρριψε κόπρον βοῶς εἰς τὴν σελήνην καὶ τὴν ἐλέρωσε. Δὲν ἠδύνατο ἡ σελήνη νὰ καθαρίσῃ αὐτὴν καὶ διὰ νὰ μὴ πάθῃ καὶ χειρότερον, παρεκάλεσε τὴν θάλασσαν νὰ τῆς δώσῃ ὕψος.

— Δωσέ μου, κυρὰ θάλασσα, τῆς εἶπε, ὕψος ν' ἀναβῶ ὑψηλά, νὰ μὴ μὲ φθάνουν, καὶ ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω βάθος.

Ἡ θάλασσα ἐδέχθη τὴν συμφωνίαν καὶ ἀπὸ τότε ἔσον ὕψος ἔχει ἡ σελήνη, ἄλλο τόσον βάθος ἔχει ἡ θάλασσα. Οἱ παλαιοὶ Ἀθηναῖοι ἔλεγον, ὅτι αἱ σκιαὶ τῆς σελήνης εἶναι ὁ Κᾶϊν, πὺρ προσπαθεῖ νὰ γεμίσῃ μὲ τὰ κόκκαλα τοῦ ἀδελφοῦ του, τὸν ὁποῖον ἐφόνευσεν, ἐν τρυπημένον καλάθιον. Τὸ καλάθιον ὅμως δὲν γεμίζει καὶ τοιουτοτρόπως βασανίζεται ὁ Κᾶϊν καὶ ἐξακολουθεῖ διαρκῶς τὴν ἐργασίαν του, ἕως ὅτου θὰ κατορθώσῃ ν' ἀπαλλαγῇ.

ΠΩΣ ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΑΙ ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

Αἱ ἐκλείψεις τῆς σελήνης ἐξηγοῦνται μὲ τὴν ὑπαρξιν τοῦ σκιεροῦ κώνου. Ὅλον τὸ τμήμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔνεκα τῆς παρεμβολῆς τῆς γῆς μετὰ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης μένει ἀφώτιστον, εἶναι ὁ σκιερὸς κώνος. Ὅπως ἀκριβῶς σχηματίζεται σκιερὸς κώνος, ἂν μετὰ τοῦ φωτὸς τῆς λάμπας καὶ τοῦ λοιποῦ χώρου τοῦ δωματίου εὐρεθῇ ἓν πορτοκάλιον,

Εἰς τὸ σκιερὸν τοῦτο μέρος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἄνευ ἡλιακῶν ἀκτίνων, συμβαίνει πολλάκις νὰ εἰσέρχεται ἡ σελήνη, ἐνῶ κάμνει τὸν γυρὸν τῆς πέριξ τῆς γῆς. Τότε χάνει τὸ φῶς τῆς, δὲν φαίνεται δηλαδή, καὶ ἔχομεν ὀλικὴν ἢ μερικὴν ἐκλείψιν, ἀναλόγως τοῦ μέρους τοῦ σκιεροῦ κώνου, διὰ τοῦ ὁποῖου διέρχεται ἡ σελήνη.

Ὁ χρόνος τῆς διαρκείας τῆς ἐκλείψεως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέσιν τῆς σελήνης. Ἄν ἡ ἐκλείψις εἶναι κεντρικὴ, τοῦτο συμβαίνει ὅταν ἡ σελήνη διέρχεται ἀπὸ τὸν ἄξονα τοῦ σκιεροῦ κώνου, τότε ἡ διάρκεια τῆς ὀλικῆς ἐκλείψεως δύναται νὰ εἶναι μᾶς ὥρας καὶ 40' λεπτῶν, ὅπως καὶ ὁ χρόνος μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ τελευταίας ἐπαφῆς δύο ὥρῶν.

Κατὰ τὰς ὀλικὰς ἐκλείψεις συμβαίνουν διάφορα ἀξιοπαρατήρητα φαινόμενα. Ἡμίσειαν ὥραν πρὸ τῆς πρώτης ἐπαφῆς τῆς σελήνης μὲ τὸν σκιερὸν κώνον τὸ χεῖλός τῆς φαίνεται μισοσκότεινον καὶ ὅταν ἡ σκιά προχωρήσῃ, τὸ σκεπασμένον μέρος τῆς σελήνης φαίνεται μαῦρον, ἐνῶ τὸ ἐλεύθερον εἶναι φωτεινόν.

Κατὰ τὰς ὀλικὰς ἐκλείψεις τῆς σελήνης οἱ ἀστρονόμοι εὐρίσκουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀνακαλύπτουν τὴν θέσιν διαφόρων μικροῦ μεγέθους ἀστέρων, οἱ ὁποῖοι δὲν φαίνονται ἄλλοτε, ἔνεκα τῆς ἀκτινοβολίας τῆς σελήνης, καὶ κάμνουν διαφόρους ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἀστέρων αὐτῶν.

Αἱ ἐκλείψεις λοιπὸν τῆς σελήνης δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ ἓν φυσικώτατον φαινόμενον, τὸ ὁποῖον οἱ ἀστρονόμοι δύναται νὰ προβλέψουν καὶ νὰ ὑπολογίσουν ἀκριβῶς

καὶ νὰ εὔρουν μὲ ἀκριβείαν τὰς ἐκλείψεις καὶ διὰ τοὺς χρόνους οἱ ὁποῖοι παρήλθον.

Εἷς ἀστρονόμος εἶχε τὴν ὑπομονὴν νὰ προσδιορίσῃ τὰς ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ἀπὸ τοῦ 1207 πρὸ Χριστοῦ μέχρι σήμερον καὶ ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι θὰ γίνωνν μέχρι τοῦ ἔτους 2162.

Η ΣΕΛΗΝΗ

Κοίταξε πάνω τῇ Σελήνῃ
ἐπρόβαλε ἀπ' τὸν οὐρανὸ
ἢ μὴ ψηλὰ ἀπ' τὸ βουνὸ
στὴ γῆ τὸ φῶς της χύνει ;

Ὁλόφωτη, καμαρωτὴ
φέγγει σ' αὐτὸν ποὺ περιπατεῖ,
ποὺ τὸν ἐβροῖκε βράδυ
σ' ἐρημιζὸ λαγκάδι.

Πάντοτε ὁ Ἥλιος, ποὺ φωτίζει
τὴν ὄρα αὐτὴ καὶ τ' ἄλλα μέρη,
λίγο ἀπ' τὸ φῶς του τὴ δανεῖζει
σ' ἑαῶς τὴ νύχτα νὰ μᾶς φέσῃ.

(Α. Μωσαΐτης)

Η ΑΛΙΕΙΑ ΤΩΝ ΜΑΡΓΑΡΙΤΩΝ

Περίπου 12 μίλια ἔξωθεν τῆς παραλίας τῆς Κεϋλάνης εἶναι τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον φημίζεται εἰς ὅλον τὸν κόσμον διὰ τὴν ἀλιεῖαν τῶν μαργαριτῶν. Τὸ μέρος τοῦτο τῆς θαλάσσης καθ' ὅλον τὸ ἔτος μένει ἔρημον, ἀλλὰ κατὰ τὸν Φεβρουάριον καὶ Μάρτιον ὅλα τὰ μέρη ζωντανεύουν. Πλήθος ἀνθρώπων ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, παντὸς χρώματος καὶ πάσης γλώσσης ἔρχονται ἐκεῖ μὲ πλοιάρια, ὅλοι μὲ ἕνα σκοπόν, νὰ εὔρουν μαργαριτάρια. Ἐκεῖ βλέπει κανεὶς τὸν ἔμπορον καὶ τὸν περιηγητὴν καὶ πλήθη ἐγγχωρίων ἐργατῶν, νὰ ἐτοιμάζωνται διὰ τὸ ἔργον.

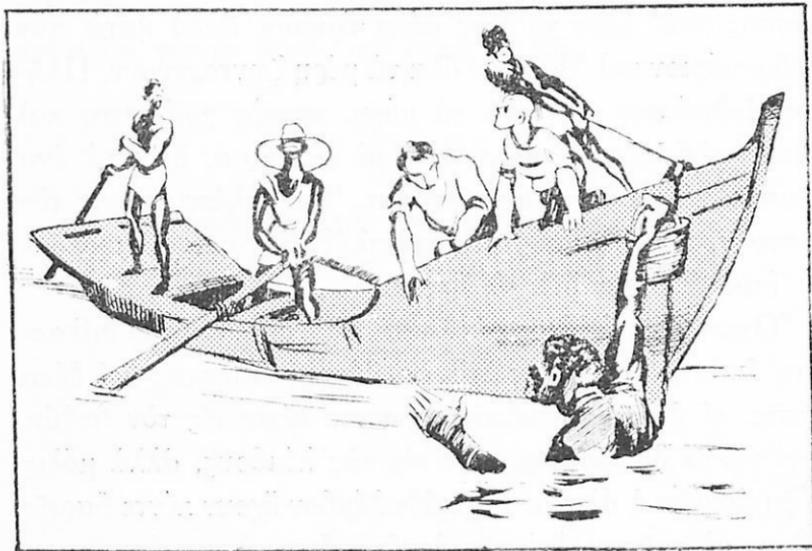
Ὅταν δύσῃ ὁ ἥλιος ρίπτονται αἱ λέμβοι εἰς τὴν θάλασσαν, ἐκάστη μὲ εἴκοσιν ἀνδρας, δέκα κωπηλάτας καὶ δέκα δύτες, οἱ ὁποῖοι καταβαίνουν πέντε πέντε εἰς τὸν βυθόν. Τὴν νύκτα διέρχονται μέσα εἰς τὰς λέμβους, ἀλλὰ μόλις φέξῃ ἀρχίζει ἡ ἀλιεῖα. Εἰς κάθε λέμβον ἔχουν πέντε βαρεῖς λίθους μὲ τρυπάν, διὰ τῆς ὁποίας εἶναι περασμένον σχοινίον.

Ἐκαστὸς δύτες δένει τὸν δεξιόν του πόδα εἰς τὸν λίθον, ἐνῶ μὲ τὴν δεξιάν του χεῖρα κρατεῖ σχοινίον, τὸ ὁποῖον οἱ σύντροφοί του κρατοῦν στερεά. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καταβαίνει εἰς τὸν πυθμένα φερόμενος κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ λίθου. Εἰς τὸν λαιμόν του κρεμοῦν καλάθιον διὰ τὰ μαργαριτοφόρα ὄστρεα.

Χωρὶς νὰ χάσῃ στιγμὴν, μόλις φθάσῃ εἰς τὸν πυθμένα συλλέγει ὅσα ὄστρεα ἠμπορεῖ, καὶ ἀμέσως δίδει τὸ σύνθημα νὰ τὸν ἀνασύρουν. Οἱ σύντροφοί του τραβοῦν τὸ σχοινίον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ. Συνήθως οἱ δύτες μένουν εἰς τὸν

βυθὸν ἤμισυ λεπτὸν τῆς ὥρας, μερικοὶ ἔμωσ ἀντέχουν πε-
ρισσότερον.

Κάθε δύτης γάμνει 40 ἕως 50 καταδύσεις τὴν ἡμέραν
καὶ εἰς κάθε κατάδυσιν συνάξει περίπου ἑκατὸν ὄστρεα, τὰ
ὁποῖα ρίπνονται ἀμέσως εἰς λάγκους, ὅπου μένουν ἕως ὅτου

ἀποθάνῃ τὸ ἐντὸς τοῦ ὄστρέου μαλάκιον καὶ τότε τὸ ὄστρε-
ον ἀνοίγει μόνον του καὶ οἱ μαργαρίται ἐξέρχονται χωρὶς
νὸ πάθουν τίποτε.

Οἱ μαργαρίται ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὴν οὐσίαν, τὴν ὁποί-
αν ὀνομάζομεν κοινῶς μάργαρον. Εἶναι ἐκεῖνη, ἡ ὁποῖα κα-
λύπτει τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ὄστράκων. Παράγονται δὲ κα-
τὰ τὸν ἐξῆς τρόπον : Ἄμα εἰσχωρήσῃ μέσα εἰς τὸ ὄστρεον
ξένον σῶμα, π. γ. κόκκος ἄμιου ἢ κανὲν παράσιτον, ἀμέ-
σως τὸ μαλάκιον χύνει τὴν στίλβουσαν καὶ ὡραίαν ἐκεῖνην
οὐσίαν, ἡ ὁποῖα σκεπάζει τὸ ξένον σῶμα, καὶ τὸ ἐμποδίζει

νά ἐρεθίζῃ αὐτό. Βαθμηδὸν δέ, διὰ τῆς προσθήκης νέων ὀλονέν στρωμάτων τῆς οὐσίας ταύτης, σχηματίζεται ὁ ἐξαισιος ἐκεῖνος μαργαρίτης, ὁ τόσον περιζήτητος καὶ τόσον ἀκριβὰ πληρωνόμενος ὑπὸ τῶν πλουσίων.

ΙΧΘΥΕΣ ΠΟΥ ΠΕΤΟΥΝ ΚΑΙ ΑΝΑΡΡΙΧΩΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΑ ΔΕΝΔΡΑ

Σήμερον τὰ ἀεροπλάνα δὲν προκαλοῦν πλέον τὴν περιέργειάν μας. Τὸ θεωροῦμεν πολὺ φυσικόν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐμιμήθη τὰ πτηνά. Πολὺ παραδοξότερον θὰ εἰσφαινετο, ἂν ἐπληροφορεῖτο κανεὶς, ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἰχθύες, οἱ ὁποῖοι πετοῦν ἐξ ἴσου καλῶς, ὅπως τὰ πτηνά, καὶ μάλιστα ἐξέρχονται τῆς θαλάσσης καὶ ἀναρριχῶνται εἰς τὰ δένδρα καὶ τρώγουν καρπούς.

Οἱ παράδοξοι οὗτοι ἰχθύες, οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ ζήσουν ὥρας ὀλοκλήρους ἐκτὸς τοῦ ὕδατος, δὲν ἔχουν ἐν τούτοις πνεύμονας, ὅπως τὰ χερσαῖα σπονδυλωτὰ ζῶα, ἀλλὰ βράγχια, ὅπως ὅλοι οἱ κοινοὶ ἰχθύες. Ἡ φύσις ὅμως ἔχει ἐφοδιάσει αὐτοὺς μὲ ἓνα ἀσκόν, τὸν ὁποῖον, ὅταν εὐρίσκονται ἀκόμη ἐντὸς τοῦ ὕδατος, γειμίζουν διὰ μέσου τῶν βραγχίων τῶν μὲ ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, τὸν ὁποῖον χρησιμοποιοῦν, ὅταν εὐρεθοῦν εἰς τὴν ξηράν. Ἐὰν δὲν συνέβαινε τοῦτο, θὰ ἀπέθνησκον ἀπὸ ἀσφυξίας, ὅπως ἐποθνήσκει ὁ ἄνθρωπος ἢ ἄλλο χερσαῖον ζῶον, ὅταν εὐρεθῇ ἐντὸς τοῦ ὕδατος.

Τοιούτου εἶδους ἰχθύες δὲν εὐρίσκονται εἰς τὰς ἰδικὰς μας καὶ τὰς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς θαλάσσας. Ζοῦν εἰς τὰς κινεζικὰς θαλάσσας τοῦ Σιάμ.

Οἱ Κινέζοι διὰ νὰ ἀλιεύσουν τοιοῦτους ἰχθύς, δὲν μεταχειρίζονται, ἄπως οἱ ἰδικοὶ μας ἀλιεῖς, ἄγκιστρον ἢ ἄλλα συνήθη ἀλιευτικὰ ἐργαλεῖα. Δὲν εἶναι ἀλιεῖς, ἀλλὰ μᾶλλον κυνηγοί, ἀφοῦ χρησιμοποιοῦν κυνηγετικὰ ὄπλα καὶ τοὺς φρονεῦουν ἐπὶ τῶν δένδρων, ὅπου αὐτοὶ τρώγουν καρπούς ἀρχετὰς ἑκατοντάδας μέτρων μακρὰν ἀπὸ τὰς ἀκτᾶς.

Ἡ ἐξωτερικὴ κατασκευὴ τῶν τοιούτων ἰχθύων δὲν διαφέρει καὶ πολὺ ἀπὸ τὴν κατασκευὴν τῶν ἄλλων συνήθων ἰχθύων. Τὰ πτερύγια τῶν μόνον εἶναι πολὺ μεγαλύτερα. Ὅταν πετοῦν εἰς τὸν ἀέρα, τὸ σῶμά των δὲν τηρεῖ τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἔχει ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ πετᾷ μᾶλλον πλαγίως εἰς τρόπον, ὥστε τὸ πτερύγιον τῆς ράχεως καὶ τῆς κοιλίας νὰ λαμβάνουν θέσιν σχεδὸν ὀριζοντίαν.

Ὅταν ἀναρριζῶνται εἰς τὰ δένδρα, δὲν ἔχουν ἄλλο μέσον νὰ κρατηθοῦν παρὰ μόνον τὰ πτερύγια, διὰ τῶν ὁποίων κολλοῦν ἐπάνω εἰς τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ μετακινήθοῦν, παρὰ μόνον νὰ πετάξουν. Δὲν πετοῦν ὅμως μὲ τὴν εὐχέρειαν τῶν πτηνῶν. Αἱ κινήσεις των ἐν γένει ἐκτὸς τοῦ ὕδατος εἶναι πολὺ ἀδέξιοι, ἂν καὶ εἶναι ταχύτατοι. Πετοῦν ἀληθῶς ὡς βέλη. Εἰς τὰς ἄλλας χώρας μετὰ μεγίστης δυσκολίας δύνανται νὰ ἐγκλιματισθοῦν καὶ νὰ ζήσουν.

Οἱ τοιοῦτοι ἄρρενες ἰχθύες εἶναι καὶ περιφρημοὶ πολεμισταὶ μεταξύ των, ἀλλὰ μόνον ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Ὅταν δύο ἄρρενες συναττηθοῦν ἐντὸς τοῦ ὕδατος, εἷς ἐκ τῶν δύο πρόπει νὰ ἀποθάνῃ.

Τὴν ἰχθυομαχίαν ταύτην οἱ Κινέζοι τὴν χρησιμοποιοῦν ὡς μέσον νὰ συναθροίσουν χρήματα ἀπὸ τοὺς θεατὰς.

Ἐντὸς εἰδικῶν ἐνυδρείων τοποθετοῦν τοὺς δυστυχεῖς

μαχητάς, τῶν ὁποίων τὸ ἀλληλοφάγωμα παρακολουθοῦν πολλοὶ θεαταὶ ἐπὶ πληρωμῇ.

Η ΕΝΤΟΜΟΣΥΛΛΟΓΗ ΜΟΥ

Κατὰ τὸ ἐφετεινὸν θέρος ἐμένομεν εἰς τὴν ἐξοχίην. Μοῦ ἀρέσει πολὺ ἡ ἐξοχὴ καὶ διὰ τοῦτο παρεκάλουν νὰ μὴ τελειώσῃ ποτὲ ἡ περίοδος αὐτῆ τοῦ ἔτους.

Εἶναι εὐχάριστον νὰ διαμένῃ κανεὶς εἰς τὸ ὑπεθρον μεταξὺ τῶν δένδρων, τῶν ἀνθέων καὶ τῶν πτηνῶν.

Αὐτὸ τὸ ἡννόει καὶ ὁ πιστός μου ὁ Ἄζόρ, ὁ ὁποῖος, ἀφ' ὅτου ἐγκατεστάθημεν εἰς τὴν ἐξοχίην, ἐλησιμόνησε τὸ ὄκηρον ἐξάπλωμά του εἰς τὴν αὐλήν.

Ἐκεῖ δὲν ἠσύχαζεν. Ὅλην τὴν ἡμέραν περιεφέρετο εἰς τοὺς θαμνίσκους τοῦ δάσους, ἄλλοτε κυνηγῶν σαύρας καὶ ἄλλοτε ἀπαντῶν μὲ γανγίσματα εἰς τὰ κελαδήματα τῶν πτηνῶν.

Πόσῃ χαρὰν ἠσθάνετο ἐὰν εὔρισκε καμμίαν χελώνην ! Τὴν ἐγαύγιζε, τὴν ἐγύριζεν ἄνω κάτω καὶ ἐπ' ὀλίγον προσεποιεῖτο ὅτι ἀπομακρύνεται. Καὶ μόλις ἡ χελώνη προσέβαλλεν ἀπὸ τὸ ὄστρακόν της, ἐγαύγιζε δυνατώτερα διὰ νὰ τὴν κάμῃ νὰ κρηφθῇ καὶ πάλιν.

Ἐγὼ καὶ ἡ ἀδελφὴ μου διεσκεδάζομεν μὲ τοὺς τρόπους τοῦ Ἄζόρ, ἰδίως ὅταν κατεδίωκε κανὲν μικρὸν πτηνὸν καὶ ἐκεῖνο πετῶν τὸν ἄφηνεν « εἰς τὰ κρῦα τοῦ λουτροῦ ». Ἐστέκετο καὶ παρετήρει ὡς ἡλίθιος τὸ πτηνὸν φεῦγον. Ἐπειτα ἔστρεφε πρὸς ἡμᾶς τὸ βλέμμα του καὶ ἐγαύγιζεν,

ὡσάν νά μᾶς ἔλεγεν : « Ἐμὲ περιπαίζετε ; σᾶς ἔχω ἰκανοὺς νά τὸ συλλάβετε σεῖς ».

Τυχρῶτερος εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του ἀνὰ τὴν περιοχὴν τοῦ δάσους ἦτο ὁ Τσέκος, ὁ μαῦρος γάτος μας. Τοῦ Τσέκου τὰ παιγνίδια μὲ τὰ πτηνὰ δὲν ἦσαν καθόλου ἀθῶα. Πάντοτε ὅμως, ἐγὼ καὶ ἡ ἀδελφή μου, τοῦ ἀπηγορευόμεν τὰ αἵματηρὰ παιγνίδια. Εἰς τοῦτο μᾶς ἐβοήθει καὶ ὁ Ἄζορ, ὁ ὁποῖος εἶχεν ὀσφρανθῆ τὰς ὑποπτους κινήσεις τοῦ Τσέκου καὶ τὸν παρηκολούθει. Ὅσάκις δὲ ὁ Τσέκος ἐπλησίαζε κανὲν πτηνόν, ὁ Ἄζορ ἐγαύγιζε καὶ τὸ εἰδοποιεῖ νὰ ἀπομακρυνθῆ.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς τὴν ἐξοχὴν ὁ Ἄζορ καὶ ὁ Τσέκος ἦσαν ἡ πρόχειρος διασκεδάσις μας, ὁσάκις δὲν διεσκεδάζομεν καλύτερον μὲ ἐκδρομὰς εἰς τὰ γύρω βουνάκια ἢ εἰς τὴν πλησίον μας εὐρισχομένην θάλασσαν.

Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον μὲ ἔκαμε νὰ ἀγαπήσω περισσότερον τὴν ἐξοχὴν ἦτο, τὸ ὅτι εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ καταγίνωμαι εἰς μίαν ἀγαπημένην μου ἀπασχόλησιν, τὴν ἐντομοσυλλογὴν μου.

Νὰ μὴ σᾶς φαίνεται τοῦτο παράδοξον. Ἡ ἐντομοσυλλογὴ εἶναι μία ὄραία καὶ εὐγενὴς ἀπασχόλησις. Ἄντε αὐτὴ εἶναι ἡ ἀδυναμία μου. Γνωρίζω συνομιλίκας μου, οἱ ὁποῖοι κάμνουν συλλογὴν γραμματοσήμων. Ἄλλοι συλλογὴν ἀπὸ χρυσόχαρτα καὶ κτυτία. Ἄλλοι συλλογὴν ἀπὸ παλαιὰς δεκάρας καὶ ἄλλοι ἄλλας συλλογὰς. Εἰς ἐμὲ ἀρέσει ἡ συλλογὴ τῶν ἐντόμων. Ἐκαστος ἔχει τὴν ἰδικήν του ἀδυναμίαν.

Συχνά λοιπόν εφόρουν τὴν πανοπλίαν μου καὶ ἐξηγώμην γύρω εἰς τοὺς ἀγροὺς διὰ τὸ κυνήγιόν μου.

Σᾶς εἶπον τὴν πανοπλίαν μου καὶ φοβοῦμαι, ὅτι καὶ τοῦτο θὰ σᾶς φανῆ παράδοξον.

Ἐν τούτοις, ὅπως κάθε κυνήγιον, καὶ τοῦτο τὸ κυνήγιον ἔχει τὰ ὄπλα του.

Καὶ πρῶτον καὶ ἀπαραίτητον εἶναι ἡ ἀπόχη, ἡ ὁποία ὁμοιάζει μὲ τὴν ἀπόχην τοῦ ψαροῦ. Μία στεφάνη ἐκ σύρματος διαμέτρου 0,30 προσηροσμένη εἰς ἓν μακρὸν ραβδίον, εἶναι ὁ σκελετὸς τῆς ἀπόχης. Γύρω εἰς τὴν στεφάνην ἔχει ραφῆ εἰς σάκκος ἐκ διαφανοῦς υφάσματος (τουλίου) μὲ σχῆμα γλώσσης καὶ βάθους 0,60. Ἴδου ἡ ἀπόχη μου.

Ἐπίσης ἓν κυτίον μὲ καρφίδας, ἓν κοπτερόν μαχαιρίδιον, ἓν μεγάλον κυτίον στρωμένον εἰς τὸ βάθος μὲ φελόν, ἰδου τὸ συμπλήρωμα τῆς πανοπλίας.

Ἄλλὰ τὸ σπουδαιότερον εἶναι ἡ τέχνη, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖται διὰ τὴν σύλληψιν τῶν ἐντόμων, τὰ ὁποία πετοῦν, ὅπως π. γ. ἡ πεταλούδα.

Ἄλλὰ θὰ μοῦ εἴπετε, ἀπαιτεῖται τέχνη διὰ νὰ συλληφθῇ μία πεταλούδα ;

Βεβαίως. Καὶ τέχνη ἀπαιτεῖται καὶ πείρα.

Μὴ λησιμονεῖτε, πόσας φορὰς ἡ μικρὰ πεταλούδα, μὲ τὰ πολύχρωμα καὶ γνουδωτὰ πτερά της, σᾶς παρέσυρεν εἰς μάταιον κινήγημα. Πετώσα δὲ ἀπὸ ἄνθος εἰς ἄνθος περιεπαίξε μὲ τὴν ἀφέλειάν σας ! Καὶ ἂν ἠθέλετε κατορθώσαι νὰ τὴν συλλάβετε, ἦτο πλέον ἀκατάλληλος διὰ τὴν συλλογὴν, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ νὰ εἶναι τὰ ἔντομα ζωντανά.

Ἄλλ' ἰδοῦ, πὼς ἐγὼ συλλαμβάνω τὰς πεταλούδας :

Καθὼς τὸ ὠραῖον ἔντομον κἀθεται ἐπὶ τοῦ ἄνθους ἢ ἐπὶ κανενὸς θάμνου ἢ κάτω εἰς τὸ ἔδαφος, προχωρῶ πρὸς τὰ ἐκεῖ μὲ διεύθυνσιν ἀντίθετον τοῦ ἡλίου, διὰ νὰ μὴ τὴν φοβίσῃ ἡ σκιά μου καὶ ἀπομακρυνθῇ. Λυσιπτόν ὁμοίως νὰ τὴν ἀπομακρύνῃ καὶ ἡ σκιά τῆς ἀπόχης μου.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν πλησιάζω τόσον ὅσον φθάσει ἡ ἀπόχη μου. Τότε κάμνω μίαν γοργὴν κίνησιν τῆς ἀπόχης ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ ἐν ἀπότομον τίναγμα πρὸς τὰ ὀπίσω. Αὐτὸ εἶναι ἔλκον. Ἡ πεταλούδα ἔχει συλληφθῆ εἰς τὴν ἀπόχην.

Μὲ μεγαλυτέραν δυσκολίαν τὴν συλλαμβάνω τὴν στιγμὴν πού πετᾷ. Ὁ τρόπος εἶναι ὁ ἴδιος, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἀπαιτεῖται μεγαλυτέρα ἐπιδεξιότης καὶ κίνησις γοργοτέρα.

Ὄταν ἡ πεταλούδα συλληφθῇ εἰς τὴν ἀπόχην, περιορί-

ζω, ὅσον δύναμαι, τὰ σκιρτήματά της, διὰ νὰ μὴ τριβῶνται τὰ εὐθροίπια περὰ της καὶ συλλαμβάνω αὐτὴν μὲ τοὺς δακτύλους καὶ τὴν πιέζω εἰς τὸν θώρακα. Διὰ τῆς πιέσεως αὐτῆς ἀποθνήσκει καὶ μένει ἀκίνητος.

Τώρα πλέον δὲν ἔχω παρὰ νὰ τὴν ἀκουμβήσω εἰς τὴν ἀριστεράν μου παλάμην καὶ νὰ τὴν τρουπήσω μὲ μίαν καρφίδα ἀνάλογον μὲ τὸ ἀνάστημά της, οὕτως ὥστε, ἡ καρφὶς νὰ διέλθῃ ἀπὸ τὴν ράχιν, μεταξὺ τῶν μεσαίων της ποδῶν.

Ἐπειτα τὴν καρφώνω εἰς τὴν ἐντομοθήκην μου, ἡ ὁποία εἶναι τὸ μέγαλον κυτίον τὸ στρωμένον μὲ φελλὸν εἰς τὸ βάθος.

Ἡ ἐντομοθήκη μου εἶναι χωρισμένη εἰς τρεῖς θέσεις.

Μία εἶναι διὰ νὰ καρφώνω τὰς πεταλούδας. Ἄλλη διὰ τὰς χρουσαλλίδας. Ἡ τρίτη διὰ νὰ τοποθετῶ τὰς κάμπας.

Τὰς κάμπας τὰς συλλέγω ζωντανὰς καὶ τὰς τρέφω, μέχρις ὅτου μεταμορφωθοῦν εἰς ψυχὰς (πεταλούδας), διὰ νὰ πλουτίσουν τὴν συλλογὴν μου.

Πολὴ σπουδαία καὶ λεπτὴ εἶναι ἡ κατόπιν ἐργασία, τὴν ὁποίαν κάμνω εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Αἱ πεταλούδαι καὶ γενικῶς τὰ ἔντομα, τὰ ὁποῖα πετοῦν εἶναι ἀνάγκη νὰ διατηρηθοῦν εἰς τὰς συλλογὰς μὲ ἀνοικτὰς τὰς πτέρυγας, ὡσὰν ζωντανά. Διὰ τοῦτο ἡ πρώτη μου ἐργασία εἶναι νὰ τὰς ἀπλώσω εἰς τὸ ἀπλωτήριον : δύο σάνιδας καρφωμένας, μὲ μικρὰν κλίσιν πρὸς τὰ ἔσω, αἱ ὁποῖα χωρίζονται διὰ μικροῦ αὔλακος.

Ἐντὸς τοῦ αὔλακος τοποθετῶ τὸ σῶμα τῆς πεταλούδας καὶ τὸ καρφώνω μὲ εἰδικὴν καρφίδα. Συγχρόνως ἀπλώνω

δεξιά καὶ ἀριστερὰ ἐπὶ τῶν σανίδων τὰ τέσσαρα περὶ τῆς στηριζῶν αὐτὰ διὰ μικρῶν χαρτίνων ταινιῶν.

Τὰ ἀπλωτήρια αὐτὰ τὰ τοποθετῶ εἰς μέρος τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ὑγρὸν καὶ ἀναμένω νὰ ξηρανθοῦν τὰ ἔντομα. Καὶ ὅταν γίνῃ τοῦτο, ἀποσπῶ τὰς ταινίας, λαμβάνων μίαν μίαν τὰς πεταλούδας καὶ τὰ τοποθετῶ εἰς τὴν ἔντομολογικὴν μου θήκην.

Δι' ἐκάστην τάξιν ἑντόμων ἔχω ἰδιαιτέραν ὑελοσκέπαστον θήκην καὶ ἐπ' αὐτῆς γράφω τὸ ὄνομα τῆς τάξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν τὰ ἔντομα.

Ἐπίσης ἔχω καὶ βιβλία, εἰς τὰ ὁποῖα γράφω τὸ ὄνομα καὶ τὴν τάξιν ἐκάστου ἑντόμου τῆς συλλογῆς μου, καθὼς καὶ τὸν χρόνον, κατὰ τὸν ὁποῖον συνελήφθη. Εἶναι τὸ μητρῶον τῶν ἑντόμων μου.

Καὶ ἀκόμη ἔχω προμηθευθῆ καὶ βιβλία ποὺ πραγματεύονται περὶ τῶν ἑντόμων καὶ συχνὰ τὰ ἀναγινώσκω.

Καὶ δὲν σᾶς κρύπτω, ὅτι ἀγαπῶ τὴν ἀνάγνωσιν βιβλίων, τὰ ὁποῖα εἶναι διὰ κάθε ἄνθρωπον ἕνας καλὸς σύντροφος καὶ διδάσκαλος. Τοῦτο τὸ ὀφείλω εἰς τὴν ἀγάπην νὰ συλλέγω ἔντομα.

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΩΝ

Ἔχετε ἐπισκεφθῆ κράτος, τὸ ὁποῖον εἶναι κλεισμένον μέσα εἰς ἓν κιβώτιον : Μὴ παραξενεύεσθε : Εἶναι τὸ κράτος τῶν μελισσῶν μέσα εἰς μίαν κυψέλην.

Καὶ τί κράτος ! Ὁρισμένως θὰ τὸ ἐξήλθουν τὰ κράτη, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἰδρῦσει οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἕνας λαός, χιλιάδες λαός, μὲ ἀρχηγόν του τὴν βασι-

λισσαν, ἡ ὁποία εἶναι καὶ μήτηρ ὅλου αὐτοῦ τοῦ πλήθους, ἐργάζεται ἀκούραστα διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ κράτους του. Δύο πράγματα χαρακτηρίζουν τὸν λαὸν αὐτόν, ἡ φιλοπονία καὶ ἡ τάξις.

Ὁ καθεὶς ἐκεῖ ἔχει τὴν θέσιν πού τοῦ πρέπει καὶ δὲν εἶναι τίποτε περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ἀπὸ ὅ,τι ὀρίζει ἡ ἱκανότης του καὶ ὁ προορισμὸς του.

Καὶ πρῶτον αἱ ἐργασίαι. Αὐταὶ ὅλην τὴν ἡμέραν πετοῦν ἀπὸ ἄνθος εἰς ἄνθος καὶ ροφοῦν τὸν χυμὸν καὶ φορτώνονται τὴν γῆριν. Αὐταὶ θὰ κατασκευάσουν τὰς κηρήθρας διὰ νὰ ἀποθέσουν ἐκεῖ τὸν πολύτιμον θησαυρὸν των, τὸ μέλι. Μὲ τὴν γῆριν θὰ κατασκευάσουν τὸν ἄρτον, μὲ τὸν ὁποῖον τρέφουν τὰς μικρὰς ἀδελφὰς των προνύμφας, τὴν βασίλισσαν μητέρα των καὶ τοὺς κηφήνας. Αὐταὶ ἐπίσης εἶναι καὶ οἱ φρουροὶ τοῦ κράτους των, τὸ ὁποῖον φυλάττουν ἀπὸ κάθε ἐπιδρομῆς, ἔτοιμοι νὰ θυσιασθοῦν ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας του.

Ἡ βασίλισσα. Αὐτὴ γεννᾷ τὰ ὠά, ἐκ τῶν ὁποίων παράγεται ὅλον τὸ πλῆθος τῆς κυψέλης. Καὶ ἡ παρουσία τῆς ἐνθαρρύνει καὶ θεομαίνει καὶ ζωογονεῖ τὸ πλῆθος αὐτό, διὰ νὰ ἐκτελῇ μὲ παραδειγματικὴν ἀκρίβειαν τὸ καθήκον του. Ἡ βασίλισσα εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς κυψέλης. Χωρὶς αὐτὴν τὸ κράτος διαλύεται.

Οἱ κηφήνες. Αὐτοὶ εἶναι ὁ ἄρρην πληθυσμὸς τῆς κυψέλης. Οἱ κηφήνες δὲν ἐργάζονται. Οὔτε ἠμποροῦν νὰ ἐργασθοῦν. Ὁ προορισμὸς των εἶναι νὰ γονιμοποιοῦν τὴν βασίλισσαν. Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προορισμοῦ των τούτου, εἶναι ἀνεκτοὶ εἰς τὴν κυψέλην, ἐν ὅσῳ ὑπάρχει ἀφθονία τροφῆς. Ἐὰν ὁμως παρατηρηθῇ ἔλλειψις, τότε δὲν ὑπάρ-

χει δι' αὐτοὺς οἶκος. Φονεύονται ὡς ἄχρηστοι. Θὰ εἰπῆτε ὅτι τοῦτο εἶναι σκληρόν. Ναί, ἀλλὰ εἶναι δίκαιον. Διότι θὰ ἦτο κοῖμα νὰ ἀποθάνουν ἀπὸ τὴν πείναν αἱ φιλόπονοι μέλισσαι, χάριν τῶν ἀκηρῶν κηφήνων.

Ἔχει μεγάλον ἐνδιαφέρον ἡ παρακολούθησις τῆς ζωῆς τῶν μελισσῶν καὶ τῆς ἐργασίας τῶν.

Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον ἔχει ἡ ἴδρσις ὑπὸ τῶν μελισσῶν νέας ἀποικίας. Τοῦτο γίνεται, ὅταν ὁ λαὸς μιᾶς κυψέλης πληθυνθῇ πολὺ καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζήσει ἀνέτως εἰς τὸν ἴδιον χώρον.

Μίαν λοιπὸν ἠλιόλουστον ἡμέραν τοῦ Μαΐου ἢ τοῦ Ἰουνίου, μία ζωηρὰ κίνησις καὶ ἀνησυχία παρατηρεῖται εἰς τὴν κυψέλην. Πολλαὶ μέλισσαι ὀμάδες, ὀμάδες ἐξέρχονται καὶ πάλιν εἰσέρχονται. Τέλος ἓν μέγα μέρος μελισσῶν, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν βασιλίτσαν, ἐξορμᾷ ἀποτόμως ἐκ τῆς κυ-

ψέλης, ἐνοῦται μετ' ἄλλων αἱ ὁποῖαι εἶχον ἐξέλθει καὶ ὅλαι μαζὺ ἀποτελοῦν ἓν σιῆνος. Τὸ σιῆνος τοῦτο πετᾶ, μέχρις ὅτου ἡ βασίλισσα τὸν κουρασθῆ καὶ καθίσῃ εἰς κλάδον τινά. Τότε τὴν περικυκλῶνουν αἱ μέλισσαι, συμπιέζονται γύρω της, καὶ σχηματίζουν μίαν κρεμασμένην σταφυλήν.

Ἄλλ' αὐτὸ περιμένει καὶ ὁ μέλισσοκόμος, ὁ ὁποῖος παρομονεύει ἐκεῖ πλησίον.

Πλησιάζει ἀμέσως, τοποθετεῖ κάτω ἀπὸ τὸ σιῆνος εὐρύχωρον καλάθον καὶ κτυπᾷ ἑλαφρὰ τοὺς κλάδους διὰ νὰ πέσῃ μέσα. Ὅταν γίνῃ τοῦτο, σκεπάζει μὲ ὕφασμα, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀραιὰ ἀνοίγματα, τὸ ἀνοίγμα τοῦ καλάθου καὶ ἀφήνει τὸ σιῆνος νὰ ἡσυχάσῃ ἐκεῖ μέχρις ἐσπέρας. Ἐπειτα τὸ τοποθετεῖ ὀριστικῶς εἰς νέαν κυψέλην.

Ἄλλοίμονον ἐὰν ἀπὸ ἄτεχνον χειρισμὸν τοῦ μελισσοκόμου ἔμενεν ἔξω ἡ βασίλισσα. Τὸ πλῆθος ἔξαλλον ὀρμῆ ἔξω καὶ πετᾷ μὲ μανίαν εἰς ἀναζήτησιν τῆς βασιλίσης.

Ἐπίσης, ἐὰν εἰς τὸ σιῆνος δὲν ἀρέσῃ ἡ νέα κατοικία, τότε τοῦτο τὴν ἐγκαταλείπει καὶ σπεύδει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν παλαιάν.

Ὅταν τὰ πράγματα ἔχουν καλῶς, τότε αἱ μέλισσαι ἡσυχάζουν. Μερικοὶ ἐξέρχονται καὶ περιδιαβάζουν εἰς τὸ βόθρον τῆς κυψέλης, ἀνασηκώνουν τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ σώματός των, τεντώνουν καὶ κτυποῦν ἑλαφρῶς τὰς πτέρυγας των. Εἶναι σημεῖον ὅτι εἶναι εὐχαριστημένοι. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὸ νέον κράτος ἀρχίζει νέα ζωὴ καὶ νέα κινήσις.

Θὰ ἐρωτήσετε, τί ἔγινε τὸ παλαιὸν κράτος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔλειψεν ἡ βασίλισσα ;

Ἄ, μὴ ἀνησυχῆτε. Ἡ ἀναχωρήσασα βασίλισσα εἶχε προνοήσει καὶ ἀφῆκε διάδοχον. Ἐκεῖ τώρα βασιλεύει μία

ἀπὸ τὰς εὐγενεῖς θυγατέρας τῆς. Τὸ παλαιὸν κράτος δὲν ἔμεινεν ὀρφανόν.

ΜΕΛΙΣΣΑ ΚΑΙ ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ

Ἐκαμάρωνε πετῶσα μετὰ χάριτος πολλῆς
τῶν περὺγων τῆς τὰ κάλλη μία νέα χρυσαλλίς.
Κ' ἔλεγεν : « Ἄχ ! τί χαρά μου,
Ἡ ὑφήλιος θαυμάζει τὰ μεταξωτὰ περὶ μου.

Δὲν μοῦ λέγετε, τίς ἄλλος ἠμπορεῖ νὰ καυχηθῆ.
ὅτι δύναται ἔς τὰ κάλλη μὲ ἐμὲ νὰ συγκριθῆ ;
Ἦχι, τὸ κηρύττω εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶν' ἄλλος,
ἔχων ὅσῃν ἐγὼ ἔχω λάμπην, χάριτας καὶ κάλλος. »

Κ' ἐκαμάρωνε ἡ φίλη, ὅτε βλέπει ἀπὸ μακρὰν
πρὸς τὸ μέρος τῆς πετῶσαν μίαν μέλισσαν μικράν.
Ὡς τὴν εἶδε, μετὰ φρίκης καὶ ἀποστροφῆς φωνάζει :
— « ὦ, τί τέρας εἶναι τοῦτο, τὸ ὁποῖον πλησιάζει ; »

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦλθε καὶ ἡ μέλισσα κοντά.
καὶ ἔς τοὺς τελευταίους λόγους τῆς γελοίας ἀπαντᾷ
ὄχι μὲ ὀργὴν καὶ ὕβρεις, ἀλλὰ μὲ φωνὴν γλυκεῖαν :
— « Ἐλα, φίλη, νὰ σοῦ δείξω τὴν μικράν μου κατοικίαν.

Παρατήρησέ την, βλέπεις πόσον εἶναι καθαρά ;
Εἰς τὴν θέσιν των βαλμένα εἶναι ὅλα μὰ χαρά.
Κοίταξε αὐτὰς τὰς θέσεις, φίλη μου, εἰς τὰς ὁποίας
ἔχω διὰ τὸν χειμῶνα ἀρκετὰς ζωοτροφίας.

Ἐπὸ τὰς τροφάς μου ταύτας ζῶ ἀφθόνως καὶ ἐγώ,
Καὶ τροφήν εἰς τοὺς ἀνθρώπους γλυκυτάτην χορηγῶ.
Ἴσως εἶμαι, καθὼς λέγεις, ἄσχημη πολὺ, ἀλλ' ὅμως
ὅλοι λέγουν, ὅτι εἶμαι φίλεργος καὶ οἰκονόμος.

Ἄλλὰ σύ, ἀγαπητή μου, ἦτις μὲ περιφρονεῖς,
σὲ δὲν ἤκουσα ποτέ μου νὰ σὲ ἐπαινῇ κανεῖς,
Διὰ τοῦτο ὅσας λέγεις κατ' ἐμοῦ κατηγορίας,
δὲν τὰς θεωρῶ καθόλου ἀπαντήσεως ἀξίας.

Μίαν ὅμως νὰ σοῦ δώσω συμβουλήν ἐπιθυμῶ.
τῆς ὁποίας τὴν ἀξίαν καὶ ἀλήθειαν τιμῶ.

— Εἶναι ἄθλιος ἐκεῖνος, ὅστις δίδει σημασίαν,
εἰς τοῦ σώματος τὰ κάλλη καὶ μισεῖ τὴν ἐργασίαν ».

(Π. Ι. Φέρμπος)

ΤΑ ΒΟΥΝΑ ἢ ΟΙ ΚΑΜΗΙΟΙ ΠΡΟΤΙΜΟΤΕΡΟΙ ;

— « Τί κριμα, νὰ εἶναι τόσον ἄγωνα τὰ βουνὰ τῆς Ἡπειροῦ ! » ἔλεγε κάποτε Θεσσαλὸς ταξιδιώτης. « Τί θὰ ἤξιζε νὰ ἦτο πεδιάς ἐδῶ πέρα, νὰ ἦσαν ἄμπελοι, σπαρτά, κῆποι, καρποφόρα δένδρα καὶ τρεχούμενα νερά ! Τώρα τί εἰσόδημα δίδουν τὰ βουνὰ αὐτά ; Τίποτε ! »

— « Πῶς φαίνεται, ὅτι εἶσαι πεδινὸς καὶ δὲν ἠμπορεῖς ν' ἀγαπήσῃς, παρὰ μόνον τὴν παχεῖον καλλιεργήσιμον γῆν ! » τοῦ ἀπήντησεν εἰς ἡλιοκαῆς ὑψηλόσωμος Ρουμελιώτης, συνταξιδιώτης εἰς τὸ ἴδιον αὐτοζίνητον. — Ἐγὼ εἰς τὴν πεδιάδα πνίγομαι, ὡς νὰ εἶμαι εἰς ὑπόγειον. Μόνον τὰ βουνὰ ἀνοίγουν τὰ στήθη μου καὶ ἀναπνέω ἐλεύθερα. Βλέπω τὸν κόσμον ὅλον ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ καὶ τραγουδῶ ἐλεύθερος. Τί τὰ θέλω τὰ τρεχούμενα νερά σας, ἀφοῦ εὐρίσκω εἰς τὸ βουνόν μου τὸ ψυχρὸν ὡς κρύσταλλον νερόν, τὸ ὁποῖον μοῦ μαζεύει ὁ βράχος, καὶ πηγαίνω καὶ τὸ πίνω μαζὶ μὲ τὰ πουλάκια τ' οὐρανοῦ ; »

— « Μήπως εἶσαι βοσκός ; »

— « Naί, εἶμαι βοσκός. Καὶ δι' αὐτὸ τὰ βουνὰ αὐτά, τὰ ὁπεία σεῖς εὐρίσκετε ξηρὰ καὶ γέροσα, εἶναι δι' ἐμὲ παραδει-

σος. Τὸ ἄλλογον χορταράκι, τὰ ἀγκαθωτὰ φύλλα τῶν πουρναριῶν τῶν εἶναι θησαυρὸς ὀλόκληρος διὰ τὰ κοπάδια μου. Ἐπήγατέ ποτε εἰς ὄρεινὰ χωρία ; Πηγαίνετε καὶ θεῖα ἰδῆτε. Οἱ κάτοικοι εἶναι φιλόξενοι καὶ ἀνοικτόκαρδοι καὶ κάθε καλύβη φιλεῖ ἀπὸ ὅλα τὰ καλά. Τὸ γάλα εἶναι ζεστόν, τὰ τυριὰ στεγνώνουν ἐπάνω εἰς σανίδας, ἡ οἰκοκυρὰ κάθεται καὶ καθαρίζεται καὶ γνέθει τὰ μαλλιά καὶ ἡ κόρη εἰς τὸν ἀργαλειὸν ὑφαίνει ζεστὰ σκεπάσματα καὶ χονδρὰ ροῦχα διὰ τὸν χειμῶνα. Ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ὄραιότερα ζοῆ ἀπὸ τὴν ζοῆν μας ; Ὅλην τὴν ἡμέραν γυρίζομεν εἰς τὰ βουνά, παίζομεν τὴν φλογέραν μας, συνάζομεν τὰ πρόβατά μας, διότι αὐτὰ μᾶς δίδουν τὸ κρέας τῶν, τὸ γάλα, τὰ μαλλιά, ὅ,τι ἔχουν. Ἐνῶ σεῖς οἱ πεδινοὶ τί ζοῆν περνᾶτε ; »

—« Μὴ μᾶς περιφρονεῖς ! » εἶπεν ὁ Θεσσαλὸς μὲ καλωσύνην. Βέβαια, δὲν ἔχομεν ἡμεῖς τὴν ἐλευθερίαν τὴν ἰδικήν σας, ἀλλὰ εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ὠφέλιμοι. Ἡμεῖς ὀργώνομεν τὴν γῆν καὶ τὴν σπείρομεν καὶ σᾶς δίδομεν σιτάρι. Καλλιεργοῦμεν τὸν βάμβακα καὶ κατασκευάζομεν καὶ ἡμεῖς ἐνδύματα στερεὰ καὶ ὠραῖα. Καλλιεργοῦμεν τὰ ὄσπρια καὶ τὸν καπνόν, ἔχομεν τὰς ἀμπέλους, κάμνομεν μέταξαν, ἔχομεν ὅλα τὰ καλά ! Χωρὶς τὸ γάλα σας περνοῦμεν, χωρὶς τὸ ψωμί μας ὅμως δὲν περνᾶτε ! »

Ὅλοι οἱ ταξιδιωταὶ ἐγέλασαν καὶ ὁ ἡλιοκαῆς βοσκὸς ἐδάγκασε τὰ χεῖλή του.

Κάποιος ὅμως γεροντότερος, μεταξὺ αὐτῶν, ἐμειδίασε καὶ εἶπεν :

—« Ἐλᾶτε, παληκάρια, μὴ μαλώνετε. Καὶ οἱ δύο σας εἰ-

σθε ἐξ ἴσου χρήσιμοι εἰς τὴν πατρίδα. Καὶ ὁ γεωργός, ὁ ὀποῖος μὲ τὸν ἰδρωτὰ του δίδει τὸ σιτάρι καὶ τοὺς καρπούς, καὶ ὁ βοσκός, ὁ ὀποῖος μᾶς προμηθεύει τὸ μαλλὶ καὶ τὸ γάλα, εἶναι μεγάλοι εὐεργέται μας. Ὅλοι, ὅταν ἐργαζώμεθα, εἴμεθα ὠφέλιμοι εἰς τὸν τόπον μας, ὄχι μόνον ὁ γεωργός καὶ ὁ βοσκός, ἀλλὰ καὶ ὁ ἔμπορος καὶ ὁ τεχνίτης καὶ ὁ ἐπιστήμων καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι καὶ ὅλοι. Μόνον οἱ ἄεργοι εἶναι ἄχρηστοι καὶ ἐπιβλαβεῖς.

Ο « ΑΒΕΡΩΦ »

Εἶναι καιρὸς τώρα, πὺ αἱ σχέσεις μας μὲ τοὺς γείτονάς μας τοὺς Τούρκους εἶναι πολὺ φιλικαί.

Οἱ Τούρκοι φίλοι μας ! Ποῖος νὰ τὸ ἐπίστευε ; Καὶ ὅμως εἶναι ἀληθές.

Πολλοὶ Τούρκοι ἔρχονται εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλοὶ Ἕλληνες πηγαίνουν εἰς τὴν Τουρκίαν. Ἀλλὰ καὶ συναλλαγὰὶ γίνονται μεταξὺ τῶν ἐμπόρων τῶν δύο κρατῶν. Ἀπὸ τὰς συναλλαγὰς δὲ αὐτὰς καὶ τὴν ἐπικοινωνίαν, πολλοὶ Τούρκοι ἔχουν συνδεθῆ διὰ φιλίας μὲ Ἕλληνας.

Εἷς τοιοῦτος σύνδεσμος φιλίας ὑπάρχει καὶ μεταξὺ τοῦ Μεχμέτ, ἐμπόρου ἐκ Σμύρνης καὶ τοῦ κυρίου Μπολέτη, ἐξ Ἀθηνῶν.

Πρὸ ὀλίγου χρόνου ὁ Μεχμέτ εἶχεν ἔλθει εἰς τὰς Ἀθήνας δι' ἐμπορικὰς του ὑποθέσεις. Ἀφοῦ τὰς ἐτακτοποίησε παρεκάλεσεν ἕν ἀπόγευμα τὸν φίλον του κ. Μπολέτην νὰ τὸν συνοδεύσῃ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

— « Ἔχω ἀκούσει πολλὰ διὰ τὴν Ἀκρόπολιν », εἶπεν εἰς τὸν φίλον του, « ἀλλὰ δὲν μοῦ ἐδόθη ἕως τώρα καιρὸς

νά αναβῶ ἐκεῖ. Ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν θὰ δυνηθῶ νὰ ἴδω καὶ ὅλην τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων, καθὼς καὶ τὰ προάστεια. Μοῦ ἀρέσει πολὺ ὁ τόπος σας καὶ θέλω νὰ ἔχω ὀλόκληρον τὴν εἰκόνα του εἰς τὴν ψυχὴν μας».

Πρόθυμος ὁ Ἕλληγν ἔμπορος ἔσπευσε νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Τοῦρκου φίλου του. Καὶ ἦτο εὐχαριστημένος, διότι τοῦ ἐδίδετο ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπιδείξῃ εἰς αὐτὸν τὰς ὠραιότητας τοῦ τόπου του.

Ἦτο μία λαμπρὰ ἀνοιξιὰτικὴ ἡμέρα, ἀπὸ ἐκείνας, τὰς ὁποίας συνήθως μᾶς χαρίζει ὁ οὐρανὸς μας, καὶ πρὸ πάντων ὁ οὐρανὸς τῆς Ἀττικῆς. Ἦτο χαρὰ Θεοῦ !

Οἱ δύο φίλοι ἐξεκίνησαν πεζοὶ καὶ ἔπειτα ἀπὸ μικρὰν πορείαν ἔφθασαν εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον τοῦ Ἡρόδου τοῦ Ἀττικοῦ. Ἀπὸ ἐκεῖ διὰ τῆς σιδηρᾶς θύρας, ἡ ὁποία κλείει τὸν περίβολον τοῦ κάτω τῆς Ἀκροπόλεως πευκοφυτευμένου χώρου, ἤρχισαν νὰ ἀνεβαίνουν εἰς τὸν ἱερὸν βράχον.

Προτοῦ ὅμως φθάσουν εἰς τὰ Προπύλαια, διὰ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ Μεχμέτ ἔπεσε κάτω πρὸς τὸν ὄρμον τοῦ Φαλήρου. Ἐκεῖ εἶχεν ἀγκυροβολήσει ὁ Ἑλληνικὸς στόλος.

— Τί πλοῖα εἶναι αὐτά ; ἠρώτησεν ὁ Τοῦρκος ἔμπορος.

— Εἶναι ὁ στόλος μας, ἀπεκρίθη ὁ κύριος Μπολέτης.

— Καὶ αὐτὸ τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀγκυροβολήσει πρὸς τὴν παραλίαν καὶ διακρίνεται ἀπὸ τὰ ἄλλα, μίπως εἶναι ἡ ναυαρχίς ;

— Ναί, εἶναι ὁ « Ἀβέρωφ ».

— Ἄ ! ὁ « Ἀβέρωφ » ; ἀνεφώνησεν ὁ Μεχμέτ μετὰ συγκίνησιν.

Ἦτο Ἕλληγν ἐνόμισεν ὅτι ὁ φίλος του δυσηρεστήθη, διότι

ἤκουσε τὸ ὄνομα αὐτό. Διὰ τοῦτο ἐδοκίμασε νὰ ἀλλάξῃ ὀμιλίαν.

Ἄλλ' ὁ Μεχμέτ ἐξηκολούθησεν :

— Ἐπεθύμουν νὰ ἴδω τὸν « Ἀβέρωφ » ἀπὸ πλησίον. Μὲ πρώτην εὐκαιρίαν θὰ τὸ κάμω. Εἶναι ἐν δοξασμένον πλοῖον. Εἶναι ἡ δόξα σας ! Ἄλλὰ διατί λέγεται « Ἀβέρωφ »; Τί σημαίνει αὐτὸ τὸ ὄνομα;

Ὁ Ἕλλην ἔμπορος ἔλαβε τὸ θάρρος ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ φίλου του καὶ προθύμως ἐξήγησεν εἰς αὐτὸν διατί τὸ ἔνδοξον πλοῖόν μας ὀνομάσθη « Ἀβέρωφ ».

— Ἔχει τὸ ὄνομα ἐνὸς Ἑλληνοῦ, εἶπε, τοῦ Γεωργίου Ἀβέρωφ, ὁ ὁποῖος διὰ διαθήκης του ἐδώρησεν ἓν μέγαλον ποσὸν εἰς τὸ Ταμιεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ μας στόλου. Τὸ ποσὸν αὐτὸ ἐκ δύο καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίων φραγκῶν χρυσῶν ἀνεπιβάσθη μετὰ τῶν τόκων κατὰ τὸ ἔτος 1908 εἰς ὀκτὼ ἑκατομμύρια δραχμῶν. Τότε τὸ κράτος ἐσκέφθη νὰ ἀγοράσῃ δι' αὐτῶν τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον φέρει τὸ ὄνομά του.

— Καὶ μὲ τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνικήσατε εἰς τὰ Δαρδανέλλια, ἐπρόσθεσεν ὁ Μεχμέτ. Αὐτὰ ὅμως ἐπέρασαν. Τώρα εἴμεθα φίλοι καὶ θὰ εἴμεθα. Ἄλλὰ ἀπὸ ποῖον μέρος τῆς Ἑλλάδος κατήγετο αὐτὸς ὁ καλὸς σας πατριώτης, ὁ Ἀβέρωφ;

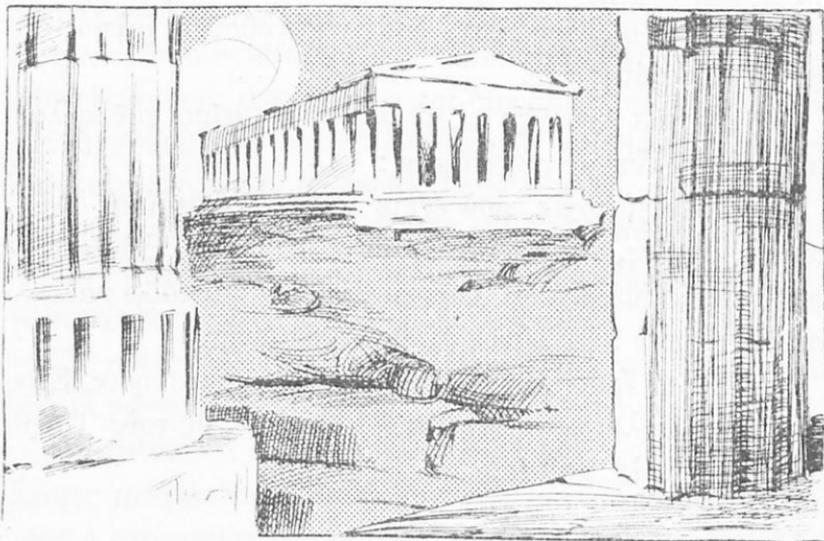
— Ἀπὸ τὸ Μέτσοβον τῆς Ἡπείρου, ἀπήνησεν ὁ κύριος Μπολέτης μὲ κάποιαν ὑπερηφάνειαν, διότι ἦτο καὶ αὐτὸς Ἡπειρώτης.

— Ἄ, ἀπὸ τὴν Ἡπειρον ! Ἀπὸ ἐκεῖ κατήγετο ἡ μήτηρ μου καὶ πολλὰς φορὰς μοῦ εἶχεν ὀμιλήσει διὰ τὸν τόπον τῆς. Εἶναι καλοὶ πατριῶται οἱ Ἡπειρῶται Ἕλληνες.

— Ναι, ἔχουν κάμει μεγάλας δωρεὰς εἰς τὸ Ἔθνος.

Εἶναι οἱ εὐεργέται του. Ἐκτὸς τοῦ Ἀβέρωφ, ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὴν δωρεάν διὰ τὸ πλοῖον καὶ ἄλλας πολλὰς καὶ μεγάλας δωρεάς, καὶ ἄλλοι Ἑπειῶται ἐδώρησαν εἰς τὸ Ἔθνος. Ὁ Τοσίτσας, ὁ Στουρνάρας, οἱ Ζάππαι, ὁ Βαρθάκης καὶ ἄλλοι. Ὅλοι αὐτοὶ Ἑπειῶται ἦσαν.

— Σᾶς ζηλεύω, φίλε μου, διότι ἔχετε νὰ ἐπιδείξετε τοιούτους ἄνδρας. Καὶ αἰσθάνομαι ἱκανοποίησιν, διότι οἱ περισσότεροὶ ἐκ τούτων κατάγονται ἀπὸ τὸν τόπον τῆς μητρὸς μου, εἶπε μὲ συγκίνησιν ὁ Μεχμέτ. Καὶ μὲ τὸν φίλον του

ἐπέρασαν τὰ Προπύλαια καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν ἱερὸν βράχον.

Ἐξεῖ, μακρὰν ἀπὸ τὴν βοῆν καὶ τὸν θόρυβον τῆς πόλεως, ὁ δροσόλουστος ἀπὸ τὴν αὔραν τοῦ Σαρωνικοῦ βράχου, ἐπεβλήθη εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Μεχμέτ καὶ ἔμεινεν ἐστατικός.

Καὶ δὲν εἶχε βέβαια ἀρχαιολογικὰς γνώσεις ὁ Τοῦρκος ἔμπορος, ἀλλὰ δὲν χρειάζονται τοιαῦται γνώσεις διὰ νὰ αἰσθανθῆ κανεὶς τὴν ὠραιότητα ἐνὸς Παρθενῶνος, τοῦ ὑπερόχου αὐτοῦ Ναοῦ καὶ τῶν ἄλλων αἰωνίων μνημείων τῆς ἀθανάτου δόξης τῆς φυλῆς μας.

Καὶ τὸν ὠραῖον πίνακα συνεπλήρῳεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Τοῦρκου ἡ θεὰ τῆς πόλεως, ἡ ὁποία ἠπλώνετο κάτω κατάλευκος καὶ φωτεινὴ. Ἐπίσης καὶ τὰ βουνὰ γύρω, ἡ Πάρνης, ἡ Πεντέλη, ὁ Ὑμηττός, ποὺ ἤλλαζον αὐτὴν τὴν ὄραν μυρῖους χρωματισμοὺς καὶ περιέκλειον μὲ στοργὴν τὴν πόλιν, τὸ αἰώνιον ἄστυ, ὡσὰν νὰ ἐφοβοῦντό μήπως ἐκχυθῆ ἡ ὠραιότης του.

Ὁ Μεχμέτ ἔσφιγγε μὲ ἀγάπην τὴν χεῖρα τοῦ φίλου του καὶ τοῦ εἶπε μὲ συγκίνησιν :

— Εἶσθε εὐτυχεῖς, ποὺ ἔχετε τοιαύτην πατρίδα. Ἀξίζει τὰς θυσίας, τὰς ὁποίας ἐκάματε δι' αὐτήν. Θὰ ἐπιτρέψετε καὶ εἰς ἐμέ, ἂν καὶ Τοῦρκον, νὰ τὴν θαυμάζω καὶ..... νὰ τὴν ἀγαπῶ ! ἐτελείωσε μὲ ἔντονον φωνήν.

Ὁ Ἕλληνας ἔμπορος ἐδάκρυσεν ἀπὸ τὴν συγκίνησιν. Εἶχε πιστεύσει ἀπολύτως πλέον, ὅτι ἡ φιλία μας μὲ τοὺς Τούρκους εἶναι πολὺ βαθεῖα.

ΕΝΑ ΧΟΡΤΑΡΙ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ

Δὲν θέλησε στὸ χῶμα τοῦ κάμπου νὰ βλαστήσῃ
ν' ἀνθίσῃ, νὰ πεθάνῃ σὰν πλάσμα ταπεινό·
τῆς πεταλούδας πῆρε τὰ φτερὰ νὰ φτερουγίσῃ.
κ' ὑψώθηκε ν' ἀνέβῃ κατὰ τὸν οὐρανό.

Ἄναξια ριζωμένο—φτωχὸ τῆς γῆς χορτάρι—
σὲ μιὰ τοῦ Παρθενῶνος ἀθάνατη γλυφή,
χωρὶς νὰ εἶναι δάφνης, ἐλιᾶς, μυρτιᾶς κλωνάρι,
τῆς δόξας στεφανώνει τὴν πιὸ ψηλὴ κορφή.

(Γ. Δροσίνης)

ΠΩΣ ΕΣΩΘΗ Η ΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ

Κατὰ τὸ ἔτος 807 μ. Χ. οἱ Σλαῦοι τῆς Πελοποννήσου ἐπανεστάτησαν κατὰ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους. Κατ' ἀρχὰς ἐπετέθησαν κατὰ τῶν γειτόνων τῶν Ἑλλήνων καὶ κατέστρεφον τοὺς ἀγρούς τῶν καὶ διήρπασον τὰς οἰκίας τῶν. Ἔπειτα ὤρμησαν κατὰ τῶν Πατρῶν καὶ ἀφοῦ κατέστρεψαν τὰς πεδιάδας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἔξω τῆς πόλεως, ἐπολιόρκησαν τὴν πόλιν ἀπὸ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης.

Εἰς τὴν ἀπὸ θαλάσσης πολιορκίαν τοὺς ἐβοήθουν Μωαμεθανοὶ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Συρίας.

Ἡ πόλις ἦτο ὀχυρά. Ἰσχυρὸν τεῖχος τὴν περιέβαλλε καὶ οἱ κάτοικοι ἠμύνοντο μὲ μεγάλην γενναϊότητα.

Ἡ πολιορκία ὅμως διήρκεσε πολὺ καὶ παρουσιάσθη ἔλλειψις τροφῶν καὶ ὕδατος. Καὶ εἶχε μὲν εἰδοποιηθῆ ἔγκαιρος ὁ στρατηγὸς τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου, ὁ ὁποῖος ἔμενεν εἰς τὴν Κόρινθον, ἵνα ἀποστείλῃ βοήθειαν, ἀλλ' ἡ βοήθεια αὐτὴ ματαίως ἀνεμένετο. Τί ἔπρεπε νὰ γίνῃ; Οἱ ἄρχοντες τῆς πόλεως εὐρέθησαν εἰς πολὺ δύσκολον θέσιν.

Ἔβλεπον, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν ἄμυναν. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισαν νὰ παραδώσουν τὴν πόλιν

εἰς τοὺς Σλαύους, ἀφοῦ λάβουν τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι δὲν θὰ πάθῃ κανεὶς τίποτε.

Προτοῦ ὅμως ὑποκύψουν ὀριστικῶς εἰς τὴν θλιβερὰν αὐτὴν ἀνάγκην, ἔστειλαν σκοπὸν εἰς τὰ ἀνατολικὰ ὄρη νὰ παρατηρήσῃ μὴ τυχὸν ἤρχετο ἡ βοήθεια ἐκ Κορίνθου.

Εἰς τὸν σκοπὸν παρήγγειλαν, ἐὰν διακρίνῃ ἐρχομένην τὴν βοήθειαν, νὰ ἐπιστρέψῃ ἀμέσως κρατῶν κεκλιμένην τὴν σημαίαν του. Ἐὰν ἀντιθέτως δὲν διακρίνῃ τίποτε, τότε νὰ ἐπιστρέψῃ κρατῶν τὴν σημαίαν ὀρθήν.

Φαντασθῆτε τὴν ἀγωνίαν τῆς πόλεως, ἡ ὁποία ἀνέμενε τὸν σκοπὸν. Γυναῖκες, γέροντες καὶ παιδιά γονυκλινεῖς προσηύχοντο εἰς τὸν Ναὸν τοῦ πολιούχου Ἀποστόλου Ἀνδρέου, νὰ τοὺς συντρέξῃ εἰς τὴν δύσκολον αὐτὴν στιγμήν. Οἱ δὲ ἄρχοντες εἶχον ἀναβῆ εἰς τοὺς ὑψηλοτέρους πύργους τοῦ τείχους καὶ παρατήρουν ἀπὸ ἐκεῖ μὲ ἀγωνίαν νὰ ἴδουν τὸν σκοπὸν.

Θὰ ἐκράτει κεκλιμένην τὴν σημαίαν του ; Ἡ θὰ ἦσαν ὑποχρεωμένοι μὲ πόνον ψυχῆς νὰ παραδώσουν τὴν ὠραίαν πόλιν εἰς τοὺς Σλαύους ;

Ἄλλ' ἔγινε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ !

Ἐνῶ ὁ σκοπὸς ἐπέστρεφεν ἔφιππος καὶ ἐκράτει ὀρθὴν τὴν σημαίαν, αἶφνης ὀλισθαίνει ὁ ἵππος του καὶ ἡ σημαία ἐκλινε πρὸς στιγμήν. Ἄλλὰ τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς στιγμήν ἔτυχε νὰ πέσουν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀρχόντων ἐπὶ τοῦ σκοποῦ καὶ νὰ τὸν διακρίνουν κρατοῦντα κεκλιμένην τὴν σημαίαν !

Ἐξαλλοὶ ἐκ χαρᾶς ἔτρεξαν ἀμέσως καὶ διέταξαν γενικὴν ἔξοδον τοῦ στρατοῦ, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ θάρρος, ὅτι ἤρχετο

ἡ βοήθεια, ὄριμηνεν ἀκρόατος καὶ κατενίκησε καὶ διεσκόρπισε τὸν ἐχθρόν.

Ἡ πόλις εἶχε σωθῆ. Καὶ εἶχε σωθῆ ἀπὸ μίαν παρεξήγησιν.

Τὴν τρίτην ἡμέραν μετὰ τὴν νίκην ἔφθασε καὶ ὁ στρατηγὸς τῆς Κορίνθου μὲ τὴν βοήθειαν. Ἡ προσπάθειά του νὰ συλλέξῃ πολὺν στρατὸν τὸν ἔκαμε νὰ βραδύνη. Κατὰ πληκτος ἐπληροφορήθη ἐκεῖ τὴν νίκην καὶ ἔγραψε περὶ τούτου εἰς τὸν αὐτοκράτορα.

Μόλις τὸ ἔμαθεν ὁ Νικηφόρος διέταξεν ἀμέσως τὰ λάφυρα τῆς νίκης νὰ ἀφιερωθοῦν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου, τοῦ προστάτου τῆς πόλεως, καὶ ἡ ἐπισκοπὴ τῶν Πατρῶν νὰ προβιθασθῆ εἰς μητρόπολιν. Εἰς τὴν νέαν μητρόπολιν προσετέθησαν καὶ αἱ ἐπισκοπαὶ Μεθώνης, Κορώνης καὶ Λακεδαιμόνος.

ΗΡΩΪΣΜΟΣ ΜΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Ὁ ἀρχηγὸς ἐκάθητο σκεπτικὸς ἔμπροσθεν ἑνὸς μικροῦ οἰκίσκου, τὸν ὁποῖον εἶχε μετοβάλει εἰς ἀρχηγεῖόν του. Γύρω του τὸν περιεκύκλωνον τὰ παλληκάρια του. Δὲν ἦτο τυχαίως ἀρχηγός. Τὸ ὄνομά του ἐθύμιζε πολλὰς νίκας καὶ ἡ ἀνδρεία του ἐγέννα ἐλπίδας.

Τώρα ὅμως εἶναι κατηφῆς καὶ σκεπτικός. Ἡ σκυθρωπότης του ἀντικαθρεπίζεται εἰς τὰ πρόσωπα τῶν παλληκαριῶν του καὶ ἡ σιωπὴ του ὁμιλεῖ καὶ λέγει λόγους θλιβεροὺς εἰς τὴν καρδίαν των.

Δὲν εἶχον τροφάς. Δὲν εἶχον πλέον πολεμεφόδια. Ὁ ἐχ-

θρός, ἀφοῦ προσέλαβε νέας ἐπιζουρίας, τοὺς ἔκλεισε κάθε ὁδὸν σωτηρίας καὶ ἠπείλει πλέον καὶ τὸ χωρίον, τοῦ ὁποίου ἐτάχθησαν φρουροί.

— Νὰ μοῦ ἐπερίσσειεν ἓνας ἄνθρωπος ! εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ ἀρχηγός, συνεχίζων κάποιαν σκέψιν, ἡ ὁποία ἀπὸ πολλὴν ὥραν ἐγύριζεν εἰς τὸν νοῦν του.

— Ἐνας ἄνθρωπος ; Καὶ τί εἶμεθα ἡμεῖς ; Δὲν εἶναι κανεὶς ἀπὸ ἡμᾶς ἄξιος ; Λιμεμαρτυρήθησαν τὰ παλληκάρια του.

— Νὰ περισσεύῃ ; Ὅχι ! Κανεὶς δὲν περισσεύει ἀπὸ σᾶς ! ἀπήντησε μὲ βαρεῖαν φωνὴν ὁ ἀρχηγός καὶ περιέβαλεν ὄλους μὲ φιλόστοργον βλέμμα.

Καὶ ἔπειτα ἀπὸ μικρὰν σιωπὴν ἐπρόσθεσεν : « Ἄς περᾶσῃ καὶ ἀπόψε. Ἄς ὑπάγῃ ὁ καιεὶς εἰς τὴν θέσιν του. Ὅλοι, ὄλοι ἐμείναμεν εἰκοσιδύο. Ἐκεῖνος ποὺ θὰ κάμῃ κάτι, χωρὶς τὴν διαταγὴν μου, εἶναι ὡσὰν νὰ φονεύῃ δέκα χριστιανούς. Συλλογισθῆτε πόσοι κρέμονται ἀπὸ ἡμᾶς ».

Καὶ ἀφοῦ εἶπεν αὐτά, ἐστράφη καὶ ἐπροχώρησε μὲ βῆμα βραδὺ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ οἰκίσκου.

Ὁ λόφος, ὅπου ἦτο τὸ χωρίον, ἦτο δυσπόρθητος. Οἱ ἐχθροὶ τὸ ἐγνώριζον καλῶς καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ κάμουν τρίτην ἔφοδον, ἀφοῦ εἶχον πληρώσει πολὺ ἀκριβὰ τὰς δύο προηγουμένας.

Ἐκρινον φρόνιμον νὰ καταβάλουν τοὺς χριστιανούς διὰ τῆς πείνης καὶ ἀφοῦ ὠχυρώθησαν εἰς τὰς τριγύρω διόδους, ἀνέμενον τὸ ἀποτέλεσμα.

Ὁ ἀρχηγός εἶχεν ἐννοήσει τὸ σχέδιον καὶ ἐμαίνετο ὅπως ὁ λέων εἰς τὸν κλωβόν.

Νὰ ἀποτολμῆση ταχεῖαν κάθοδον ἦτο τὸ ἴδιον, ὡσὰν νὰ ὠδήγηι τὰ παλληκάρια του εἰς βεβαίαν παγίδα.

Νὰ περιμένῃ ;

Ἐκείνη ἀπὸ δύο ἡμερῶν εἰς ἐκεῖνα μὲν εἶχε μοιράσει τέταρτον σιτηρεσίου, αὐτὸς δὲ δὲν ἔφαγε τίποτε.

Καὶ τί θὰ ἔλεγον οἱ καλοθεληταὶ του, ὅταν ἐμάνθανον, ὅτι ἀπὸ ἀδεξιότητά του βεβαίως καὶ αὐτὸς ἔπεσε καὶ τοὺς ἀνθρώπους του κατέστρεψε, χωρὶς νὰ ἐμποδίση τὴν πρόοδον τοῦ ἔχθρου ;

« Μάλιστα, αὐτὸ θὰ εἶπουν », ἔλεγε μονολογῶν, « καὶ ἄς εἶμαι σκοτωμένος ! »

— Τί ἔχεις, καπετάνιε μου ; ἠρώτησε πλησιάζουσα γυραῖα ἐξηκοντοῦτις, μικρόσωμος καὶ ἰσχνή.

— Ἄ, ἐσὺ εἶσαι, κυρὰ Χρυσῆ ;

— Ναί, παιδί μου !

— Τί θέλεις νὰ ἔχω ; Δὲν βλέπεις ; Ἐχάθημεν, κυρὰ Χρυσῆ !

— Ἐχει ὁ Θεός, παιδί μου !

— Ναί, κυρὰ Χρυσῆ, μὰ κάτι πρέπει νὰ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς. Καὶ ὁ ἀρχηγὸς ἐκτύπησε διὰ τῆς χειρὸς τὴν κεφαλὴν του.

— Καὶ μήπως παιίης ἐσύ ;

— Δὲν παιίω, ἀλλὰ τί θὰ εἶπουν ;

— Ἐμπορῶ νὰ σὲ ἐρωτήσω ἓνα λόγον, ὡσὰν μάννα σου, ποὺ εἶμαι ;

— Εἰς τοὺς ὀρισμούς σου, κυρὰ Χρυσῆ.

— Εἶπες πρὸ ὀλίγου εἰς τὰ παλληκάρια σου—ἤμην ἐδῶ πλησίον καὶ τὸ ἤκουσα—εἶπες, ὅτι ἂν εἶχες ἓνα ἄνθρωπον νὰ σοῦ περισσεύῃ....

— Παιδί μου..... μὴ θυμώσῃς..... Δὲν ἠμπορῶ ἐγὼ νὰ κάμω αὐτὸ ποὺ θέλεις :

Ὁ ἀρχηγὸς ἐκάθισε πάλιν ἀπογοητευμένος.

— Ἄφησέ με, κυρὰ Χρυσῆ, δὲν εἶναι ἰδική σου ἐργασία αὐτό !

Καὶ περιτυλιχθεὶς ἐντὸς τῆς κάπας του, ἐστράφη ἐντέτως ὅπως κοιμηθῆ δῆθεν. Ἄλλὰ ποῦ νὰ κοιμηθῆ :

Ἡ κυρὰ Χρυσῆ τὸν ἔβλεπε νὰ στρέφεται ἐπὶ ὄραν ὀλόκληρον καὶ τὸν ἤκουε νὰ φουσᾷ καὶ νὰ στενάξῃ καὶ ἐραγίζετο ἡ καρδιά της.

Ἐξαφνα ἠκούσθη ἡ βαρεῖά του φωνὴ καὶ ἔλεγε καθαρά :

— Ἡμποροῦσα νὰ υπάγω ἐγώ, μὰ ἔπειτα ; Θὰ τοὺς ἐφόνευον ὅλους τοὺς συντρόφους μου ! Πῶς θὰ ἄφηνον χωρὶς σκύλον τὸ μανδρί ; Τὰ ἔλεγεν αὐτά, ἀλλὰ τὸ σῶμά του δὲν ἐκινεῖτο.

— Θὰ παραμιλῆ, ἐσκέφθη ἡ γραῖα καὶ ἐπλησίασεν ἠσύχως.

— Νὰ τὸν στείλω, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀρχηγός, νὰ ἀναβῆ ἐκεῖ εἰς τὸν χαλασμένον πύργον καὶ νὰ ὑψώσῃ ἐπάνω μίαν σημαίαν μὲ σταυρόν. Βεβαίως δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ. Ἄλλ' ὁ ἐχθρὸς τὴν προΐταν θὰ νομίσῃ, ὅτι εὐρίσκεται μεταξὺ δύο πυρῶν καὶ θὰ ἀφήσῃ ἐλευθέραν τὴν ρηματιάν. ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ φύγωμεν.

— Ἄ, αὐτὸ ἦτο ! λέγει μέσα της ἡ κυρὰ Χρυσῆ καὶ ἐπερίμενε νὰ ἀκούσῃ ἀκούρη. Ἄλλ' ὁ ἀρχηγὸς κοιμᾶται καὶ δὲν παραμιλεῖ πλέον.

Ἡ κυρὰ Χρυσῆ ἦτο ὁ μόνος θῆλυς κάτοικος τοῦ χωρίου.

Ἡρνήθη ν' ἀκολουθήσῃ τὰ λοιπὰ γυναικόπαιδα καὶ παρέμεινεν, ἵνα περιποιητῆται τὸν « Καλετάνιον », πρὸς τὸν ὁποῖον ἔτρεφε μητρικὴν στοργήν. Ἀπὸ δύο ἡμερῶν συνεμερίζετο ἀγογγύστως τὴν ἀσιτίαν του καὶ αὐτὸς ἐφρούρει αὐτόν, ὡς ὁ καλύτερος τῶν ὑπασπιστῶν του.

Τώρα, ἀφοῦ ἤρπασε τὸ σχέδιον, τὸ ὁποῖον δὲν ἠμπόρει ἐκεῖνος νὰ ἐκτελέσῃ, κατείχετο ἀπὸ παράδοξον ταραχήν.

Ἐνόμιζεν, ὅτι ὁ Θεὸς τῆς τὸ ἀπεκάλυψεν ἵνα αὐτὴ τὸ ἐκτελέσῃ. Ἐνόμιζεν, ὅτι εἰς τὰς χεῖράς της ἦτο πλέον ἡ ζωὴ ὅλων καὶ ὅτι κάθε στιγμή ἀργοπορίας θὰ κατέστρεφε τὸ σχέδιον.

— Θὰ χαθῶ, ἐσκέπτετο, ἀλλὰ θὰ σώσω εἴκοσι παλληκάρια καὶ τὸν ἀρχηγόν. Θεέ μου! δῶσέ μου φῶτισιν καὶ δύναμιν!

Ἦνοιξε μικρὸν σακκίδιον, τὸ ὁποῖον περιεῖχεν ὅλας τὰς ἀποσκευὰς τοῦ ἀρχηγοῦ, ἀνέσυρεν ἀπὸ ἐκεῖ μικρὰν λευκὴν σημαίαν μὲ ἐρυθρὸν σταυρὸν καὶ τὸν ἠσπάσθη.

« Θεέ μου! δῶσέ μου φῶτισιν καὶ δύναμιν », ἐπανέλαβε ἴλιν καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ οἰκίσκου.

Ὁ Θεὸς τὴν ἐσκέπασε μὲ νέφος, ὥστε νὰ περάσῃ ἀπαράτητος ἀναμέσον τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ Θεὸς ἐδυνάμωσε τοὺς τρέμοντας πόδας τῆς γυναικὸς καὶ τῆς ἔδωσε περὰ διὰ νὰ τὴν φέρουν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου. Ὁ Θεὸς τὴν ἐβοήθησε νὰ ἀναβῆ εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ πύργου καὶ νὰ ὑψώσῃ ἐπὶ ὑψηλοῦ γλάδου τὴν σημαίαν τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς σωτηρίας. Ὁ Θεὸς ἔστειλε τοὺς ἀγγέλους του νὰ τὴν παραλάβουν καὶ νὰ τὴν φέρουν διὰ μέσου τῶν ἐχθρῶν πάλιν ζωντανὴν ἔπειτα ἀπὸ δίωρον κοπιώδη πορείαν εἰς τὸ χω-

ρίον, εἰς τὸν οἰκίσκον, ὅπου ἀκόμη ἐκοιμᾶτο ὁ ἀρχηγός. Ὁ Θεὸς βεβαίως, ὁ ὅποιος βοηθεῖ κάθε καλὴν προᾶξιν ἐκείνων, πρὸς μὲ πίστιν καὶ ἀγάπην ἐπικαλοῦνται τὸ ὄνομά του !

Πρὶν ἀνατεῖλῃ ὁ ἥλιος, ὁ ἀρχηγὸς ἐσηκώθη. Μὲ βαρεῖαν τὴν κεφαλὴν ἐβγῆκεν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔπεσαν εἰς τὸν πύργον.

— Ὀνειρεύομαι ; εἶπεν. Ὀνειρεύομαι ἀκόμη ; Κύριε ἐλέησον ! Καὶ ἔκαμε τὸν σταυρόν του.

— Κόστα, Φραγγιῶ, Μιχάλη, ἐφώνασεν.

“Ὅλοι τότε τὸν περιεκύκλωσαν, καθὼς καὶ ἡ κυρὰ Χρυσῆ.

— Ἰδέτε, εἶπεν. Ὁ Θεὸς μᾶς ἔσωσεν !

— Ὁ Θεός, ὁ Θεός ! εἶπαν ὅλοι.

— Ναί, ἡ χάρις του ! ἐπρόσθεσε καὶ ἡ κυρὰ Χρυσῆ.

ΑΙ ΗΝΤΕ ΑΙΣΘΗΣΕΙΣ

Βρέφος μόλις πρὸ ὀλίγου ἐγεννήθη εἰς τὴν μικρὰν του κούριαν. Ἀφρὸς ἀπὸ πέπλους τὸ σκεπάζει. Ἥρεμα, ἤρεμα καὶ ἐλαφρὰ ἀνασηκώνεται τὸ ἀπαλόν του στῆθος. Εἰς τὰ χεῖλη του ζωγραφίζεται τὸ πρῶτον ἀθῶον χαμόγελον, τὸ ὁποῖον ἀνατέλλει εἰς τὴν χαραυγὴν τῆς ζωῆς του.

Τότε παρουσιάσθησαν ἐκεῖ αἱ πέντε αἰσθήσεις, τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἐδώρει εἰς τὸν νεοελθόντα εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠτομιάσθησαν νὰ ἀναλάβῃ ἡ κάθε μία ἀπὸ αὐτὰς τὴν ὀρισμένην λειτουργίαν.

Πρῶτη ἀπὸ ὅλας ἐπροχώρησεν ἡ ὄρασις καὶ εἶπεν :

— « Είμαι τὸ πολυτιμότερον ἀπὸ τὰ δῶρα, ποῦ σοῦ ἐχάρισεν ὁ Θεός. Εἶμαι ἡ βασίλισσα τῶν αἰσθήσεων. Δι' ἐμοῦ θὰ ἰδῆς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ τὰς καλλονὰς τῆς φύσεως. Δι' ἐμοῦ θὰ ἀπολαμβάνης τὰς ἐορτὰς καὶ τὰ θεάματα. Δι' ἐμοῦ θὰ γνωρίσης καὶ θὰ ἐκτιμήσης τὰ θαυμαστά προϊόντα τῆς ἀνθρωπίνης τέχνης. Τόσον θὰ σοῦ εἶμαι ἀγαπητή, ὥστε ὁ ἱερότερος ὕμνος σου θὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν διατήρησίν μου ».

Ἔπειτα ἦλθεν ἡ ἀκοή :

— « Καὶ ἐγώ », εἶπεν αὕτη, « δὲν θὰ σοῦ εἶμαι ὀλιγότερον πολύτιμος ἀπὸ τὴν ἀδελφήν μου. Χωρὶς ἐμὲ ὁ λόγος, τὸ πολυτιμότερον χάρισμα διὰ τὸν ἀνθρωποῦ, θὰ ἦτο ἀνωφελές. Χωρὶς ἐμὲ θὰ ζῆς ἀναίσθητος ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους καὶ θὰ σὲ περιβάλλῃ θλιβερὰ ἀπομόνωσις. Δι' ἐμοῦ θὰ ἀκούσης τὸ ᾄσμα τῆς ἀηδόνος, τὸν ψίθυρον τῆς αὔρας, τὸν φλοῖσβον τῆς θαλάσσης καὶ τὴν ἐνθουσιώδη ἀρμονίαν τῆς μουσικῆς. Δι' ἐμοῦ θὰ γνωρίσης τὴν προσφιλεῖ φωνὴν τοῦ φίλου σου καὶ τῶν ἰδικῶν σου ».

Τρίτη ἐπλησίασεν ἡ ὁσφρησις :

— « Εἶμαι ἡ ποιητικωτέρα μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν μου, εἶπε. Τὸ κράτος μου εἶναι περιορισμένον, ἀλλὰ πόσον εἶναι εὐγενές. Ἄν ἔλειπον ἐγώ, τὰ ρόδα καὶ αἱ τσουκνίδαι θὰ εἶχον τὴν ἰδίαν ἀξίαν. Τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθέων τὴν μεθυστικὴν ὀσμὴν τῶν μύρων, τὴν εὖοσμον κνίσαν, τὴν ὁποίαν ἀναδίδουν τὰ ἐκλεκτὰ φαγητά, ἐγὼ θὰ σὲ κάμω νὰ τὰ ἀπολαύσης ».

Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὴν ἔλαβε τὸν λόγον ἡ γεῦσις, ἡ ὁποία ἐπροχώρησε μὲ ὄψιν θαλερὰν καὶ εὐχαριστημένην :

— « Ὅτι παρᾶγει τὸ ἀπέραντον βασίλειον τῆς φύσεως.

ὅ,τι ἐφευῖρεν ἡ τέχνη τῶν λαιμάργων, ἐγὼ θὰ τὰ δοκιμάσω καὶ θὰ ἐκτιμήσω τὴν ἀξίαν των. Καὶ ὅταν αἱ ἄλλαι εὐχαριστήσεις τῆς ζωῆς σὲ ἀποχαιρετήσουν, ἐγὼ θὰ ἐξακολουθῶ νὰ σὲ παρηγορῶ καὶ νὰ σὲ εὐφραίνω».

Τελευταία ἐπροχώρησε δειλὴ καὶ συνεσταλμένη ἡ ἀφή.

— « Νὰ ἀκούσομε καὶ σὺ τί θὰ ὑποσχεθῆς καὶ θὰ τοῦ χαρίσῃς », εἶπαν αἱ ἄλλαι ἐμπαικτικά !

— « Τίποτε δὲν ἔχω νὰ χαρίσω », εἶπε μὲ μετριοφροσύνην ἡ ἀφή. « Ὑπόσχομαι ὅμως νὰ τοῦ μείνω μέχρι τέλους ἡ πιστοτέρα ἀπὸ ὅλας σας ».

Καὶ τὰ ἔτη ἐπέρασαν. Τὸ θρέφος ἔγινε παῖς, ἔγινε νέος, ἔγινεν ἀνὴρ. Ἀνέβη μὲ γοργὸν βῆμα τὸν ἀνοφερῆ δρόμον. τὸν ὅποῖον καταργᾷ τὸ φῶς τῆς ἐλπίδος. Ἐφθασεν εἰς τὴν κορυφὴν γεμᾶτος σφοῖγος καὶ ρόμην καί, χωρὶς νὰ σταματήσῃ οὔτε στιγμὴν, ἤρχισε νὰ καταβαίνει. Καὶ ὅσῳ κατέβαινε τόσον ἡ ὁδὸς ἐγίνετο δύσκολος καὶ ἀκανθώδης. Ὅσῳ ἐπροχώρει τόσῳ ὁ ὀρίζων τῆς ζωῆς του ἐγίνετο σκοτεινός. Αἱ ἀπολαύσεις ἤρχισαν νὰ γίνονται σπάνια. Οἱ ἔως τώρα στιβαροὶ ὄμοι του ἤρχισαν νὰ κυρτοῦνται. Τὸ γῆρας ἤρχισε νὰ ἐπαγορεύῃ τὴν κόμην του καὶ αἱ ρυτίδες νὰ ἀυλακῶνουν τὸ λεῖον μέτωπόν του.

Καὶ ἐξηκολούθει νὰ καταβαίνει.

Αἱ πρότερον ἀκμαῖαι αἰσθήσεις του ἤρχισαν νὰ ἐξασθενίζουν. Προῶτη ἀπὸ ὅλας ἐκουράσθη ἡ ὄρασις.

— « Ἦρχισα νὰ βαρύνωμαι », εἶπεν. « Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐθόλωσαν. Ποῦ εἶναι τὰ θεάματα, αἱ ἑορταὶ καὶ αἱ διασκεδάσεις ; Ὅλα τὰ βλέπω παρηλλαγμένα. Τίποτε δὲν

μέ εὐχαριστεῖ ». Ἀυτὰ ἔλεγεν ἡ ὄρασις, ἕως ὅτου μίαν ἡμέραν ἐξηφανίσθη ἐντελῶς.

Ἐξάφνα εὐρέθη ἕξαφνα εἰς τέλειον σκότος.

Ἐπειτα ἦλθεν ἡ σειρά τῆς ἀκοῆς, ἡ ὁποία τὸν ἐγκατέλειπεν καὶ αὐτή. Μετ' ὀλίγον ἡ σειρά τῆς ὀσφρήσεως, τὴν ὁποίαν ἐπνίξεν ὁ γερωντικός κατάρρους καὶ ἔπειτα καὶ τῆς γεύσεως. Ὁ γέρον δὲν εἶχεν ὀδόντας καὶ ἔτρωγε μόνον χυλόν.

Μόνος πλέον μέσα εἰς ἓνα θάλαμον ἐκάθητο ἐπὶ ἐνὸς ἀνακλίντρου.

Οἱ ὀφθαλμοὶ του δὲν ἔβλεπον τὸ ζωογόνον φῶς τοῦ ἡλίου. Τὰ ὄτᾶ του δὲν ἤκουον τὴν ἐκ τοῦ κήπου προερχομένην φαιδρὰν συναυλίαν τῶν πρωϊνῶν ἀσμάτων τῶν πτηνῶν, τὸν βόμβον τῶν ἐντόμων, τῶν χαρμωσύνων κραυγῶν τῶν παιδίων.

Ἡ ῥίς του δὲν ὀσφραίνεται τὸ τερπνὸν ἄρωμα τῶν ἀνθέων τοῦ κήπου.

Ἐπὶ μιᾶς τραπέζης ἀνέμενεν αὐτὸν τὸ πρωϊνὸν του ρόφημα, τὸ ὁποῖον δὲν τοῦ ἐπροξένει καμμίαν εὐχαρίστησιν.

Εἰς τὸ ἐτοιμοθάνατον ἐκείνο σαρκίον μόνον ἡ μνήμη ἕξη ἀκόμη καὶ προσεπάθει νὰ διακρίνη μέσα εἰς τὴν ὁμίχλην τοῦ παρελθόντος τὰς παλαιὰς εὐτυχεῖς ἡμέρας.

Ἐξάφνα ὠραῖον κοράσιον ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ θαλάμου. Ἐπροχώρησε πρὸς τὸν γέροντα καὶ ἀνερορχίθη εἰς τὰ γόνατά του. Ἠπλώσε τοὺς μικροὺς του βραχίονας καὶ περιέβαλε τὴν λευκὴν κεφαλήν του. Ἐπειτα ἐπλησίασε τὰ μικρὰ ρόδινα χεῖλη του ἐπὶ τοῦ ὄχρου μετώπου τοῦ γέροντος. Τὸν ἐφίλησεν.

Ὁ γέρον, ἀντιληφθεὶς τὸν ἐναγκαλισμὸν τῆς ἐγγονῆς

του, άνεσκήρισε. Καί ένώ αί άπονοι χειρές του έπετίθεντο θωπευτικώς έπί τής ξανθής κεφαλής του παιδίου καί τά άχροα χείλη του έφίλων τās άγνάς παρειάς του, άρορητος ίλαρότης έχύθη έπί τής μορφής του.

Ή άφή δέν είχε φύγει άκόμη. Έκράτησε τήν ύπόσχεσίγ της.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΑΧΑΡΙΣΤΟΥΣ

Λέγουν ότι είς τās Άθήνας μεταξύ τών άλλων δικαστηρίων ύπήρχε καί δικαστήριον διά νά δικάζη πάντα Άθηναίον, ό όποίος έδεικνυεν άχαριστίαν πρός τόν εύεργέτηγ του.

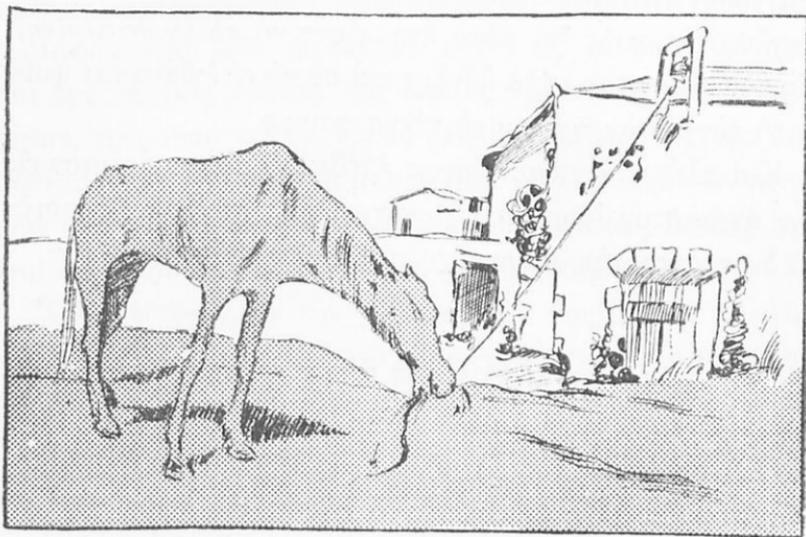
Τό δικαστήριον τούτο ήτο εκτισμένον είς τό άκρον τής πόλεως καί περιεβάλλετο ύπό τών άγρών. Έπί τής στέγης του είχεν άνοσσηθηθή κώδων, ό όποίος έσημαίετο διά μικρού σχοινίου ποσηρητημένου είς αύτόν καί φθάνοντος σχεδόν μέχρι του έδάφους. Ό θέλων νά καταγγείλη τινά δι' άχαριστίαν δέν είχεν ή νά σημάνη τόν κώδωνα διά του σχοινίου καί ό δικαστής άκούων τόν ήχον, θά έσπευδεν εκεί διά νά δικάση.

Παρήλθον όμως άρκετά έτη από τής ίδρύσεως του δικαστηρίου τούτου καί κανείς δέν προσήλθε, διά νά καταγγείλη άχάριστόν τινα. Διά τούτο πυκνά χόρτα καί κισσός περιέβαλλον τό μικρόν οικοδόμημα, του όποίου ή θύρα είχε σχεδόν καλυφθη ύπό τών χόρτων καί τών θάμνων, τό δέ άκρον του σχοινίου έχάνετο έντός τής πυκνής πρασινάδος.

Μίαν ήμέραν είς σκελετώδης ίππος βόσκων περιό τό δι-

καστήριον καὶ ἀπλήστως τρώγων ἐκ τῆς ἀφθόνου γλῶσσης ἐδάγκασε μετὰ τοῦ χόρτου καὶ τὸ σχοινίον καὶ τραβῶν ἀποτόμως διὰ τῶν γεροντικῶν ὀδόντων του τὸ χόρτον, διὰ νὰ τὸ ἀποκόψη, παρέσυρε καὶ τὸ σχοινίον. Ὁ κώδων ἤχησεν αἴφνης.

Οἱ περίοικοι ἀκούσαντες τὸν κώδωνα, ἔσπευσαν νὰ εἰ-

δοποιήσουν τὸν ἀρμόδιον δικαστὴν διὰ νὰ μεταβῇ ἐκεῖ πρὸς ἐκδίκασιν ὑποθέσεώς τινος, ἀφοῦ καλεῖται διὰ τῆς κωδωνοχρουσίας.

Ὁ δικαστὴς ἔσπευσε ἐκεῖ, ἀλλὰ δὲν συνήντησε κανένα ἄνθρωπον. Ἐνῶ ὅμως ἔστρεφε γύρω τὸ βλέμμα, εἶδε τὸν βόσκοντα ἐκεῖνον σκελετώδη ἵππον, τοῦ ὁποίου ἠδύνατο κανεὶς νὰ μετρήσῃ τὰς πλευράς του. Ἡ κατάσταση τοῦ ἵππου ἐκείνου τὸν ἔκαμεν ὄχι μόνον νὰ τὸν λυπηθῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀγανακτήσῃ. Ζητεῖ πληροφορίας περὶ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ἵππου καὶ καλεῖ αὐτὸν ἐνώπιόν του. Τὸν ἐρωτᾷ

διατί ἐγκατέλειπε τόσον σκληρῶς τὸν ἵππον ἐκεῖνον, ὥστε νὰ κινδυνεύσῃ νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης.

Ὁ ἰδιοκτήτης ἐδικαιολόγησε τὴν παραμέλειαν τοῦ ἵππου, λέγων, ὅτι ἐπειδὴ οὗτος ἐγήρασε πλέον καὶ δὲν δύναται νὰ τὸν ἐξυπηρετήσῃ, τὸν ἐγκατέλειπεν ὡς ἄχρηστον.

— Τόσον σκληρόκαρδος εἶσαι, τοῦ εἶπεν ὁ δικαστής, καὶ τόσον ἀχάριστος πρὸς τὸ ζῷον αὐτό, τὸ ὅποιον σὲ ὑπηρετήσῃ πιστιῶς ἐπὶ τόσα ἔτη, ὥστε νὰ τὸ ἐγκαταλείψῃς εἰς τὴν τύχην του ; Θὰ ἤθελές καὶ σὺ νὰ σ' ἐγκαταλείψουν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὰ τέκνα σου ; »

Καὶ πλήρης ἀγανακτήσεως ἐπέβαλε βαρὺ πρόστιμον εἰς τὸν ἀχάριστον ἰδιοκτήτην, ὑποχρεώσας συγχρόνως αὐτὸν νὰ διατηρήσῃ τὸν ἵππον μέχρι τοῦ φυσικοῦ θανάτου του.

Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ ΤΗΣ ΤΥΦΛΗΣ

Εἰς τινα πόλιν τῆς Ἀγγλίας, εἰς τὴν ὅποιαν ὁ ἀριθμὸς τῶν πτωχῶν εἶχε πλεονάσει, ὁ ἱερεὺς ὁμίλησεν εἰς τὸν ναὸν περὶ ἐλεημοσύνης καὶ παρεκίνησε τοὺς ἀκροατάς του νὰ συνεισφέρουν ἕκαστος κατὰ δύναμιν πρὸς περιθάλψιν τῶν δυστυχούντων.

Μετὰ τὴν διδασχὴν πολλοὶ προσήλθον εἰς τὸν ἱερέα προσφέροντες τὸν ὀβολὸν τῆς ἐλεημοσύνης των. Μεταξὺ αὐτῶν παρετήρησεν ὁ ἱερεὺς νεάνιδα τυφλήν, μὲ πτωχικὰ ἐνδύματα νὰ προσφέρῃ ποσὸν ἀνώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλον.

— Ὅχι, κόρη μου, τῆς εἶπεν ὁ ἱερεὺς, εἶσαι πτωχὴ καὶ ἀόμματος· ἡ προσφορά σου εἶναι μεγάλη· δὲν δέχομαι, παρὰ τὸ ἡμῖν αὐτῆς.

— Εἶναι ἀληθές, πάτερ, ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις, ὅτι εἶναι τυφλὴ ἐκ γενετῆς, ἀλλὰ πτωχὴ τώρα δὲν εἶμαι. Εἰς τὸ κατὰστημα τῶν τυφλῶν ἔμαθον νὰ πλέκω καλάθια, καὶ τώρα πλεόν διὰ τῆς ἐργασίας ἀπολαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα εἰς ἐμέ. Ἡ προσφορὰ μου εἶναι ἢ ἐκ τοῦ λόγου οἰκονομία μου. Παρακαλῶ λοιπὸν νὰ δεχθῆς αὐτήν. Γνωρίζω τί εἶναι πτωχεία. Ἦρὲν ἔμβω εἰς τὸ κατὰστημα, ἐγύριζον νύκτα καὶ ἡμέραν ζητιανεύουσα· ἐνθυμοῦμαι δὲ κάλλιστα καὶ τὰς περιφρονήσεις τῶν διαβατῶν καὶ τοὺς πικροὺς λόγους καὶ τὰς ψυχρὰς νύκτας, τὰς ὁποίας ἡμίγυμνος καὶ ἀνυπόδητος, τρέμουσα καὶ πεινώσα, διήλθον ἄπνους εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς. Ἡ καρδία μου κλαίει, ὅσάκις περὶ τῶν πτωχῶν ἀκούω, παρηγορεῖται δὲ καὶ εὐφραίνεται, ὅσάκις δύναμαι νὰ προσφέρω εἰς αὐτοὺς μικρὰν βοήθειαν.

Ὅλοι ἐθαύμασαν τὴν χριστιανικὴν ἀρετὴν τῆς τυφλῆς νεάνιδος, ὁ δὲ ἱερεὺς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ γενικοῦ θαυμασμοῦ ἐφώνασεν :

— « Ἰδοὺ, φίλτατοι ἀδελφοί, διατί ὁ Ἰησοῦς μᾶς εἶπεν ὅτι τῶν πτωχῶν εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ».

Τὸ παράδειγμα τῆς ἀομιότητος κόρης καὶ οἱ κατασκευαστικοὶ πρὸς τὸν ἱερέα λόγοι τῆς διήγειρον τὰ συμπαθητικὰ αἰσθήματα τῶν παρευρεθέντων. Ἀμέσως αἱ συνεισφοραὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ οἱ πτωχοὶ τῆς πόλεως, ἐξοικονομηθέντες, ἠυλόγουν τοὺς εὐεργέτας των, ἐπὶ κεφαλῆς δὲ αὐτῶν τὴν τυφλὴν νεάνίδα.

Η ΤΥΦΛΗ ΑΝΘΟΠΩΛΙΣ

Ἄγοράσατέ μου τ' ἄνθη !
Τοῦ φωτός μου στερημένη,
ἔρχομαι μακρόθεν ξένη
καὶ τὸν οἶκτόν σας ζητῶ.
Ἄν τὴν γῆν ὠραίαν λέγουν,
(σὺ ὁ βλέπων μόνον κοῖνε !)
τ' ἄνθη μου καρποί της εἶναι.
τ' ἄνθη ταῦτα πὸν κρατῶ.

Θάλλουν ἔτι. Ἐγὼ κοίνω
ἀπὸ μόνην τὴν ἀφήν των.
Πρὸ μικροῦ ἀπὸ τὴν γῆν των
τὰ συνέλεξα νοπά.
Τῆς ἀγῆς τὸ πνεῦμα τώρα
ὦ, θαρρῶ, πὸς μουρμουρίζει,
θαρρῶ τώρα πὸς δροσίζει
τ' ἄνθη μου τὰ χαρופά.

ὦ, ἰδέτε τα πὸς λάμπουν,
ἦσαν μοσχομυρισμένα,
εἰς τοὺς κόλπους φυλαγμένα
τῆς καλῆς μητροῦς των γῆς.
Ὅταν ἄπλωνα νὰ κόψω,
μύρον ἦτο ἡ γῆ ὄλη
κ' ἔλαμπαν οἱ φωτοβόλοι
μαργαοῖται τῆς ἀγῆς.

(Γ. Ζαλοκώστας)

ΑΛΩΝΑΡΗΣ

Αἱ θημωνίαι τοῦ θερισμοῦ ὑφοῦνται ὀλόχρσοι γύρω γύρω, ὡς πύργοι, εἰς τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο ὄροπέδιον, πύργοι ἀπὸ δέματα σίτου καὶ κριθῆς ἔτοιμοι πρὸς ἀλώνισμα, τὸν μῆνα τοῦτον τοῦ ἀλωνίσματος, τὸν μῆνα τὸν ἀλωνάρην, ἐπάνω εἰς τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο ὄροπέδιον, ὅπου ὀλόκληρον θαρρεῖς μετώκησε τὸ χωρίον, κάθε χωρικὸς μὲ τὴν θημωνίαν του, πλησίον τῆς ὁποίας ὄλον τὸν μῆνα διαιτᾶται, πλησίον τῆς κοιμώμενος.

Τὰ ἀλώνια ἐδῶ καὶ ἐκεῖ λάμπουν, σαρωμένα, κυκλοτερεῖ ἔτοιμα νὰ ὑποδεχθοῦν τὰ δέματα τῶν σπαρατῶν, μὲ τὴν αὐγὴν νὰ ἀρχίσῃ τὸ ἀλώνισμα.

Καὶ ἐν παμμέγιστον ἐκεῖ, εἰς τὴν ἄκραν, πετράλωνον μέγα καὶ πλακόστρωτον, τοῦ γέρω Δήμου τοῦ πρωτογεωργοῦ καὶ πρωτοκτηματίου, μὲ τὴν αὐγὴν, πρωί, πρωί, ἤρχισε τὸ ἀλώνισμα πρῶτον αὐτό, μὲ ἵππους τέσσαρας, τέσσαρας, πυροξάνθους ἵππους, οἱ ὅποιοι πιθοῦν ἐπὶ τῶν δεμάτων, διαλύοντες καὶ συντρίβοντες αὐτά, ἀλωνίζοντες.

Καὶ ὁ γέρω Δήμος, κοντὸς καὶ παχύς, ὁ πρωτοκτηματίας, καὶ πρωτογεωργός, μαστιγῶνων ὀπισθεν, σπρώχνει τοὺς ἵππους εἰς τοὺς ἀτελευτήτους κύκλους τῶν, μέσα εἰς τὸ μέγα ἐκεῖνο πετράλωνον, κινῶν τὸν φθόνον καὶ τὰ βλέμματα πάντων, ἀλωνίζων, ἐνῶ οἱ παραγυιοὶ του παραστέκονται ὑπηρετοῦντες.

— Ἄ! Ἄ!

Ἡ φωνὴ τοῦ γέρω Δήμου πρώτη-πρώτη ἀκούεται ὀπισθεν τῶν τεσσάρων ἵπων, ἐξεγείρουσα τοὺς γεωργοὺς ἐ-

πάνω εἰς τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο ὄροπέδιον, κοιμωμένους ὅλους ἀκόμη πλησίον εἰς τὰς θημωνίας τῶν. Ἡ κυρὰ Δίμηαινα μ' ἓνα φορκάλι, (σάρωθρον ἀγροτικόν), ἀπὸ ἀκανθωτὸν θάμνον, σαρώνει τὰ στάχυα, τὰ διασκορπιζόμενα. οἰκονόμος εἰς τὰς ἐσοδείας, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἱματισμούς της πάντοτε. Σαρώνει καὶ συνάμα μὲ τὸ φορκάλι της τὸ ἀ-

κανθωτὸν διώκει τὸ κοπάδιον τῶν χηνῶν, αἱ ὁποῖαι μὲ τοὺς λαίμους τους τεντομένους καὶ κινουμένους ὡς ὄφεις, μὲ τὰ ράμφη ὡς πτύα, ὀλοκλήρους τοὺς διασπειρωμένους στάχυν καταλίνουν, λαίμαργα καὶ ἀκάθαρτα ζῶα.

Μετ' ὀλίγον ὅλα τὰ ἀλώνια ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν. Ὁλον τὸ ὄροπέδιον ἀντηχεῖ ἀπὸ τὰς ζωηρὰς τῶν γεωργῶν ζητωκραυγὰς, οἱ ὁποῖοι μαστίζουν τοὺς ἵππους τῶν ἀλωνίζοντες τοὺς θερισμούς των.

— ᾠΑ! ᾠΑ!

Ἄλλὰ πρῶτος εἰς ὄλα ὁ γέρω Δῆμος, ὁ πρωτογεωργός. πρῶτος εἰς τὸ ἀλώνισμα, πρῶτος καὶ εἰς τὴν φωνήν. Αὐτὸς ἐξέχει ἐπάνω εἰς τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο ὄροπέδιον.

Κοντὸς καὶ παχύς, μὲ ἐν πλατύγυρον σκιαδίον, κατακόκκινος μὲ τὸν χιτῶνα τὸν γεράνιον, μὲ ἀνοιχτὰ τὰ στήθη, χωμένος μέσα εἰς τὰ συντριβόμενα δέματα τῶν σταχῶν μέχρι τῶν γονάτων, παραπατῶν καὶ πίπτων καὶ ἐγειρόμενος καὶ ξαναπίπτων καὶ πάλιν ἐγειρόμενος, μόλις ἠμπορεῖ νὰ παρακολουθήσῃ τοὺς πτερωτοὺς τῶν τεσσάρων ἵππων τοῦ κύκλου, τοὺς ὁποίους ὅμως καταφθάνει βαρεῖα καὶ μακρὰ μᾶστιξ καὶ ἐρεθίζει αὐστηρὰ ἡ φωνή του.

— Τὰ ἐλέη τοῦ Θεοῦ, υἱέ μου !

Ἀκούεται παρέχει φωνὴ τρέμουσα γραιίας, ἥτις βοηθεῖ τὸν υἱὸν τῆς Θανάσον, ὅπου μόνος μ' ἔνα ἵππον, ἀλώνισας τὴν μικρὴν του θημωνίαν, καταπατῶν καὶ ὁ ἴδιος μὲ τοὺς βορεῖς πόδας του τὰ στάχυα ὀπισθεν τοῦ ἵππου, ἤδη σωρεῖται τὸ ἀλώνισμα εἰς σωρὸν ὑψηλόν, ἀκόμη ὑψηλότερον φαινόμενον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς γραιίας, ἡ ὁποία ὀνειρεύεται τὸν φρέσκον ἄρτον ποὺ θὰ φάγῃ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀπὸ ἐφετεινὸν σιτάρι, ἄρτον μὲ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ποτισμένον, ἄρτον μὲ τὰς μητρικὰς τῆς εὐλογίας ψημένον, τὸν ἄρτον ποὺ εἶπεν ὁ Θεός: « Ἐν ἰδρωτι τοῦ προσώπου σου φαγεῖν τὸν ἄρτον σου ».

— Τὰ ἐλέη τοῦ Θεοῦ, υἱέ μου !

Ἐπιβῆ ὁ ἥλιος ἕως δύο κοντάρια εἰς τὸν ὀρίζοντα τ' ἀλωναριοῦ. Ἄλλὰ ἰδοῦ, ἕξαφνα ἐπῆρε φρέσκο, ὅπου τόσον ζωογονεῖ τὰς καρδίας τῶν γεωργῶν, ὅσον δροσιίζει τὰ στήθη των..... Αἱ κορυφαὶ τῆς πύλης τῆς εὐόδου ἐσεισθησαν εἰς χαιρετισμόν, πρῶται.

Ἄναγνωστικὸν Ε' δημοτικοῦ, Γοντζέ - Ντέλη.

« Χαίρεται ὁ πεῦκος, χαίρεται.
χαίρεται τὸν ἀέρα.....»

Ὁ ἥλιος ὑψοῦται εἰς τὸ κατακόρυφον.

Καὶ ὁ Ζέφυρος, ὄλονέν δυναμούμενος, διασκελίζει τὰ
βουνὰ καὶ γλυκὴ ἀκούεται τῶν πεύκων τὸ μινύρισμα, δρο-
σίζον τὰς ψυχὰς τῶν γεωργῶν.

Ἐβράδυσεν.

Ὁ γέρω Δῆμος ἐξέξεψε τοὺς ἵππους του τοὺς τέσσαρας,
οἱ ὅποιοι ἐλεύθεροι, λυμένοι ξεζαλίζονται ἀπὸ τὸ κυκλικὸν
ἀλώνισμα, τρώγοντες ἡρέμα νεοπατημένην καλάμην, ἐνῶ
ὁ γέρω Δῆμος, ἐπακουμβήσας παρὰ μίαν ἀπομείναςαν ἀ-
κόμη θημωνίαν του, ξεκουράζεται, ἵνα μετ' ὀλίγον φάγη
τὸ δεῖπνόν του, τὸ ὁποῖον ἐτοιμάζει ἡ κυρὰ Δήμαινα ἐκεῖ
πλησίον.

Η ΘΗΜΩΝΙΑ

Ἐγὼ εἶμαι ἡ βλογημένη θημωνιά.
ποὺ ἀπὸ χρυσᾶ πυργώνομαι δεμάτια
ἓνα μονάχα μῆνα τῆ χρονιά,
μὰ μὲ ξηλεύουν κάστρα καὶ παλάτια.
Ἐγὼ εἶμαι ἡ βλογημένη θημωνιά.

Ἐμένα δὲ μὲ κτίζουν μὲ λιθάρια.
μὲ χώματα, μὲ ξύλα, μὲ νερά.
Μὲ στήνουν λιγεροὺς καὶ παλληκάρια,
μὲ στάχυα, μὲ τραγούδια, μὲ χαρά,
κ' ἰδρῶς μὲ ραίνει μὲ μαργαριτάρια.

Ἐγὼ εἶμαι τῶν ἀνθρώπων ἡ κυψέλη,
ποῦ κρύβω τὴν ἀτίμητη τροφή.
ποῦ κάθε χρόνος ἢ μάνα γῆ τοὺς στέλλει
μέσ' ἀπ' τὰ σπλάγχνα μὲ στοργὴ κρυφῆ,
γλυκύτερον ἀκόμη κι' ἀπ' τὸ μέλι.

Λάμπω σὰν ἥλιος, λάμπω σὰν φεγγάρι
καὶ σέρονω σκλάβο ἐμπρὸς μου τὴ ζωὴ
μὲ τὸ χουσόξανθό μου τὸ σιτάρι,
ποῦ λαχταροῦν ρηγάδες καὶ λαοὶ
καὶ μὲ λατρεύουν σὰν προσκυνητάρια.

Ἐγὼ εἶμαι ἡ βλογημένη θημωνιά,
καμάρι τοῦ γεωργοῦ καὶ περηφάνεια.
Τῆς κόρης τοῦ φυλάω τὴν παρθενιά
καὶ νυμφικὰ πλέκω γι' αὐτὴ στεφάνια,
Ἐγὼ εἶμαι ἡ βλογημένη θημωνιά.

(Γ. Στρατήγης)

ΨΑΡΕΥΜΑ ΤΗΣ ΠΕΣΤΡΟΦΑΣ ΕΙΣ ΧΙΛΙΑ ΤΕΤΡΑΚΟΣΙΑ ΜΕΤΡΑ ΥΠΕΡ ΤΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ

Ευρισκόμενην εἰς τὰ Τρίγκαλα τῆς Θεσσαλίας μετ' ἄλλους φίλους, ὅταν ὁ φιλόξενος καὶ εὐγενὴς Τρικκαλιότης, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐφιλοξένη, μᾶς ἔκαμε μίαν πρότασιν.

— Ἀποφασίζετε νὰ κάμωμεν μίαν ἐκδρομὴν εἰς τὸ ἰδιόκτητόν μου χωριὸν Πετροῦλι ; Θὰ περάσωμεν καλὰ μεταξὺ ἄλλων, σᾶς ὑπόσχομαι νὰ φάγετε πιασμένά ζωντανά, λαχταριστά, θαυμάσια ψάρια, τηγανισμένα μετ' ἄνωγον βούτυρον.

Καὶ μᾶς εἶχεν εἰπῆ ἐν τούτοις, ὅτι τὸ χωριὸν του αὐτοῦ ἀπλώνεται ἐπὶ ὄροπέδιου τῆς Πίνδου, εἰς ὕψος χιλίων τετρακοσίων μέτρων ! Μοῦ ἐφάνη λοιπὸν μῦθος αὐτῆ ἢ ὑπόσχεσις διὰ τὰ ζωντανὰ λαχταριστά ψάρια. Καὶ ὄχι ἡ λαιμαργία, ἀλλὰ ὁ πόθος καὶ ἡ ἐλπίς νὰ ἀξιωθῶ νὰ ψαρεύσω εἰς αὐτὸ τὸ ὕψος, μοῦ ἔδωσαν, διὰ νὰ παραλείψω ὅλην τὴν συντροφίαν νὰ ἀποδεχθῆ χωρὶς δισταγμὸν τὴν εὐγενῆ πρόσκλησιν, εὐγλωττίαν καὶ πειστικότητα μεγάλην.

Τὸ εἶχεν ὀνομάσει ἀπλῶς ἐκδρομὴν αὐτό, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπρότεινεν ὁ φίλος μας, ἐνῶ τὸ Πετροῦλι εὐρίσκετο εἰς ἀπόστασιν πενήκοντα περίπου χιλιομέτρων ἀπὸ τὰ Τρίγκαλα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ τρία τέταρτα εἰς ὕψος.

Ἐξεκινήσαμεν. Τὸ δρομολόγιον ἐξελίσσεται κατ' ἀρχὰς ἐπὶ πεδινῷ ἐδάφει, μέχρις ἀποστάσεως εἴκοσι χιλιομέτρων, δρομολόγιον πολὺ ἀναπαυτικὸν ἕως ἐκεῖ, ἀφοῦ γίνεται μετ' αὐτοκίνητον. Καὶ ἐνῶ εἶναι ἀναπαυτικόν, δὲν εἶναι διόλου μονότονον, δὲν πρόκειται κυρίως περὶ πεδιά-

δος. Διότι γήλοφοι καὶ κοιλάδες μικραὶ ἐναλλάσσονται καὶ διασταυροῦνται γοργὰ ρυάκια, ἡ δὲ βλάστησις εἶναι πλουσία, σπάταλος καὶ ἐξαιρετικῶς ποικίλη. Ἦδη πλησιάζομεν πρὸς τὸ στενὸν τῆς Πόρτας, ὅπου καὶ τὸ ὁμώνυμον χωρίον. Τὸ ὄνομα πληρέστατα δικαιολογεῖ ὁ σχηματισμὸς τοῦ ἐδάφους. Εἶναι ἀληθῆς θύρα τῆς Θεσσαλίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας διήλθον ὅλοι αἱ ἀπ' αἰῶνων ἐξ Ἀμβρακίας καὶ Ἡπείρου εἰσβολαί.

Ἀπὸ ἐκεῖ, ἐπάνω εἰς δυνατὰ μολάρια, ἀρχίζει ἡ ἀνάβασις τῆς Πίνδου. Ἀλλὰ πρὸ τούτου ἐπιβάλλεται ἡ ἐπίσκεψις θαυμασίου Βυζαντινοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου, πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς ὁδοῦ, ὀνομαζομένου «Πόρτα Παναγιά»

Βεβαίως, ἡ προσδοκία τῆς ψαρικῆς εἰς τὰ ὄροπέδια τῶν κορυφῶν τῆς Πίνδου, δὲν θὰ μὲ ἔκαμνε νὰ τὴν παραλείψω. Εἶναι τρισυπόστατος, Βασιλικὴ κατὰ τὸν ἀρχιτεκτονικὸν ρυθμὸν, ἔργον τοῦ δεκάτου αἰῶνος. Ἔχει, πλὴν ἄλλων τοιχογραφιῶν τῆς καλῆς βυζαντινῆς τέχνης, καὶ δύο θαυμασίας εἰκόνας ἐκ μωσαϊκοῦ, τὴν τοῦ Χριστοῦ μὲ γλυκύτητα μορφῆς καὶ προῶτητα ἀφθαστον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι σύνηθες γνῶρισμα τῶν Βυζαντινῶν εἰκόνων τοῦ Κυρίου καὶ τὴν τῆς Παναγίας.

Ἀρχεται ἤδη ἡ ἀναρρίχσις. Παντοῦ ὀργιάζει τὸ πράσινον. Κατ' ἀρχὰς δάση δρυῶν καὶ δάση ὀλόκληρα ἀπὸ καστανέας. Ὅσον προχωροῦμεν εἰς ὕψος, ἡ δρυς καὶ ἡ καστανέα ὑποχωροῦν εἰς τὴν ὄξυαν καὶ εἰς τὴν ἐλάτην. Καὶ ἅμα πλέον τὴν συναντήσετε, τὸ αἰσθάνεσθε ὅτι θὰ κυριαρχήσῃ ἀποκλειστικῶς μόνη. Παντοῦ ἔλατα. Εἰς χαράδρας βαθείας κυλίσονται ἀφθονα νερά, τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ τῆς

Πόρτας, καὶ μαζί μὲ αὐτὰ ξυλεία, ἀποστελλομένη ἀπὸ τὰ ὕψη, ἀπὸ τὰ συνεργεῖα, ὅπου ὑλοτομεῖται. Τὴν ἐμπιστεύονται εἰς αὐτὰ τὰ παραπόμενα, διὰ νὰ τὴν ὀδηγήσουν εἰς τὸν Ἀχελῶν. Καὶ εἶναι δικαία ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν μόνων ὅταν σκαλώνῃ εἰς κανένα βράχον εἰς στενά, εἶναι ἀνάγκη νὰ τὴν ἀποσποῦν μὲ μακρὰ κοντάρια, διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ πάλιν ἐλευθέρως τὸν δρόμόν της. Ἀλλὰ τί εἶναι αὐτὸ τὸ ἐλάττωμα ἐμπρὸς εἰς τὸ ἀδάπανον τῆς μεταφορᾶς ; Διότι οἱ παραπόμενοι τοῦ Ἀχελῶου, ὅπως καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος, δὲν ζητοῦν οὔτε ναύλους, οὔτε ἀγῶγια διὰ τὴν μεταφοράν.

Ἐξ ὧρας διαρκεῖ αὐτὴ ἡ ἀνάβασις. Ἀλλὰ δὲν θυσιάζω οὔτε τρεῖς στίχους διὰ τὴν περιγραφὴν της. Διότι δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο πρὸς περιγραφὴν ἀπὸ τὴν ὑλομανῆ βλάστησιν, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἀνοικτὸς ὀρίζων καὶ ἀναπεπταμένα ἀπόψεις. Καὶ ἐκεῖ, ἕως ὅτου νὰ φθάσῃ κανεὶς εἰς τὸ ὄροπέδιον, τὸ τέρμα τοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ μας, ἔλατα καὶ μόνον ἔλατα, ἔλατα πυκνά, ὑψηλά, ὅπου ἡ πυκνότης τῶν εἶναι τόση εἰς μερικὰ σημεῖα, ὥστε νὰ καθίσταται πνιγηρὰ δι' ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τὰ διασχίζει.

Ἄλλ' ἤδη φθάνομεν εἰς ἀνοικτὸν ὄροπέδιον. Θαμνοφυτεῖαι καὶ βοσκαὶ θαυμάσιαι. Καὶ πολυάριθμα βόσκουν τὰ πρόβατα τοῦ ἰδιοκτητοῦ. Ἴδου καὶ τὸ χωρίον. Αἱ οἰκίαι μὲ στέγας ὑψηλάς, γωνιώδεις, ἀπὸ πλάκας, διὰ νὰ γλυστοῦν αἱ χιόνες τὸν χειμῶνα, τῶν ὁποίων τὸ βάρος θὰ τὰς ἔκαμινεν ἄλλως νὰ καταρρεύσουν μέχρι θεμελίων.

Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ ἐκδρομὴ ἔγινε τὸν Ἰούλιον. Εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς κινήσεως ἐκεῖ ἐπάνω. Τὰ ποίμνια συγκεντρώνονται πλησίον εἰς τὰ τυροκομεῖα, ὅπου ἀμέλγονται καὶ ὅπου γίνεται τὸ παχύτατον κασέρι τῆς Πίνδου. Ἐκεῖ

γίνεται ἡ κατεργασία αὐτῶν τῶν τυριῶν. Καὶ ἐκεῖ φυλάττονται, ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ Ὀκτώβριος. Διότι, ἂν τὰ μεταφέρουν εἰς τὴν πεδιάδα πρὶν, τήκεται τὸ βούτυρόν των καὶ ἐκρέει ἀπὸ τοὺς σάκκους, ὅπου τὰ συρράπτουν εἰς σχῆμα στήλης. Ἀλλὰ τὸν Ὀκτώβριον ἀποκομίζονται ὅλα τὰ προϊόντα τῆς τυροκομίας. Τότε καταβαίνουν καὶ τὰ ποιμνια εἰς τὰς θεσσαλικὰς πεδιάδας. Καὶ φεύγουν ὅλοι, ποιμένες, τυροκόμοι, γεωργοί. Καὶ δὲν μένει ἐκεῖ ἐπάνω ζῶσα ψυχὴ ἀνθρώπου ἢ ζώου. Τὸ πυκνόν, τὸ παχὺ σκέπασμα τῆς χιόνος ἔχει θάψει τὰ πάντα καὶ μόνον ἐξέχουν αἱ γωνιώδεις στέγαι τῶν οἰκιῶν.

Ἀλλὰ εἶπον. Ἡμεῖς εὐρέθημεν ἐκεῖ τὸν Ἰούλιον, ὅπου ἐκτυλίσσεται ὅλον τὸ σφριῖγος τῆς ζωῆς ἐκεῖ ἐπάνω.

Καὶ εὐρίσκεται κανεὶς ἐκεῖ πρὸ ἐνὸς θαύματος. Εἶναι τὸ μέγαρον, ἀληθινὸν μέγαρον τοῦ ἰδιοκτῆτου, ἐκτισμένον εἰς ὕψος χιλίων τετρακοσίων μέτρων, ἐκεῖ ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ ὄροπέδιον, ὅπου εἶναι ἡ γραμμὴ τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν ὑδάτων, γραμμὴ, τὴν ὁποίαν τόσον ἐπιδιώκουν ὅσοι χαράττουν τὰ σύνορα τῶν κρατῶν. Διότι ἀπὸ τὰς διαφόρους πηγὰς, αἱ ὁποῖαι ἀναβλύζουν ἰσχυραί, καὶ σχηματίζουν μικροὺς καταρράκτας, ἐπὶ τῶν κλίσεων τοῦ ἐδάφους, ἄλλαι μὲν ἀκολουθοῦν τὰ δυσμικὰ κρᾶσπεδα τῆς ὄροσειρᾶς τῆς Πίνδου, διὰ νὰ ριφθοῦν τὰ νερά των εἰς τὸν Ἀγελῶν, εἰς τὸ Ἴόνιον Πέλαγος, καὶ ἄλλαι μὲ ἀντίθετον κατεύθυνσιν φέρονται πρὸς τὴν θεσσαλικὴν πεδιάδα, τροφοδοταὶ τῶν ποταμῶν τῆς, τοῦ Αἰθιαίου καὶ τοῦ Πηνειοῦ.

Ὁ κόπος αὐτῆς τῆς πορείας δὲν ἐπέτρεπε πλέον καμμίαν κίνησιν. Τὸ μυστηριῶδες ψάρευμα ἀνεβάλλετο δι' αὐριον.

Μᾶς ἀνέμενε δὲ δεῖπνον πατριαρχικόν, εἰς τὸ ὁποῖον τὴν πλέον τιμητικὴν θέσιν κατεῖχον ἄφθονα ψάρια, βάρους ἑκατὸν δραμίων καὶ ἄνω, τηγανισμένα μὲ βούτυρον καὶ σεβιρισμένα ἐπάνω εἰς χλόην ἀπὸ κρεσσόν, τὸ ὠραῖον ἔνυδρον κάρδαμον, τῶν ὁποίων ἡ γεῦσις κυριολεκτικῶς μᾶς ἐτρέλλανεν. Ὁμόψηφος ὑπῆρξεν ἡ γνώμη ὅλων, ὅτι ποτὲ δὲν ἔφαγον νοστιμώτερον ψάρι. Ἐπλειοδότου δὲ εἰς θαυμασμὸν ἐγώ, ὁ ὁποῖος ἀηδιάζω ὅλα τὰ ψάρια τοῦ γλυκοῦ νεροῦ, χωρὶς νὰ ἐξαίρεσω οὔτε τὸν γουλιανόν, οὔτε τὸ γρεβάδι.

Εὐθὺς μετὰ τὸ δεῖπνον τοῦτο, εἰς τὸ ὁποῖον τὸ σουβλιστὸ ἀρνάκι διεδέχθη τὴν πέστροφان, καὶ ἠκολούθησαν αὐτὸ ὄλαι αἱ ποικιλίαι τῶν γαλακτερῶν, γιαοῦρτι, νοπὸν βούτυρον, καϊμάκι, ἀμέσως κατεκλίθημεν.

Μὲ πόσῃ εὐχαρίστησιν ἔφερον ἐπάνω μου τὸ βάρος ἀπὸ τρεῖς μαλλίνας παχυτάτας κουβέρτας ! Καὶ ἦτο ἡ ἐποχή, τὴν ὁποίαν ὀνομάζομεν οἱ κάτοικοι τῶν πεδιάδων « τὰ κυνικὰ καύματα ».

Τὴν προΐταν ὁ ἰδιοκτήτης μου εἶπε τὸ μυστικὸν τοῦ ψαριοῦ, τὸ ὁποῖον ἐθαυμάσαμεν ὅλοι τηγανισμένον μὲ νοπὸν βούτυρον. Ἦσαν πέστροφαί.

Ἐγνώριζον ἐξ ἀκοῆς ὅτι ψαρεύεται ἀπὸ τῶν ὄχθων τῶν ποταμῶν, καὶ ἰδίως πλησίον τῶν καταρρακτῶν, ὅπου αἱ ὄχθαι σχηματίζουν μικροσπίλαια, μὲ τὸ καλάμι, μὲ τὸ ἀγκίστροι δεμένον εἰς τρίχα καὶ δολωμένον μὲ σκουλήρι. Ἐζήτησα νὰ μοῦ δώσουν ἓν ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἐργαλεῖα νὰ ψαρεύσω, ἀλλὰ ἔλαβον ἀπὸ εἰδικόν, τὸν ὁποῖον μοῦ εἶχον δώσει συνοδόν, τὴν ἐξῆς ἀποκαρδιωτικὴν ἀπάντησιν :

— Τέτοιο ψάρευμα ἐδῶ δὲν τὸ γνωρίζομεν. Ὅπως ψαρεύεται ἐδῶ ἢ πέστροφα, δὲν εἶναι δουλειὰ διὰ λόγου σου. Μονάχα νὰ βλέπης, νὰ κάμνης γούστο.

— Πῶς ψαρεύεται, λοιπόν ;

— Νά· πρῶτα πίπτει μόνη τῆς σὲ τεντωμένο δίκτυ στὰ κρεμάσματα τοῦ νεροῦ. Χωριστὰ ἀπὸ αὐτὸ ἡμεῖς τὰς πέστροφας τὰς πιάνομεν τὸ περισσότερον μὲ τὰ χέρια.

Δὲν ἐπίστευσα ὅ,τι ἤκουσα. Ψάρευμα μὲ τὰ χέρια ! Εὐρέθην λοιπὸν χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζω εἰς τὴν πρωτογενῆ περιόδον τοῦ ἀνθρώπου ;

Εἶδον κατὰ πρῶτον τὸ ψάρευμα τῆς πέστροφας εἰς τὰ κρεμάσματα τοῦ νεροῦ, ὅπως μοῦ εἶχεν εἰπῆ ὁ συνοδός μου. Δὲν παρουσιάζει τίποτε τὸ ἐνδιαφέρον. Πυκνοπλεγμένον δίκτυ τεντώνεται ἀπὸ τὰ δύο ἄκρα κάτω ἀπὸ καταρράκτας καὶ εἰς αὐτὸ πίπτουν, ὅχι πάντοτε ὅμως, ἀρκεταὶ πέστροφαι.

Ἄλλὰ ὀφείλω μίαν ἐξηγήσιν.

Ἀπὸ τὸ δίκτυ ἢ πέστροφα, καὶ ἂν δὲν περιπλακῆ, δὲν δύναται νὰ πηδήσῃ πρὸς τὰ ἄνω καὶ νὰ φύγῃ· δὲν ἔχει τὴν ἐλευθέραν χρῆσιν ὅλων τῆς τῶν περὺγων, διότι δὲν ἔχει στήριγμα τῆς ἐνεργείας τῆς τὸ νερόν.

Ἄλλὰ ὅταν τὴν παρασύρουν πρὸς τὰ κάτω τὰ νερὰ τῶν καταρρακτῶν καὶ εὐρίσκεται εἰς νερά, τὰ ὅποια, ἂν δὲν ἀντιδράσῃ, θὰ τὴν ὀδηγήσουν ἀσφαλῶς εἰς τοὺς ποταμοὺς τῶν πεδιάδων, τότε πηδᾷ καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὰ ὑψηλὰ μὲ τῆς ξηρᾶς αἱ τίγρεις καὶ ὅλα τὰ αἰλουροειδῆ. Διότι πηδᾷ ἀπὸ κάτω πρὸς τὰ ἄνω ἕως εἰς τὸ ἀπίστευτον ὕψος ὀκτῶ μέτρων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κατορθώνει νὰ ἐπι-

στρέφη (ἔξ οὗ καὶ πέστροφα) ἐγκαίρως πρὸς τὰ ἀγαπητά της ἀνώτερα ὕψη, καὶ νὰ μὴ παρασυρθῆ ποτε πρὸς τοὺς πεδινοὺς ποταμοὺς, τοὺς ὁποίους ἀπεχθάνεται τόσον, ὥστε ποτὲ νὰ μὴ εὐρεθῆ πέστροφα εἰς τοὺς ποταμοὺς τῶν θεσσαλικῶν πεδιάδων. Δι' αὐτὸ ποτὲ δὲν θὰ εὐρεθῆ ἡ πέστροφα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ νοσταλγήσῃ τὰς ὑψηλὰς ράχεις.

Ἐπάρχουν καὶ οἱ νομίζοντες, ὅτι αἱ πέστροφαι ἐντὸς τοῦ ὅτι πηδοῦν ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ἔχουν καὶ τὸ πρόσθετον χάρισμα νὰ ἀναβαίνουν ἐντὸς τοῦ νεροῦ τὴν κατερχομένην καθέτως στήλην τῶν ὑδάτων τῶν καταρρακτῶν. Δὲν θὰ τὸ ἐνόμιζον τοῦτο, εἶμαι βέβαιος, ἐὰν κατεῖχον στοιχειώδεις γνώσεις τῶν φυσικῶν νόμων. Θὰ ἐγνώριζον ὅτι ἀφοῦ τὸ νερόν, τὸ ὁποῖον θὰ τοὺς ἐχρησίμευεν ὡς στήριγμα, καταβαίνει μαζὶ τους, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχη στήριγμα, διὰ νὰ ἀναβῆ.

Ἄλλ' ἐλησιμόνησα τὰς ὀλίγας πέστροφας, αἱ ὁποῖαι ἐσπαρτάριζον εἰς τὸ δίκτυ. Ὁ συνοδός μου τὰς ἐμάξευσεν εἰς ἓνα κάνιστρον καὶ μοῦ τὰς ἔφερεν.

Ἔ. τὰ χαριτωμένα ψάρια! Ἐπιμήκη, κοιψά, ἔχουν χροματισμοὺς ὠραισιότατους. Ἡ ράχιν των θαυμασίου χρώματος μενεξέδων, μὲ ζωηρὰ μαῦρα στίγματα. Τὰ πλευρὰ καὶ ἡ κοιλία ἔχουν τὰ ἴδια ζωηρότατα κόκκινα. Καὶ τὰ περὺγιά των καὶ ἡ οὐρά, καὶ αὐτὰ μὲ ποικιλωτάτους χροματισμοὺς. Ἄλλὰ αὐταὶ αἱ ὠραῖαι πέστροφαι εἰς τὰ ὕψη, εἶναι σχετικῶς μικραὶ, σπανιώτατα πολὺ φθάνουν τὰς δύο ὀκάδας. Τὰ ἀβαθῆ νερὰ ὅμως, ὅπου πλημμυρεῖ τὸ φῶς, τοὺς δίδουν εἰς ἀντιστάθμισμα αὐτὰ τὰ ὠραῖα χρώ-

ματα, ἐνῶ αἱ πέστροφαι εἰς τὰ βαθέα νερὰ τῶν λιμνῶν (εἰς τὰς ἑλληνικὰς λίμνας δὲν ὑπάρχουν) γίνονται μέχρι δέκα καὶ εἴκοσιν ὀκάδων, ἀλλὰ εἶναι χρωματισμένα με σκοτεινὰ ξεθωριασμένα χρώματα.

Ἄφου τὰς ἐθαύμασα, ἠρώτησα τὸν συνοδόν μου, ἂν ἤμπορῶ νὰ ἰδῶ τὸ ψάρευμα τῆς πέστροφας με τὰ χέρια.

— Πῶς ὄχι ; ἐκεῖ πηγαίνομεν. Μὲ τὴν ἡσυχίαν σου ὀ-

μως, ἀφεντικῶ, νὰ πάσῃ καλὰ ὁ ἥλιος, νὰ κρυφθοῦν αἱ πέστροφαι, γιατί τώρα ἀλωνίζουσι ἀκόμη εἰς τὴν βοσκήν.

Καὶ μοῦ ἐξήγησεν, ὅτι αἱ πέστροφαι τὴν ἡμέραν ἡσυχάζουσι ἢ μέσα εἰς μικρὰ κοιλώματα τῶν ὄχθων, ἢ εἰς τρύπας ἀπὸ κάτω ἀπὸ βράχους τοῦ πυθμένος.

Ἐφθάσαμεν εἰς μίαν θέσιν, ὅπου, κατόπιν ἐνὸς καταρράκτη, ἐσχηματίζετο ἐπὶ ἐπιπέδου σχεδὸν ἐδάφους με ἐ-

λαφροτάτην κλίσιν εἶδος μικρᾶς λίμνης, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀργὰ ἐξεκίνει τὸ νερὸν ὑπὸ μορφὴν μικροῦ ποταμοῦ πλάτους ἕως ἑξὶ μέτρων. Τὸν εἶδον τότε νὰ ἐκδυθῆ καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ νερὸν· εἰς μερικὰ σημεῖα, ὅπου ὁ πυθμὴν ἐσχημάτιζε λάκκους βαθεῖς, ἐβουτοῦσεν.

Ἔκαμιν ἀοκετὰς καταδύσεις, ἀλλὰ δὲν ἔφερε καμμίαν πέστροφان.

Ἦτο καταδημιωμένος· πιστεύω, ὅτι τοῦ ἔφερον αὐτὸν τὸν θυμὸν ἢ ἐντροπὴ καὶ ὁ φόβος μὴ τὸν ἐμπαίξω.

— Θὰ ψάξω ἀπὸ τὴν ἄλλην ἄκρην· τοῦ λόγου σου κάθισε αὐτοῦ, ὅπου εἶναι τὰ ροῦχά μου.

Τὸν εἶδον νὰ κύπτῃ καὶ νὰ ἐρευνᾷ τὰ κοιλόματα εἰς τὴν ἀντίθετον ὄχθην, κάπου κάπου ἐβουτοῦσε. Μετὰ μίαν ἀπὸ αὐτὰς τὰς καταδύσεις ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὄχθην, ὅπου ἐπερίμενον καὶ ἦλθεν ὡς θριαμβευτής· δικαιοῦτα ἄλλως τε. Διότι ἐκράτει εἰς ἐκάστην χεῖρα σφιγκτά, μὲ τὰ δάκτυλα περασμένα εἰς τὰ βράγχια, ἀπὸ μίαν πέστροφαν. Ἦσαν σεβαστῶν διαστάσεων, διότι ἐπλησίαζον τὴν ὀκᾶν. Τὰς ἔρριψεν ἐμπρὸς μου ἐπάνω εἰς τὴν βελουδένιαν χλόην. Τοῦ ἐπέβαλα τότε νὰ ἐνδυθῆ. Εἶχον ἰδῆ ὅτι ἦφθελον νὰ ἰδῶ. Δὲν ὑπῆρχε λόγος νὰ ταλαιπωρηθῆ περισσότερον μέσα εἰς τὰ ψυχρότατα νερὰ αὐτοῦ τοῦ ὕψους.

Καὶ τότε, ἀφοῦ ἐνεδύθη καὶ ἐπεστρέφομεν, μοῦ εἶπεν, ὑπερήφανος πλέον, χωρὶς νὰ τρέχῃ τὸν κίνδυνον νὰ μὴ τὸν πιστεύσω, κατόπιν ἀπὸ τὸ κατόρθωμα ὅπου εἶδον.

— Καὶ ποῦ νὰ γνωρίζῃς, κύριε, ὅτι μοῦ ἔλαχε νὰ βγάλω τρεῖς μαζί. Ὅταν τύχῃ νὰ εὔρω περισσοτέρας εἰς κανένα κούφωμα, δαγκάνω τὴν πρώτην πού θὰ πιάσω εἰς τὸ

στόμα· ὅσο διὰ τὰς ἄλλας δύο, εἶδες. Μίαν εἰς ἐκάστην χεῖρα. Ἄλλὰ αὐτὸ ποῦ καὶ ποῦ, καμμιά φορὰ νὰ τύχη.

Ἐπέμεινα νὰ τὸν ἐρωτῶ, ἂν δὲν τὰς ψαρεύουν μὲ τὸ ἀγκίστρι. Καὶ αὐτὸς μοῦ ἀπήντησε :

— Καλέ, ποιὸς χάνεται μὲ τέτοια χαζεύματα, μὰ ποῦ ἔχομεν τὰ χέρια μας. Εἶναι ὅμως καὶ ἄλλα ψαρεύματα τῆς πέστροφας, μοῦ εἶπε, ποῦ τὰ κάνουν οἱ δειλοὶ ποῦ φοβοῦνται τὸ νερόν. Ὅχι ὅμως εἰς τὸ ἰδικόν μας τὸ χωρίον, ὄχι. Ἐδῶ, κανέναν. Εἰς ἄλλας κορυφάς.

— Καὶ τί ψάρευμα εἶναι αὐτὸ τῶν δειλῶν ;

— Τί ψάρευμα ; Νά· μὲ ἓνα ἐργαλεῖον σὰ βαθουλωτὸν φτυσίρι, μὲ μακρὸ κοντάρι, βάζουν μέσα εἰς κουφώματα, εἰς τὰς ὄχθας, καὶ εἰς τρύπας εἰς τοὺς βράχους, καὶ εἰς λάκκους ἀπὸ κάτω ἀπὸ πέτρας, ὅπου ξεύρουν ὅτι ζαρώνουν αἱ πέστροφαι πότε ἀσβέστι, πότε γαλατσίδα (φλῶμον), καὶ πότε πρασίνους φλοιοὺς ἀπὸ φρέσκα καρύδια, καὶ τὰ ἀναδεύουν.

Καὶ αἱ δυστυχεῖς πέστροφαι ζαλίζονται, καὶ ἐξέροχονται καὶ στρογγυλεῖν εἰς τὸν ἀφρόν ὡς μεθυσμένα. Τότε αὐτοὶ τὰς σύρουν εἰς τὴν ὄχθην μ' αὐτὸ τὸ ἐργαλεῖον καὶ τὰς πιάνουν.

Καὶ τώρα θὰ εἶπω ὀλίγα διὰ τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν τῆς πέστροφας, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι διόλου πρὸς τιμὴν τῆς φοβοῦμαι δὲ ὅτι πᾶς εὐαίσθητος ἄνθρωπος, θὰ αισθανθῆ μεγάλην ἀνυποληψίαν διὰ τὸ ἄτομόν τῆς.

Τὸ θανάσιμον ἐλάττωμά τῆς εἶναι ἡ ἀδηφαγία. Διὰ τὴν πέστροφαν θὰ ἠδύνατο κανεὶς νὰ εἶπη ὅτι τρώγει εἰκοσὶν ἕξ ὥρας τὸ ἡμερονύκτιον καὶ ἀκόμη καὶ ὅταν κοι-

μᾶται. Τρώγει δὲ ἀπὸ ὄλα, μικρὰ ψαρᾶκια. κάθε εἶδος
κογχύλια, σκουλήκια, μαλάκια καὶ τὰ τόσων εἰδῶν ἔντο-
μα τῶν γλυκέων ὑδάτων. Δὲν κουράζεται ποτε εἰς αὐτὴν
τὴν ἀσχολίαν.

Ο ΨΑΡΑΣ

Μὲς στοῦ λιμανιοῦ ἀραγμένη
τὰ γαλήνια τὰ νερὰ
μιὰ ψαρὸβαρκα προσμένει
τὴν αὐγούλα τὸν ψαρᾶ.

Κι ὁ ψαρᾶς ἀπ' τὸ καλύβι
ποῦ προβάλλει πέρα μακρὰ
καὶ στοὺς κλάδους τῆς τὸ κρύβει
μιὰ πυκνόφυλλη μουριά.

Ὅπου νᾶναι θὰ κινήση
πρὶν ὁ ἥλιος νὰ φανῆ,
τὴ βαρκούλα του θὰ λύση
καὶ θ' ἀπλώση τὸ πανί.

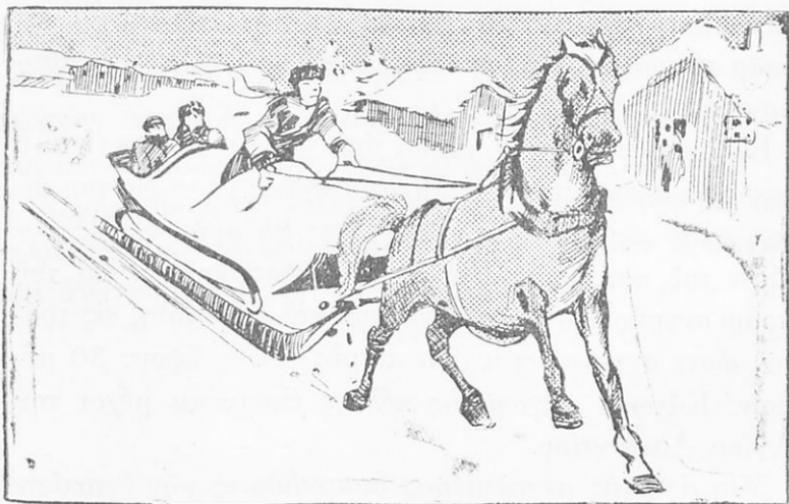
Ἄρμενίζει ὄλη μέρα
μὲ τὴ βάρκα στ' ἀνοικτὰ
κι' ὄλο ὁ νοῦς του ἐκεῖ πέρα
στὸ καλύβι θὰ πετᾶ.

Βράδου βράδου θὰ γυρίση
ὦ ! χαρούμενη στιγμή,
καὶ τὰ ψάρια θὰ πουλήση,
τῶν παιδιῶν του τὸ ψομί.

(Μ. Στασινόπουλος)

ΧΕΙΜΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑΝ

Αἱ ὀλίγαι πρῶται ἡμέραι τοῦ χειμῶνος, ἀφοῦ ἀρχίσει νὰ χιονίζῃ, εἶναι πολὺ εὐχάριστοι δι' ἓνα ξένον· ὑπάρχει κάτι τὸ πρωτοφανὲς καὶ εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἐλκῆ-

θρων καὶ εἰς τὰς ἀλλοκότους ἐνδυμασίας τῶν ὀδηγῶν των. Τὰ ἐλκῆθρα ἔχουν πολλὰ καὶ διάφορα σχήματα καὶ σύρονται ἀπὸ ὥραῖα ἄλογα μὲ ἀργυρᾶ κουδουνάκια εἰς τὰ χάμουρα καὶ μὲ διάφορα στολίδια εἰς τὰ χαλινάρια, ἐνῶ οἱ ἐπιβάται τῶν ἐλκῆθρων εἶναι χωμένοι μέσα εἰς ζεστά καὶ πλούσια γουναρικά.

Ἄλλος νεωτερισμὸς εἶναι τὰ χινοπέδιλα. Ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὀδοιπορήσῃ κανεὶς ἐπάνω εἰς τὴν μαλακὴν χιόνα, ὅπου χώνονται οἱ πόδες του μέσα, εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταχειρίζεται χινοπέδιλα.

Εἰς τὴν Κουεβέκην ἡ ἀγορὰ τὸν χειμῶνα ἔχει περίεργον ὄψιν. Μεγάλοι χοῖροι, σφαγμένοι ἴσως πρὸ πολλῶν μηνῶν, εὐρίσκονται παγωμένοι εἰς τὰ κρεοπωλεῖα. Μαζὶ μὲ αὐτοὺς μεγάλα κομμάτια παγωμένον βοδινὸν καὶ πρόβειον κρέας, ἔλαφοι, κυνήγια, βακαλάος καὶ ἄλλοι μεγάλοι ἰχθύες, καθὼς καὶ γέλια μακρουλά καὶ ξηρὰ ὡς μπαστούνια, ὑπάρχουν ἀφθονα. Καὶ τὸ γάλα ἐπίσης εἶναι παγωμένον καὶ πωλεῖται μὲ τὴν λίτρον εἰς κομμάτια, τὰ ὅποια φαίνονται ὡς νὰ εἶναι σβῶλοι ἀπὸ λευκὸν μάρμαρον.

Εἰς ἀπόστασιν ἑννέα μιλίων ἀπὸ τὴν Κουεβέκην εἶναι ὁ ὄρειος καταρράκτης τοῦ Μοντμορηνσύ. Τὸ νερὸν τοῦ πίπτει κάτω εἰς τὸν κόλπον ἀπὸ ὕψος 85 μέτρων. Εἰς τὴν βάσιν τοῦ καταρράκτου ὑπάρχει μικρὸς βράχος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου συναθροίζονται οἱ ὕδρατιοὶ καὶ παγώνουν, εἰς τρόπον, ὥστε σχηματίζεται ἀπὸ αὐτοὺς κῶνος ὕψους 30 μέτρων. Κάτω ὁ παγωμένος κόλπος ἐκτείνεται μέχρι τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου.

Μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας διασκεδάσεις τῶν ἐντοπίων εἶναι νὰ ἀναβαίνουν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κῶνου τούτου καὶ νὰ γλιστροῦν πρὸς τὸ κάτω, μέσα εἰς μικρὸν ξύλινον ἔλκυθρον, τὸ ὁποῖον λέγεται τοπογγάν. Κατέρχονται μὲ καταπληκτικὴν ταχύτητα. Ἡ φόρα ἐκ τῆς καταβάσεως εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε τὸ τομπογγάν ἐξακολουθεῖ νὰ τρέχῃ εἰς τὸν παγωμένον κόλπον ἑκατοντάδας μέτρων.

Παρ' ὅλον τὸ ψῦχος καὶ τὴν χιόνα, ὁ χειμῶν ἔχει πολλὰς ἀπολαύσεις εἰς τὸν Καναδᾶν. Τότε κάμνουν ταξίδια οἱ Καναδοὶ καὶ ἐπισκέπτονται διάφορα μέρη. Ὅταν ὁ ποταμὸς Ἁγιος Λαυρέντιος παγώσῃ ἀρκετά, τότε ὅλον

τὸν χειμῶνα μεταβάλλεται εἰς ἓνα κρυστάλλινον τεράστιον δρόμον, διὰ τοῦ ὁποίου διέρχονται καὶ ὅλα τὰ ἀμάξια, φορτωμένα μὲ ἐπιβάτας καὶ ἐμπορεύματα.

Ἡ εὐτυχία τοῦ Καναδᾶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν πολλὴν χιόνα, πὺρ θὰ πέση τὸν χειμῶνα. Εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιφερείας δὲν ὑπάρχουν δρόμοι. Εἰς πολλὰ μέρη μόνον, ὅταν πίπτῃ ἡ χιὼν καὶ ἰσοπεδῶνῃ τὰ πάντα καὶ γεμίξῃ τρύπας, λάκκους καὶ χαράδρας καὶ τὰ κάμνει ὅλα λεία καὶ εὐχάριστα, τότε ὁ Καναδὸς γεωργὸς ἠμπορεῖ νὰ φέρῃ τὰ προϊόντα του μὲ τὸ ἔλκηθρόν του εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν πόλεων. Αὐτὴν δὲ τὴν ἐποχὴν ἐκλέγει διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὰς μεγάλας πόλεις διὰ νὰ πωλήσῃ καὶ νὰ ἀγοράσῃ.

Χωρὶς τὴν χιόνα πολλὰ μέρη τοῦ Καναδᾶ δὲν θὰ κατώρθωνον νὰ συγκοινωνήσουν καὶ θὰ ἔμενον ἀχρηστα καὶ ἄγονα μέρη.

ΤΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΕΙΑ ΤΩΝ ΒΡΑΧΩΔΩΝ ΟΡΕΩΝ

Εἰς τὰ βραχώδη ὄρη τῆς Β. Ἀμερικῆς ὑπάρχουν ἀπεραντα ὄροπέδια, ὅπου ζοῦν πολυπληθῆ κοπάδια μὲ ἄλογα καὶ βόας. Ἡ κτηνοτροφία εἰς τὰ μέρη αὐτὰ εἶναι σπουδαῖος πλοῦτος τῆς Ἀμερικῆς. Ὑπάρχουν κοπάδια ἀπὸ 5000 ἕως 100.000 κεφάλια ἕκαστον.

Κάθε κτηνοτροφεῖον ἀποτελεῖται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ μίαν ἢ περισσοτέρας οἰκίας, μὲ σταύλους καὶ αὐλὰς διὰ τὰ ζῶα· ὅλοι δὲ αὐταὶ εἶναι μανδρωμένοι μὲ φράκτας ἀπὸ κορμούς δένδρων. Τὰ κτήνη, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς κάθε κτηνοτροφεῖον, περιφέρονται ἐλεύθερα εἰς τὰ ὄρη καθ' ὅλον τὸ ἔτος, μαζί μὲ τὰ κτήνη τῶν ἄλλων κτηνοτροφείων. Διακρίνονται δὲ μόνον ἀπὸ τὸ ἰδιαιτέρον σημεῖον τοῦ κάθε ἰδιοκτῆτου, τὸ ὁποῖον τοὺς ἔχουν κάμει μὲ κάψιμον εἰς τὸ σῶμά των.

Μόνον μίαν φορὰν τὸ ἔτος βλέπει ὁ ἰδιοκτῆτης τὰ ζῶά του. Κατὰ τὰ τέλη Μαΐου καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἰουνίου, ὅταν τὰ καταγράφη. Πολυπληθεῖς βοσκοί, ἔφιπποι, διατρέχουν ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη εἰς διάστημα πολλῶν χιλιομέτρων, καταδιώκοντες τὰ κτήνη καὶ ἀναγκάζοντες αὐτὰ τὰ εἰσελθῆναι εἰς μίαν τεραστίαν μάνδραν, εἰς τὸ κόρραλ. Ζωηροτάτη κίνησις ἐπικρατεῖ· οἱ ἔφιπποι κυνηγοὶ διαρκῶς φθάνουν ὀδηγοῦντες ἄγρια κοπάδια πρὸς τὸ κόρραλ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον διαρκῶς πάλιν ἐκφεύγουν καὶ διασκορπί-

ζονται δεξιά καὶ ἀριστερὰ καὶ καταδιώκονται ἀπὸ τοὺς κυνηγοὺς καὶ τὰ ἡμίαιμα ἄλογα τῶν ἐντοπίων, οἱ ὅποιοι μὲ πολλὴν ζῆλον συμμαρτυροῦνται τὸ κυνήγιον.

Ὅταν συναθροισθῶν ὅλα τὰ ζῶα ἐκάστου κτηνοτρόφου, τὰ μοσχάρια, τὰ ὅποια ἐγεννήθησαν κατὰ τὴν ἄνοιξιν, καὶ τὰ ὅποια τρέχουν μὲ τὰς μητέρας των, σημειοῦνται μὲ τὸ σῆμα τοῦ ἰδιοκτητοῦ των.

Τὰ κτήνη, τὰ ὅποια θὰ πωληθῶν, εὐθύς ἀποχωρίζονται, τὰ δὲ λοιπὰ τὰ ἀφήνουν πάλιν ἐλεύθερα.

Αἱ μεγάλαι πεδιάδες τῶν δυτικῶν πολιτειῶν ἀποτελοῦν ἐν μέγα κτηνοτροφεῖον. Ἀπὸ τῆς νοτιωτάτης πολιτείας Τεξάς, μέχρι τοῦ βορειοτέρου σημείου, αἱ πεδιάδες αὐταὶ εἶναι κατάσπαρτοι μὲ τὰς καλύβας τῶν βοσκῶν καὶ μὲ τὰ περιφερόμενα κοπάδια τῶν ζώων.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ, Ο ΕΠΙΟΝΟΜΑΣΘΕΙΣ

ΦΡΕΑΝΤΛΗΣ

Ὁ Κλεάνθης, νέος πτωχός, ἀλλὰ φιλομαθής, ἐπῆγεν εἰς Ἀθήνας, περὶ τὰ 280 πρὸ Χριστοῦ, διὰ τὴν σπουδασίαν τὴν φιλοσοφίαν. Ἐγένετο δὲ τακτικώτατος μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Ζήνωνος. Δέκα ἐννέα ἔτη ἐξηκολούθησεν ὁ πτωχὸς Κλεάνθης τὴν ἀκροάζεσθαι ἐπιμελῶς τὰ μαθήματα τοῦ σοφοῦ καὶ ἐναρέτου διδασκάλου τοῦ Ζήνωνος.

Ὅλοι ἐγνώριζον, ὅτι ὁ Κλεάνθης ἦτο τόσοσ πτωχός, ὥστε ἐπειδὴ δὲν εἶχε χρήματα ν' ἀγοράσῃ πάτυρον, ἔγραφεν, ὅσα παρὰ τοῦ Ζήνωνος ἤκουεν, ἐπὶ ὀστράκων καὶ ὀμοπλατῶν βοῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἠσχολεῖτο εἰς τὴν ἀκροάσιν καὶ μελέτην τῶν μαθημάτων του, δὲν ἐφαίνετο τὴν κάμνη ἐργασίαν τινά.

Πῶς λοιπὸν ἔζη ὁ Κλεάνθης ; Ποῖος τοῦ ἔδιδε χρήματα ; Μήπως ἔκλεπτεν ; Μήπως ἔζη μὲ κάποιον ἄλλον κακὸν τρόπον ; Τοιαῦται ὑποψίαι ἤρχισαν τὴν γεννῶνται εἰς τὰς Ἀθήνας περὶ αὐτοῦ.

Ὁ Ἄρειος Πάγος, τὸ ἀνότατον καὶ σεβάσιμον ἐκεῖνο δικαστήριον τῶν Ἀθηνῶν, μεταξὺ τῶν ἄλλων χρεῶν, τοῦ ὁποίου ἦτο ἡ ἐπιτήρησις τῶν ἀέργων, προσεκάλεσεν ἐνώπιόν του τὸν ὑποπτον Κλεάνθην, διὰ τὴν ἐξετάσῃ αὐτόν, πῶς ζῆ τόσα ἔτη ἄνευ ἐργασίας τινός.

Ὁ Κλεάνθης ἠναγκάσθη τότε τὴν παρουσιάσῃ πρὸς ὑ-

περάσπισίν του κηπουρούς τινάς τῶν Ἀθηνῶν, ἐκ τῆς μαρτυρίας τῶν ὁποίων ἀπεδείχθη ὅτι ἐσύχναζε τὰς νύκτας εἰς τοὺς κήπους τῶν τοιουτοτρόπως διὰ τῆς χρηματικῆς ἀμοιβῆς τῶν νυκτερινῶν κόπων του ἕξη τὰς ἡμέρας του ἐνασχολούμενος εἰς τὰ μαθήματά του.

Οἱ Ἀρεοπαγῖται καὶ ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι ἐθαύμασαν καὶ ἐπήνεσαν τὴν φιλομάθειαν καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ πτωχοῦ Κλεάνθους, ὅστις ἔκτοτε ἐπωνομάσθη Φρεάντλης, διότι ἕξη ἀντλῶν ὕδωρ ἐκ τῶν φρεάτων. Ἐπήφισαν δὲ πρὸς βοήθειάν του χρηματικόν τι ποσόν, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς σπουδὰς του εὐκολώτερον.

Καὶ πραγματικῶς, ὁ Κλεάνθης ἀνεφάνη ὁ ικανώτερος τῶν μαθητῶν τοῦ Ζήνωνος καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τὸν διεδέχθη εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς φιλοσοφίας.

ΑΓΩΝΕΣ ΙΠΠΙΚΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΗΛΕΙΑΝ

Πλησίον τῶν Λεχαινῶν εὐρίσκεται ἡ μονὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου ὄλοι οἱ κάτοικοι τῶν Λεχαινῶν ἦσαν συγκεντρωμένοι εἰς τὴν πανήγυριν τῆς μονῆς. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐγίνοντο καὶ ἀγῶνες δρό-

μου μεταξὺ ἰππέων. Οἱ ἰππεῖς εἶχον συγκεντρωθῆ μαζοῶν τῆς μονῆς, ὁπότε θὰ ἐξεκίνουν,

Μόλις ἐδόθη τὸ σημεῖον καὶ ὄλη ἐκείνη ἡ μυρμητιά τοῦ θεομένου πλήθους ἤρχισε νὰ ἀνυπομονῆ, νὰ στενοχωρῆται, ὡς ἓν σῶμα, ὡς μία ψυχὴ. Ὁ κάμπος ἠπλοῦτο ἐπικλινῆς ὀλίγον, ὁμαλός, καταπράσινος, μὲ μίαν ἀγριαπιδιὰν εἰς τὴν μέσην καὶ πλατύς, ἀπεριοριστος εἰς τὸ βλέμ-

μα τῶν θεατῶν. Ἐνεκα τῆς μεγάλης ἀποστάσεως δὲν διέκρινέ τις κατ' ἀρχᾶς ἄλλο τίποτε, παρὰ μελανὰ μύλις στίγματα, σκιὰς ἀνω τοῦ ἐδάφους, φερομένας ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξεχώριζον οἱ πόδες τῶν ἀλόγων κινούμενοι ἐμπρὸς-ὀπίσω μετὰ ταχύτητος, ὡς πτερὰ, ὡς λευκὰ συννεφάκια ἀνὰ τὴν ἀπέραντον ἔκτασιν. Ὁ νικητῆς ὅμως ἦτο ἀδύνατον νὰ διακριθῇ ἀκόμη. Ἡ σειρά τῶν ἀλόγων ἐν τῇ ὁρμῇ τῶν ἤλλασσε κατὰ λεπτὸν καὶ οἱ πρῶτοι ἤρχοντο ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι ἐπροπορεύοντο, ὥστε κατήντησεν ἀμφίβολον τὸ τέλος.

Τὸ πλῆθος ἀνυπόμονον ἔκαινε τὰ κρίσεις του περὶ τοῦ νικητοῦ, ὅστις θὰ ἔπαιρνε ὡς ἀμοιβὴν τὴν μοσχοζυμωμένην κουλούραν.

— Νὰ τὸ ψαρὶ τὴν ἄρπαξε !

— Μπά ! δὲν βλέπεις τὸ μαῦρο, ποὺ τὸ φέρνει κατὰ πόδι ;

Καὶ ἐφώναζον ὅλοι, κινούμενοι χεῖρας καὶ πόδας, ὡς νὰ μετεῖχον καὶ αὐτοὶ τοῦ ἀγῶνος...

Αἴφνης νά, πίπτει εἰς ἵππεὺς καὶ φεύγει τὸ ἀλογόν του μαζράν. Δύο ἄλλοι, βλέποντες φανερὰν τὴν ἀποτυχίαν, ἀποσύρονται τοῦ ἀγῶνος. ἀλλά, διὰ νὰ μὴ ἐντροπιασθῶν, φεύγουν μαζράν τῶν θεατῶν. Καὶ ἀρχίζουν οὕτοι καὶ πάλιν φονάζοντες. Καὶ γελοῦν, αἰωνίως γελοῦν, σαρκάζοντες τοὺς νικημένους.

Τὰ ἄλογα τρέχουν ἀκόμη ταχύτατα, μὲ τὴν κεφαλὴν τεντωμένην ἐμπρὸς, τὸ σῶμα ὅλον εὐθύτατον, ὡς ἱπτάμενοι κόρακες. Καὶ τὰ φορέματα τῶν ἱππέων κυματίζουν,

φρουσκώνουν από τὸν ἄνεμον τὰ μανίκια τῶν ὑποκαμίσων καὶ ἡ φρουστανέλλα ἀνεμίζει κατάλευκος ὡς χιόν.

Τέσσαρα ἄλογα ἔμεινον τότε διαφιλονικοῦντα τὸ βραβεῖον. Τὸ λευκὸν ἤρχετο ἐμπρός, μὲ τὸν ἰπέα κολλημένον ἐπάνω του ὡς κάρθαρον. Αἰφνης πλησίον του ἐπέρασε τὸ μαῦρον, μὲ τὸ λευκὸν ἀστέρι εἰς τὸ μέτωπον, καὶ βαδίζει τώρα κατ' εὐθείαν εἰς τὸ τέμα. Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον ἄλλο, μὲ τρίχωμα βαθὺ ἀσπρόμαυρον, ἤλθε παραπλεύρως, ζητοῦν τὴν νίκην... Καὶ οἱ θεαταὶ ἐξηκολοῦθουν τὰς συζητήσεις καὶ ἔλεγον τὰ συμπεράσματά των ἀνυπόμονοι.

Ἄλλ' αἰφνης ὁ ψαροῆς, ὁ προπορευόμενος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀγῶνος, ἐστάθη εἰς τὴν μέσην τοῦ δρόμου ἀκίνητος καὶ κρατῶν ὑψομένην τὴν κεφαλὴν, παρετήρει ὅλα τὰ σημεῖα, ὡς νὰ ἠρεῖνα τὸν ὀρίζοντα. Ἔπειτα ἐστράφη ἀποτόμως πρὸς τὰ ὀπίσω, συναποφέρων καὶ τὸν κύριόν του.

— Πάει κι' αὐτός! ἐφώναξαν ὅλοι.

— Ἔμειναν πλέον τρία ἄλογα εἰς τὸ ἵπποδρόμιον. Τὰ δύο ἐπὶ γαίαν ἐμπρὸς καὶ ὀλίγον ὀπισθεν τὸ τρίτον. ἤρχετο τοῦτο κανονικῶς τρέχον, μὴ παραλλάσσον τὸν θηματισμόν του, ὡς νὰ ἦτο βέβαιον περὶ τῆς νίκης του καὶ ἄφηνε τὰ ἄλλα νὰ κοπιᾶζουν ἀδίκως. Καὶ δι' ἑνὸς πηδήματος ἐπέρασεν αἰφνης μεταξὺ τῶν ἀντιπάλων του καὶ ἐπλησίασε τὸν κρατοῦντα ἐπὶ ράβδου τὴν κουλούραν, τῆς νίκης τὸ βραβεῖον.

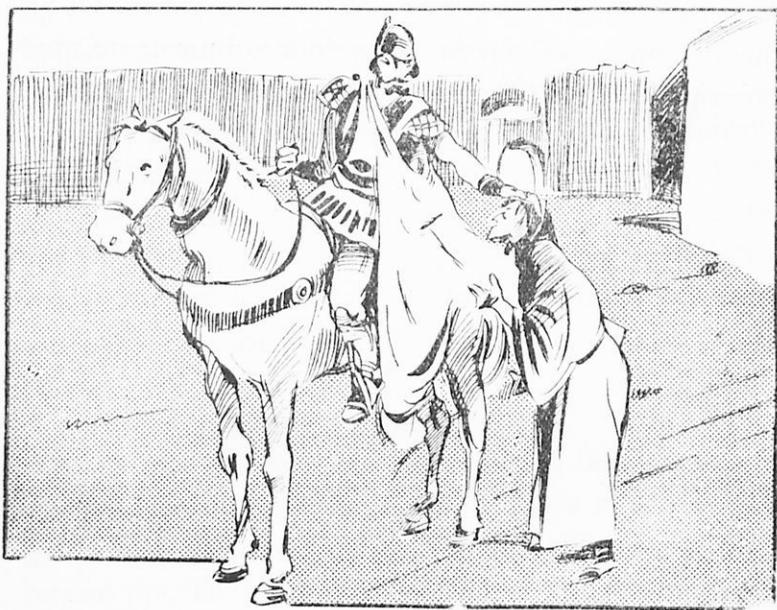
— Γεῖά σου, πουλί μου! ἐφώναξαν οἱ θεαταὶ κατενθουσιασμένοι καὶ ὁ Γεώργιος Βρανᾶς, ὁ καθαλάρης καὶ

κύριός του, ὠχρός, συγκινημένος, ὠρθοῦτο καὶ ἐπεδείκνυεν εἰς ὅλους τὴν κουλούραν.

Ἄλλὰ καὶ οἱ θεαταὶ δὲν ἦσαν ὀλιγώτερον ἐνθουσιασμένοι. Ἡ νίκη ἐνὸς ἀλόγου δὲν θεωρεῖται μικρὸν κατόρθωμα μεταξύ τῶν χωρικῶν. Ὁ νικητὴς τιμᾷ ὄχι μόνον τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ καὶ τὸν κύριόν του, καὶ τὸ χωρίον ἀκόμη, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατάγεται. Ἡ νίκη διὰ τῶν πανηγυριστῶν διαδίδεται εἰς ὅλα τὰ πέριξ χωρία. Οἱ χωρικοὶ εἰς τὰ χωρία των ἐπὶ ἑβδομάδας καὶ μῆνας συζητοῦν διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ νικητοῦ.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΚΑΙ ΠΕΤΡΩΝΑΣ

Ὁ Θεόφιλος, ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, εἶχε σύζυγον τὴν Θεοδώραν. Ὁ ἀδελφὸς τῆς Θεοδώρας Πετρωνᾶς, ὑπηρέτει ὡς ἀξιωματικὸς εἰς τὴν βασιλικὴν

φρουράν, ἀλλὰ βασιζόμενος εἰς τὴν εὐνοιαν τὴν ὁποίαν εἰδείκνυεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν σύζυγόν του, εἶχε γίνει αὐθάδης καὶ ὑβριστής. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔκαμε διὰ τὸν ἑαυτὸν του πολυτελεῖ οἰκίαν, τὴν ὁποίαν τόσον πολὺ ὑψώσεν, ὥστε ἀφήρησε σχεδὸν ὅλως διόλου τὸ φῶς ἀπὸ τὴν

οικίαν μιᾶς πτωχῆς χήρας, ἣ ὁποία ἦτο πλησίον τῆς ἰδικῆς του καὶ τὴν κατήντησεν ἀκατοίκητον. Ἡ χήρα, ἀφοῦ παρεκάλεσε τὸν ἰσχυρὸν γείτονά της νὰ μὴ ἐπιμείνῃ νὰ προξενῇ εἰς αὐτὴν τοιαύτην ἀδικίαν ἢ τοῦλάχιστον νὰ ἀποζημιώσῃ αὐτήν, καὶ δὲν κατώρθωσε τίποτε, ἀνεφέρθη εἰς τὸν βασιλέα.

Ὁ βασιλεὺς, ἀφοῦ προσεκάλεσε τὸν Πετρωνᾶν καὶ ἐξήτασε τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐβεβαιώθη, ὅτι ἦσαν ἀληθῆ ὅσα ἡ χήρα ἔλεγεν, εἶπεν εἰς τὸν γυναικάδελφόν του, ὅτι ὀφείλει νὰ ἀποζημιώσῃ τὴν ἀναφερομένην. Ὁ Πετρωνᾶς ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ καταβάλλῃ τὴν ἀποζημίωσιν, ἣ ὁποία ἄλλως τε ἦτο καὶ μικροῦ λόγου ἀξία. Τότε ὁ βασιλεὺς συνεβούλευσε τὴν χήραν νὰ ἔχῃ ὀλίγην ὑπομονὴν καὶ ἂν τυχὸν δὲν λάβῃ τὸ δίκαιόν της, ν' ἀναφερθῇ πάλιν εἰς αὐτόν.

Ὁ Πετρωνᾶς, ὁ ὁποῖος ἐφαντάζετο ὅτι δύναται νὰ τολμήσῃ τὰ πάντα, χωρὶς νὰ τιμωρηθῇ, δὲν ἐξετέλεσε τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως καὶ συγχρόνως ἐφρόντισεν, ὥστε ἡ πτωχὴ ἐκείνη γυνὴ νὰ μὴ ἠμπορέσῃ νὰ πληροφορήσῃ περὶ τούτου τὸν βασιλέα.

Ἄλλ' ἐνῶ διήρχετο κάποτε ὁ Θεόφιλος διὰ τῶν ὁδῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατώρθωσεν ἡ χήρα νὰ παρυσιασθῇ ἐνώπιόν του καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ παράπονά της.

Ὁ Θεόφιλος ἐστάθη ἀμέσως εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἔστειλε δύο ἐκ τῶν ἀκολούθων του ἐπὶ τόπου διὰ νὰ βεβαιώσουν, ὅτι οὔτε τροπολογίαν ἐπέφερεν ὁ Πετρωνᾶς εἰς τὴν οἰκίαν του κατάλληλον νὰ παύσῃ νὰ κρύπτῃ τὸν ἥλιον ἀπὸ τὴν καλύβην τῆς χήρας, οὔτε ἀποζημιώσιν ἐπλήρω-

σεν εἰς αὐτὴν καὶ παρήγγειλεν εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους,
να ἐπιστρέψουν ἀμέσως φέροντες τὴν ἀπάντησιν.

“Ὅταν οὗτοι ἐπανῆλθον καὶ ἀνέφερον ὅτι κανὲν δίκαιον
δὲν ἀπεδόθη εἰς τὴν γυναῖκα, ὁ Θεόφιλος ἐτιμώρησεν ἄ-
νευ ἀναβολῆς τὸν ἔνοχον, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ’ ὄψιν του
οὔτε τὸ ἀξίωμα τοῦ Πετρωνᾶ οὔτε τὴν συγγένειαν, διότι
διέταξε νὰ μαστιγοθῆ δημοσίως, νὰ κατεδαφισθῆ δὲ ἡ
οἰκία αὐτοῦ καὶ νὰ δοθῶν εἰς τὴν χήραν καὶ τὸ οἰκόπεδον
καὶ τὰ ὑλικά.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
1. Ἡ Ὑψωσις τοῦ Σταυροῦ (Δ. Ντέλης).....	3
2. Ὁ Βασιλικὸς (ποίημα Ἰ. Βιζυηνός)	6
3. Τὸ ναυτόπουλον (Ἄρ. Κουρτίδης).....	8
4. Τὸ καράβι (ποίημα Ἰ. Πολέμης)	11
5. Οἱ πτερωτοὶ μετανάσται (Ἐμμ. Λυζούδης).....	11
6. Τὸ φθινόπωρον (διασκευὴ Δ. Μαυροκορδάτος)	14
7. Αἱ τέσσαρες ὥραι τοῦ ἔτους (ποίημα Κατακουζηνός)	18
8. Ὁ Καλογιάννος (Ἄρ. Βαλαωρίτης)	19
9. Ὁ Καλογιάννος (ποίημα Γ. Δροσίνης).....	22
10. Πῶς ἐσώθη μία οἰκογένεια (Δ. Ντέλης).....	23
11. Θεοῦ παρουσία (ποίημα Ἀλ. Ραγκαβῆς)	28
12. Βιογραφία τοῦ Ἐρεχθείου (διασκευὴ Ἀλ. Ραγκαβῆς).....	29
13. Φιλοπατρία τῆς Ἰφιγενείας (Π. Οἰκονόμου).....	35
14. Εἰς τὰς σκιὰς ἀγνώστων ἡρώων (ποίημα Ἀλ. Παράσχος)....	39
15. Ὁ Πρωτεσίλαος (Π. Π. Οἰκονόμου).....	39
16. Ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ὁ Ὑπαρχος Μόδεστος (Παπαρηγό- πουλος)	41
17. Σοκράτης καὶ Ἀρίσταρχος (Ἠλ. Γοντζές)	43
18. Τὰ δύο ὕννια (ποίημα Κ. Περγιαλίτης)....	48
19. Οἱ κύνες τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου (Ἠλ. Γοντζές)	49
20. Τὸ κυνήγι τῆς ἄρκτου εἰς τὰ βουνὰ τῆς Μακεδονίας. (δια- σκευὴ Κ. Καλαμάρας).....	53
21. Ἐπίθεσις λέοντος κατὰ μάνδρας ζώων (Ἠλ. Γοντζές).....	60
22. Ἐκτορ καὶ Ἀνδρομάχη (Π. Π. Οἰκονόμου).....	62
23. Μεγαλοφυχία τοῦ Ἀχιλλέως (Π. Π. Οἰκονόμου).....	66
24. Ἀστακολογία (Ἀλ. Μωραϊτιδης)	70
25. Ἀνάβασις εἰς τὰ Μετέωρα (Χρ. Χριστοβασίλης).....	73

26. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γνωρίζει εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὸν ἄγνωστον Θεὸν (Ἡλ. Γοντζές)	78
27. Καὶ τὴν ζώην μου θὰ θυσιάσω (Δ. Ντέλης)	81
28. Τὸ ἔαρ (Χ. Παπαμάργου).....	89
29. Τὸ ἔαρ (ποίημα Ν. Ἰγγλέσης).....	95
30. Τὸ φυτώριον τῶν φυτῶν τῶν γεωργῶν τοῦ Ἀσπροχωρίου (Δ. Ντέλης)	96
31. Ἡ πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὁ ἀκάθιστος ὕμνος (ἐκ τῶν ἱστοριῶν Γ. Σλουμερζέ) Ἡλ. Γοντζές.....	106
32. Ἡ κόρη τοῦ Πιλάτου (διασκευὴ Ἡλ. Γοντζές)	113
33. Ὁ κρυφὸς Χριστιανὸς (διασκευὴ Ι. Δαμβέργης).....	121
34. Ποιμενικὸν Πάσχα (Δ. Καρζαβίτσας)	126
35. Οἱ Ἀραβες τῆς ἐρήμου (ἐκ τοῦ κόσμου Δ. Δημητράκου).....	131
36. Τὸ στέμμα τοῦ Ἱέρωνος (Ἡλ. Γοντζές)	135
37. Ὁ σιδηρόδρομος (Ἡλ. Γοντζές)	140
38. Πῶς εἶδον τὸν Ἄθω (Ἡλ. Γοντζές).....	148
39. Τὸ ὄρος Ἄθως (ποίημα Π. Σοῦτσος).....	150
40. Ἡ πρώτη Ἑλληνικὴ αὐτοκρατορία τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους (ἐκ τῆς ἱστορίας Κ. Παπαρηγοπούλου).....	151
41. Ὁ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος εἰς τὰς Ἀθήνας (ἐκ τῶν Βυζ. Ἱστορ. Γ. Σουλπερζή).....	153
42. Ἡ δῶρυξ τοῦ Σουεξ (Δ. Ντέλης).....	156
43. Ἡ Σελήνη καὶ αἱ ἐκλείψεις τῆς (Ἡλ. Γοντζές)	165
44. Ἡ Σελήνη (ποίημα Α. Μωραϊτης)	168
45. Ἡ ἀλιεῖα τῶν μαργαριτῶν (ἐκ τοῦ κόσμου Δ. Δημητράκου)....	169
46. Ἰχθύες ποῦ πετοῦν καὶ αναρριχῶνται εἰς δένδρα (Ἡλ. Γοντζές). 171	
47. Ἡ ἐντομοσυλλογὴ μου (Δ. Ντέλης).....	173
48. Ἡ ζωὴ τῶν μελισσῶν (Ἡλ. Γοντζές).....	178
49. Μέλισσα καὶ χρυσάλις (ποίημα Π. Φέρμπου).....	182
50. Τὰ βουνὰ ἢ κάμποι προτιμότεροι; (Γ. Καζαντζάκη).....	184
51. Ὁ Ἀβέρωφ (Ἡλ. Γοντζές).....	186
52. Ἐνα χορτάρι τοῦ Παρθενῶνος (ποίημα Γ. Δροσίνης).....	190
53. Πῶς ἐσώθη ἡ πόλις τῶν Πατρῶν (ἐκ τῆς ἱστορίας Κ. Παπαρηγοπούλου)	191
54. Ἡρωϊσμός μιᾶς γυναικὸς (διασκευὴ Ε. Λυκούδης).....	193
55. Αἱ πέντε αἰσθήσεις (διασκευὴ Χ. Ἀννινος).....	198
56. Τὸ δικαστήριον διὰ τοὺς ἀχαρίστους (Χ. Παπαμάργου)	202
57. Ἡ ἐλεημοσύνη τῆς τυφλῆς (διασκευὴ ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ).....	204
58. Ἡ τυφλὴ ἀνθοπώλις (ποίημα Γ. Ζαλοζώστας).	206
59. Ἀλωνάρις (Ἄλ. Μωραϊτίδης).....	207

60. Ἡ Θημωνιά (ποίημα Γ. Στρατηγός).....	210
61. Ψάρευμα τῆς πέστροφας εἰς χίλια τετρακόσια μέτρα ὑπὲρ τὴν θάλασσαν (διασκευὴ Ε. Λυκούδης)	212
62. Ὁ ψαρῶς (ποίημα Μ. Στασινόπουλος)	222
63. Χειμῶν εἰς τὸν Καναδᾶν (ἐκ τοῦ κόσμου Δ. Δημητράκου).....	223
64. Τὰ κτηνοτροφεῖα τῶν βραχωδῶν ὄρεων (ἐκ τοῦ κόσμου Δ. Δη- μητράκου)	226
65. Κλεάνθης ὁ ἐπονομασθεὶς Φρεάντλης (Ἡλ. Γοντζέζ).....	228
66. Ἀγῶνες ἵππικοὶ εἰς τὴν Ἡλείαν (Α. Καρκαβίτσα).....	230
67. Θεόφιλος καὶ Πετρονᾶς (ἐκ τῆς ἱστορίας Κ. Παπαρηγοπούλου). 234	

0020561359
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Υπουργείον
Παιδείας και Θρησκευμάτων**

Τμήμα διδακτικῶν βιβλίων

Ἐν Ἀθήναις τῆ 20 Αὐγούστου 1934

Ἀριθ. } Πρωτ. 51231.51232
          } Διεκπ.....

ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΙΣ

**Περὶ ἐγκρίσεως διδακτικῶν βιβλίων πρὸς χρῆσιν τῶν
μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων.**

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Κ. Α. Π.

Πρὸς

τοὺς κ. κ. Γονιζῆ Ἡλίαν καὶ Νιτέλην Δήμον

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταῦταριθμοῦ ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, στηριζομένης δὲ εἰς τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου 5911 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1ην πράξιν αὐτῆς ἐνεκρίθη ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Ε' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Ε'. ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ» βιβλίον σας διὰ μίαν τετραετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1934 ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ συμμορφωθῆτε ἐπακριβῶς πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἀρμοδίας κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντολῆ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Τηματάρχης

Ν. Σμυρνῆς

ΤΙΜΗ ΑΔΕΤΟΥ ΔΡ. 21.30 (ΔΕΜΕΝΟΝ ΔΡ. 3 ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ)

Ἀριθ. ἀδείας διατάγματος 58501)26-9-34

Τὰ διδακτικά βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ δέκα πέντε τοῖς ἑκατὸν τῆς κανονισθείσης πρὸς ἀντιμέτωπισιν τῆς διαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν. (Ἄρθρον 6 Διατάγματος «περὶ τοῦ τρόπου τῆς διατιμῆσεως διδακτικῶν βιβλίων καὶ χορηγίας ἀδείας κυκλοφορίας αὐτῶν» 24-1-34).